INSTITUTIONUM GRAMMATICARUM

PARS PRIMA.

Exhibens

Paradigmata Declinationum, Comparationum & Conjugationum, methodo sanè facili, & ad captum Tyronum accommodata.

Studio & Opera

PAULI PATAKI-BERENTI,
Tranſylvano-Hung.

Hieronym. Oſor. de Reg. Inſt. & Diſcip. Lib. 3.

Grammaticæ ignoratio eſt malorum omnium principium.

LONDINI,

Ex Officina E. T. proſtantque venales apud *Nath. Brooke*, ad inſigne Angeli, propè *Excambium* in Vico vulgò vocato Biſhopſgate-ſtreet, MDC LXIX.

D. Eraſm. Roterod.

Proclivius eſt vel in triplici jure Doctoris nomen, quàm ſemel boni Grammatici titulum promeruiſſe.

Paradigmata Declinationum.

NOMINUM DECLINATIONES.

PRIMA DECLINATIO.

PRrima Declinatio habet quatuor terminationes, *a, e, as, es*; ut *Musa, Epitome, Boreas, Anchises.*

Singulariter,	*Pluraliter,*
Nom. hæc musa, *a song.*	*Nom.* hæ musæ, *songs.*
Gen. hujus musæ, *of a song.*	*Gen.* harum musarum, *of songs.*
Dat. huic musæ, *to a song.*	*Dat.* his musis, *to songs.*
Accus. hanc musam, *the song.*	*Accus.* has musas, *the songs.*
Voc. ô musa, *O song.*	*Voc.* ô musæ, *O songs.*
Abl. ab hac musa, *from a song.*	*Abl.* ab his musis, *from songs.*

Sic declinantur *Mensa, Poetæ, Dama,* &c.

Singulariter.	*Pluraliter.*
Nom. hæc epitome	*Nom.* hæ epitomæ
Gen. hujus epitomes	*Gen.* harum epitomarum
Dat. huic epitome	*Dat.* his epitomis
Accus. hanc epitomen	*Accus.* has epitomas
Voc. ô epitome	*Voc.* ô epitomæ
Abl ab hac epitome	*Abl.* ab his epitomis

Sic declinantur *Aloe, Crambe, Pentecoste, Parasceve,* &c.

Singul.		*Plu.*	
Nom. hic boreas	*Ac.* hunc boream, *vel* boream	*Nom.*	caret.
Gen. hujus boreæ	*Voc.* ô borea	*Gen.*	
Dat. huic boreæ	*Abl.* ab hoc borea	*Dat.*	

Sic declinantur *Æneas, Andreas, Lucas, Thomas,* &c.

Singul.		*Plu.*	
Nom. hic anchises	*Ac.* hunc anchisen	*Nom.*	caret.
Gen. hujus anchisæ	*Voc.* ô anchise	*Gen.*	
Dat. huic anchisæ	*Abl.* ab hoc anchise	*Dat.*	

Sic declinantur *Pyrites, Cometes, Plostes,* &c.

SECUNDA DECLINATIO.

Secunda Declinatio habet quinque terminationes apud Latinos; *er, ir, ur, us, um*; ut *Magister, Vir, Satur, Dominus, Templum*: & unam Græcorum usitatam, *eus*; ut *Orpheus.*

Singulariter.	*Pluraliter.*
Nom. hic dominus	*Nom.* hi domini
Gen. hujus domini	*Gen.* horum dominorum
Dat. huic domino	*Dat.* his dominis
Accus. hunc dominum	*Accus.* hos dominos
Voc. ô domine	*Voc.* ô domini
Abl. ab hoc domino	*Abl.* ab his dominis

Sic declinantur *Amicus, Calamus, Baculus, Famulus* &c.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hic magiſter	*Nom.*	hi magiſtri
Gen.	hujus magiſtri	*Gen.*	horum magiſtrorum
Dat.	huic magiſtro	*Dat.*	his magiſtris
Acc.	hunc magiſtrum	*Acc.*	hos magiſtros
Voc.	ô magiſter	*Voc.*	ô magiſtri
Abl.	ab hoc magiſtro	*Abl.*	ab his magiſtris

Sic declinantur *Liber, Vir, Gener, Satur*, &c.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hoc templum	*Nom.*	hæc templa
Gen.	hujus templi	*Gen.*	horum templorum
Dat.	huic templo	*Dat.*	his templis
Acc.	hoc templum	*Acc.*	hæc templa
Voc.	ô templum	*Voc.*	ô templa
Abl.	ab hoc templo	*Abl.*	ab his templis

Sic declinantur *Regnum, Scamnum, Lucrum, Sacellum, &c.*

Singul.			Plur.
N.	hic Orpheus (pheos	*A.* hunc Orphea *vel* Or-	caret
G.	hujus Orphei *vel* Or-	*V.* ô Orpheu (pheon	
D.	huic Orpheo	*A.* ab hoc Orpheo	

Sic declinantur *Tydeus, Panthus, &c.*

TERTIA DECLINATIO.

Tertia Declinatio habet undecim literas terminales: *a, e, o, c, d, l, n, r, s, t, x*; *Poema, Cubile, Sermo, Lac, David, Animal, Flumen, calcar, Tempus, Caput, Cervix.*

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hoc pŏema	*Nom.*	hæc pŏemata
Gen.	hujus poematis	*Gen.*	horum pŏematum
Dat.	huic pŏemati	*Dat.*	his pŏematibus & poe-
Acc.	hoc pŏema	*Ac.*	hæc pŏemata (matis
Voc.	ô pŏema	*Voc.*	ô pŏemata (ematis
Abl.	ab hoc pŏemate	*A.*	ab his pŏematibus & pŏ-

Sic declinantur *Anathema, Comma, Dogma, Phlegma, Rheuma, &c.*

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hoc cubile	*Nom.*	hæc cubilia
Gen.	hujus cubilis	*Gen.*	horum cubilium
Dat.	huic cubili	*Dat.*	his cubilibus
Ac.	hoc cubile	*Ac.*	hæc cubilia
Voc.	ô cubile	*Voc.*	ô cubilia
Abl.	ab hoc cubili	*Abl.*	ab his cubilibus.

Sic declinantur *Mare, Præſepe Conclave, Altare Ovile Sedile, &c.*

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hic ſermo	*Nom.*	hi ſermones
Gen.	hujus ſermonis	*Gen.*	horum ſermonum
Dat.	huic ſermoni	*Dat.*	his ſermonibus
Acc.	hunc ſermonem	*Accuſ.*	hos ſermones
Voc.	ô ſermo	*Voc.*	ô ſermones
Abl.	ab hoc ſermone	*Abl.*	ab his ſermonibus

Sic declinantur *Babo, Umbo, Udo, Ligo, Caro carnis, &c.*

Mi-

Singulariter,	*Nom.* hoc lac	*Plural.* caret	*Singulariter,*	*Nom.* hic David	*Plu.* caret.
	Gen. hujus lactis			*Gen.* hujus davidis	
	Dat huic lacti			*Dat.* huic davidi	
	Accus. hoc lac			*Ac.* hunc davidem	
	Voc. ô lac			*Voc.* ô david	
	Abl. ab hoc lacte			*Abl.* ab hoc davide	

Sic declinatur *Halec* in plurali. Sic declinatur *Bogud &c.*

tamen numero est feminini generis.

Singulariter,	*Nom.* hoc animal	*Pluraliter,*	*Nom.* hæc animalia
	Gen. hujus animalis		*Gen.* horum animalium
	Dat. huic animali		*Dat.* his animalibus
	Acc. hoc animal		*Acc.* hæc animalia
	Voc. ô animal		*Voc.* ô animalia
	Abl. ab hoc animali		*Abl.* ab his animalibus

Sic declinantur *Cervical, Mineral, Fel, Mel, &c.*

Singulariter,	*Nom.* hoc flumen	*Pluraliter,*	*Nom.* hæc flumina
	Gen. hujus fluminis		*Gen.* horum fluminum
	Dat. huic flumini		*Dat.* his fluminibus
	Acc. hoc flumen		*Acc.* hæc flumina
	Voc. ô flumen		*Vox.* ô flumina
	Abl. ab hoc flumine		*Abl.* ab his fluminibus

Sic declinantur *Nomen, Numen, Lumen, Levamen, &c.*

Singulariter,	*Nom.* hoc calcar	*Pluraliter,*	*Nom.* hæc calcaria
	Gen. hujus calcaris		*Gen.* horum calcarium
	Dat. huic calcari		*Dat.* his calcaribus
	Acc. hoc calcar		*Ac.* hæc calcaria
	Voc. ô calcar		*Voc.* ô calcaria
	Abl. ab hoc calcari		*Abl.* his calcaribus

Sic declinantur *Laquear, Torcular, Lar, Femur, &c.*

Singulariter,	*Nom.* hoc caput	*Pluraliter,*	*Nom.* hæc capita
	Gen. hujus capitis		*Gen.* horum capitum
	Dcat. huic capiti		*Dat.* his capitibus
	Acc. hoc caput		*Acc,* hæc capita
	Voc. ô caput		*Voc.* ô capita
	Abl. ab hoc capite		*Abl.* ab his capitibus

Sic declinantur *Occiput, Sinciput, &c.*

Singulariter,	*Nom.* hæc cervix		*Nom.* hæ cervices
	Gen. hujus cervicis		*Gen.* harum cervicum
	Dat. huic cervici		*Dat.* his cervicibus
	Acc. hanc cervicem		*Acc.* has cervices
	Voc. ô cervix		*Voc.* ô cervices
	Abl. ab hac cervice		*Abl.* ab his cervicibus

Sic declinantur *Lodix, Lotrix, Nutrix, Mastix, Nux, Nix, Vox, &c.*

Singulariter,	*Nom.* hoc tempus	Pluraliter,	*Nom.* hæc tempora
	Gen. hujus temporis		*Gen.* horum temporum
	Dat. huic tempori		*Dat.* his temporibus
	Accuſ. hoc tempus		*Accuſ.* hæc tempora
	Voc. ô tempus		*Voc.* ô tempora
	Abl. ab hoc tempore		*Abl.* ab his temporibus.

Sic declinantur *Corpus, Pectus, Frigus, Funus, Onus, Munus*, &c.

Singulariter,	*Nom.* hic & hæc parens	Pluraliter,	*Nom.* hi & hæ parentes
	Gen. hujus parentis		*Gen.* horum & harum parentum
	Dat. huic parenti		*Dat.* his parentibus
	Ac. hunc & hanc parentem		*Acc.* hos & has parentes
	Voc. ô parens		*Voc.* ô parentes
	Abl. ab hoc & hac parente		*Abl.* ab his parentibus.

Sic declinantur *Civis, Affinis, Hoſtis*, &c.

QUARTA DECLINATIO.

Quarta Declinatio habet duas terminationes, *Us* & *U*, ut *Senſus, Genu.*

Singulariter,	*Nom.* hic ſenſus	Pluraliter,	*Nom.* hi ſenſus
	Gen. hujus ſenſus		*Gen.* horum ſenſuum
	Dat. huic ſenſui		*Dat.* his ſenſibus
	Accuſ. hunc ſenſum		*Accuſ.* hos ſenſus
	Voc. ô ſenſus		*Voc.* ô ſenſus
	Abl. ab hoc ſenſu		*Abl.* ab his ſenſibus

Sic declinantur *Manus, Fructus, Gradus, Porticus*, &c.

Singulariter,	*Nom.* hoc genu	Pluraliter,	*Nom.* hæc genua
	Gen. hujus genu		*Gen.* horum genuum
	Dat. huic genu		*Dat.* his genibus
	Accuſ. hoc genu		*Accuſ.* hæc genua
	Voc. ô genu		*Voc.* ô genua
	Abl. ab hoc genu		*Abl.* ab his genibus.

Sic declinantur *Cornu, Veru, Gelu, Tonitru*, &c.

Singul.	*Nom.* hic Jeſus	*Ac.* hunc Jeſum	Plural. caret
	Gen. hujus Jeſu	*Voc.* ô Jeſu	
	Dat. huic Jeſu	*Abl.* ab hoc Jeſu	

QUINTA DECLINATIO.

Quinta Declinatio habet unam tantùm terminationem, *Es*, ut *Species.*

Singulariter,	*Nom.* hæc ſpecies	Pluraliter,	*Nom.* hæ ſpecies
	Gen. hujus ſpeciei		*Gen.* harum ſpecierum
	Dat. huic ſpeciei		*Dat.* his ſpeciebus
	Accuſ. hanc ſpeciem		*Accuſ.* has ſpecies
	Voc. ô ſpecies		*Voc.* ô ſpecies
	Abl. ab hac ſpecie		*Abl.* ab his ſpeciebus

Sic declinantur *Res, Dies, Facies, Acies.* Reliqua quæ occurrunt, ferè carent *genitivo, dativo & ablativo* pluralis Numeri. *Meridies* verò est tantùm singulare, teste *Prisciano* & aliis vetustis Scriptoribus.

Nominum Adjectivorum Declinationes.

Singulariter,
Nom. bonus, bona, bonum
Gen. boni, bonæ, boni.
Dat. bono, bonæ, bono
Ac. bonum, bonam, bonum
Voc. bone, bona, bonum
Abl. bono, bonâ, bono

Pluraleter,
Nom. boni, bonæ, bona
Gen. bonorum, bonarum, bonorum
Dat. bonis
Ac. bonos, bonas, bona
Voc. boni, bonæ, bona
Abl. à bonis.

Sic declinantur omnia Adjectiva in *Vs*, trium terminationum: ut *malus, a, um*, &c.

Singulariter,
Nom. unus, una, unum
Gen. unius
Da. uni
Ac. unum, unam, unum
Voc. une, una, unum
Abl. uno, una, uno

Pluraliter,
Nom. uni, unæ, una
Gen. unorum, unarum, unorum
Dat. unis
Ac. unos, unas, una
Voc. uni, unæ, una
Abl. unis

Unus in plurali Numero non declinatur, nisi cùm jungitur cum voce Numero singulari deficiente, ut *Una literæ, una mœnia.*

Sic declinantur *Ullus Alius, Alter, Uter, Neuter*, quæ omnia carent vocativo, item *Totus & Solus*, quæ duo habent vocativum.

Singulariter,
Nom. hic acer, hæc acris, hoc acre
Gen. hujus acris
Dat. huic acri
Ac. hunc & hanc acrem, & hoc acre
Voc. ô acer, acris, acre
Abl. ab hoc hac & hoc acri

Pluraliter,
Nom. hi & hæ acres, & hæc acria
Gen. horum harum & horum
Dat. his acribus
Ac. hos & has acres, & hæc acria
V. ô acres, & ô acria
Abl. ab his acribus

Sic declinantur *Alacer, Campester, Volucer*, &c.

Singulariter,
No. hic & hæc brevis & hoc breve
Gen. hujus brevis
Dat. huic brevi
Ac. hunc & hanc brevem & hoc breve
Voc. ô brevis, & ô breve
Abl. ab hoc hac & hoc brevi

Pluraliter,
N. hi & hæ breves, & hæc brevia
Gen horum harum & horum
Dat. his brevibus
Ac. hos & has brevos, & hæc brevia
V. ô breves, & ô brevia
Abl. ab his brevibus

Sic declinantur omnia Adjectiva in *is*, ut *Tristis, Mitis, Tenuis, Turpis*, &c.

Singulariter,
N. hic & hæc brevior, & hoc brevius
G. hujus brevioris
D. huic breviori, hoc brevius
A. hunc & hanc breviorem & hoc brevius
V. ô brevior & ô brevius.
Abl. ab hoc hac & hoc breviore vel breviori

Pluraliter,
N. hi & hæ breviores & hæc breviora
G. horum harum & horum
D. his brevioribus
Ac. hos & has breviores & hæc breviora
V. ô breviores & ô breviora
A. ab his brevioribus

Sic declinantur omnia comparativa in *or* & *us*; ut *Dectior* & *Dectius*, *Melior* & *melius*, *Pulchrior* & *pulchrius*, &c.

Singulariter,

Nom. hic hæc & hoc Felix
Gen. hujus felicis
Dat. huic felici
Ac. hunc & hanc felicem & hoc felix
Voc. ô felix
Abl. ab hoc hac & hoc felice *vel* felici

Pluraliter,

Nom. hi & hæ felices & hæc felicia
Gen. horum harum & horum felicium
Dat. his felicibus
Acc. hos & has felices & hæc felicia
Voc. ô felices & ô felicia
Abl. ab his felicibus

Sic declinantur omnia Adjectiva unius terminationis, ut *Prudens*, *Insipiens*, *Mendax*, *Vetus*, &c.

Nomina Anomala.

Singulariter.

Nom. hæc domus
Gen. hujus domi *vel* domus
Dat. huic domo
Acc. hanc domum
Voc. ô domus
Abl. ab hac domo

Pluraliter,

Nom. hæ domus (domuum
Gen. harum domorum *vel*
Dat. his domibus
Ac. has domos *vel* domus
Voc. ô domos
Abl. ab his domibus

Plural.

Nom. duo, duæ, duo
G. duorum, duarum, duorum
D. duobus, duabus, duobus

Ac. duos *vel* duo, duas, duo
Voc. ô duo, duæ, duo
Abl. duobus, duabus, duobus

Plural.

N. ambo, ambæ, ambo (borum
G. amborum, ambarum, am-
D ambobus, ambabus, ambobus

Ac. ambos *vel* ambo, ambas
V. ambo, ambæ, ambo (ambo
A ambobus, ambabus, ambobus

Pluraliter,

Nom. hi & hæ tres & hæc tria
Gen. horum harum & horum trium
Dat. his tribus
Ac. hos & has tres & hæc tria
Voc. ô tres & ô tria
Abl. ab his tribus

Pronominum Declinationes

Singulariter.

Nom. Ego, *I*
Gen. mei, *of me*
Dat. mihi, *to me*
Ac. me, *me*
Voc. caret
Abl. à me, *from me*

Nom. nos, *we*
Gen. noſtrum *vel* noſtri, *of us*
Dat. nobis, *to us*
Ac. nos, *us*
Voc. caret
Abl. à nobis, *from us*

Sin-

Singulariter,
Nom. tu, *thou*
Gen. tui, *of thee*
Dat. tibi, *to thee*
Acc. te, *thee*
Voc. ô tu, *O thou*
Abl. à te, *from thee*

Pluraliter,
Nom. vos, *ye*
Gen. veſtrûm *vel* veſtri, *of you*
Dat. vobis, *to you*
Ac. Vos, *ye*
Voc. ô vos, *O ye*
Abl. à vobis, *from you*

Singulariter, & Pluraliter,
Nom. caret
Gen. ſui, *of himſelf*
Dat. ſibi, *to himſelf*
Acc. ſe, *himſelf*
Voc. caret
Abl. à ſe, *from himſelf*

Singulariter,
Nom. hic, hæc, hoc, *this*
Gen. hujus, *of this*
Dat. huic, *to this*
Acc. hunc, hanc, hoc, *this*
Voc. caret (*this*
Abl. ab hoc hac, hoc *from*

Pluraliter,
N. hi, hæ, hæc, *theſe* (*theſe*
G. horum, harum, horum, *of*
Dat. his *to theſe*
Ac. hos, has, hæc, *theſe*
Voc caret
Abl. ab his, *from theſe*

Singulariter,
No. iſte, iſta, iſtud, *he, ſhe, that* (*that*
Gen. iſtius, *of him, of her, of*
D. iſti, *to him, to her, to that*
Ac. iſtum, iſtam, iſtud, *him*
Voc. caret (*her, that*
Abl. iſto, iſta, iſto *from him, from her, from that*

Singulariter,
No. iſti, iſtæ iſta, *they, thoſe*
G. iſtorum, iſtarum, iſtorum *of them, of thoſe*
Dat. iſtis, *to them, to thoſe*
A. iſtos, iſtas, iſta, *them, thoſe*
Voc. caret (*thoſe*
Abl ab iſtis, *from them, from*

Sic declinatur *ille, illa, illud, &c.*

Singulariter,
Nom. ipſe, ipſa, ipſum, *he, ſhe, that* (*that*
Ge. ipſius, *of him, of her, of*
Dat. ipſi, *to him, to her, to that* (*her, that*
Ac. ipſum, ipſam, ipſum, *him*
Voc. caret
Abl. ipſo, ipſa, ipſo, *from him, from her, from that*

Pluraliter,
No. ipſi, ipſæ, ipſa, *they, thoſe*
G. ipſorum, ipſarum, ipſorum, *of them, of thoſe*
Dat. ipſis, *to them, to thoſe*
Acc. ipſos, ipſas, ipſa, *them,*
Voc. caret (*thoſe*
Abl. ipſis, *from them, from thoſe*

Singulariter,
N. is, ea, id *he, ſhe, it*
Gen. ejus, *of him, of her*
Dat. ei, *to him to her, to it*
Ac. eum, eam, id *him, her, it*
Voc. caret
Abl. eo, ea, eo *from him, from her, from it*

Pluraliter,
Nom ii, eæ. ea, *they, thoſe*
Gen. eorum, earum, eorum, *of them, of thoſe* (*thoſe*
Dat. eis *vel* iis, *to them; to*
Ac. eos. eas ea, *them, thoſe*
Voc. caret (*from thoſe*
Abl. eis, *vel* iis, *from them*

Sing.

Singulariter,

Nom. idem, eadem, idem, *the same.*
Gen. ejusdem, *of the same*
Dat. eidem, *to the same.*
Ac. eundem, eandem, idem, *the same,*
Voc. caret.
Abl. eodem, eâdem, eodem. *from the same.*

Pluraliter,

Nom. iidem, eædem, eadem, *the same.*
Gen. eorundem, earundem, eorundem, *of the same.*
Dat. eisdem, *vel* iisdem, *to the same.*
Ac. eosdem, easdem, eadem, *the same.*
Voc. caret. Abl. ab eisdem, *vel* iisdem, *from the same.*

Singulariter,

Nom. noster, nostra, nostrum, *our.*
Gen. nostri, nostræ, nostri, *of our.*
Dat. nostro, nostræ, nostro, *to our.*
Ac. nostrum, nostram, nostrum, *our.*
Voc. noster, nostra, nostrum, *O our.*
Abl. nostro, nostra, nostro, *from our.*

Pluraliter,

Nom. nostri, nostræ, nostra, *our.*
Gen. nostrorum, nostrarum, nostrorum, *of our.*
Dat. nostris, *to our.*
Ac. nostros, nostras, nostra, *our.*
Voc. nostri, nostræ, nostra, *O our.*
Abl. nostris, *from our.*

Sic declinatur *Vester* &c.

Singulariter,

Nom. qui, quæ, quod, *who, which.*
Gen. cujus, *of whom, of which.*
Dat. cui, *to whom, to which.*
Ac. quem, quam, quod, *whom, which,*
Voc. caret. (qui, quo *vel.* qui.
Abl. à quo *vel* qui, quâ *vel* *from whom, from which.*

Pluraliter,

Nom. qui, quæ, quæ, *who, which* (*of whom, of which.*
G. quorum, quarum, quorum,
Dat. quibus *vel* queis, *to whom, to which.* (*which.*
Ac. quos, quas, quæ, *whom,*
Voc. caret.
Abl. quibus *vel* queis., *from whom, from which.*

Omnia composita à *Qui* carent Vocativo præter *Utcunque.*

Singulariter,

Nom. quis *vel* qui, quæ, quod *vel* quid, *who, what.*
G. cujus, *of whom, of what.*
Dat. cui, *to whom, to what.*
Ac. quem, quam, quod, *vel* quid, *whom, what.*
Voc. caret. (qui, quo *vel* qui
Abl. à quo *vel* qui, quâ *vel* *from whom, from what.*

Pluraliter,

Nom. qui, quæ, quæ, *who, what.*
Gen. quorum, quarum, quorum, *of whom, of what.*
Dat. queis *vel* quibus, *to whom, to what.* (*what*
Ac. quos, quas, quæ, *whom,*
Voc, caret.
Abl. à queis *vel* quibus, *from whom, from what.*

Omnia composita à *Quis* carent Vocativo, præter *Aliquis*, quod Vocativum habet, ut patet ex exemplo sequenti.

Singula-

Singulariter,

Nom. aliquis, aliqua, aliquod *vel* aliquid, *some.*
Gen. alicujus, *of some.*
Dat. alicui, *to some.*
Ac. aliquem, aliquam, aliquod *vel* aliquid, *some.*
V. ô aliquis, aliqua, aliquod *vel* aliquid, *O some.* (*from some.*
Abl. aliquo, aliqua, aliquo,

Pluraliter,

Nom. aliqui, aliquæ, aliqua, *some.* (quorum, *of some.*
G. aliquorum, aliquarum, aliquorum
Dat. aliquibus, *to some.*
Ac. aliquos, aliquas, aliqua, *some.*
Voc. ô aliqui, aliquæ, aliqua, *O some.*
Abl. ab aliquibus, *from some.*

Sic omnia composita à *Quis* faciunt neutrum plurale ferè per *a*, ut, *Siqui, siquæ, siqua.*

Singulariter,

Nom. meus, mea, meum *mine* or *my.* (or *of my.*
Gen. mei meæ, mei, *of mine*
Dat. meo, meæ, meo, *to mine* or *to my.* (*mine* or *my.*
Ac. meum, meam, meum.
Voc. mi, mea, meum, *O mine* or *O my*
Abl. à meo, mea, meo, *from mine* or *from my.*

Pluraliter,

Nom. mei, meæ, mea, *mine* or *my.* (*of mine* or *of my*
G. meorum, mearum, meorũ
Dat. meis, *to mine* or *to my.*
Ac. meos, meas, mea, *mine* or *my.* (or *O my.*
Voc. mei, meæ, mea, *O mine*
Abl. à meis, *from mine* or *from my.*

Singulariter,

Nom. hic & hæc & hoc noſtras, *our countreyman.*
Gen. hujus noſtratis, *of our countryman.* (*countryman.*
Dat. huic noſtrati, *to our*
Ac. hunc & hanc noſtratem & hoc noſtras, *our countrym*
Voc. ô noſtras, *O our countrym.*
Abl. ab hoc, hac & hoc noſtrate *vel* noſtrati, *from our countryman.*

Pluraliter.

Nom. hi & hæ noſtrates & hæc noſtratia, *our countrymen.*
Gen. horum, harum & horum noſtratium, *of our countrym*
D. his noſtratibus, *to our coun*
A. hos & has noſtrates & hæc noſtratia, *our countrymen.*
V. ô noſtrates & ô noſtratia, *O our countrymen.*
Abl. ab his noſtratibus, *from our countrymen.*

Sic declinatur *Veſtras*, &c.

DE NOMINUM COMPARATIONE.

Paradigma Nominum Adjectivorum in *Us*, Secundæ Declinationis,

Singulariter.

	Poſit.	*Comp.*	*Super.*
N. *M.*	Doctus	Doctior	Doctiſſimus
N. *F.*	Docta	Doctior	Doctiſſima
N. *N.*	Doctum	Doctius	Doctiſſimum
G. *M.*	Docti	doctioris	doctiſſimi
G. *F.*	Doctæ	doctioris	doctiſſimæ
G.	Docti	doctioris	doctiſſimi

Dat.

	Posit.	*Comp.*	*Super.*
	M. Docto	doctiori	doctissimo
D	*F.* Doctæ	doctiori	doctissimæ
	N. Docto	doctiori	doctissimo
	M. Doctum	doctiorem	doctissimum
A	*F.* Doctam	doctiorem	doctissimam
	N. Doctum	doctius	doctissimum
	M. Docte	doctior	doctissime
V	*F.* Docta	doctior	doctissima
	N. Doctum	doctius	doctissimum
	M. Docto	doctiore *vel* ri	doctissimo
A	*F.* Docta	doctiore *vel* ri	doctissima
	N. Docto	doctiore *vel* ri	doctissimo
		Pluraliter.	
	M. Docti	doctiores	doctissimi
N	*F.* Doctæ	doctiores	doctissimæ
	N. Docta	doctiora	doctissima
	M. Doctorum	doctiorum	doctissimorum
G	*F.* Doctarum	doctiorum	doctissimarum
	N. Doctorum	doctiorum	doctissimorum
D	*M. F.* N. Doctis	doctioribus	doctissimis
	M. Doctos	doctiores	doctissimos
A	*F.* Doctas	doctiores	doctissimas
	N. Docta	doctiora	doctissima
	M. Docti	doctiores	doctissimi
V	*F.* Doctæ	doctiores	doctissimæ
	N. Docta	doctiora	doctissima
A	*M. F.* N. Doctis	doctioribus	doctissimis

Paradigma in *Er*, Secundæ Declinationis.

		Singulariter,	
	M. Pulcher	pulchrior	pulcherrimus
N	*F.* Pulchra	pulchrior	pulcherrima
	N. Pulchrum	pulchrius	pulcherrimum
	M. Pulchri	pulchrioris	pulcherrimi
G	*F.* Pulchræ	pulchrioris	pulcherrimæ
	N. Pulchri	pulchrioris	pulcherrimi
	M. Pulchro	pulchriori	pulcherrimo
D	*F.* Pulchræ	pulchriori	pulcherrimæ
	N. Pulchro	pulchriori	pulcherrimo

	Posit.	*Comp.*	*Super.*
Ac	*M.* Pulchrum	pulchriorem	pulcherrimum
	F. Pulchram	pulchriorem	pulcherrimam
	N. Pulchrum	pulchrius	pulcherrimum
V	*M* Pulcher	pulchrior	pulcherrime
	F. pulchra	pulchrior	pulcherrima
	N. pulchrum	pulchrius	pulcherrimum
Ab	*M.* Pulchro	pulchriore *vel* ri	pulcherrimo
	F. Pulchra	pulchriore *vel* ri	pulcherrima
	N. Pulchro	pulchriore *vel* ri	pulcherrimo

Pluraliter.

N	*M.* Pulchri	pulchriores	pulcherrimi
	F. pulchræ	pulchriores	pulcherrimæ
	N. Pulchra	pulchriora	pulcherrima
G	*M.* Pulchrorum	pulchriorum	pulcherrimorum
	F. Pulchrarum	pulchriorum	pulcherrimarum
	N. Pulchrorum	pulchriorum	pulcherrimorum
D	*M. F.* N. Pulchris	pulchrioribus	pulcherrimis
A	*M.* Pulchros	pulchriores	Pulcherrimos
	F. Pulchras	pulchriores	Pulcherrimas
	N. Pulchra	pulchriora	pulcherrima
V	*M.* Pulchri	pulchriores	pulcherrimi
	F. Pulchræ	pulchriores	pulcherrimæ
	N. pulchra	pulchriora	pulcherrima
A	*M. F.* N. Pulchris	pulchrioribus	pulcherrimis

Paradigma in *Is*, Tertiæ Declinationis.

Singulariter.

N	*M.* Dulcis	dulcior	dulciſſimus
	F. Dulcis	dulcior	dulciſſima
	N. Dulce	dulcius	dulciſſimum
G	*M.* Dulcis	dulcioris	dulciſſimi
	F. Dulcis	dulcioris	dulciſſimæ
	N. Dulcis	dulcioris	dulciſſimi
D	*M.* Dulci	dulciori	dulciſſimo
	F. Dulci	dulciori	dulciſſimæ
	N. Dulci	dulciori	dulciſſimo

	Posit.	*Comp.*	*Super.*
Ac.	*M.* Dulcem	dulciorem	dulciſſimum
	F. Dulcem	dulciorem	dulciſſimam
	N. Dulce	dulcius	dulciſſimum
V	*M.* Dulcis	dulcior	dulciſſime
	F. Dulcis	dulcior	dulciſſima
	N. Dulce	dulcius	dulciſſimum
Ab	*M.* Dulci	dulciore, *vel* ri	dulciſſimo
	F. Dulci	dulciore, *vel* ri	dulciſſima
	N. Dulci	dulciore, *vel* ri	dulciſſimo
		Pluraliter,	
N	*M.* Dulces	dulciores	dulciſſimi
	F. Dulces	dulciores	dulciſſimæ
	N. Dulcia	dulciora	dulciſſima
G	*M.* Dulcium	dulciorum	dulciſſimorum
	F. Dulcium	dulciorum	dulciſſimarum
	N. Dulcium	dulciorum	dulciſſimorum
D	*M. F.* N. Dulcibus	dulcioribus	dulciſſimis
A	*M.* Dulces	dulciores	dulciſſimos
	F. Dulces	dulciores	dulciſſimas
	N. Dulcia	dulciora	dulciſſima
V	*M.* Dulces	dulciores	dulciſſimi
	F. Dulces	dulciores	dulciſſimæ
	N. Dulcia	dulciora	dulciſſima
Ab	*M. F. N.* Dulcibus	dulcioribns	dulciſſimis

Paradigma Adjectivorum unius Terminationis.

		Singulariter.	
N	*M.* Felix	felicior	feliciſſimus
	F. Felix	felicior	feliciſſima
	N. Felix	felicius	feliciſſimum
G	*M.* Felicis	felicioris	feliciſſimi
	F. Felicis	felicioris	feliciſſimæ
	N. Felicis	felicioris	feliciſſimi
D	*M.* Felici	feliciori	feliciſſimo
	F. Felici	feliciori	feliciſſimæ
	N. Felici	feliciori	feliciſſimo
A	*M.* Felicem	feliciorem	feliciſſimum
	F. Felicem	feliciorem	feliciſſimam
	N. Felix	felicius	feliciſſimum

Vo-

	Posit.	*Comp.*	*Super.*
V	*M.* Felix	felicior	felicissime
	F. Felix	felicior	felicissima
	N. Felix	felicius	felicissimum
A	*M.* Felice *vel* ci	feliciore, *vel* ri	felicissimo
	F. Felice, *vel* ci	feliciore, *vel* ri	felicissima
	N. Felice, *vel* ci	feliciore, *vel* ri	felicissimo
		Pluraliter.	
N	*M.* Felices	feliciores	felicissimi
	F. Felices	feliciores	felicissimæ
	N. Felicia	feliciora	felicissima
G	*M.* Felicium	feliciorum	felicissimorum
	F. Felicium	feliciorum	felicissimarum
	N. Felicium	feliciorum	felicissimorum
D	*M. F.* N. Felicibus	felicioribus	felicissimis
A	*M.* Felices	feliciores	felicissimos
	F. Felices	feliciores	felicissimas
	N. Felicia	feliciora	felicissima
V	*M.* Felices	feliciores	felicissimi
	F. Felices	feliciores	felicissimæ
	N. Felicia	felic iora	felicissima
A	*M. F.* N. Felicibus	felicioribus	felicissimis

CONJUGATIONES VERBORUM.

Prima CONJUGATIO Activæ Vocis.

AMO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Amo, *I love*	*Plural.*	Amamus, *we love*
	Amas, *thou loveſt*		Amatis, *ye love*
	Amat, *he loveth*		Amant, *they love*

Præteritum Imperfectum.

Singul.	Amabam, *I did love*	*Plural.*	Amabamus, *we did love*
	Amabas, *thou didſt love*		Amabatis, *ye did love*
	Amabat, *he, did love*		Amabant, *they did love*

Præteritum perfectum.

Sing.	Amavi, *I have loved*	*Plural.*	Amavimus, *we have loved*
	Amaviſti, *thou haſt loved*		Amaviſtis, *ye have loved*
	Amavit, *he hath loved*		Amaverunt *vel* amavêre, *they have loved*

Præteritum

Præteritum pluſquamperfectum.

Singul. amaveram, *I had loved* / amaveras, *thou haſt loved* / amaverat, *he had loved*
Plural. amaveramus, *we had loved* / amaveratis, *ye had loved* / amaverant, *they had loved*

Futurum.

Singul. amabo, *I ſhall or will love* / amabis, *thou ſhalt love* / amabit, *he ſhall love*
Plural. amabimus, *we ſhall love* / amabitis, *ye ſhall love* / amabunt, *they ſhall love.*

Imperativi Præſens.

Singulariter. ama / amato — *love thou*; amet / amato — *let him love*
Pluraliter. amemus, *let us love*; amate, amatote — *love ye*; ament, amanto — *let them love*

Optativi Præſens.

Singul. utinam. amem, *God grant I love* / ames, *God grant thou love* / amet, *God grant he love*
Plural. amemus, *God grant we love* / ametis, *God grant ye love* / ament, *God grant they love*

Præteritum imperfectum.

Singul. utin. amarem, *would God I did love* / amares, *would God thou didſt love* / amaret, *would God he did love*
Plu. utinam. amaremus, *would God we did love* / amaretis, *would God ye did love* / amarent, *would God they did love*

Præteritum perfectum.

Singul. uti. amaverim, *would God I have love* / amaveris, *would God thou haſt loved (hath loved* / amaverit, *would God he*
Plu. utin. amaverimus, *would God we have loved* / amaveritis, *would God ye have loved (have loved* / amaverint, *would God they*

Præteritum pluſquamperfectum.

Singul. utin. amaviſſem, *would God I had loved* / amaviſſes, *would God thou hadſt loved (had loved* / amaviſſet, *would God he*
Plu. utin. amaviſſemus, *would God we had loved* / amaviſſetis, *would God ye had loved (had loved* / amaviſſent, *would God they*

Futurum.

Singul. uti. amavero, *God grant I ſhall love hereafter* / amaveris, *God grant thou ſhalt love herreafter* / amaverit, *God grant he ſhall love hereafter.*
Plu. utin. amaverimus, *God grant we ſhall love hereafter* / amaveritis, *God grant ye ſhall love hereafter* / amaverint, *God grant they ſhall love hereafter*

Poten-

Potentialis *Præsens.*

Singul.	amem, *I may or can love*	Plural.	amemus, *we may or can love*
	ames, *thou mayst or canst love*		ametis, *ye may or can love*
	amet, *he may or can love*		ament, *they may or can love*

Præteritum imperfectum.

Singul.	amarem, *I might, would, should, ought or could love*	Plural.	amaremus, *we might, would, should, ought or could love*
	amares *thou mightest &c.*		amaretis, *ye might &c.*
	amaret, *he might &c.*		amarent, *they might &c.*

Præteritum perfectum.

Singular.	amaverim, *I might would, should, ought or could have*	Iurral.	amaverimus, *we might would, should ought or could &c.*
	amaveris, *thou mightest &c.*		amaveritis, *ye might &c.*
	amaverit, *he might &c.*		amaverint, *they might &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter,	amavissem, *I might, would, should, ought, or could have loved*	Pluraliter,	amavissemus, *we might, would, should, ought or could have loved*
	amavisses, *thou mightest &c.*		amavissetis, *ye might &c.*
	amavisset, *he might &c.*		amavissent, *they might &c.*

Futurum.

Sin	amavero, *I may or can love hereafter*	Pluraliter,	amaverimus, *we may or can love hereafter*
	amaveris, *thou mayst &c.*		ameveritis, *ye may &c.*
	amaverit, *he may &c.*		amaverint, *they may &c.*

Subjunctivi *Præsens.*

Si. cum	amem, *when I love*	Pl. cum	amemus, *when we love*
	ames, *when thou lovest*		ametis, *when ye love*
	amet, *when he loveth*		ament, *when they love*

Præteritum imperfectum.

Si. cum	amarem, *when I did love*	Pl. cum	amaremus, *when we did love*
	amares, *when thou didst love*		amaretis, *when ye did love*
	amaret, *when he did love*		amarent, *when they did love*

Præteritum perfectum.

Sing. cum	amaverim, *when I have loved*	Plu. cum	amaverimus, *when we have loved*
	amaveris, *when thou &c.*		amaveritis, *when ye have &c.*
	amaverit, *when he &c.*		amaverint, *when they &c.*

Præteritum pluſquamperfectum.

Sing. cum { amaviſſem, *when I had loved* / amaviſſes, *when thou hadſt (loved* / amaviſſet, *when he had loved*
Plu. cum { amaviſſemus, *when we had (loved* / amaviſſetis, *when ye had loved* / amaviſſent, *when they had loved*

Futurum.

Sing. cum { amavero, *when I ſhall love* / amaveris, *when thou ſhalt (love* / amaverit, *when he ſhall love*
Plu. cum { amaverimus, *when we ſhall (love* / amaveritis, *when ye ſhall love* / amaverint, *when they ſhall love*

Infinitivi.

Præſens & Præteritum imperfectum.

Amare, *to love*

Præteritum perfectum & Præteritum pluſquam perfectum.

Amaviſſe, *to have or had loved*

Futurum.

Amaturum, am, um eſſe, *to love hereafter*

Gerundia.

Amandi, *of loving, or of being loved*
Amando, *in loving, or in being loved*
Amandum, *to love, or to be loved*

Supina.

Amatum, *to love* Amatu *to be loved*

Participium temporis Præſentis.

Amans, antis, *loving*
Futuri activi, Amaturus, a, um, *to love.*

SUBMONITIO.

IN *tribus reliquis Conjugationibus, duos Modos* Optativum *ſcilicet &* Potentialem *omiſimus, quoad Latinam enim variationem in nihilo diſcrepant à* Subjunctivo; *præterquam quòd hîc nulla, illic addatur particula* Utinam. *Variatio autem Anglicana facilè cognoſcitur ex prima Conjugatione* Amo; *quam, pro norma reliquarum per omnes Modos variamus. Idem quoque facimus in voce Paſſiva, ubi etiam pro norma reliquarum* Amor *proponimus* Optativi & Potentiali *in reliquis omiſſis. E contrà verò in verbis Anomalis modum* Potentialem *proponimus* Optativum *autem &* Subjunctivum *excludimus; ſicque hic ſuppletur, quod illic neglectum erat.*

Secunda

Secunda Conjugatio Activæ Vocis.

DOCEO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Doceo, *I teach*	Plural.	Docemus, *we teach*
	Doces, *thou teachest*		Docetis, *ye teach*
	Docet, *he teacheth*		Docent, *they teach*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Docebam, *I did teach*	Plural.	Docebamus, *we did teach*
	Docebas, *thou did teach*		Docebatis, *ye did teach*
	Docebat, *he did teach*		Docebant, *they did teach*

Præteritum perfectum.

Singul.	Docui, *I have taught*	Plural.	Docuimus, *we have taught*
	Docuisti, *thou hast taught*		Docuistis, *ye have taught*
	Docuit, *he hath taught*		Docuerunt *vel* docuere, *they have taught*

Præteritum plusquamperfectum.

Singul.	Docueram, *I had taught*	Plural.	Docueramus, *we had taught*
	Docueras, *thou hadst taught*		Docueratis, *ye had taught*
	Docuerat, *he had taught*		Docuerant, *they had taught*

Futurum.

Singul.	Docebo, *I shall or will teach*	Plural.	Docebimus, *we shall teach*
	Docebis, *thou shalt teach*		Docebitis, *ye shall teach*
	Docebit, *he shall or will teach*		Docebunt, *they shall teach*

Imperativi *Præsens.*

Singul.	Doce, Doceto — *teach thou*	Plural.	Doceamus, *let us teach*
			Docete, Docetote — *teach ye*
	Doceat, Doceto — *let him teach*		Doceant, Docento — *let them teach*

Subjunctivi *Præsens.*

Si. cum	doceam, *when I teach*	l. cum	doceamus, *when we teach*
	doceas, *when thou teachest*		doceatis, *when ye teach*
	doceat, *when he teacheth*		doceant, *when they teach*

Præteritum imperfectum.

Singul. cum	docerem, *when I taught*	Plural. cum	doceremus, *when we taught or did teach*
	doceres, *when thou taughtest or did teach*		doceretis, *when ye taught or did teach*
	doceret, *when he taught or did teach*		docerent, *when they taught &c.*

Præteritum perfectum.

Sing. cum { docuerim, *when I have taught* / docueris, *when thou haſt* &c / docuerit, *when he hath* &c. } Plu. cum { docuerimus, *when we have taught* / docueritis, *when ye have* &c. / docuerint, *when they* &c. }

Præteritum pluſquam perfectum.

Sing. cum { docuiſſem, *when I had taught* (&c. / docuiſſes, *when thou hadſt* / docuiſſet, *when he had taught* } Plu. cum { docuiſſemus, *when we had taught* / docuiſſetis, *when ye had taught* / docuiſſent, *when they* &c, }

Futurum.

Sing. cum { docuero, *when I ſhall teach* / docueris, *when thou ſhalt teach* / docuerit, *when he ſhall* &c. } Plu. cum { docuerimus, *when we ſhall teach* / docueritis, *when ye ſhall teach* / docuerint, *when they ſhall teach* }

Infinitivi.

Præſens & Præteritum imperfectum.

Docere, *to teach*

Præteritum perfectum & Præteritum pluſquam perfectum.

Docuiſſe, *to have or had taught*

Futurum.

Docturum, am, um eſſe, *to teach hereafter*

Gerundia

Docendi, *of teaching or of being taught*
Docendo, *in teaching or in being taught*
Docendum, *to teach or to be taught*

Supina

Doctum, *to teach* Doctu, *to be taught*

Participium temporis Præſentis.

Docens, tis, *teaching*

Futurum Activum, Docturus, a, um, *about to teach.*

Tertia Conjugatio Activæ Vocis.

LEGO.

Indicativi *Præſens.*

Singul. { Lego, *I read* / Legis, *thou readeſt* / Legit, *he readeth* } Plural. { Legimus, *we read* / Legitis, *ye read* / Legunt, *they read* }

Præteritum imperfectum.

Singul. { Legebam, *I did read* / Legebas, *thou didſt read* / Legebat, *he did read* } Plural. { Legebamus, *we did read* / Legebatis, *ye did read* / Legebant, *they did read* }

Præ-

Præteritum Perfectum.

Singul.	legi, *I have read*	Plural.	legimus, *we have read*
	legisti, *thou hast read*		legistis, *ye have read*
	legit, *he hath read*		legerunt *vel* legêre, *they &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	legeram, *I had read*	Plural.	legeramus, *we had read*
	legeras, *thou hadst read*		legeratis, *ye had read*
	legerat, *he had read*		legerant, *they had read*

Futurum.

Singul.	legam, *I shall or will read*	Plural.	legemus, *we shall or will read*
	leges, *thou shalt or wilt read*		legetis, *ye shall or will read*
	leget, *he shall or will read*		legent, *they shall or will read*

Imperativi *Præsens.*

Singular.	lege	*read thou*	Pl. legamus *let us read*	legite	*read ye*
	legito			legitote	
	legat	*let him read*		legant	*let them read*
	legito			legunto	

Subjunctivi *Præsens.*

Si. cum	legam, *when I read*	Pl. cum	legamus, *when we read*
	legas, *when thou readest*		legatis, *when ye read*
	legat, *when he readeth*		legant, *when they read*]

Præteritum imperfectum.

Sin. cum	legerem, *when I read or did read &c.*	Plu. cum	legeremus, *when we read or did read*
	legeres, *when thou readst or*		legeretis, *when ye read or did read*
	legeret, *when he read &c.*		legerent, *when they read &c.*

Præteritum perfectum.

Si. cum	legerim, *when I have read*	Pl. cum	legerimus, *when we have read*
	legeris, *when thou hast read*		legeritis, *when ye have read*
	legerit, *when he hath read*		legerint, *when they have read*

Præteritum plusquam perfectum.

Si. cum	legissem, *when I had read*	Pl. cum	legissemus, *when we had read*
	legisses, *when thou &c.*		legissetis, *when ye had read*
	legisset, *when he had read*		legissent, *when they had read*

Futurum

Si. cum	legero, *when I shall read*	Pl. cum	legerimus, *when we shall read*
	legeris, *when thou shalt read*		legeritis *when ye shall read*
	legerit, *when he shall read*		legerint, *when they shall read*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Legere, *to read*

præteritum perfectum & Præterplusquam perfectum.

Legisse, *to have or had read*

Futurum

Lecturum, am, um esse, *to read hereafter*

Gerundia

Legendi, *of reading, or of being read*
Legendo, *in reading, or in being read*
Legendum, *to read or to be read*

Supina.

Lectum, *to read*: Lectu, *to be read*

Participia temporis Præsentis,

Legens, tis, *reading* *Futuri activi*, Lecturus, a, um, *to read*

Quarta Conjugatio Activæ Vocis.

AUDIO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Audio, *I hear*	*Plural.*	Audimus, *we hear*
	Audis, *thou heareſt*		Auditis, *ye hear*
	Audit, *he heareth*		Audiunt, *they hear*

Præteritum imperfectum.

Singul.	audiebam *I did hear*	*Plural.*	audiebamus, *we did hear*
	audiebas, *thou didſt hear*		audiebatis, *ye did hear*
	audiebat, *he did hear*		audiebant, *they did hear*

Præteritum perfectum.

Singul.	audivi, *I have heard*	*Plural.*	audivimus, *we have heard*
	audiviſti, *thou haſt heard*		audiviſtis, *ye have heard*
	audivit, *he hath heard*		audiverunt, *vel* audivêre, *they have heard*

Præteritum pluſquam perfectum.

Singul.	audiveram, *I had heard*	*Plural.*	audiveramus, *we had heard*
	audiveras, *thou hadſt heard*		audiveratis, *ye had heard*
	audiverat, *he had heard*		audiverant, *they had heard*

Futurum.

Singul.	audiam, *I ſhall hear*	*Plural.*	audiemus, *we ſhall hear*
	audies, *thou ſhalt hear*		audietis, *ye ſhall hear*
	audiet, *he ſhall hear*		audient, *they ſhall hear*

Imperativi

Imperativi *Præsens.*

Singul.
- Audi — *hear thou*
- audito — *let him hear*
- Audiat — *let him hear*
- audito — *let him hear*

Pl.
- Audiamus — *let us hear*
- Audite — *hear ye*
- auditote — *hear ye*
- Audiant — *let them hear*
- audiunto — *let them hear*

Subjunctivi *Præsens.*

Si. cùm
- audiam, *when I hear*
- audias, *when thou heareſt*
- audiat, *when he heareth*

Pl. cùm
- audiamus, *when we hear*
- audiatis, *when ye hear*
- audiant, *when they hear*

Præteritum imperfectum.

Singul. cùm
- audirem, *when I heard or did hear*
- audires, *when thou heardeſt or did hear*
- audiret, *when he heard &c.*

Plural. cùm
- audiremus, *when we heard or did hear*
- audiretis, *when ye heard or did hear*
- audirent, *when they &c.*

Præteritum perfectum.

Sin. cùm
- audiverim, *when I have heard*
- audiveris, *when thou haſt heard*
- audiverit, *when he &c.*

Plu. cùm
- audiverimus, *when we have heard*
- audiveritis, *when ye have &c.*
- audiverint, *when they &c.*

Præteritum pluſquam perfectum.

Sin. cùm
- audiviſſem, *when I had heard*
- audiviſſes, *when thou hadſt heard*
- audiviſſet, *when he &c.*

Plu. cùm
- audiviſſemus, *when we had heard*
- audiviſſetis, *when ye had &c.*
- audiviſſent, *when they &c.*

Futurum

Sin. cùm
- audivero, *when I ſhall hear*
- audiveris, *when thou ſhalt hear*
- audiverit, *when he ſhall &c.*

Sin. cùm
- audiverimus, *when we ſhall hear*
- audiveritis, *when ye &c.*
- audiverint, *when they &c.*

Infinitivi

Præſens & præteritum imperfectum

Audire, *to hear*

Præteritum perfectum & Præteritum pluſquam perfectum

Audiviſſe, *to have or had heard*

Futurum

Auditurum, am, um eſſe, *to hear hereafter*

Gerundia

Audiendi, *of hearing, or of being heard*
Audiendo, *in hearing, or in being heard*
Audiendum, *to hear, or to be heard*

Supina.

Auditum, *to heard* Auditu *to be heard.*

Participium Præsentis.

Audiens, entis, *hearing*

Futurum Activum.

Auditurus, a, um, *to hear*

SUM.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Sum, *I am*	Plural.	Sumus, *we are*
	Es, *thou art*		Estis, *ye are*
	Est, *he is*		Sunt, *they are*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Eram, *I was*	Plural.	Eramus, *we were*
	Eras, *thou wast*		Eratis, *ye were*
	Erat, *he was*		Erant, *they were*

Præteritum perfectum.

Singul.	Fui, *I have been*	Plural.	Fuimus, *we have been*
	Fuisti, *thou hast been*		Fuistis, *ye have been*
	Fuit, *he hath been*		Fuerunt *vel* fuere, *they &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Fueram, *I had been*	Plural.	Fueramus, *we had been*
	Fueras, *thou hadst been*		Fueratis, *ye had been*
	Fuerat, *he had been*		Fuerant, *they had been*

Futurum.

Singul.	Ero, *I shall or will be*	Plural.	Erimus, *we shall or will be*
	Eris, *thou shalt or wilt be*		Eritis, *ye shall or will be*
	Erit, *he shall or will be*		Erunt, *they shall or will be*

Imperativi *Præsens.*

Singulariter,	Sis, Es, Esto, *be thou*	Pl. Simus, *let us be*	Sitis, Este, Estote, *be ye*
	Sit, Este, *let him be*		Sint, Sunto, *let them be*

Optativi *Præsens.*

Sim.	Sim, *I pray God I be*	Plurin.	Simus, *I pray God we be*
	Sis, *I pray God thou beest*		Sitis, *I pray God ye be*
	Sit, *I pray God he be*		Sint, *I pray God they be*

Præteritum imperfectum.

Sim.	essem, *would God I were*	Plurin.	essemus, *would God we were*
	esses, *would God thou wert*		essetis, *would God ye were*
	esset, *would God he were*		essent, *would God they were*

Præ-

Præteritum perfectum

Sing. utin.
- fuerim, *I pray God I &c.*
- fueris, *I pray God thou &c.*
- fuerit, *I pray God he &c.*

Plu. utin.
- fuerimus, *I pray God we &c,*
- fueritis, *I pray God ye have been*
- fuerint, *I pray God they &c.*

Præteritum pluſquam perfectum.

Sing. utin.
- fuiſſem, *would God I had been*
- fuiſſes, *would God thou &c.*
- fuiſſet, *would God he &c.*

Plu. utin.
- fuiſſemus, *would God we had been*
- fuiſſetis, *would God ye had been*
- fuiſſent, *would God they &c.*

Futurum.

Sing. utin.
- fuero, *God grant I be hereafter*
- fueris, *God grant thou &c.*
- fuerit, *God grant he &c.*

Plu. utin.
- fuerimus, *God grant we be hereafter*
- fueritis, *God grant ye &c.*
- fuerint, *God geant they be &c.*

Potentialis *Præſens.*

Singul.
- Sim, *I may be*
- Sis, *thou maiſt be*
- Sit, *he may be*

Plural.
- Simus, *we may be*
- Sitis, *ye may be*
- Sint, *they may be*

Præteritum imperfectum.

Singular.
- Eſſem, *I might, would, ſhould ought or could be*
- Eſſes, *thou mighteſt &c.*
- Eſſet, *he might, would &c.*

Plural.
- Eſſemus, *we might, would, ſhould, ought or could be*
- Eſſetis, *ye might, would &c.*
- Eſſent, *they might &c.*

Præteritum perfectum.

Singul.
- Fuerim, *I might have been*
- Fueris, *thou mighteſt &c.*
- Fuerit, *he might have been*

Plural.
- Fuerimus, *we might have been*
- Fueritis, *ye might have been*
- Fuerint, *they might have been*

Præteritum pluſquam perfectum.

Singular.
- Fuiſſem, *I might have had been*
- Fuiſſes, *thou mighteſt &c.*
- Fuiſſet, *he might have &c.*

Plural.
- Fuiſſemus, *we might have had been*
- Fuiſſetis, *ye might have had been*
- Fuiſſent, *they might &c.*

Futurum

Singul.
- Fuero, *I may be hereafter*
- Fueris, *thou maiſt be hereaf.*
- Fuerit, *he may be hereafter*

Plural.
- Fuerimus, *we may be hereafter*
- Fueritis, *ye may be hereafter*
- Fuerint, *they may be hereafter*

Subjunctivi *Præſens.*

Si. cum
- Sim, *when I am*
- Sis, *when thou art*
- Sit, *when he is*

Pl. cum
- Simus, *when we are*
- Sitis, *when ye are*
- Sint, *when they are*

Præteritum imperfectum.

Si. cum { Essem, *when I was* / Esses, *when thou was* / Esset, *when he was* }
Pl. cum { Essemus, *when we were* / Essetis, *when ye were* / Essent, *when they were* }

Præteritum perfectum.

Si. cum { Fuerim, *when I have been* / Fueris, *when thou hast been* / Fuerit, *when he hath been* }
Pl. cum { Fuerimus, *when we have been* / Fueritis, *when ye have been* / Fuerint, *when they have been* }

Præteritum plusquam perfectum.

Si. cum { Fuissem, *when I had been* / Fuisses, *when thou hadst been* / Fuisset, *when he had been* }
Pl. cum { Fuissemus, *when we had been* / Fuisseris, *when ye had been* / Fuissent, *when they had been* }

Futurum.

Sing. cum { Fuerò, *when I shall or will be* / Fueris, *when thou shalt or wilt be* / Fuerit, *when he shall or &c.* }
Iur. cum { Fuerimus, *when we shall or will be* / Fueritis, *when ye shall &c.* / Fuerint, *when they shall &c.* }

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Esse, *to be*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Fuisse, *to have or had been*

Futurum.

Fore, *vel* Futurum, am, um esse *Pl.* Fore, *vel* Futuros, as, a esse, *to be hereafter.*

Participium *Futuri Temporis.*

Futurus, a, um

Submonitio

Gerundiis, Supinis, Participio præsentis temporis, caret verbum Sum, *& quæ ex eo componuntur: præter* Absum & Præsum, *quæ habent* Absens & Præsens.

Prima Conjugatio Passivæ Vocis.

AMOR.

Indicativi *Præsens.*

Singul. { Amor, *I am loved* / Amaris *vel* amare, *thou art loved* / Amatur, *he is loved* }
Plural. { Amamur, *we are loved* / Amamini, *ye are loved* / Amantur, *they are loved* }

Præteritum

Præteritum imperfectum.

Singul.
- amabar, *I was loved*
- amabaris *vel* amabare, *thou wast loved*
- amabatur, *he was loved*

Plural.
- amabamur, *we were loved*
- amabamini, *ye were loved*
- amabantur, *they were loved*

Præteritum perfectum.

Singulariter,
- amatus ſum *vel* fui, *I have been loved*
- amatus es *vel* fuiſti, *thou haſt been loved*
- amatus eſt *vel* fuit, *he &c.*

Pluraliter,
- amati ſumus *vel* fuimus, *we have been loved*
- amati eſtis *vel* fuiſtis, *ye have been loved*
- amati ſunt fuerunt *vel* fuere *(they &c.*

Præteritum pluſquam perfectum.

Singulariter,
- amatus eram *vel* fueram, *I had been loved*
- amatus eras *vel* fueras, *thou hadſt been loved (&c.*
- amatus erat *vel* fuerat, *he had*

Pluraliter,
- amati eramus *vel* fueramus, *we had been loved*
- amati eratis *vel* fueratis, *ye had been loved (had &c.*
- amati erant *vel* fuerant, *they (loved*

Futurum.

Singul.
- amabor, *I ſhall or will be loved*
- amaberis *vel* amabere, *thou ſhalt or wilt be loved*
- amabitur, *he ſhall or &c.*

Plural.
- amabimur, *we ſhall or will be*
- amabimini, *ye ſhall or will be loved*
- amabuntur, *they ſhall or &c.*

Imperativi *Præſens.*

Singul.
- amare, amator — *be thou loved*
- ametur, amator — *let him &c.*

Pl. amemur — *let us loved*

- amamini, amaminor — *be ye &c.*
- amentur, amantor — *be they &c.*

Optativi *Præſens.*

Sing. utin.
- amer, *God grant I am loved*
- ameris *vel* amere, *God grant thou art loved*
- ametur *God gant he be &c.*

Plu. utin.
- amemur, *God grant we are loved*
- amemini, *God grant ye &c.*
- amentur, *God grant they &c.*

Præteritum imperfectum.

Sing. utin.
- amarer, *would God I was loved*
- amareris *vel* amarere, *would God thou waſt loved*
- amaretur, *would God &c.*

Plu. utin.
- amaremur, *would God we were loved*
- amaremini, *would God ye were loved*
- amarentur, *would God &c.*

Præteritum

Præteritum perfectum.

Singular. utin.
- amatus sim *vel* fuerim, *God grant I have been loved*
- amatus sis *vel* fueris, *God grant thou hast been loved*
- amatus sit *vel* fuerit, *God grant he hath been loved*

Pluraliter, utin.
- amati simus *vel* fuerimus, *God grant we have been &c.*
- amati sitis *vel* fueritis, *God grant ye have been loved*
- amati sint *vel* fuerint, *God grant they have been loved*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular. utin.
- amatus essem *vel* fuissem *would God I had been &c.*
- amatus esses *vel* fuisses *would God thou hadst &c*
- amatus esset *vel* fuisset, *would God he had been &c.*

Pluraliter, utin.
- amati essemus *vel* fuissemus, *would God we had &c.*
- amati essetis *vel* fuissetis, *would God ye had &c.*
- amati essent *vel* fuissent, *would God they had been loved*

Futurum.

Singular. utin.
- amatus ero *vel* fuero, *God grant I shall be loved*
- amatus eris *vel* fueris, *God grant thou shalt &c.*
- amatus erit *vel* fuerit, *God grant he shall &c.*

Pluraliter, utin.
- amati erimus *vel* fuerimus, *God grant we shall be &c.*
- amati eritis *vel* fueritis, *God grant ye shall be loved*
- amati erunt *vel* fuerint, *God grant they shall be loved*

Potentialis *Præsens.*

Singul.
- amer, *I may or can be loved*
- ameris *vel* amere, *thou maist or canst be loved*
- ametur, *he may or can &c.*

Plural.
- amemur, *we may or can be loved*
- amemini, *ye may or can be &c.*
- amentur, *they may or can &c.*

Præteritum imperfectum.

Singulariter,
- amarer, *I might, would, should could or ought be loved*
- amareris *vel* amarere, *thou mightest &c.*
- amaretur, *he might &c.*

Pluraliter,
- amaremur, *we might, would, should &c.*
- amaremini, *ye might, would, should &c.*
- amarentur, *they might &c.*

Præteritum perfectum.

Singulariter,
- amatus sim *vel* fuerim, *I might, would, should &c.*
- amatus sis *vel* fueris, *thou mightest &c.*
- amatus sit *vel* fuerit, *he might &c.*

Plurater,
- amati simus *vel* fuerimus, *we might &c.*
- amati sitis *vel* fueritis, *ye might &c.*
- amati sint *vel* fuerint, *they might &c.*

Præteritum

Præteritum pluſquam perfectum.

Singulariter,
amatus eſſem *vel* fuiſſem, *I might*, &c. *had been loved*
amatus eſſes *vel* fuiſſes, *thou mighteſt* &c.
amatus eſſet *vel* fuiſſet, *he might* &c.

Pluraliter,
amati eſſemus *vel* fuiſſemus, *we might* &c.
amati eſſetis *vel* fuiſſetis, *ye might* &c.
amati eſſent *vel* fuiſſent, *they might* &c.

Futurum.

Singulariter,
amatus ero *vel* fuero, *I ſhall or will be loved hereafter*
amatus eris *vel* fueris, *thou ſhalt or* &c.
amatus erit *vel* fuerit, *he* (&c.

Pluraliter,
amati erimus *vel* fuerimus, *we ſhall or* &c.
amati eritis *vel* fueritis, *ye* (&c.
amati erunt *vel* fuerint, *they ſhall or will be loved*

Subjunctivi *Præſens.*

Si. cum
amer, *when I am loved*
ameris *vel amere*, *when* &c
ametur, *when he is loved*

Pl. cum
amemur, *when we are loved*
amemini, *when ye are loved*
amentur, *when they are loved*

Præteritum imperfectum.

Sin. cum
amarer, *when I was loved*
amareris *vel* amarere, *when thou waſt loved*
amaretur, *when he was* &c

Plu. cum
amaremur, *when we were* &c:
amaremini, *when ye were loved*
amarentur, *when they* &c:

Præteritum perfectum.

Singul. cum
amatus ſim *vel* fuerim, *when I have been loved*
amatus ſis *vel* fueris, *when thou haſt* &c. (*he* &c.
amatus ſit *vel* fuerit, *when*

Plural. cum
amati ſimus *vel* fuerimus, *when we have been loved*
amati ſitis *vel* fueritis, *when ye have been loved* (*they* &c.
amati ſint *vel* fuerint, *when*

Præteritum pluſquam perfectum.

Singular. cum
amatus eſſem *vel* fuiſſem, *when I had been loved*
amatus eſſes *vel* fuiſſes, *when thou hadſt* &c.
amatus eſſet *vel* fuiſſet, *when he had* &c.

Plural. cum
amati eſſemus *vel* fuiſſemus, *when we had been loved*
amati eſſetis *vel* fuiſſetis, *when ye had been loved*
amati eſſent *vel* fuiſſent, *when they had been loved*

Futurum

Singular. cum
amatus ero *vel* fuero, *when I ſhall be loved*
amatus eris *vel* fueris, *when thou ſhalt be loved*
amatus erit *vel* fuerit, *when he ſhall be loved*

Pluraliter, cum
amati erimus *vel* fuerimus, *when we ſhall be loved*
amati eritis *vel* fueritis, *when ye ſhall be loved*
amati erunt *vel* fuerint, *when they* &c.

Infinitivi

Præſens & præteritum imperfectum

Amari *to be loved.* *Præteritum*

Præteritum perfectum & Præteritum pluſquam perfectum.

Amatum eſſe *vel* fuiſſe, *to have or had been loved*

Futurum

Amatum iri *vel* amandum eſſe, *to be loved hereafter*

Participia temporis Præteriti.

Amatus, a, um, *loved* *Futurum Paſſivum*, Amandus, a, um, *to be loved*

Secunda Conjugatio Paſſivæ Vocis.

DOCEOR.

Indicativi *Præſens.*

Singul.	Doceor, *I am taught*	Plural.	Docemur, *we are taught*
	Doceris *vel* docere, *thou &c.*		Docemini, *ye are taught*
	Docetur, *he is taught*		Docentur, *they are taught*

Præteritum imperfectum.

Singul.	docebar, *I was taught*	Plural.	docebamur, *we were taught*
	docebaris *vel* docebare, *thou*		docebamini, *ye were taught*
	docebatur, *he was taught*		docebantur, *they were taught*

Præteritum perfectum.

Singulariter,	doctus ſum *vel* fui, *I have been taught*	Pluraliter,	docti ſumus *vel* fuimus, *we have been taught*
	doctus es *vel* fuiſti, *thou &c.*		docti eſtis *vel* fuiſtis, *ye &c.*
	doctus eſt *vel* fuit, *he hath been taught*		docti ſunt fuerunt *vel* fuere, *they have been taught*

Præteritum pluſquam perfectum.

Singular.	doctus eram *vel* fueram, *I had been taught* (&c.	Pluraliter,	docti eramus *vel* fueramus, *we had been taught* (&c.
	doctus eras *vel* fueras, *thou*		docti eratis *vel* fueratis, *ye*
	doctus erat *vel* fuerat, *he* &c.		docti erant *vel* fuerant, *they* &c.

Futurum.

Singulariter,	docebor, *I ſhall or will be taught*	Pluraliter,	docebimur, *we ſhall or will be taught*
	doceberis *vel* docebere, *thou ſhalt or wilt be taught*		docebimini, *ye ſhall or will be taught*
	docebitur, *he ſhall or* &c.		docebuntur, *they ſhall* &c.

Imperativi *Præſens.*

Singular.	docere	*be thou*	Pluraliter,	doceamini	*be ye taught*
	docetor	*taught*		doceminor	
	doceatur	*let him be*	doceamur	doceantur	*let them be*
	docetor	*taught*	*let us be taught*	docentor	*taught*

Subjunctivi

Subjunctivi *Præsens.*

Sing. cum docear, *when I am taught*; docearis *vel* doceare, *when thou art taught*; doceatur, *when he is taught*

Plu. cum doceamur, *when we are &c.*; doceamini, *when ye are taught*; doceantur, *when they are taught*

Præteritum imperfectum

Sing. cum docerer, *when I was taught*; docereris *vel* docerere, *when thou wast taught*; doceretur, *when he was &c.*

Plu. cum doceremur, *when we were taught*; doceremini, *when ye &c.*; docerentur, *when they &c.*

Præteritum perfectum.

Singular. cum doctus sim *vel* fuerim, *when I have been taught*; doctus sis *vel* fueris, *when thou hast been tanght*; doctus sit *vel* fuerit, *when he hath been taught*

Plural. cum docti simus *vel* fuerimus, *when we have been taught*; docti sitis *vel* fueritis, *when ye have been taught*; docti sint *vel* fuerint, *when they have been taught*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular. cum doctus essem *vel* fuissem, *when I had been taught*; doctus esses *vel* fuisses, *when thou hadst been tanght*; doctus esset *vel* fuisset, *when he had been taught*

Pluraliter, cum docti essemus *vel* fuissemus, *when we had been taught*; docti essetis *vel* fuissetis, *when ye had been taught*; docti essent *vel* fuissent, *when they had been taught*

Futurum.

Singular. cum doctus ero *vel* fuero, *when I shall be taught*; doctus eris *vel* fueris, *when thou shalt be taught*; doctu erit *vel* fuerit, *when he shall be taught*

Pluraliter, cum docti erimus *vel* fuerimus, *when we shall be taught*; docti eritis *vel* fueritis, *when ye shall be taught*; docti erunt *vel* fuerint, *when they shall be taught*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum

Doceri, *to be taught*

Præteritum perfectum, & Præteritum plusquam perfectum.

Doctum esse *vel* fuisse, *to have or had been taught*

Futurum

Doctum iri *vel* docendum am, um esse, *to be taught hereafter*

Participia temporis Præteriti

Doctus, a, um, *taught*

Futuri passivi, Docendus, a, um, *to be taught*

Tertia Conjugatio Passivæ Vocis.

LEGOR.

Indicativi *Præsens.*

Singul.
- Legor, *I am read*
- legeris *vel* legere, *thou art read*
- legitur, *he is read*

Plural.
- Legimur, *we are read*
- legimini, *ye are read*
- leguntur, *they are read*

Præteritum imperfectum.

Singul.
- Legebar, *I was read*
- legebaris *vel* legebare, *thou wast read*
- legebatur, *he was read*

Plural.
- Legebamur, *we were read*
- legebamini, *ye were read*
- legebantur, *they were read*

Præteritum perfectum.

Singulariter,
- Lectus sum *vel* fui, *I have been read* (*&c.*
- lectus es *vel* fuisti *thou hast*
- lectus est *vel* fuit, *he hath been read*

Pluraliter,
- Lecti sumus *vel* fuimus, *we have been read* *&c.*
- Lecti estis *vel* fuistis, *ye have*
- lecti sunt, fuerunt *vel* fuere, *they have been read*

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter,
- Lectus eram *vel* fueram, *I had been read* (*had st &c.*
- lectus eras *vel* fueras, *thou*
- lectus erat *vel* fuerat, *he had been read*

Pluraliter,
- Lecti eramus, *vel* fueramus, *we had been read* (*had &c.*
- lecti eratis *vel* fueratis, *ye*
- lecti erant *vel* fuerant, *they had been read*

Futurum

Singul.
- Legar, *I shall or will be read*
- legeris *vel* legêre, *thou shalt or wilt be read*
- legetur, *he shall or will be read*

Plural.
- Legemur, *we shall or will be read*
- legemini, *ye shall or will be read*
- legentur, *they shall &c.*

Imperativi *Præsens.*

Singul.
- legere — *be thou*
- legitor — *read*
- legatur — *let him be*
- legitor — *read*

Pluraliter,
- legamur — *let us be read*
- legimini — *be ye read*
- legantur — *let them be*
- leguntor — *read*

Subjunctivi

Subjunctivi *Præsens.*

Sing. cum
- legar, *when I am read*
- legaris *vel* legare, *when thou art read*
- legatur, *when he is read*

Plu. cum
- legamur, *when we are read*
- legamini, *when ye are read*
- legantur, *when they are read*

Præteritum imperfectum.

Sing. cum
- legerer, *when I was read*
- legereris *vel* legerere, *when thou wert read*
- legeretur, *when he was read*

Plu. cum
- legeremur, *when we were read*
- legeremini, *when ye were read*
- legerentur, *when they were read*

Præteritum perfectum.

Sing. cum
- lectus sim *vel* fuerim, *when I have been read*
- lectus sis *vel* fueris, *when &c.*
- lectus sit *vel* fuerit, *when he*

Plu. cum
- lecti simus *vel* fuerimus, *when we have been read*
- lecti sitis *vel* fueritis, *when*
- lecti sint *vel* fuerint, *when*

Præteritum plusquam perfectum

Singul. cum
- lectus essem *vel* fuissem, *when I had been read*
- lectus esses *vel* fuisses, *when thou hast been read*
- lectus esset *vel* fuisset, *when*

Plural. cum
- lecti essemus *vel* fuissemus, *when we had been read*
- lecti essetis *vel* fuissetis, *when ye had &c.*
- lecti essent *vel* fuissent, *when (they &c.*

Futurum.

Singul. cum
- lectus ero *vel* fuero, *when I shall be read*
- lectus eris *vel* fueris, *when thou shalt &c.*
- lectus erit *vel* fuerit, *when (he &c.*

Plural. cum
- lecti erimus *vel* fuerimus, *when we shall be read*
- lecti eritis *vel* fueritis, *when ye shall &c.*
- lecti erunt *vel* fuerint, *when (they &c.*

Infinitivi

Præsens & præteritum imperfectum

Legi, *to be read*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Lectum esse *vel* fuisse, *to have or had been read*

Futurum.

Lecturum iri *vel* legendum esse, *to be read hereafter*

Participii præteritum.

Lectus, a, um, *read*

Futurum passivum, Legendus, a, um, *to be read*

Quarta Conjugatio Passivæ Vocis.

AUDIOR.

Indicativi *Præsens.*

Singular.
- Audior, *I am heard*
- audiris *vel* audire, *thou art heard*
- auditur, *he is heard*

Plural.
- audimur, *we are heard*
- audimini, *ye are heard*
- audiuntur, *they are heard*

Præteritum imperfectum.

Singular.
- audiebar, *I was heard*
- audiebaris *vel* audiebare, *thou wast heard*
- audiebatur, *he was heard*

Plural.
- audiebamur, *we were heard*
- audiebamini, *ye were heard*
- audiebantur, *they were heard*

Præteritum perfectum.

Singulariter,
- auditus sum *vel* fui, *I have been heard*
- auditus es *vel* fuisti, *thou hast been heard*
- auditus est *vel* fuit, *he* &c.

Pluraliter,
- auditi sumus *vel* fuimus, *we have been heard*
- auditi estis *vel* fuistis, *ye have been heard* (*they* &c.
- auditi sunt fuerunt *vel* fuere,

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter,
- auditus eram *vel* fueram, *I had been heard*
- auditus eras *vel* fueras, *thou hadst* &c.
- auditus erat *vel* fuerat, *he* (*had* &c.

Pluraliter,
- auditi eramus *vel* fueramus, *we had been heard*
- auditi eratis *vel* fueratis, *ye had* &c. (*had* &c.
- auditi erant *vel* fuerant, *they*

Futurum

Singulariter,
- audiar, *I shall or will be heard*
- audieris *vel* audiere, *thou shalt or wilt be heard*
- audietur, *he shall* &c.

Pluraliter,
- audiemur, *we shall or will be heard*
- audiemini, *ye shall or will be heard*
- audientur, *they shall* &c.

Imperativi *Præsens.*

Singul.
- Audire / auditor — *be thou heard*
- audiatur / auditor — *let him be heard*

Pl. audiamur — *let us be heard*

- Audimini / audiminor — *be ye heard*
- audiantur / audiuntor — *let them be heard*

Subjunctivi *Præsens.*

Sing. cum
- audiar, *when I am heard*
- audiaris *vel* audiare, *when thou art heard*
- audiatur, *when he is heard*

Plu. cum
- audiamur, *when we are heard*
- audiamini, *when ye are heard*
- audiantur, *when they are* &c.

Præ-

Præteritum imperfectum.

Sing. cum
audirer, *when I was heard*
audireris *vel* audirere, *when thou wast heard*
audiretur, *when he was heard*

Plu. cum
audiremur, *when we were heard*
audiremini, *when ye were heard*
audirentur, *when they* &c.

Præteritum perfectum.

Singul. cum
auditus sim *vel* fuerim, *when I have been heard*
auditus sis *vel* fueris, *when thou* &c.
auditus sit *vel* fuerit, *when he* &c.

Plural. cum
auditi simus *vel* fuerimus, *when we have been heard*
auditi sitis *vel* fueritis, *when ye* &c.
auditi sint *vel* fuerint, *when they* &c.

Præteritum pluſquam perfectum.

Singul. cum
auditus eſſem *vel* fuiſſem, *when I had been heard*
auditus eſſes *vel* fuiſſes, *when thou* &c.
auditus eſſet *vel* fuiſſet, *when he* &c.

Plural. cum
auditi eſſemus *vel* fuiſſemus, *when we had been heard*
auditi eſſetis, *vel* fuiſſetis, *when ye* &c.
auditi eſſent *vel* fuiſſent, *when they* &c.

Futurum.

Singul. cum
auditus ero *vel* fuero, *when I ſhall be heard*
auditus eris *vel* fueris, *when thou* &c.
auditus erit *vel* fuerit, *when he* &c.

Plural. cum
auditi erimus *vel* fuerimus, *when we ſhall be heard*
auditi eritis *vel* fueritis, *when ye* &c.
auditi erunt *vel* fuerint, *when they* &c.

Infinitivi

Præſens & præteritum imperfectum

Audiri, *to be heard*

Præteritum perfectum & Præteritum pluſquam perfectum,

Auditum eſſe *vel* fuiſſe, *to have or had been heard*

Futurum.

Auditum iri *vel* audiendum eſſe, *to be heard hereafter*

Participium Præteriti.

Auditus a, um, *heard.* *Futurum paſſivum,* Audiendus, a, um, *to be heard.*

Verborum Anomalorum Conjugationes.

POSSUM.

Indicativi *Præſens.*

Singul.
Poſſum, *I am able*
potes, *thou art able*
poteſt, *he is able*

Plural.
poſſumus, *we are able*
poteſtis, *ye are able*
poſſunt, *they are able*

Præteritum imperfectum.

Singul.	poteram, *I was able*	Plural.	poteramus, *we were able*
	poteras, *thou wast able*		poteratis, *ye were able*
	poterat, *he was able*		poterant, *they were able*

Præteritum Perfectum.

Singul.	potui, *I have been able*	Plural.	potuimus, *we have been able*
	potuisti, *thou hast been able*		potuistis, *ye have been able*
	potuit, *he hath been able*		potuerunt *vel* potuere, *they*

Præteritum plusquam perfectum. (*&c.*

Singul.	potueram, *I had been able*	Plural.	potueramus, *we had been able*
	potueras, *thou hadst &c.*		potueratis, *ye had been able*
	potuerat, *he had been able*		potuerant, *they had been able*

Futurum.

Singul.	potero, *I shall or will be able*	Plural.	poterimus, *we shall or will be*
	poteris, *thou shalt &c.*		poteritis, *ye shall &c.* (*able*
	poterit, *he shall &c.*		poterint, *they shall &c.*

Potentialis *Præsens.*

Singular.	possim, *I may or can be able*	Plural.	possimus, *we may or can be*
	possis, *thou maist or canst be*		*able*
	able		possitis, *ye may or can be able*
	possit, *he may &c.*		possint, *they may or can be able*

Præteritum imperfectum.

Singul.	posſem *I might be able*	Plural.	posſemus, *we might be able*
	posſes, *thou mightest be able*		posſetis, *ye might be able*
	posſet, *he might be able*		posſent, *they might be able*

Præteritum perfectum.

Singular.	potuerim, *I might have been*	Plural.	potuerimus, *we might have*
	able		*able*
	potueris, *thou mightest &c.*		potueritis, *ye might &c.*
	potuerit, *he might &c.*		potuerint, *they might &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.	potuiſſem, *I might have had*	Plural.	potuiſſemus, *we might have*
	been able		*had been able*
	potuiſſes, *thou mightst &c.*		potuiſſetis, *ye might &c.*
	potuiſſet, *he might &c.*		potuiſſent, *they might &c.*

Futurum.

Singular.	potuero, *I may or can be able*	Plural.	potuerimus, *we may or can be*
	hereafter		*able hereafter*
	potueris, *thou maist &c.*		potueritis, *ye may or can &c.*
	potuerit, *he may &c.*		potuerint, *they may &c.*

Infinitivi

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Posse, *to be able*

Præteritum perfectum & Præteritum pluſquam perfectum.

Potuiſſe, *to have or had been able.*

VOLO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Volo, *I am willing*	Plural.	Volumus, *we are willing*
	Vis, *thou art willing*		Vultis, *ye are willing*
	Vult, *he is willing*		Volunt, *they are willing*

Præteritum imperfectum.

Singul.	volebam, *I was willing*	Plural.	volebamus, *we were willing*
	volebas, *thou waſt willing*		volebatis, *ye were willing*
	volebat, *he was willing*		volebant, *they were willing*

Præteritum perfectum.

Singul.	volui, *I have been willing*	Plural.	voluimus, *we have been &c.*
	voluiſti, *thou haſt been &c.*		voluiſtis, *ye have &c.* (*&c.*
	voluit, *he hath been willing*		voluerunt *vel* voluere, *they*

Præteritum pluſquam perfectum.

Singul.	volueram, *I had been willing*	Plural.	volueramus, *we had been willing*
	volueras, *thou hadſt &c.*		volueratis, *ye had been &c.*
	voluerat, *he had &c.*		voluerant, *they had been &c.*

Futurum

Singul.	volam, *I ſhall be willing*	Plural.	volemus, *we ſhall be willing*
	voles, *thou ſhalt be willing*		voletis, *ye ſhall be willing*
	volet, *he ſhall be willing*		volent, *they ſhall be willing*

Potentialis *Præsens.*

Singul.	velim, *I may be willing*	Plural.	velimus, *we may be willing*
	velis, *thou maiſt be willing*		velitis, *ye may be willing*
	velit, *he may be willing*		velint, *they may be willing*

Præteritum imperfectum.

Singul.	vellem, *I might be willing*	Plural.	vellemus, *we might be willing*
	velles, *thou mightſt &c.*		velletis, *ye might be willing*
	vellet, *he might &c.*		vellent, *they might be willing*

Præteritum perfectum

Singular.	voluerim, *I might have been willing*	Plural.	voluerimus, *we might have been willing*
	volueris, *thou mightſt &c.*		volueritis, *ye might &c.*
	voluerit, *he might &c.*		voluerint, *they might &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.
- Voluissem, *I might had been willing*
- voluisses, *thou mightest &c.*
- voluisset, *he might &c.*

Plural.
- voluissemus, *we might had been willing*
- voluissetis, *ye might*
- voluissent, *they might*

Futurum.

Singular.
- voluero, *I may be willing hereafter*
- volueris, *thou maist be*
- voluerit, *he may be*

Plural.
- voluerimus, *we may be willing hereafter*
- volueritis, *ye may be &c.*
- voluerint, *they may be &c.*

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum.

Velle, *to be willing*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Voluisse, *to have or had been willing*

Participium Præsentis.

Volens, *willing.*

NOLO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.
- Nolo, *I am unwilling*
- non vis, *thou art unwilling*
- non vult, *he is unwilling*

Plural.
- nolumus, *we are unwilling*
- non vultis, *ye are unwilling*
- nolunt, *they are unwilling*

Præteritum imperfectum.

Singul.
- nolebam, *I was unwilling*
- nolebas, *thou wast unwilling*
- nolebat, *he was unwilling*

Plural.
- nolebamus, *we were unwilling*
- nolebatis, *ye were &c*
- nolebant, *they were &c.*

Præteritum perfectum.

Singul.
- nolui, *I have been unwilling*
- noluisti, *thou hast been &c.*
- noluit, *he hath been unwilling*

Plural.
- noluimus, *we have been unwilling*
- noluistis, *ye have been &c*
- noluerunt *vel* noluere, *&.*

Præteritum plusquam perfectum

Singul.
- nolueram, *I had been unwilling*
- nolueras, *thou hadst &c.*
- noluerat, *he had &c.*

Plural.
- nolueramus, *we had been unwilling*
- nolueratis, *ye had been &cs*
- nolurant, *they had been &c.*

Futurum

Futurum.

Singul.	nolam, *I shall be unwilling* noles, *thou shalt be &c.* nolet, *he shall be &c.*	*Plural.*	nolemus, *we shall be unwill-* noletis, *ye shall be &c.* nolent, *they shall be &c.*

Imperativi *Præsens.*

Sing.	Noli nolito	*be thou unwilling*	*Plu.*	Nolite nolitote	*be ye unwilling*

Potentialis *Præsens.*

Singul.	nolim, *I may be unwilling* nolis, *thou maist be unwilling* nolit, *he may be unwilling*	*Plural.*	nolimus, *we may be unwill.* nolitis, *ye may be unwilling* nolint, *they may be unwilling*

Præteritum imperfectum.

Singul.	nollem, *I might be unwilling* nolles, *thou mightest &c.* nollet, *he might be unwilling*	*Plural.*	nollemus, *we might &c.* nolletis, *ye might &c.* nollent, *they might &c.*

Præteritum perfectum.

Singul.	noluerim, *I might have been unwilling* nolueris, *thou mightest &c.* noluerit, *he might &c.*	*Plural.*	noluerimus, *we might have been unwilling* nolueritis, *ye might have &c.* noluerint, *they might &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	noluissem, *I might had been unwilling* noluisses, *thou mightest &c.* noluisset, *he might* &c.	*Plural.*	noluissemus, *we might had been unwilling* noluissetis, *ye might had* &c. noluissent, *they might* &c;

Futurum.

Singular.	noluero, *I may be unwilling hereafter* nolueris, *thou maist be* &c: noluerit, *he may be* &c.	*Plural.*	noluerimus, *we may be unwilling* nolueritis, *ye may be* &c. noluerint, *they may be* &c.

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum

Nolle, *to be unwilling*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum

Noluisse, *to have or had been unwilling*

Participium Præsentis.

Nolens, *unwilling.*

MALO.

Indicativi *Præsens.*

Singul. Malo, *I am more willing*
mavis, *thou art more* &c.
mavult, *he is more* &c.

Plural. malumus, *we are more willing*
mavultis, *ye are more willing*
malunt, *they are* &c.

Præteritum imperfectum.

Singul. malebam, *I was more willing*
malebas, *thou wast* &c.
malebat, *he was*, &c.

Pluraliter, malebamus, *we were more willing*
malebatis, *ye were more* &c.
malebant, *they were* &c.

Præteritum perfectum.

Singul. malui, *I have been more willing*
maluisti, *thou hast been* &c.
maluit, *he hath* &c.

Plural. maluimus, *we have been more willing*
maluistis, *ye have been* &c.
maluerunt *vel* maluere, *they*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular. malueram, *I had been more willing*
malueras, *thou hadst* &c.
maluerat, *he had* &c.

Plural. malueramus, *we had been more willing*
malueratis, *ye had been* &c.
maluerant, *they had been* &c,

Futurum.

Singular. malam, *I shall be more willing*
males, *he shall be* &c.
malet, *he shall be more* &c.

Plural. malemus, *we shall be more willing*
maletis, *ye shall be more* &c.
malent, *they shall be* &c.

Potentialis *Præsens.*

Singul. malim *I may be more willing*
malis, *thou maist be* &c.
malit, *he may be* &c.

Plural. malimus, *we may be more wil.*
malitis, *ye may be more willing*
malint, *they may* &c.

Præteritum imperfectum.

Singul. mallem, *I might be more willing*
malles, *thou mightest* &c.
mallet, *he might be* &c.

Plural. mallemus, *we might be more willing*
malletis, *ye might be* &c.
mallent, *they might be* &c.

Præteritum perfectum.

Singular. maluerim, *I might have been more willing*
malueris, *thou mightest* &c.
maluerit, *he might* &c.

Plural. maluerimus, *we might have been more willing*
malueritis, *ye might* &c.
maluerint, *they might* &c.

Præ-

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.
- maluissem, *I might have had been more willing*
- maluisses, *thou mightst &c.*
- maluisset, *he might &c.*

Plural.
- maluissemus, *we might have had been more willing*
- maluissetis, *ye might &c.*
- maluissent, *they might &c.*

Futurum

Singul.
- maluero, *I may be more willing hereafter*
- malueris, *thou maist be &c*
- maluerit, *he may be &c*

Plural.
- maluerimus, *we may be more willing hereafter*
- malueritis, *ye may be &c;*
- maluerint, *they may be &c*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Malle, *to be more willing*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Maluisse, *to have or had been more willing*

FIO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.
- Fio, *I am made*
- fis, *thou art made*
- fit, *he is made*

Plural.
- fimus, *we are made*
- fitis, *ye are made*
- fiunt, *they are made*

Præteritum imperfectum.

Singul.
- fiebam, *I was made*
- fiebas, *thou wast made*
- fiebat, *he was made*

Plural.
- fiebamus, *we were made*
- fiebatis, *ye were made*
- fiebant, *they were made*

Præteritum Perfectum.

Singulariter,
- factus sum *vel* fui, *I have been made*
- factus es *vel* fuisti, *thou hast been made*
- factus est *vel* fuit, *he &c*

Pluraliter,
- facti sumus *vel* fuimus, *we have been made*
- facti estis *vel* fuistis, *ye have been made (they have &c.*
- facti sunt fuerunt *vel* fuere,

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter,
- factus eram *vel* fueram, *I had been made*
- factus eras *vel* fueras, *thou hadst been made (had &c*
- factus erat *vel* fuerat, *he*

Pluraliter,
- facti eramus *vel* fueramus, *we had been made (&c.*
- facti eratis *vel* fueratis, *ye had*
- facti erant *vel* fuerant, *they had been made*

Futurum

Singul.
- fiam, *I shall be made*
- fies, *thou shalt be made*
- fiet, *he shall be made*

Plural.
- fiemus, *we shall be made*
- fietis, *ye shall be made*
- fient, *they shall be made*

Imperativi

Imperativi *Præsens.*

Singular.	fito	*be thou made*	*Pl.* fiamus, *let us be made*	Fite	*be ye made*
	tu			fitote	
	fiat	*let him*		fiant	*let them*
	fito ille	*be made*		fiunto	*be made*

Potentialis *Præsens.*

Singul.	fiam, *I may be made*	*Plural.*	fiamus, *we may be made*
	fias, *thou maist be made*		fiatis, *ye may be made*
	fiat, *he may be made*		fiant, *they may be made*

Præteritum imperfectum.

Singul.	fierem, *I might be made*	*Plural.*	fieremus, *we might be made*
	fieres, *thou mightest be made*		fieretis, *ye might be made*
	fieret, *he might be made*		fierent, *they might be made*

Præteritum perfectum.

Singulariter,	factus sim *vel* fuerim, *I might have been made*	*Pluraliter,*	facti simus *vel* fuerimus, *we might have been made*
	factus sis *vel* fueris, *thou mightest* &c.		facti sitis *vel* fueritis, *ye might* &c. (*might* &c.
	factus sit *vel* fuerit, *he* (*might* &c.		facti sint *vel* fuerint, *they*

Præteritum pluſquam perfectum.

Singulariter,	factus essem *vel* fuissem, *I might had been made*	*Pluraliter,*	facti essemus *vel* fuissemus, *we might have been made*
	factus esses *vel* fuisses, *thou mightest* &c.		facti essetis *vel* fuissetis, *ye might* &c. (*might* &c.
	factus, esset *vel* fuisset, *he* (*may* &c.		facti essent *vel* fuissent, *they*

Futurum

Singulariter,	factus ero *vel* fuero, *I may be made hereafter*	*Pluraliter,*	facti erimus *vel fuerimus, we may be made hereafter*
	factus eris *vel* fueris, *thou maist* &c.		facti eritis *vel* fueritis, *ye may be* &c. *may* &c.
	factus erit *vel* fuerit, *he may* &c.		facti erunt *vel* fuerint, *they*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum,

Fieri, *to be made*

Præteritum perfectum & Præteritum pluſquam perfectum.

Factum esse *vel* fuisse, *to have or had been made*

Futurum

Factum iri *vel* faciendum esse, *to be made hereafter*

Participii præteritum,

Factus, a, um, *made,* *Futurum,* faciendus, a, um, *to be made.*

FERO

FERO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Fero, *I bear*	Plural.	Ferimus, *we bear*
	fers, *thou beareſt*		fertis, *ye bear*
	fert, *he beareth*		ferunt, *they bear*

Præteritum imperfectum.

Singul.	ferebam, *I did bear*	Plural.	ferebamus, *we did bear*
	ferebas, *thou didſt bear*		ferebatis, *ye did bear*
	ferebat, *he did bear*		ferebant, *they did bear*

Præteritum perfectum.

Singul.	tuli, *I have born*	Plural.	tulimus, *we have born*
	tuliſti, *thou haſt born*		tuliſtis, *ye have born*
	tulit, *he hath born*		tulerunt *vel* tulere, *they &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	tuleram, *I had born*	Plural.	tuleramus, *we had born*
	tuleras, *thou hadſt born*		tuleratis, *ye had born*
	tulerat, *he had born*		tulerant, *they had born*

Futurum.

Singul.	feram, *I will bear*	Plural.	feremus, *we will bear*
	feres, *thou wilt bear*		feretis, *ye will bear*
	feret, *he ſhall bear*		ferent, *they will bear*

Imperativi *Præsens.*

Singular.	Fer / ferto — *bear thou*	Pl.	feramus — *let us bear*
	ferat / ferto — *let him bear*		Ferte / fertote — *bear ye*
			ferant / ferunto — *let them bear*

Potentialis *Præsens.*

Singul.	feram, *I may bear*	Plural.	feramus, *we may bear*
	feras, *thou maiſt bear*		feratis, *ye may bear*
	ferat, *he may bear*		ferant, *they may bear*

Præteritum imperfectum.

Singul.	ferrem, *I might bear*	Plural.	ferremus, *we might bear*
	ferres, *thou mighteſt bear*		ferretis, *ye might bear*
	ferret, *he might bear*		ferrent, *they might bear*

Præteritum Perfectum.

Singul.	tulerim, *I might have born*	Plural.	tulerimus, *we might have &c.*
	tuleris, *thou mighſt &c.*		tuleritis, *ye might have born*
	tulerit, *he might have born*		tulerint, *they might have born*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul. tulissem, *I might had born*; tulisses, *thou mightst* &c.; tulisset, *he might had born*
Plural. tulissemus, *we might had born*; tulissetis, *ye might had born*; tulissent, *they might had born*

Futurum.

Singul. tulero, *I may bear hereafter*; tuleris, *thou maist* &c.; tulerit, *he may* &c.
Plural. tulerimus, *we may bear hereafter*; tuleritis, *ye may bear* &c.; tulerint, *they may* &c.

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum

Ferre, *to bear*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum

Tulisse, *to have or had born*

Futurum.

Laturum esse, *to bear hereafter*

Gerundia.

Ferendi, *of bearing*
Ferendo, *in bearing*
Ferendum, *to bear*

Supina.

Latum, *to bear*
Latu, *to be born*

Participium Præsentis.

Ferens, *bearing*

Futuri activi. Laturus, a, um, *about to bear.*

FEROR.

Indicativi *Præsens.*

Singul. Feror, *I am born*; ferris *vel* ferre, *thou art born*; fertur, *he is born*
Plural. ferimur, *we are born*; ferimini, *ye are born*; feruntur, *they are born*

Præteritum imperfectum.

Singular. ferebar, *I was born*; ferebaris *vel* ferebare, *thou wast born*; ferebatur, *he was born*
Plural. ferebamur, *we were born*; ferebamini, *ye were born*; ferebantur, *they were born*

Præteritum perfectum.

Singulariter, latus sum *vel* fui, *I have been born*; latus es *vel* fuisti, *thou hast been born*; latus est *vel* fuit, *he hath been born*
Pluraliter, lati sumus *vel* fuimus, *we have been born*; lati estis *vel* fuistis, *ye have been born*; lati sunt fuerunt *vel* fuere, *they have been born*

Præte-

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter.
- Latus eram *vel* fueram, *I had been born*
- Latus eras *vel* fueras, *thou hadst been born*
- Latus erat *vel* fuerat *he had been born*

Pluraliter.
- Lati eramus *vel* fueramus, *we had been born*
- Lati eratis *vel* fueratis, *ye had been born*
- Lati erant *vel* fuerant, *they had been born*

Futurum.

Singular.
- ferar, *I shall be born*
- fereris *vel* ferere, *thou shalt be born*
- feretur, *he shall be born*

Plural.
- feremur, *we shall be born*
- feremini, *ye shall be born*
- ferentur, *they shall be born*

Imperativi Præsens.

Singular.
- Ferre — *be thou born*
- fertor — *be born*
- feratur — *let him be born*
- fertor — *be born*

Pl. feramur — *let us be born*

Plural.
- ferimini — *be ye born*
- feriminor — *be ye born*
- ferantur — *let them be born*
- feruntor — *let them be born*

Potentialis Præsens.

Singular.
- ferar, *I may be born*
- feraris *vel* ferare, *thou maist be born*
- feratur, *he may be born*

Plural.
- feramur, *we may be born*
- feramini, *ye may be born*
- ferantur, *they may be born*

Præteritum imperfectum.

Singular.
- ferrer, *I might be born*
- ferreris *vel* ferrere, *thou mightst be born*
- ferretur, *he might be born*

Pluraliter.
- ferremur, *we might be born*
- ferremini, *ye might be born*
- ferrentur, *they might be born*

Præteritum perfectum.

Singulariter.
- Latus sim *vel* fuerim, *I might have been born*
- Latus sis *vel* fueris, *thou mightst have been born*
- Latus sit *vel* fuerit, *he might have been born*

Pluraliter.
- Lati simus *vel* fuerimus, *we might have been born*
- Lati sitis *vel* fueritis, *ye might have been born*
- Lati sint *vel* fuerint, *they might have been born*

Singulariter.
- Latus essem *vel* fuissem, *I might had been born*
- Latus esses *vel* fuisses, *thou mightest had been born*
- Latus esset *vel* fuisset, *he might had been born*

Pluraliter.
- Lati essemus *vel* fuissemus, *we might had been born*
- Lati esseris *vel* fuissetis, *ye might had been born*
- Lati essent *vel* fuissent, *they might had been born*

Futurum

Futurum.

Singulariter.
Latus ero *vel* fuero, *I may be born hereafter*
Latus eris *vel* fueris, *thou maist be born hereafter*
Latus erit *vel* fuerit, *he may be born hereafter*

Pluraliter.
Lati erimus *vel* fuerimus, *we may be born hereafter*
Lati eritis *vel* fueritis, *ye may be born hereafter*
Lati erunt *vel* fuerint, *they may be born hereafter*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Ferri, *to be born*,

Præteritum perfectum & Præteritum pluſquam perfectum.

Latum eſſe *vel* fuiſſe, *to have or had been born.*

Futurum

Latum iri *vel* ferendum eſſe, *to be born hereafter*

Participia temporis Præteriti.

Latus, a, um, *born*

Futuri paſſivi

Ferendus, a, um, *to be born*.

Obſerv. Poſſum, Volo, Malo, carent *Imperativo*, cujus loco utimur Præſenti *Potentialis*, Poſſis, Velis, Malis: unde videtur etiam *Alvarus* mutuaſſe, *Imperativum*, Fac poſſis, Velis, malis.

Defectivorum Verborum Conjugationes.

Indicativi *Præſens & Perfectum.*

Singulariter, Novi, Noviſti, Novit: *Pluraliter*, Novimus, Noviſtis, Noverunt *vel* novere

Imperfectum pluſquam perfectum.

Singul. Noveram, as, at. *Plur.* Noveramus, atis, ant.

Imperativi Modi.

Singul. Noveris, noverit. *Plur.* Noverimus, itis, int.

Optativi Modi *tempus præſens.*

Singul. Utinam noverim, is, it. *Pl.* Noverimus, itis, int.

Imperfectum & pluſquam Perfectum.

Singul. Utinam noviſſem, es, et. *Plu.* Noviſſemus, etis, ent.

Subjunctivi *Præſens & Imperfectum.*

Sing. Cum noverim, is, it. *Plu.* Noverimus, itis, int.

Imperfectum

Perfectum & pluſquam perfectum.

Sing. Cum Noviſſem es, et. *Plur.* Noviſſemus, etis, ent

Futurum.

Sing. Cùm Novero, is, it. *Plur.* Cùm Noverimus, itis, int

Infinitivi *Præſens & Imperfectum.*

Perfectum & pluſquam perfectum.

Noviſſe

Eodem modo conjugantur Odi & Memini, *niſi quod* Memini *in* Imperativo *etiam habeat* Memento & Mementote. Odi *apud antiquiores in præterito* Oſus ſum: *Unde* Exoſus & Peroſus *etiamnum in uſu ſunt.* Oſurus *in futuro dixit* Cicero.

Indicativi *præteritum perfectum* tantum.

Sing. Cœpi, cœpiſti, cœpit. *Plu.* Cœpimus, cœpiſtis, cœperunt *vel* cœpere

Pluſquam perfectum

Sing. Cœperam, as, at. *Plu.* Cœperamus, atis, ant

Imperativus.

Sing. Cœperis, cœperit. *Plu.* Cœperimus, itis, int

Optativi *Præteritum perfectum.*

Sing. Utinam cœperim, is, it. *Plu.* utinam cœperimus, itis, int

Pluſquam perfectum.

Sing. Utinam cœpiſſem, es, et. *Plu.* Utinam cœpiſſemus, etis, ent

Subjunctivi *Præteritum perfectum.*

Sing. Cùm cœperim, is, it. *Plu.* Cùm cœperimus, itis, int

Pluſquam perfectum.

Sing. Cùm cœpiſſem, es, et. *Plu.* Cùm cœpiſſemus, etis, ent

Futurum

Sin. Cùm cœpero, is, it. *Plu.* Cùm cœperimus, itis, int

Infinitivi *Perfectum & pluſquam perfectum.*

Cœpiſſe

Futurum

Cœpturum, am, um eſſe *vel* fuiſſe

Supina.

Cœptum, cœptu

Participi Futurum

Cœpturus, a, um.

EDO.

Edo, edis *vel* es, edi, esum *cum Compositis per Tertiam Conjugationem integrè flectitur. In quibusdam tamen temporibus ac personis, alias præterea formas admittit, quas hoc Paradigma complectitur.*

Indicativi *Præsens.*

Sing. Edo, edis *vel* es, edit *vel* est. *Plu.* estis

Imperativi *Præsens.*

Singul. Es, Esto. *Plu.* Este, Estote.

Optativi *Præsens* & Subjunctivi *Imperfectum.*

Singul. Çum essem, esses. *Plur.* Essemus, essetis, essent.

Infinitivi.

Præsens & Imperfectum

Esse

Verbi Passivi *Indicativi præsens.* Estur.

Exest & exesse, *ut* & ambest *reperiuntur. Item* ambestis *dixit Lucretius Lib.* 5.

COMEDO.

Indicativi *Præsens.*

Sing. Comedo, comes, comest. *Plur.* comestis.

Imperativi *Præsens.*

Singul. Comesto *Pluraliter,* Comestote.

Optativi *Præsens & Imperfectum* & Subjunctivi *Imperfectum.*

Sing. Comessem, comesses, comesset. *Plur.* Comessemus, comessetis, comessent.

Infinitivi

Præsens & Imperfectum. Comesse.

INQUAM.

Indicativi *Præsens.*

Sing. Inquam, inquis, inquit. *Plur.* Inquimus, inquiunt.
Imperfectum. Inquiebat.
Perfectum. inquisti,
Futurum. Inquies, inquiet.

Imperativi *Præsens.*

Inque *vel* inquito.

Participium.

Inquiens.

AIO.

Indicativi *Præſens.*

Sing. Aio, ais, ait. *Plu.* Aiunt.
Imperfectum, Sing. Aiebam, as, at. *Plu.* Aiebamus, atis, ant.
Imperativi *Præſens.* Ai.
Optativi, & Subjunctivi *Præſens.* Aias, aiat.
Participium. Aiens, aientis.

FOREM.

Optativi *Præſens & Imperfectum*, & Subjunctivi *Imperfectum.*

Forem, fores, foret. *Pl.* Foremus, foretis, forent.
Futurum Infinitivi. Fore *pro* futurum eſſe.
Faxim, faxis, faxit. *Plu.* Faximus, faxitis, faxint. *Futurum* Optativi *vel Præſens, vel Futurum* Subjunctivi, *ut etiam* Auſim, auſis, auſit.
Quæſo. *Plu.* Quæſumus: *ſolam primam habet perſonam utriuſque numeri Præſentis* Indicativi.
Ave, avete, avere: Salve, ſalvete, ſalvere: *ſecundam perſonam* Imperativi *utriuſque numeri*: & *Præſens* Infinitivum *habet.*
Cedo, *id eſt*, da *vel* dic, *ſecunda eſt* Imperativi.
Inht, *tertia perſona* Indicativi *pro* Incipit *vel* Inquit.
Ovat, *tertiam perſonam habet* Indicativi, & *Participium* Ovans, ovantis.
Defit, defieri. *tertiam habet* Indicativi, & *Præſens* Infinitivi. Quædam etiam alia horum Verborum tempora nonnunquam apud Authores reperiuntur.

Imperſonalium Verborum Conjugationes.

OPORTET.

Imperſonale Activæ Vocis, Infinitivi.

Præſens. Oportet,
Imperfectum. Oportebat.
Perfectum. Oportuit.

Pluſquam perfectum. Oportuerat.
Futurum Oportebit.
Imperativi *præſens.* Oporteat.
Optativi *præſens.* Utinam Oporteat.
Imperfectum. Utinam Oporteret.
Perfectum. Utinam Oportuerit.
Pluſquam perf. Utinam Oportuiſſet.
Futurum. Oportuerit.
Subjunctivi *Præſens.* Cùm Oporteat.
Imperfectum. Cùm oporteret.
Perfectum. Cùm oportuerit.
Pluſquam perf. Cùm oportuiſſet.
Infinitivi *Præſens & imperfectum.* Oportere.
Perfectum & pluſquam perfectum. Oportuiſſe.

Cæteris acrèt cum reliquis impersonalibus: Pœnitet *tamen* Pudet *ac* Piget *Gerundia habent & Participia ſive Participialia in* dus: Pœnitens *quoque Participium Præſentis temporis à* Pœnitet, *frequens eſt* Libens, Pudens *& ſi qua ſunt ſimilia, nomina potius quàm Participia cenſeri debent.*

PUGNATUR.

Impersonale Paſſivæ Vocis.

Indicativi *Præſens.* Pugnatur.
Imperfectum. Pugnabatur.
Perfectum. Pugnatum eſt *vel* fuit.
Pluſquam perfectum. Pugnatum erat *vel* fuerat.
Futurum. Pugnabitur.
Imperativi *Præſens.* Pugnetur.
Optativi *Præſens & imperfectum.* Utinam pugnaretur.
Perfectum. Utinam pugnatum ſit *vel* fuerit.
Pluſquam perfectum. Utinam pugnatum eſſet *vel* fuiſſet.
Futurum. Utinam pugnetur.
Subjunctivi *Præſens.* Cùm pugnetur.
Imperfectum. Cùm pugnaretur.
Perfectum. Cùm pugnatum ſit *vel* fuerit.
Pluſquam perfectum. Cùm pugnatum eſſet *vel* fuiſſet.
Futurum. Cùm pugnatum erit *vel* fuerit.
Infinitivi *Præſens & Imperfectum.* Pugnari.
Perfectum & pluſquam perfectum. Pugnatum eſſe *vel* fuiſſe.
Futurum, Pugnatum iri.

Inſti-

Institutionum Grammaticarum

PARS SECUNDA:

Agens

De Octo Partibus Orationis.

DE PARTIBUS ORATIONIS.

GRAMMATICA est ars emendatè loquendi atque scribendi.

Grammatica nomen habet à literis, quas Græci vocant Grammata.

Grammaticæ quatuor sunt partes.

Orthographia } { Syntaxis
Etymologia } { Prosodia.

DE ORTHOGRAPHIA.

Orthographia est rectè scribendi ratio; ut *lectio*, non *lexio*.

Orthographia nomen habet à Græco ὀρθὸς (*orthos*) rectus, & γραφὴ (*graphe*) scriptura.

De Literis.

Litera est *minima vocis nota*.

Literæ sunt tres & viginti, A, B, C, D, E, F, &c.

Literæ dividuntur in Vocales & Consonantes.

Vocales sunt sex, *a, e, i, o, u, y*, quarum ultima, tantùm in dictionibus Græcis locum habet; ut *Hieronymus*.

Dicuntur *Vocales* quia solæ prolatæ dant vocem.

Consonantes sunt septemdecim, *b, c, d, f, g, h, k, l, m, n, p, q, r, s, t, x, z*. *H* tamen litera nè sit, an aspirationis tantùm nota controversum est.

Dicuntur *Consonantes*, quòd vocalibus junctæ simul sonent.

Diphthongi sunt sex	au	ut	Aurum
	æ		Musæ
	ei		Hei
	eu		Europa
	œ		Pœ
	yi		Harpyia

Consonantes dividuntur in *Mutas* & *Semivocales*.

Mutæ sunt novem; *b, c, d, f, g, k, p, q, t.*

Semivocales sunt septem; *l, m, n, r, x, ſ, z.*

Ex quibus quatuor sunt *Liquidæ*, *l, m, n, r.*

Duæ *x* & *z* sunt duplices consonantes, atque etiam *j* inter duas vocales posita, ut *Troja*, *Major*.

Adduntur etiam consonantibus *J* & *V*, cum sibi vel aliis vocalibus in eadem syllaba præponantur; ut *Janua*, *Jecur*, *Vita*, *Vultus*.

Bifariam utimur literis, *Majuſculis* scilicet characteribus & *Minuſculis*.

Majuſculis literis utimur.

1. In nominibus propriis; ut *Carolus*, *Anglia*.
2. In principio sententiarum; ut *Deum time*, *Regem honora*.
3. In numeris, ut C *Centum*. D *Quingenta*. M *Mille*.
4. In Titulis & Monumentis; ut *Deo Ter Opt. Max.* *Carolus Secundus Dei gratia Rex Angliæ, &c.*
5. In prænominibus quibusdam; A *Aulus*, P. C. *Patres Conscripti*.

Sic in notis quoque numerorum apud Romanos; ut I. *unus*, V. *quinque*, X. *decem*, L. *quinquaginta*, C. *centum*, IↃ. *quingenta*, CIↃ. *mille*, IↃↃ. *quinque millia*, CCIↃↃ. *decem millia*, IↃↃↃ. *quinquaginta millia*, CCCIↃↃↃ. *centum millia*. Minor numerus præpositus, tantundem demit majori sequenti; præpositus verò tantundem addit; ut IV. valet *quatuor*, VI. verò *sex*, IX. valet *novem*, at XI. *undecim*.

Vocalis quæque Latinis semper sonat clarè sono eodem, *A* semper ut *A*, nunquam mixtè cum *O* vel *E*; ut *Caput*, non verò *Coput* vel *Keput*.

C ante *E* & *I* molliter pronuntiamus (ferè ut Z; ut *Cicero*) alibi duriter ut *K* vel *Q*; ut *Cano*, *Culpa*, *Crimen*.

Similiter *G* pronuntiamus ante *E* & *I*. molliter, veluti Jod (*Age*, *Egi*) aliter duriter ut Græcorum γ; ut *Gaudium*, *Gloria*.

T sequenti *I*cum alia vocali, pronuntiatur nunc ferè ut Z vel *C*, ut *Peritia*, *quoties*, *titio*, *exitium*. Suum tamen retinent sonum,

1. In vocum initio; ut *Tiara*, non *Ciara*.
2. Post *ſ*, ut *Oſtium*, non *oſcium*.
3. In dictionibus Græcis, ut Politia non Policia.
3. In infinitivo poetico *ier*, ut *Mittier*, (pro *mitti*) non *Mitcier*.
5. In Genitivo *Vitium* à Vitis, non *Vicium*; ad differentiam Nominativi *Vitium* quod per *C* pronuntiatur.

F in vocibus peregrinis nunquam scribitur, sed *Ph*; ut *Philoſophia*, *Pharao*, *Rudolphus*.

K T Z, non usurpantur nisi in vocibus peregrinis; ut *Kalenda*, *Dionyſius*, *Gazophylacium*.

Q nunquam ſcribitur niſi ubi ſequitur *U*; ut *Quis, Qui, Quem, Aqua*; alibi ſemper *C*, ut *Cui*.

De Syllabarum Diſtinctionibus.

Syllaba eſt maxima vocis nota.

Eſique
1. *Simplex*, conſtans ſolâ Vocali, aut bivocali, aut Vocali & conſonâ unâ; ut *Eo, æ*.
2. *Compoſita*, conſtans conſonis pluribus, uſque ad quinque, ut *Abs, Pars, Scobs, Scrobs*.
3. *Contracta*, ex duabus ſyllabis facta, ut *Nil* pro *Nihil*.

1. Conſonæ quæ vocem inchoare poſſunt & ſolent, in medio vocis divellendæ non ſunt, ſed relinquendæ ſyllabæ ſequenti: ut *Hebdomadas*, (quia Bdellium) *I-gnis*, (quia Gnavus) *A-ptus*, (quia Ptiſana) *Ni-ſcis*, (quia Scio) *&c.*

2. Quomodo ſyllabæ vocis primitivæ dividuntur, ita & derivatæ; ut quia *Te-go*, ergo & *Te-gmen*: quia *Do-ceo*, ergo *Do-ctior*, *Do-ctrina*, &c.

3. Vocis compoſitæ partes non ſunt confundendæ aut diſcerpendæ; ergo ſcribes *Ab-ire*, non *A-bire*, *Abſ-cedo*, non *Ab-ſcedo*, *Ad-amo*, non *A-damo*.

4. Vox derivata ſequitur Orthographiam primitivæ. Scribes igitur *Gnatia* per *T*, quia venit à *Gratus*. *Audacia* per *C*, quia venit ab *Audaci*.

Obſ. In verbis deſinentibus in *cio* & *tio*, utrum *c*, an *t*, ſcribendum ſit, cognoſces ex perſona ſecunda; ut *Facio* per *c*, quia *Facis*: *Quatio* per *t*, quia *Quatis*.

De ſententiarum punctis, aliiſque notis Orthographicis.

1. *Comma*, fit in fine & pede dictionis, intra ſeptimam vel octavam ſyllabam, hoc modo ,

2. *Semicolon* in dimidio ferè ſpatio inter *colon* & *comma*, hoc ſigno; & poſt *colon* etiam dimidium occupat ſpatium inter *colon* & *periodum*.

3. *Colon* poteſt excedere numerum octodecim ſyllabarum, ſolétque fieri duobus punctis, ſic :

4. *Periodus* dividitur in partem *antecedentem* & *conſequentem*; illi *Protaſis*, hæc *Apodoſis* dicitur, notatúrque puncto hoc modo .

5. *Parentheſis* fit duabus *ſemilunculis*, ita ( )

6. *Exclamatio*, *Admiratio*, *&c.* ſic ſignantur, !

7. *Interrogatio* hoc ſigno ?

8. *Apoſtrophus* nota eſt eliſionis hoc ſigno in capite literæ finalis in dictione; ut *Viden' Audin'* ?

Hyphen nota ſubunionionis & connexionis; ut *Romano-Græcus*.

10. *Accentus*, ut *Fructûs*, *Conditus*, *Maximè*.

11. *Aſteriſcus* fit ſic *

12. *Obeliſcus* †

13 *Nota citationis*, " in margine paginarum plerumque.

14. *Signum Diæreseos*, fit duobus punctulis vocalibus supraſcriptis; ſic *Aër*, *Poëta*; ut nè pronuntietur *Ær*, *Pæta*.

15. *Craſis* notatur ſigno circumflexo; ut *Dî* pro *Dii*, *Amârunt* pro *Amaverunt*.

DE ETYMOLOGIA.

Etymologia docet proprietates vocum & diſcrimina caſuum; ut *Fortis fortiter*, *Lego legit*.

Dictio fit ex ſyllabis; ut *Do-mi-nus*: & interdum etiam ex una ſyllaba, ut *Mors*.

Oratio fit ex dictionibus; ut *Aleas fuge, mortem medituro*.

Partes Orationis ſunt octo { Nomen, Pronomen, Verbum, Participium } *Declinab.* { Adverbium, Conjunctio, Præpoſitio, Interjectio } *Indeclina.*

DE NOMINE.

Nomen eſt pars orationis quæ caſus habet, & rem aliquam ſignificat ſine tempore.

Nomen eſt duplex { Subſtantivum, & Adjectivum.

Subſtantivum eſt quod per ſe intelligi poteſt; ut *Menſa*, *Candelabrum*.

Adjectivum eſt quod per ſe intelligi non poteſt; ut *Bonus*, *Malus*.

Nomen Subſtantivum eſt duplex { Proprium, & Appellativum.

Proprium eſt quod uni ſoli rei convenit; ut *Petrus*, *Maria*.

Appellativum eſt quod multis convenit; ut *Homo*, *Lapis*.

Nomen proprium eſt triplex { Prænomen, Nomen & Cognomen.

Prænomen eſt quod vel differentiæ causâ, vel veteri ritu præponitur; ut *Publius*, *Marcus*.

Nomen, quod ſuum eſt cuique, ut *Petrus*, *Paulus*, *Carolus*.

Cognomen, quod vel à cognatione impoſitum eſt; ut *Scipio*, *Cicero*; vel ab eventu aliquo, ut *Africanus*, *Germanicus*.

Nomen Adjectivum eſt triplex { Vel enim habet tres terminationes, ut *Bonus*, *a*, *um*. Vel duas, ut *Brevis*, *e*. Vel unam, ut *Prudens*, *Felix*.

Nomini accidunt ſeptem.

Species, Comparatio, Genus, Numerus, Figura, Caſus, Declinatio.

DE SPECIE.

Species Nominum ſunt duæ, { Primitiva & Derivativa.

Primitiva eſt quæ aliunde non oritur; ut *Pater*, *Aurum*.

Derivativa

Derivativa est quæ aliunde oritur; ut *Paternus*, à *Pater*, *Aureus*, ab *Aurum*.

Primitivorum nominum quædam sunt species.

1 *Collectivum*, quod singulari numero multitudinem significat, ut *Concio*, *cœtus*, *plebs*, *turba*, *pecus*, *grex*.

2 *Fictitium*, quod à sono fingitur; ut *Sibilus*, *tintinabulum*.

3. *Interrogativum*; ut *Quis*, *uter*, *qualis*, *quantus*, *quot*, *nunquis*: quæ aliquando migrant in indefinita, aliquando in relativa.

4 *Additivum*, quod interrogativo respondet; ut *Talis*, *tantus*, *tot*.

5. *Numerale*, cujus species hæ enumerantur.

Cardinale, à quo seu à fonte, alii numeri dimanant; ut *Unus*, *duo*, *tres*, *quatuor*.

Ordinale, ut *Primus*, *Secundus*, *Tertius*, *Quartus*.

Distributivum; ut *Singuli*, *Bini*, *Terni*, *Quaterni*.

Partitivum, quod significat vel multa sigillatim; ut *Quisque*, *unusquisque*, *uterque*, *neuter*: vel unum è multis, ut *Alter*, *aliquis*, *cæteri*, *reliquus*.

Universale; ut *Omnis*, *cunctus*, *nullus*, *nemo*.

Particulare; ut *Aliquis*, *quisquam*, *ullus*, *quidam*.

6. *Synonymum* seu *æquipollens*, quod sono diverso rem eandem significat; ut *Gladius* & *ensis*, *Sagitta* & *telum*.

7. *Homonymum* seu *ambiguum*, quod sono eodem res diversas significat; ut *Jus*, justitiam & liquorem cibi cocti; *Lupus*, piscem & bestiam significat.

8. *Paronymum* seu *assonans*, quod sono simuli res dissimiles significat, ut *Clava*, *Clavis*, *Clavus*.

9. *Abstractum*, quod ab alio trahitur, & significat formam aliquam cum exclusione subjecti; ut *Doctrina* à *Doctus*, *Justitia* à *Justus*.

10. *Concretum* est, quod significat eandem formam cum hærentibus subjecto; ut *Doctus* significat *Doctrinam* & *hominem*.

Derivatorum nominum multæ sunt species.

1. *Verbale*; ut *Lectio* à *Lego*, *Aratrum* ab *Aro*.

2. Patrium; ut *Londinensis* à patria Londino, *Oxoniensis* à patria Oxonio.

3. Gentile; ut *Græcus*, *Latinus*, *Hebræus*, *Anglus*, à gente Anglicana, &c.

4. Patronymicum; quod vel à patre, vel ab alia quapiam suæ familiæ persona derivatur:

Ut, *Æacides*, filius vel nepos *Æaci*.
Nerine, filia vel neptis *Nerei*.
Menelais, uxor *Menelai*.

5. Diminutivum; ut *Regulus* à *Rex*, *Populus* à *Populus*.

6. Possessivum, ut *Herilis* ab *herus*; *Servilis* à *servus*.
7. Materiale; ut *Lapideus* à *lapis*; *Aureus* ab *auro*.
8. Locale; ut *Hortensis* ab *horto*, *Agrestis* ab *ager*.
9. Adverbiale; ut *Hodiernus* ab *hodie*.
10. Participiale; ut *Amandus*, *Decendus*, *Videndus*.

DE COMPARATIONE.

COmparatio est rei ad rem collatio.

Comparantur nomina, quorum significatio augeri vel minui potest.

Gradus Comparationis sunt tres.

Positivus, qui rem absolutè simpliciterque significat; ut *Magnus*, *Parvus*.

Comparativus, qui rem attollit vel deprimit; ut *Major*, *Minor*.

Superlativus, qui rem vel in summo vel in infimo loco collocat; ut *Maximus*, *Minimus*.

Comparativus & Superlativus in *simus* à nomine secundæ declinationis formantur à genitivo singulari in *i*; ut,

A *Docti*, Doctior, Doctius & Doctissimus.

A *Teneri*, Tenerior & Tenerius.

Comparativus à nomine tertiæ declinationis fit a dativo singulari in *i*; ut,

A *Dulci*, dulcior & dulcius, A *Felici*, felicior, & felicius.

Superlativus in *rimus* formatur à nomnativo in *er*; ut

A *Pulcher*, pulcherrimuss A *Pauper*, pauperrimus.

Exceptis Dextimus à *Dexter*, Maturissimus vel maturimus ab antiquo *Matur*.

Quædam Comparationes sunt *Anomalæ*, quæ *Comparativum* & *Superlativum* irregulariter formant; ut,

Bonus	melior	optimus
Malus	pejor	pessimus
Magnus	major	maximus
Parvus	minor	minimus
Multus		plurimus
Multa		plurima
Multum	plus	plurimum
Dis	ditior.	ditissimus
Dexter	dexterior	dexterrimus
Vetus	Veterior	veterimus
Sinister	sinisterior	sinistimus
Maturus	maturior	maturissimus *vel* rimus
Satur	saturior	saturrimus & rissimus
Super *vel* superus	superior	supremus *vel* summus
Extra *vel* exterus	exterior	extremus & extimus

Infra

Infra *vel* inferus	inferior	Infimus & imus,
Nequam	nequior	nequiſſimus
Intra	interior	intimus
Citra *vel* citer	citerior	citimus
Penitus	penitior	Penitiſſimus
Ultra	ulterior	ultimus
Prope	propior	proximus
Poſt *vel* poſterus	poſterior	poſtremus & poſtumus
Pridem	prior	primus
Diu	diutior	diutiſſimus
Sæpe	ſæpius.	ſæpiſſime.

Quædam Comparationes ſunt Defectivæ.

Poſitivo carent

Deterior	deterrimus	Ocyor	ocyſſimus
Potior	potiſſimus	Frugalior.	frugaliſſimus
Antiquior	antiquiſſimus	prior	primus

Comparativo carent

Falſus	falſiſſimus	Meritus	meritiſſimus
Inclytus	inclytiſſimus	Invitus,	invitiſſimus
Juriſconſultus	juriſconſultiſſimus	Nuper	nuperrimus
Perſuaſus	perſuaſiſſimus	Pene	peniſſimus
Fidus	fidiſſimus.	Invictus	invictiſſimus
Novus	noviſſimus	Sacer	ſacerrimus
Sacrilegus	ſacrilegiſſimus		

Superlativo carent

Adoleſcens	adoleſcentior	Cœcus	cœcior
Comes	comior	Juvenis	junior
Senex	ſenior	Serius	ſerior
Longinquus	longinquior	Proximus	proximior
Supinus	ſupinior	Infinitus	infinitior
Ingens	ingentior	Ante	anterior.
Opimus	opimior		

Sex iſta in *lis*, Superlativum faciunt in *limus*.

Agilis	agillimus	Humilis	humillimus
Facilis	facillimus	Docilis	docillimus
Gracilis	gracillimus	Similis	ſimillimus

His Adde:

Utilis, utilimus & utiliſſimus. Imbecillis, imbecillimus & imbecilliſſimus.

A *Volo, Dico, Facio, Loquor*, composita in *us*, comparantur per *entior, entissimus*; ut,

Benevolus, benevolentior, benevolentissimus, à *Volo*.
Maledicus, maledicentior, maledicentissimus, à *Dico*.
Magnificus, magnificentior, magnificentissimus, à *Facio*.
Magniloquus, magniloquentior, magniloquentissimus, à *Loquor*.

Adjectiva habentia vocalem ante *us*, aut nunquam, aut cum Adverbiis, *Magis* & *maximè*, vel *Minus* & *minimè* comparantur; ut

Arduus, magis arduus, maximè arduus.
Non idoneus, minus idoneus, minimè idoneus.

Quædam tamen apud Authores reperiuntur comparata; ut

Strennus	strenuior	strenuissimus
Tenuis	tenuior	tenuissimus.

Sic Assiduissimus, Egregiissimus, Mirificissimus, Pientissimus, vel Piissimus, Ipsissimus, Idoneor, Industrior, &c.

Multa Adjectiva nomina nec comparativum, nec superlativum pariunt; Hujusmodi sunt,

Interrogativa
Relativa
Redditiva
Possessiva
Partitiva
Numeralia
} Patria, Gentilia, Diminutiva, Materialia, seu quæ materiam adsigni. ficant.

Ad hæc nomina quædam in *fer*, & composita in *ger*, ac *fer*; ut *Pedester, Corniger, Armiger, Frugifer*.

Nomina in *inus*; ut *Crastinus, Matutinus*.

Item in *ivus*; ut *Fugitivus, Demonstrativus*.

Denique, *Almus, Mediocris, Omnipotens, Modicus* & nonnulla alia, quæ ex significatione colliguntur non esse ad comparationem idonea.

DE GENERE.

GEnus est discretio sexus.

Genera nominum sunt septem.

Masculinum, cujus nota est *Hic*.
Femininum, *Hæc*.
Neutrum, *Hoc*.
Commune, *Hæc & hæc*.
Omne, *Hic, hæc & hoc*.
Dubium, *Hic vel hæc*.

Epicœnum est, quod sub uno articulo utrumque sexum significat; ut, hic *Pavo*, hæc *Ica*.

Duo posteriora, *Dubium* scilicet & *Epicœnum*, Despauterius aliiq; Grammatici, propria genera non agnoscunt.

Genera tribus modis cognoscuntur.

Significatione; ut hic *Johannes*, hæc *Maria*.

Termina-

Terminatione; ut hæc *Mensa*, hoc *Sedile*.
Auctoritate; ut, *Talpæ oculis capti*.

REGULÆ GENERALES.

De GENERIBUS NOMINUM quæ ex significatione cognoscuntur.

De genere Masculino.

1. VIrorum nomina sunt generis masculini; ut *Petrus, Paulus.*
2. Officiorum virilium nomina sunt generis masculini; ut *Nauta, Scriba.*
3. Angelorum bonorum & malorum nomina sunt generis masculini; ut *Gabriel, Lucifer.*
4. Deorum nomina sunt generis masculini; ut *Mars, Cupido.*
5. Ventorum nomina sunt generis masculini; ut *Boreas, Aquilo.*
6. Mensium nomina sunt generis masculini; ut *Aprilis, Maius, October.*
7. Fluviorum nomina sunt generis masculini; ut *Thamisis, Tybris.* Feminina tamen sunt, Hæc *Allia, Albula, Styx, Lethe, Babeis, Mosella.*
8. Montium nomina sunt masculini generis; ut *Sinai, Othrys.* Quædam tamen feminina sunt, ut hæc *Ætna, Ossa, Geta.*

De Genere Femineo.

1. Mulierum nomina sunt generis Feminini; ut *Elizabetha, Dido, Glycerium, Erotium.*
2. Officiorum muliebrium nomina sunt generis feminini; ut *Sorer, Obstetrix.*
3. Dearum & Nympharum atque Furiarum nomina sunt generis feminini; ut *Juno, Adriastia, Celeno.*
4. Insularum nomina sunt generis feminini; ut *Samos, Sason, Britannia. Lesbos* masculinum est.
5. Regionum nomina sunt generis feminini; ut *Ægyptus, Gallia.*
6. Urbium nomina sunt generis feminini; ut *Ephesus, Corinthus.* Neutra tamen sunt, hoc *Zeugma, Reate, Argos, Prænestе, Tybur, Gaddir, Cere, Nepet, Anxur, Gandavum, Londinum.* Masculæ quoque sunt, hic *Sulmo, Acragas, Hippo, Narbo, Crotôque* item pluralia; *Philippi. Gabii, Vegii, Campi, Parrhisii, Bergi.*
7. Navium nomina sunt generis feminini; ut *Pistrix, Centaurus.*
8. Poematum sive Fabularum nomina sunt generis feminini, ut *Æneis, Eunuchus, Thyestes.*

Nomina

Nomina fabularum ſi quando reperiuntur generis maſculini, tunc non fabulæ, ſed perſonæ habetur ratio.

9. Arborum nomina ſunt generis feminini; ut *Pomus, Pyrus.*
Maſculina tamen ſunt, hic *Oleaſter, Pinus, Platanon.*
Neutra item; *Acer, Thus, Robur* vel *Robor, Silex* & *Suber.*
Dubia duo, hic vel hæc *Libanus* & *Rubus.*

De genere Neutro.

1. Verbum & Adverbium loco nominis poſitum ſunt generis neutrius; ut *Scire tuum, Clarum mane.*

2. Nomina literarum, aut ipſæ literæ neutrius generis ſunt; ut *usum Iota, a, b, c.*

Vox materialiter accepta eſt generis neutrius; ut *Ho-mo* diſſyllabum.

Nomina metallorum & fructuum pleraque neutra ſunt; ut hoc *Plumbum, Ceraſum.*

De Genere Communi.

Omne nomen ſub una terminatione viro ac feminæ, ſeu maribus ac femellis ſexu diſcreto, datum; eſt generis communis: ut *Macedo, Saxo, Canis, Sus.*

Sed diſtingui debent ab his, quæ non conſtructione, ſed ſola ſignificatione ſunt communia: ut maſculina, *Fur, latro, homicida, exul, homo*: feminina, *proles, ſoboles*: neutra: *animal, mancipium*, atque id genus alia. Quomodo mulier quidem fur eſt, nec tamen eam dixeris *Magnam furem*, ſed *feminam furaciſſimam*: & femina homo eſt, nec tamen appelles *hominem miſeram*, ſed *mulierem miſeram.*

Sunt etiam *Communia* his verſibus comprehenſa.

Antiſtes, vates, juvenis, patruelis & infans,
Affinis, vindex, dux, judex, miles & hoſtis,
Conjux atque parens, author, teſtis, vigil, hoſpes,
Augur & interpres, princeps, conviva, ſacerdos,
Bos, feliſque index, adoleſcens, obſes & hæres,
Cuſtos ac cocles, popularis, nemo, comeſque.
Et pedes & præſes, quadrupes, eques, indiges, ales.

De Genere Epiceno.

Nomina avium, piſcium & ferarum, ſunt generis epicæni; ut hic *Paſſer*, hæc *balena*, hic *lepus.*

N. B. Nomina *dubii* ſeu incerti generis, retulimus in numerum eorum, quæ ſcilicet cognoſcuntur Terminatione.

DE ADJECTIVIS.

Tres regulæ.

I. ADjectivorum trium terminationum, prima eſt generis maſculini, ſecunda feminini, tertia neutri; ut hic *Bonus*, hæc *Bona*, hoc *Bonum.*

II. Adjecti-

II. Adjectivorum duarum terminationum, prior est generis communis, posterior neutrius; ut hic & hæc *brevis* & hoc *breve*.

III. Adjectiva unius terminationis sunt generis omnis; ut hic & hæc & hoc *Felix, Prudens, vetus.*

IV. Numeralia nomina à quatuor ad centum, indeclinabilia, generis omnis sunt; ut *Quatuor, Quinque, Sex, Septem, Octo, Novem, Decem, Viginti, Triginta, Quadraginta, Quinquaginta, Sexaginta, Septuaginta, Octoginta, Nonaginta, Centum.*

A Centum composita variantur per genera, mutatis terminationibus; ut *Ducenti, tæ, ta. Trecenti, tæ, ta. Quadringenti, tæ, ta. Quingenti, tæ, ta. Sexcenti, tæ, ta. Septingenti, tæ, ta. Octingenti, tæ, tæ. Nongenti, tæ, ta.*

Observatio.

1. Adjectivum sine substantivo assumit genus substantivi sui subintellecti; ut hic *Molaris*, subintelligitur *dens* vel *lapis*.

2. Si Adjectivum per se ponatur in oratione, neque aliquod substantivum nomen subauditur, erit neutrius generis; ut *Consequens, Conveniens, decorum.*

Mille Adjectivum, pluralis tantum est numeri, nec declinatur incasus, & est generis omnis *ut Mille homines, mille hominum, mille hominibus.* *Mille* Substantivum, singulari numero non declinatur in casus, & est generis neutri; ut *Mille passuum percurri. Mille hominum cecidit.* At numero plurali facit *Millia, Millium, Millibus*, &c. (quanquam rarò) ut, *Duo millia equitum habuit in exercitu Carolus*, hoc est, *Bis mille equites.*

REGULÆ SPECIALES.

De GENERIBUS NOMINUM quæ ex Terminatione cognoscuntur.

IN *A.* Latina primæ declinationis feminina sunt; ut hæc *Musa, Fistula.*

Excipe Masculina, hic *Adria, Cometa, Planeta.*

Et Neutra, hoc *Mammona, Manna, ascha.*

Item dubia tria, hic vel hæc *Talpa, Panthera, Dama.*

In *a*, pluralia neutra sunt, ut *Baccha nalia, Sponsalia.*

(De hoc aliisq; generibus pluralium, vide versiculos in Heteroclitis.)

In *ma*, Græca tertiæ declinationis neutra sunt; ut, hoc *Dogma, Anathema.*

In *e*, Græca primæ declinationis feminina sunt; ut, hæc *Epitome, Crambe.*

Excipe neutra duo pluralis numeri, *Cete, Tempe.*

In *e*, Latina tertiæ declinationis, neutra sunt; ut hoc *Mare, Cubile.*

In

In *æ*, pluralia feminina ſunt, ut hæ *Literæ*, *Nuptiæ*.

In *i*, indeclinabilia neutra ſunt; ut hoc *Gummi*, *Sinapi*.

In *i*, pluralia maſculina ſunt; ut, hi *Liberi*, *Poſteri*.

In *o*, maſculina ſunt; ut, hic *Sermo*, *Mucro*. Hæc *Caro*, *carnis*, femininum eſt, *Bubo* dubium.

In *do* & *go* finientia ſunt generis feminini; ut hæc *Imago*, *Dulcedo*.

Excipe maſculina; hic *Ordo*, *Vdo*, *Harpago*, *Cardo*, *Cudo*, *Ligo*.

Item dubia; hic vel hæc *Margo*, *Cupido*.

Et neutrum; hoc *Pondo* indeclinabile.

In *io*, verbalia & his ſimilia feminina ſunt; ut hæc *Cantio*, *Ratio*, hic *Scipio*, *Titio*, *Pugio*, maſculina ſunt.

In *u* & *y*, neutra ſunt; ut *Cornu*, *Genu*, *Moly*.

In *e*, neutra ſunt,; ut hoc *Lac*. Hoc *Halec* in ſingulari neutrius; hæ *Haleces* in plurali feminini generis eſt. *Halecem*, etiam feminino genere dixit *Martialis*, quod potius à Nomnativo *Halex* videtur deſcendere, ut etiam hæ *Haleces*.

In *t*, neutra ſunt; ut hoc *Caput*, *Occiput*, *Sinciput*.

In *l*, neutra ſunt; ut hoc *Animal*, *Mel*, *Fel*.

Excipe tria maſculina, hic *Sal*, *Sol*, *Mugil*. *Sal* vulgò neutro quoque genere uſurpatur.

Et dubia, hic vel hæc *Vigil*, *Pugil*, *Præſul*.

In *em*, indeclinable omnis generis eſt, ut *Totidem*. Neutrum eſt *Tantundem*.

In *um*, neutra ſunt; ut hoc *Templum*, *Regnum*.

In *an*, maſculina ſunt; ut hic *Titan*.

In *en* neutra ſunt; ut hoc *Flumen*, *Numen*.

Excipe maſculina, hic *Pecten*, *Lichen*, *Ren*, *Attagen*, *Hymen*, *Splen*, *Lien*. Sunt & maſculina, à *Cano* compoſita; ut *Fidicen*, *Cornicen*, *Tibicen*. Quorum feminina in *a* exeunt; ut, *Fidicina*, *Tibicina*.

In *in*, maſculina ſunt; ut hic *Delphin*.

In *on*, maſculina ſunt; ut *Dæmon*.

Excipe feminina, hæc *Aëdon*, *Alcion*, *Icon* & *Sindon*.

Item neutra Græca, quæ Latini vertunt in *um*; ut hoc *Barbiton*, *Parergon*, *Colon*, &c. Et dubium *Python*.

In *ar*, neutra ſunt; ut hoc *Calcar*, *Laquear*.

Excipe maſculina; ut, hic *Lar*, *Salar*: Et dubium *Nar*.

In *er*, maſculina ſunt; ut hic *Ager*, *Imber*.

Excipe neutra; hoc *Piper*, *Papaver*, *Zinziber*, *Cicer*, *Siler*, *Lacer*, *Uber* (ſubſtantivum;) *Iter*, *Verber*, *Spinter*, *Tuber*, cum *terræ callum* aut *tumorem* ſignificat, nam pro *arbore* femininum eſt, & pro *Pomo ejuſdem arboris*, maſculinum. *Ver*, *Cadaver*, *Cancer*, pro morbo. *Laver* & *Mulier* feminina, *Linter* dubium.

In *ir*, maſculina ſunt; ut hic *Vir*, hoc *Hir* neutrum eſt, *Martyr*, commune.

In

In *or*, masculina sunt; ut hic *Amor*, *Rumor*.

Excipe neutra, ut hoc *Cor*, *Æquor*, *Ador*, *Marmor*; & femininum *Arbor*.

In *ur*, neutra; ut hoc *Guttur*, *Ebur*.

Excipe tria masculina; hic *Vultur*, *Turtur*, *Furfur*; & dubium *Anxur*, id est, tam masculini quàm neutrius, *Fur* commune.

In *as*, tertiæ declinationis feminina sunt; ut hæc *Civitas*, *Pietas*.

Excipe neutra, hoc *Vas vasis*, *Fas*, *nefas*, *Ceras*, *Artocreas*, *Eryſipelas*.

Et masculina, hic *As assis*, *Mas*, *ris*, *Vas vadis* pro ſponſore, *Adamas*, *Elephas*, *Gigas* & *Agragas*, hic & hæc *Arcas* commune.

In *as*, primæ declinationis masculina sunt; ut hic *Tiaras*, *Pharias*.

In *es*, tertiæ & quintæ declinationis feminina sunt; ut hæc *Apes*, *Merces*, *Facies*.

Masculа ſunt *Aries*, *paries*, *bes*, *limes*, & *ames*,
Et tudes, *fomes*, *poples*, *cum palmiteſtipes*,
Et trames, *termes*, *verres*, *cum ceſpite gurges*,
Pes cum compoſitis ſonipes, *lebes atque tapeſq*;
Et magnes, *vepres*, *conjunges omnibus hiſce*.

Dies dubii generis est, id est, in singulari masculini & feminini, in plurali tantùm masculini.

Compoſita à dies tantùm masculina sunt; ut hic *Meridies*, *ſemidies*, *ſeſquidies*.

Neutra sunt, hoc *Æs*, *Cacoethes*, *Hippomanes*, *Nepenthes*, *Panaces*.

In *es*, Græca primæ declinationis masculina sunt; ut hic *Aromatites*, *Pyrites*.

N. B. Nomina in *es*, pluralis numeri tantùm, cujus generis ſint, ex Heteroclitis, ſive Anomalis peti poteſt.

In *is*, feminina sunt; ut hæc *Clavis*, *Veſtis*, *Tyrannis*.

MAſcula ſunt *piſcis*, *collis*, *callis*, *ſotularis*,
Gliſ, *vermis*, *veſtis*, *poſtiſq*; & *acinacis*, *orbis*,
Et panis, *penis*, *pulvis*, *fuſtis*, *cinis*, *axis*,
Et ſanguis, *cucumis*, *faſcis*, *cenchris quoque follis*,
Et torris, *caſſis*, *delphis*, *vomis*, *lapis enſis*,
Et ſemis, *crinis*, *ſic mugilis*, *unguis*, *aqualis*.
Sic menſis, *caulis*, *funis*, *compoſtaq*; *ab aſſe*,
Semiſſis, *treſſis*, *quintilis*, *jungito beſſis*.

Dubia sunt hic vel hæc *Finis*, *Clunis*, *Corbis*, *Canalis*, *Amnis*, *Anguis*, *Halcyonis*, *Torquis*.

In *os*, masculina sunt; ut hic *Flos*, *Ros*.

Excipe neutra; hoc *Chaos*, *Argos*, *Melos*, *Telos*, *Epos*, *Sophos*, *Os oris* & *Os oſſis*.

Item feminina hæc *Arbos*, *Cos*, *Dos*.

In *us*, ſecundæ vel quartæ declinationis masculina sunt; ut hic *Dominus*, *Senſus*.

Excipe

Excipe Feminina, hæc *Domus, Humus, Alvus, Vannus, Colus, Tribus, Erumnus, Chryſtallus, Amethiſtus, Hyacinthus, Chryſolitus, Hyſſopus, Periodus, Manus, Acus, Idus, Papyrus, Methodus, Porticus, Abyſſus, Diphthongus, Synodus, Nardus, Dialectus, Byſſus, Coſtus, Antidotus, Arctus.* Et alia multa uſu diſcenda.

Item Dubia hic vel hæc *Carbaſus, Groſſus, Atomus, Penus, Lecythus, Pharus, Specus, Paradiſus, Intibus, Phaſelus, Pampinus, Arcus, Barbitus, Smaragdus, Berillus, Opalus.*

Et duo neutra, hoc *Pelagus, Virus,* quod indeclinabile eſt.

Ficus pro arbore & fructu femininum, pro morbo maſculinum eſt.

Vulgus Maſculinum & neutrum.

In *Us* tertiæ declinationis neutra ſunt; ut hoc *Tempus.*

Excipe feminina, hæc *Pecus, dis, Palus, dis, Subcus, Salus, Senectus, Juventus, Servitus, Virtus, Incus, Tellus.*

Et Maſculina, hic *Lepus, Mus, Tripus, Antipus,* & alia ex πούς πόδος compoſitia, præter *Lagapus,* quod femininum eſt: *Sus* commune, *Grus* dubium eſt.

In *aus* feminina ſunt; ut hæc *Laus, Fraus.*

In S præcedente conſonante, feminina ſunt; ut hæc *Urbs, Hyems.*

Excipe maſculina, hic *Mons, Pons, Fons, Seps* pro ſerpente, *Gryps. Chalybs, Quadrans, Trieus, dodrans, Manceps, Cyclops, Hydrops, Æthiops, Dens,* cum compoſitis, ut *Bidens,* &c. Sic *Oriens, Occidens* ſubſtantivè *poſita.*

Item dubia; hic vel hæc *Forceps, Adeps, Rudens, Frons, tis, Scrobs. Serpens, Stirps.*

Et communia; hic & hæc *Auceps, Municeps, Particeps.*

Animans omnis generis eſt, ſed ſæpius femininum vel neutrum.

In X, præcedente conſonante, feminina ſunt; ut hæc *Falx.*

Excipe maſculina, *Quienux, Septunx, Decunx.*

Et dubia, *Lynx* & *Calx* pro calcaneo aut percuſſione.

In *ax* feminina ſunt; ut hæc *Fornax, Pax.*

Maſculina ſunt, hic *Abax, Thorax, Nycticorax, Styrax, Myſſax, Arctophylax, Dropax*: hic vel hæc *Limax* dubium.

In *ex* feminina ſunt; ut hæc *Lex, Forfex.*

Dubia ſunt, hic vel hæc *Cortex, Silex, Imbrex, Pumex, Obex, Culex.*

Communia ſunt, hic & hæc *Exlex, Illex, Index, Aruſpex, Opifex.*

Maſculina ſunt, hic *Pollex, Pulex, Grex, Codex, Podex, Vervex, Murex, Ramex, Rumex, Apex, Frutex, Vertex, Latex,*: hoc *Atriplex* neutrum eſt.

In *ix* feminina ſunt, ut hæc *Nix*

Excipe maſculina, hic *Fornix, Phœnix, Bombyx, Coccyx, Spadix, Oryx, Erix, Calix, Maſtix.*

Item dubia, *Sandyx, Varix, Onyx, Sardonix.*

In *ox* feminina ſunt; ut hæc *Nox, Vox.* Hic *Volvox* maſculinum eſt.

In

In *ux* feminina sunt; ut hæc *Nux*, *Lux*. Hic *Tradux* masculinum est. *Crux* dubium, sed femininum usitatius apud idoneos Authores.

De Generibus Nominum quæ ex authoritate cognoscuntur.

Observanda est hæc Regula.

Nomen ab Authoribus diverso genere usurpatum, usurpari potest utrovis; ut hic vel hæc *Bos*, *Canis*, *Limax*, &c.

DE NUMERO.

NUmeri sunt duo, *Singularis*, qui rem unam significat; ut *Puer*. Et *Pluralis*, qui res plures significat; ut *Pueri*.

DE FIGURA.

FIguræ sunt duæ, *Simplex* quæ ex nullo componitur; ut *Doctus*. Et *Composita*, quæ componitur ex alio; ut *Indoctus*.

Quatuor modis componuntur nomina
- Ex duobus rectis; ut *Res-publica*.
- Ex duobus obliquis; ut *Hujusmodi*.
- Ex recto & obliquo; ut *Pater-familias*.
- Ex obliquo & recto; ut *Juris-peritus*.

DE CASU.

CAsus est declinationis gradus.

Casus nominum sunt sex

Nominativus, qui rem nominat.

Genitivus, qui alios gignit.

Dativus, quo quid cuipiam attribuimus

Accusativus, quo aliquid accusari, & causa fieri ostendimus.

Vocativus, qui vocationem salutationemque dicit.

Ablativus, quo quippiam ab aliquo auferri significamus.

Casus dividuntur in rectos & obliquos

Recti sunt duo: *Nominativus* & *Vocativus* — Sic dicti, quia à fronte verborum construuntur.

Obliqui sunt quatuor: *Genitivus*, *Dativus*, *Accusativus*, *Ablativus* — Sic dicti, quia à tergo Verborum construuntur.

DE DECLINATIONE.

DEclinatio est inflexio dictionis per casus.

Declinationes nominum sunt quinque.

Prima, cujus Genitivus singularis terminatur *æ* vel *es*; ut *Musa musæ*, *Epitome*, *epitomes*.

Secunda, cujus Genitivus singularis terminatur *i*; ut *Dominus domini*.

Tertia, cujus Genitivus singularis terminatur *is*; ut *Sermo sermonis*.

Quarta, cujus Genitivus ſingularis terminatur *us* vel *u*; ut *Senſus Senſûs*, *Genu*, *Genu*.

Quinta, cujus genitivus ſingularis terminatur *ei*; ut *Dies*, *diei*.

Regulæ Generales de Declinationibus.

I. NOmina compoſita ferè inſtar ſimplicium declinantur; ùt *Vir i*, *Triumvir i*.

Excipe *Exſanguis is*. *Unanimus i*. *Centimanus i*. *Capricornus i*.

II. In compoſitis rectus caſus tantùm declinatur; ut *Tribunus-plebis*, *Tribuni-plebis*. Sic *Pater familias*, *Patris familias*.

III. Si nomen duobus rectis copuletur, uterque declinabitur; ut *Res-publica*, *Rei-publica*.

Excipe, *Alter-uter*, *Alter-utrius*, licet apud Ciceronem legatur, *Alterius-utrius*, *Leo-pardus Leo-pardi*, *Roſ-marinus Roſ-marini*.

IV. Quotieſcunque alter Nominativorum caret obliquo, eodem carebit tota dictio ex eo compoſita; hinc quia *jus* caret *Genitivo*, *Dativo* & *Ablativo* plurali, caret iiſdem & *Juſjurandum*.

V. Neutra tres caſus habent ſimiles, Nominativum, Accuſativum, & Vocativum; & in plurali deſinunt in *a*.

VI. Vocativus utriuſque numeri ſimilis eſt Nominativo; ut *Muſa*, *ô Muſa*.

Excipe Græca, quæ in Vocativo abjiciunt *s*; ut, *Æneas ô Ænea*, *Thomas ô Thoma*, *Boreas ô Borea*, *Andreas ô Andrea*, *Anchiſes ô Anchiſe*, *Pyrites ô Pyrite*, *Pryamides ô Pryamide*, *Tydeus ô Tyde*, *Orpheus ô Orphe*, *Achilles ô Achille*. Sic *Panthus*, *Oedipus*, *Melampus*, *Pallas*, *Tibris*, *Theſeus*, *Paris*.

VII. Dativus & Ablativus plurales cujuſcunque ſint declinationis ſimiles ſunt; ut. Dat. Abl. *Muſis*, *Dominis*, *Manibus*, &c.

Prima Declinatio.

PRima Declinatio quatuor terminationes habet, a ut Muſa, as ut Boreas; e ut Epitome, es ut Anchiſes.

Dativus ſingularis primæ declinationis exit in *æ*, dipthongo, vel *e*, ut *Muſæ*, *Epitome*, vel *epitomæ*, more Latino, ab *Epitoma*. Accuſativus ſingularis *am*, ſyllabâ terminatur; ut *Menſam*.

Verùm à nominativis in *as*, fit accuſativus vel in *am*, Latino terminatione; vel in *an*, Græca; ut *Boream* vel *Borean*. Ab *e* autem vel *es* exit tantùm *en*; ut *Anchiſes Anchiſen* nunquam *Anchiſem*.

Ablativus *a* litera terminatur; ut ab hac *Muſa*. Nomina tamen in *e* aut *es*, Ablativum per *e* faciunt; ut ab hac *Epitome*, ab hoc *Anchiſe*.

Genitivus pluralis exit in *arum*, ut *Muſarum*; interdum in *ûm*, per Syncopen; ut *Æneadûm* pro *Æneadarum*, *Terrigenûm* pro *Terrigenarum*.

Dativus & Abl. plurales in *is*, ut *Muſis*: præter *Dea*, *mula*, *anima*, *equa*, *liberta*, *ambæ*, *duæ*, quæ Dativos & Ablativos faciunt in *abus*; ut *Deabus*, *equabus*. *Filia* tamen *filiis* vel *filiabus*, *Nata natis* vel *natabus*,

natabus, *Equa equis* vel *equabus*. Per *abus* quoque efferuntur interdum, *Serva*, *conserva*, *asina*, *socia*, *anima*.

Una, *nulla*, *alia*, *sola*, *tota*, *altera*, *utra*, *neutra*; nunc genitivum singularem faciunt in *ius*, dativum in *i*; ut *Una*, *unius*, *uni*: apud priscos etiam in *æ* diphthongum exibant.

Adam & *Abraham* faciunt in Genitivo & Dat. *Adæ* & *Abrahæ*.

Nonnunquam indeclinabilia sunt: Aliàs flectuntur latinè: *Adamus*, *Abrahamus*.

Veteres pro *æ* dixerunt *ai*; ut *Terrai* pro *terræ*, *Aulai* pro *aulæ*.

Secunda Declinatio.

Secunda declinatio habet quinque Terminationes apud Latinos. { Er, Ir, Ur, Us, Um } ut { *Magister*, *Vir*, *Satur*, *Dominus*, *Templum*.

Et tres Græcorum, { Os, On, Eus } ut { *Delos*, *Ilion*, *Orpheus*

Genitivus singularis Nominativo ferè syllabarum numero æqualis est; ut *Coluber*, *colubri*.

Quædam crescunt in Genitivo & aliis obliquis; ut *Vir viri*, *Satur i*. *Gener i*. *Prosper i*. *Iuer i*. *Asper i*. *Adulter i*. *Presbyter i*. *Tener i*. *Miser i*. *Exter i*. *Gibber i*. *Iber i*. *Lacer i*. *Socer i*. *Liger i*, *Liber*. *i*.

Composita à *gero* & *fero* crescunt etiam; ut *Armiger i*, *Ensifer i*, *Lucifer i*, *Dapifer i*.

Quædam Syncopen patiuntur; ut *Dexter dexteri* vel *dextri*, *asper asperi* vel *aspri*

Unus, *ullus*, *nullus*, *solus*, *alius*, *totus*, *alter*, *uter*, *neuter*; in genitivo faciunt *ius* & dativo *i*; ut *unus unius uni*. *Neuter neutrius neutri*: Genitivo tamen antiquo *Neutri* passim utuntur veteres omnes Grammatici.

Græca in *os* faciunt in genitivo *o*, accusativo *on*; ut *Androgeos*, *Androgeo*, Accus. *Androgeon*.

Nomina in *us* faciunt vocativum in *e*; ut *Dominus domine*.

Excipe *Filius ô fili*, *Deus ô Deus*, *Latinus ô Latinus*, *Fluvius ô fluvius* & *fluvie*, *Populus ô populus* & *popule*, *Chorus ô chorus* & *chore*. Sic *Vulgus*, *Lucus*, *Agnus*, tam in *us* quàm *in e* mittunt vocativum.

Nomina propria in *ius* faciunt vocativum in *i*, ut *Mercurius Mercuri*, *Terentius Terenti*, *Gregorius Gregori*, &c.

Nomina tamen appellativa & adjectiva in *ius*, faciunt vocativum in *e*; ut *Tabellarius Tabellarie*, *Pius Pie*.

Genitivus pluralis exit in *orum*; ut *Dominorum*, Exit & in *on*, Græcorum servata terminatione; ut *Cimmericon*, *Georgicon*,

Tertia Declinatio.

TErtia Declinatio quam plurimas habet terminationes.

Genitivus tamen ſemper Latinè in *is* ſyllabam exit; ut *Labor, Laboris.*

Græca verò faciunt Genitivum vel in *os*, vel in *i*, vel in *us*; ut *Pan Panos*, Achilles *Achilli*, *Clio Clius.*

De Terminationibus Ordine.

A.

NOmina Græca in *ma*, faciunt in Genitivo *matis*; ut *Dogma dogmatis.*

E.

Nomina in *e*, mutant *e* in *is*; ut *Cubile cubilis*, *Mare maris.*

I & Y.

Græca in *i*, faciunt *is*, vel *ios*, vel *eos* in genitivo; ut *Sinapi is, ios, eos*, *Gummi is, ios, eos.* Hæc duo tamen quaſi indeclinabilia uſurpantur à Latinis.

At *y* finita faciunt *yos*; ut *Æpy yos. Moly yos.*

O.

Nomina in *o*, addunt genitivo *nis*; ut *Sermo ſermonis*, *Mucro mucronis.*

In *do* & *go* faciunt genitivo *inis*; ut *Grando grandinis*, *Caligo caliginis.* His adde: *Homo hominis*, Nemo *neminis*, *turbo turbinis* (pro vento) *Apollo* Apollinis.

Unedo tamen *unedonis*, *Anio anienis*, Nerio Nerienis, *Caro carnis* faciunt.

Nomina Græca *in o* feminina, faciunt genitivum in *us*, & alios caſus in *o*: ut *Mantho Mantus*, *Sappho* Sapphus, &c. Talia ſunt *Dido*, *Alecto*, *Caliſto*, *Clio*, *Clotho*, *Ecclo*, *Erato.*

C & D.

Nomina in *C* & *D* genitivum faciunt diverſo modo; ut *Lac lactis*, *Halec halecis*, *David Davidis*, *Bogud bogudis.*

L

Nomina in *l*, adjungunt ſibi *is* in genitivo; ut *Animal animalis*, *Vigil vigilis*, Sol *ſolis*, *Conſul conſulis.* At *Mel mellis* habet, *Fel fellis.*

N.

Nomina in *n*, addunt genitivo *is*; ut *Titan Titanis*, Splen *ſplenis*, *Delphin delphinis*, *Memnon Memnonis.*

Neutra in *n*, faciunt in Genitivo *inis*; ut *Flumen fluminis*, *Lumen luminis.* Et duo maſculina, *Pecten pectinis*, *Flamen flaminis*, Item compoſita à cano, ut *Tibicen tibicinis*, *Fidicen, inis.*

Quædam Nomina propria Græca in *on* faciunt in genitivo *ontis*; ut Phaeton *Phaetontis*, *Phlegeton Phlegetontis*, Demophoon *Demophoontis*, *Charon Charontis*, *Horizon horizontis*, Acheron *Acherontis.*

Evan

Evan, nomen *Bacchi* facit *Evantis*.

R.

Nomina in *r* addunt Genitivo *is*; ut *Calcar calcaris*, *Carcer carceris*, *Martyr martyris*, *Honor honoris*, *Furfur furfuris*. At *Far farris*, *Hepar hepatis*.

Adjectiva in *cer*, faciunt in genitivo *cris*; ut *Acer acris*, *Alacer alacris*.

Quæ in *ber* exeunt, faciunt in genitivo *bris*; ut *Imber imbris*, cum compositis, *September Septembris*, *October* &c.

Excipe *Iber Iberis*, *Celtiber Celtiberis*, *Mulciber Mulciberis*, *Puber puberis*, *Uber uberis*, *Verber* & *Suber*.

Nomina latina in *ter*, faciunt genitivo in *tris*; ut *Frater fratris*, *Accipiter accipitris*; & tria à Græcis deducta *Pater patris*, *Mater matris*, *Linter lintris*.

Cætera Græca in *ter* regulariter addunt *is*; ut *Crater crateris*, *Æther ætheris*.

Quædam irregulariter declinantur; ut *Later lateris*, *Cor cordis*, *Iter iteris* vel *itineris*, *Jupiter Jovis*.

Quatuor faciunt *oris*; *Robur roboris*, *Fecur jecoris* vel *jecinoris*, *Femur femuris*, *Ebur eboris*.

As.

Nomina in *as* faciunt in genitivo *atis*; *Ætas ætatis*, *Pietas pietatis*.

Quædam variant; ut *Mas maris*, *As assis*, hoc *Vas vasis*, hic *Vas vadis*.

Masculina Græca in *as*, faciunt *antis*; ut *Pallas Pallantis*, *Gigas Gigantis*, *Adamas Adamantis*, *Elephas Elephantis*.

Græca feminina in *as*, faciunt *adis*; ut *Pallas Palladis*, *Lampas Lampadis*, *Arcas*, nomen populi, *Arcadis* facit.

Es.

Nomina in *es*, mutant *es* in *is* Genitivo; ut *Clades cladis*, *Nubes nubis*.

Quædam in *es* faciunt in *edis*; ut *Merces mercedis*, *Hæres Hæredis*, *Præs prædis*, *Pes pedis*: Sic composita, *Quadrupes*, *Cornipes*.

Quædam in *eris*; ut *Ceres Cereris*, *Æs æris*, *Pubes puberis*, *Impubes impuberis*.

Quædam in *etis*; ut *Locuples locupletis*, *quies quietis*, *lebes labetis*. Sic *Tapes*, *dares*, *mansues*, *teges*, *seges*, *interpres*, *præpes*, *paries*, *abies*, *indiges*, *aries*, *perpes*, *teres*, *hebes*; & alia multa Græca.

Quædam in *is* vel *etis*; ut *Chremes Chremis* vel *Chremetis*, *Dares Daris* vel *Daretis*: Sic *Laches*, *Hermes*, *Thales*.

Quædam in *idis*; ut *Obses obsidis*: Sic *Deses*, *Præses*, *Reses*, quæ à *sedeo* componuntur.

Quædam in *itis*; ut *Miles militis*, *cocles*, *dives*, *veles*, *satelles*,

ſoſpes, Præſtes, antiſtes, fomes, pedes, boſpes, ales, limes, eques, gurges, palmes, poples, merges, termes, ceſpes, comes, ſuperſtes, trames, ſtipes, tudes, ames. Es beſſis formatur.

Is.

Nomina in *is* retinent *is* in genitivo; ut *Clavis, clavis, Meſſis, meſſis.*

Quædam in *is* faciunt Genitivum in *eris*; ut *Pulvis, pulveris, Cinis, cineris, Cucumis, eris, Vomis, eris.*

Quædam in *idis*; ut *Cuſpis cuſpidis, Caſſis caſſidis, Lapis dis*; Sic & alia Græca, *Chlamys, Paris, Colchis.*

Quædam Græca in *idos* vel *idos*; ut *Æneis, eneidis* vel *æneidos*: Sic *Syreis, Phorcynis, Amaryllis, Doris, Pyramis, Tigris, Tyrannis.*

Alia in *ios, yos* & *entis*; ut *Geneſis geneſeos, Tetys tetyos, Simois ſimoentis.*

Quædam in *is* Genitivum in *inis*; ut *Sanguis ſanguinis, Pollis pollinis Salamis ſalaminis, Phorcys phorcynis, Delphis, Eleuſis.*

Quædam in *itis*; ut *Dis ditis, Lis litis, Quiris quiritis, Samnis ſamnitis, Charis charitis.*

Glis facit *gliris, Semis ſemiſſis.*

Os.

Nomina in *os*, Genitivum faciunt in *oris*; ut *Flos floris, Glos glotis, Mos moris, Ros roris.*

Quædam faciunt Genitivo *otis*,; ut *Cos cotis, Dos dotis, Nepos, Proepos, Sacerdos, Compos, impos, Rhinoceros, Monoceros.*

Quædam faciunt Genitivo *eis*; ut *Thos Thois, Minos Minois, Tros & Heros.*

Quædam variant; ut *Os oris, Os Oſſis, Bos bovis, Cuſtos cuſtodis.*

Us.

Neutra in *us* faciunt Genitivum in *oris*; ut *Tempus Temporis, Littus littoris*, hic *Lepus leporis*. Sic etiam comparativa neutra in *us*; ut *Melius melioris, Pejus pejoris.*

Quædam faciunt Genitivo *eris*; ut *Vulnus vulneris, Ulcus ulceris, Olus, vellus, genus, Venus, viſcus, acus, fœdus, ſcelus, pondus, manus, onus, ſidus, latus, opus, vetus, funus, rudus, glomus.*

Quædam faciunt Genitivo
- *udis*; *Incus incudis*, *pecus* femininum *pecudis*, *palus*, *Subſcus.*
- *Uris*; *Fus juris*, *Mus muris*, *Tellus, crus, pus, rus, plus, thus, ligus.* *Grus* tamen habet *gruis*, & *Sus ſuis.*
- *Utis*; *Virtus virtutis*, *Juventus juventutis*, *Senectus, ſervitus, ſalus, intercus.*
- *Untis*; *Amathus amathuntis*, *Opus*, *Trapezus*, &c.

Compoſita à πους faciunt *odis*; ut *Tripus, tripodis*, *Melampus, Lagopus.* Sic *Oedipus, Polypus*, quæ etiam per ſecundam declinationem flectuntuntur,

Laus & *Fraus, laudis* & *fraudis* habent.

Bs. Ms. Ps.

Nomina in *bs, ms, ps,* interſerunt *i,* in Genitivo; ut *Arabs arabis, Hyems hyemis, Stips ſtipis.*

Polyſyllaba in *bs* aut *ps,* mutant *e* in *i,* ut *Cœlebs cœlibis, Forceps forcipis, Manceps, muuſceps, particeps, princeps,.* Sic *anceps ancipitis, præceps, biceps* & *triceps,* cæteraque compoſita à *caput.*

Cynips habet *cyniphis, Gryps gryphis.*

Quædam in *ops* faciunt Genitivum in *opis*; ut *Æthiops æthiopis, Cecrops, Dolops, inops, Ops, Pelops, cyclops, cercops, hydrops. Conops* & *Myops* inuſitata ſunt Latinis.

Ns. Rs. Ls.

Nomina in *ns, rs, ls,* faciunt in Genitivo *tis,* ablata *s*; ut *Mons montis, Mors mortis, Puls pultis.*

Nonnulla faciunt *dis* Genitivo; ut *Glans glandis, Juglans juglandis, Frons frondis* pro ramo, *Lens lendis* pro verme, *Nefrens, Libripens.* Compoſita item à *Cor,* ut *Concors concordis, Diſcors, Miſercors, Vecors.*

Participium *iens* facit *euntis,* cum compoſitis: ut *abiens abeuntis, adiens, exiens, iniens, obiens, prodiens* &c. Sic *Quiens* & *Nequiens*: *ambiens* tamen & *ſuperbiens, ambientis* & *ſuperbientis.*

T.

Nomina in *t,* faciunt Genitivum in *tis,* mutata *u* in *i*; ut *Caput, capitis, Occiput occipitis,* Sinciput *ſincipitis.*

X.

Nomina in *x.* præcedente conſonante mutant *x* in *cis*; ut *Falx falcis, Arx arcis, Merx, Linx, Quincunx* &c.

Græca nomina hujus terminationis, *gis* vel *gos* ferè faciunt Genitivo; ut *Phalanx phalangis, Meninx,* Syrinx, *Sphynx.*

Ax.

Nomina in *ax* faciunt Genitivum in *acis*; ut *Fornax fornacis,* Audax, *Fallax, Nycticorax, Fax, facis, Harpax* tamen *harpagis* facit.

Quædam in *actis, Anax anactis, aſtyanax* & *hipponax, Bibrax, hylax.*

Ex.

Nomina polyſyllaba in *ex,* faciunt *icis* Genitivo; ut *Judex judicis, Forfex forficis, Frutex, Pollex.*

Quædam Genitivo *ecis*; *Vervex vervecis, Fax, Celex, Myrmex, Halex, Nex, Reſex.*

Quædam Genitivo *egis*; *Lex legis, Rex, Prorex, Grex, Lelex, aquilex, Remex* facit *remigis,* Senex *ſenis,* Supellex *ſupellectilis.*

Ix.

Nomina in *ix* faciunt Genitivum in *icis*; ut *Cervix cervicis, Felix felicis, Lodix,* Nutrix, *Lotrix, Appendix* &c. Item Græca nonnulla; ut *Phœnix, Scandix, ſpadix.*

uædam in *igis*; ut Strix *ſtrigis, Maſtix maſtigis* pro flagro, *Biturix,*

Ambiorix &c. Nix habet *nivis*, *Maſtix maſtichis* pro gummi lentiſci, penultimâ productâ.

Ox.

Nomina in *ox* faciunt Genitivum in *ocis*; ut *Vox vocis*, *Ferox ferocis*, *Velox*, *Præcox*, *Cappadox*.

Allobrox Allobrogis, *Nox noctis*, *Pernox pernoctis*.

Ux.

Nomina in *ux* faciunt genitivum in *ucis*; ut *Dux ducis*, *Crux crucis*, *Nux nucis*, *Lux lucis*.

Faux faucis, *Conjux conjugis* facit,

Yx.

Nomina in *yx* faciunt genitivum in *ygis* vel *igos*; ut *Japyx Japygis* vel *Japigos*, *Jaxyx*, *Oryx*, *Phryx*, *Styx*, *Coccyx coccygis*.

Quædam in *ycis*, ut *Calyx calycis*, *Saudyx*, *Eryx*, *Bombyx*, *Bebryx* & *Ceyx*.

ACCUSATIVUS.

Accuſativus ſingularis exit in *em*; ut *Sermo ſermonem*.

Nomina Græca creſcentia faciunt Accuſativum in *a*, ut *Pan Pana*, *crater cratera*, *Hector Hectora*, *lampas lampada*, *thorax thoraca* ac *acem*.

Quædam in *im* tantùm; ut *Vis vim*, *cucumis cucumim*, *Ravis ravim*, *tuſſis tuſſim*, *ſitis ſitim*, *amuſſis amuſſim*; ſic *hæreſim*, *Phiſim*, *diœceſim*, *Maguderim*, *Charybdim*, *Ararim*, *Tyberim*, *Præſepim*, *Sinapim*.

Quædam etiam in *in*; ut *Daphnis daphim* vel *daphnin*, *Paris Parin*, *Ibis Ibin*. Sic *Poëſis*, *Metropolis &c.*

Quædam in *im* & *em* terminantur; ut *Buris Burem* & *Burim*, *Navis navem* & *navim* Sic *Pelvis*, *clavis*, *ſecuris*, *puppis*, *torquis*, *turris*, *reſtis fabris*, *bipennis*, *aquilis peſtis*, *ſementis*, *ſtrigilis*.

Græca feminina in *o*, etiam per *o* efferuntur, ut hanc *Calypſo*, *Sappho*, *Dido*, &c. Vide de his, Nomina Græca in *o* creſcentia in Genitivo.

ABLATIVUS.

Ablativus ſingularis regulariter in *e* deſinit; ut *Tempus tempore*.

I. Excipe quæ per *i* tantum faciunt ablativos.

(1) Nomina non creſcentia in obliqui, quorum accuſativus exit in *im* & *in* ut *Charibdis charibdi*, *Sitis ſiti*, &c. *Araris* tamen habet *Arare*.

(2) Adjectiva in *is* & *er* quorum neutrum in *e* terminatur; ut *Fortis forti*, *acer acri*.

(3) Menſium nomina tertiæ declinationis; *September Septembri*.

(4) Neutra in *e*, *al* & *ar* deſinentia; ut *Cubile cubili*, *Animal animali*, *Calcar ri*: præter *jubar*, *far*, *nectar*, *hepar*, quorum ablativi ſunt *jubare*, *farre*, *nectare*, *hepate*, *ſale*.

(5) Hæc item ſeptem; *Memor i*. *Pari*. *Vigil i*. *Artifex ci*. *Strigilis i*. *Plus pluri Canalis i*, Quibus adde, *Properans ti*, *Crepitans ti*. Item hæc ſubſtantiva, *Sodalis*, *rivalis*, *familiaris*, *bipennis*, *triremis quadriremis*, *edilis*,

ædilis, annalis, natalis, popularis, quæ natura sunt adjectiva, unde fit ut sequantur naturam adjectivorum in *is*.

II. Excipe quæ per *i* & *e* promiscuè faciunt Ablativos.

(1) Nomina quorum Accusativus exit in *em* & *im*; ut *Puppis Puppe* vel *puppi* &c.

(2) Comparativa in *or* & *us*; ut *Doctior re* vel *ri*. *Melius re* vel *ri*.

(3) Verbalia in *trix* adjectivè usurpata; ut *Victrix victrice* & *victrici*, *Ultrix ultrice* & *ultrici*

(4) Adjectiva omnis generis; ut *Felix ce* vel *ci*, *Prudens te* vel *ti*: præter septem hæc, *Pauper, Degener. Uber, Senex, Comes, Hospes, Sospes*: quæ per *e* tantùm faciunt Ablativum.

Participia etiam in *ns*, absolutè posita per *e*, potius efferuntur; ut *Regnante Romulo, Amante Vespasiano.*

(5) Appellativa quædam; ut *Finis fine* vel *fini*. *Fustis e* vel *i*. *Pugil e* vel *i*. *Imber bre* vel *bri*. *Unguis e* vel *i*. *Avis e* vel *i*. *Postis e* vel *i*. *Vectis e* vel *i*. *Neptis e* vel *i*. *Tridens te* vel *ti*. *Classis e* vel *i*. *Amnis e* vel *i*. *Ignis e* vel *i*. *Anguis e* vel *i*. *Civis e* vel *i*. *Supellex supellectile* vel *li*.

(6) *Par* cum compositis; ut *Compar compare* vel *ri*. *Dispar dispare* vel *ri*. *Impar impare* vel *ri*.

Nominativus Pluralis.

Neutra quorum ablativus singularis exit in *e* tantùm, vel *e* & *i*, nominativum pluralem formant in *ia*; ut *Mare maria*. *Felice* vel *ci*, *felicia*. Præter *Vetera, plura* vel *pluria*, *Aplustra* vel *aplustria*. Et comparativa; ut *Meliore* vel *ri meliora*, *fortiore* vel *ri fortiora*.

Genitivus pluralis.

Per *ium* faciunt Genitivum pluralem.

I. Quorum ablativus singularis exit in *e* tantùm, vel in *e* & *i* simul; ut *Animali animalium*, *Imber bre* vel *bri imbrium*. Præter *Veterum, uberum, vigilum, inopum, memorum, pugilum, participum, artificum, supplicum, degenerum*. Item gradus comparativos; ut *Meliorum, majorum, minorum.*

II. Quorum Nominativi singulares duabus consonantibus finiuntur; ut *Trabs trabium*, *seps sepium*, *arx arcium*. Quibus accedunt hæc simplice consonante finita; ut *Lar larium*, *glis glirium*, *As assium*, *vas vadium*, *mas marium*: Sic *Nox, mus, nix, faux, dos, lis, Os ossium*, *Cor Cordium*.

Excipe *Hyemum, Principum, Consortum, Municipum, Inopum, Participum, Forcipum, Clientum, Cœlibum, Parentum.*

III. Non crescentia in Genitivo; ut *Collis collium*, *Clades cladium*.

Excipe

Excipe *Canis canum, Vates vatum, Juvenis juvenum*; Sic *Ponum, Apum, Opum, Volucrum, Prolum, Sobolum, Indolum, Lemurum, Cœlitum, Procerum, Opum, Primorum* &c.

IV. Composita ab *Uncia*; ut *Quincunx quincuncium*, *Septunx septuncium*.

Quædam Syncopen admittunt; ut *Sapientûm*, pro *Sapientium*, *Agrestûm* pro *Agrestium*.

Quædam modò in *ium*, modò in *um* apud Authores reperiuntur; ut *Paludium paludum*, *Fornacium fornacum*, *Volucrum volucrium*.

Genitivus Græcus exit in *ῶν*, quod Latini, cùm suo more declinant, vertunt in *um*; ut *Epigrammatῶν Epigrammatum*, *Hæreseῶν Hæresium*, &c.

Dativus Pluralis.

Dativus pluralis in *ibus* exit; ut *Sermonibus*. *Bos* tamen *Bobus* vel *Bubus* facit,

Græca neutra in *ma* desinentia, in *is* syllabam frequentius exeunt, quàm in *ibus*; ut *poëmatis*, & *poëmatibus*; *Diploma*, *diplomatibus* & *diplomatis*.

Accusativus Pluralis.

Accusativus pluralis in *es* syllabam exit; ut *Sermones*. Exit etiam plerumque in *is* vel *eis*, cùm Genitivus desinit in *ium*; ut *Urbium*, *Urbeis*, *Fontium Fonteis*.

Accusativus Græcus pluralis in *as* desinit, si Accusativus singularis exit in *a*; ut *Troa Troas*, *Cratera Crateras*.

Quarta Declinatio.

QUarta Declinatio duas habet terminationes, *us* & *u*; ut *Sensus*, *Genu*.

Dativus & Ablativus plurales exeunt in *ibus*; ut *Sensibus*.

Excipe *Partus*, *specus*, *lacus*, *arcus*, *tribus*, *acus*, *ficus*, *quercus*, *veru*, quæ *ubus* faciunt; ut *Portubus*, *specubus*, *lacubus* &c. *Artus* verò *quæstus* & *portus*, tam in *ibus* quàm in *ubus* mittunt; ut *Artibus* vel *artubus*, *Quæstibus* vel *quæstubus*, *Portibus* vel *portubus*.

Quinta Declinatio.

QUinta Declinatio unam habet terminationem *es* tantùm; ut *Dies*, *Res*.

Dativus & Ablativus plurales in *ebus* exeunt; ut *Rebus*, *Diebus*.

De ANOMALIS seu HETEROCLITIS.

ANomala dicuntur inequalia, quòd iis quæ regularia sunt, non sint æqualia,

Heteroclita nominantur, quæ aliter declinantur; sed usurpantur pro quibusvis anomalis,

Hetero-

Heteroclita triplicia sunt.

Alia *Variantia*, aut genus aut declinationem: aut genus & declinationem simul.

Alia *Deficientia*, vel numero vel casu.

Alia *Abundantia*, vel substantiva vel adjectiva.

Variantia Genus.

VAriantia Genus dicuntur illa, quæ in plurali vel genus mutant, vel aliud simul assumunt; (aliàs *genere inæqualia* dicuntur.)

Quædam in singulari sunt *Masculina*, in plurali *Neutra* vel simul masculina & neutra.

Singulariter,	*Pleuraliter*,
Hic Dyndimus	*Hæc* Dyndima
Hic Avernus	*Hæc* Averna
Hic Ismarus	*Hæc* Ismarus
Hic Mænalus	*Hæc* Mænala
Hic Taygetus	*Hæc* Taygeta
Hic Tartara	*Hæc* Tartara
Hic Masficus	*Hæc* Masfica
Hic Pangæus	*Hæc* Pangæa
Hic Tenarus	*Hæc* Tenera
Hic Sibilus	*Hi* Sibili & *Hæc* Sibila
Hic Locus	*Hi* Loci, *Hæc* Loca
Hic Jocus	*Hi* Joci, *Hæc* Joca
Hic Cetus	*Hi* Ceti, *Hæc* Ceta

Quædam in singulari sunt *Feminina*, in plurali *Neutra*.

Hæc Pergamus	*Hæc* Pergama
Hæc Carbasus	*Hæc* Carbasa
Hæc Hierosolyma, æ	*Hæc* Hierosolyma, orum
Hæc Solyma, æ	*Hæc* Solyma, orum.
Hæc Supellex	*Hæc* Supellectilia (si inveniatur)

Quædam in singulari sunt *Neutra*, in Plurali *Masculina*.

Hoc Elysium	*Hi* Elysii
Hoc Cœlum	*Hi* Cœli
Hoc Argos	*Hi* Argi
Hoc Colchos	*Hi* Cholchi
Hoc Porrum	*Hi* Porri
Hoc Clathrum	*Hi* Clathri
Hoc Cicer	*Hi* Ciceres
Hoc Siser	*Hi* Siseres
Hoc Specus	*Hi* Specus usitatè juxta *Servii*

Quædam in singulari sunt *Neutra*, in plurali *Masculina* & *Neutra*.

Hoc Frænum	*Hi* Fræni, *Hæc* Fræna

Hoc

Hoc Filum	*Hi* Fili, *hæc* fila
Hoc Raſtrum	*Hi* Raſtri, *hæc* raſtra
Hoc Capiſtrum	*Hi* Capiſtri, *hæc* Capiſtra
Hoc Plus	*Hi* & *hæ* Plures, *hæc* plura.

Variantia Declinationem.

Variantia Declinationem dicuntur quæ vel declinationem mutant, vel eadem abundant; (aliàs dicuntur *Declinatione inæqualia*) Quæ variæ ſunt Declinationis.

Vas vaſis, ſingulari numero eſt tertiæ declinationis.

Vaſa vaſorum, plurali numero ſecundæ

Jugerum jugeri, ſingulari numero eſt ſecundæ declinationis.

Jugera jugerum, plurali numero tertiæ: Interdum & *jugeris* Genitivo ſingulari, & *jugere* Ablativo legitur.

Ficus pro *arbore* & *fructu*, eſt ſecundæ & quartæ; pro *morbo*, ſecundæ declinationis.

Laurus, Gen. *Lauri* & *laurûs*, Accuſ. *Lauros* & *Laurus*; cæteri caſus ſecundæ neclinationis.

Colus, Gen. *Coli* & *Colûs*. Abl. *Colo* & *Colu*. Cæteri caſus ſecundæ declinationis.

Quercus, Gen. *Querci* & *quercus*. *Quercuum* & *quercorum*, cæteri caſus quartæ.

Lacus. Gen. *Laci* & *Lacûs*. Cæteri caſus quartæ.

Cornus. Abl. *Corno* & *cornu*. Cæteri caſus quartæ.

Variantia Genus & Declinationem.

Quædam in ſingulari *Neutra* ſunt & *ſecundæ Declinationis*; in plurali *Feminina* & *primæ Declinationis*.

Singulariter	*Pluraliter.*
Hoc Epulum	*Hæ* Epulæ
Hoc Delicium	*Hæ* Deliciæ
Hoc Balneum	Hæ Balneæ vel *hæc* balnea orum
Hoc Nundinum *antiquè*	*Hæ* Nundinæ.

Deficientia Numero.

Deficientia Numero ſunt ea, quæ vel numero tantùm ſingulari, vel plurali ſolùm declinantur.

I. *Numero plurali carent.*

1. Nomina propria; ut *Jeſus*, *Johannes*, *Maria*. At cùm in plurali reperiuntur, tunc Appellativorum naturam induunt; ut apud *Ovidium*, *Et multos illic* Hectoras *eſſe putrs.*

2. Nomina metallorum; ut *Aurum*, *argentum*, *ferrum*, *plumbum*.

3. Nomina frumentorum; ut *Triticum*, *hordeum*.

4. Nomina leguminum; ut *Piſum*, *faba*.

5. Nomina herbarum; ut *Ruta*, *ſalvia*, *crocus*.

6. Nomina rerum, quæ adhibentur menſuræ aut ponderi; ut *Emp-*

tyrum

tyrum, lardum, ſaccharum.

7. Nomina liquorum; ut *Lac, oleum, acetum.*

8. Nomina virtutum & vitiorum; ut *Juſtitia, avaritia,*

9. Nomina abſtracta; ut *Egeſtas, humanitas, juventus.*

10. Nomina artium; ut *Grammatica, Rhetorica, Dialectica.*

11. Nomina librorum; ut *Æneis, Ilias, Odyſſea.*

12. Nomina elementorum; ut *Ignis, aër, aqua, terra.*

13. Nomina ferè omnia quintæ declinationis; ut *fides, rabies, fames.* Præter *Res, dies, acies, ſpecies, facies*: Cicero autem etiam *ſpecierum* & *ſpeciebus*, quibus antiqui uſi ſunt, rejicit.

Nonnulla tamen in plurali reperiuntur; ut *Hordea, avenæ, farra, Fabæ, Lupini, Roſæ, Vina, Mella, Muſta, Æra, Electra, Charitates, Spes, Memorias.*

II. *Appellativa Maſculina quædam, his Metris comprehenſa.*

Vix plurale tenet, limus cum *ſanguine, fumus,*
Et *fimus* & *mundus, muſcus* cum *nemine, Pontus,*
Captorum carcer, ſopor & *pulvis, penus, uncus,*
Caſtus, ceu *cultus* pro auro, *ros* & *genuinus,*
Heſperus atque *Æther, Viſcum* cum *Veſpere* junge.
His adde, *Meridies.*

Quædam tamen reperiuntur in plurali; ut *Fumos, pulveres, rores, Sanguinum.*

III. *Feminina numero plurali carentia.*

Feminea in numero tantùm uſurpanda priori:
Gloria, fama, lues, pix, galla, fames, fuga, vita,
Culpa, ſtrues, pax, gaza, ſalus, cumque *indole arena,*
Mors, tuſſis, proles, tabes, labes, ſoboleſque;
Talio cum *cholera, ſitis* atque *humus*, & *pituita,*
Lux, plebs jungantur pubes, contagio, bilis.

In plurali nonnulla reperiuntur; ut *Fugas, paces, gazas, vitas, arenas, mortes, labes, pices, ſoboles, lucibus.*

IV. *Neutra plurali numero deficientia.*

Hæc tibi neutra damus numero ſpoliata ſecundo:
Hir, cænum, fel, pus, ver, nectar, ador, nihil, hepar,
Nil, jubar & *nihilum, gluten, vulgus, pelagúſque*
Ævum, ſal, barathrum cum *mamma, mammona, paſcha,*
Juſtitium, fœnum, virus, cum *mane neceſſum*
Atque *neceſſe, ſolum, ſolium, fas, inſtar* & *halec,*
Adde *nefas, lethum, vitrum, viſcum* atque *macellum*
Et *nitrum, ſpicum ſinúmq; gelúque ſolúmque*
Et *lutum*: ſunt his qui longè plura notarunt.

Quædam interdum occurrunt in plurali; ut *Sola, Fœna, Ævis, Salibus.*

I. *Singulari numero carent;*

1. Nomina propria urbium, quæ numero multitudinis vel in *i*, vel in *a*, vel in *a* exeunt; ut *Parisii, orum, Athenæ, arum, Echatana, orum.* Item *Sardis, ium, Trallis, ium.*

2. Numeralia distributiva; ut *Eini, terni, quaterni.*

3. Numeralia cardinalia; ut *Duo, tres, quatuor, centum, ducenti.*

4. Nomina festorum; ut *Saturnalia, Bacchanalia.*

5. Nomina librorum; ut *Bucolica, orum, Georgica, orum, Biblia, orum.*

6. Nomina Ludorum; ut *Apollinares, Magalenses.*

Observ. Distributivi numeri reperiuntur interdum in singulari; ut *Binus, ternus, centenus.*

II. *Masculina tantùm pluralia.*

Masculei generis sunt hæc pluralia tantùm.

Annales, sentes, cancelli, liberi, amores,
Vepres, carceribus, luceres, cani, lemures, do,
Furfuribus, gemini, natales, cœlitibus ceu
Manes & casses, superi loculi atque *penates,*
Cuique prius foret *As, majores* atque *minores,*
Primores, fasti vel *fastus,* adde *quirites,*
Et *pugillares, seres, caresque, salesque,*
Atque *lares, pisces, signum,* ceu menstruameuses,
Atque *fori, fasces, proceres,* sic *posteri* & *antes,*
Mores inferi & *ambo dabis* sic *codique cilli.*

Nonnulla aliquando reperiuntur in singulari; ut *Arius, Carceris, Quiritis, Salis, Annalem, Manem, Optimatem, procerem, cœlite, Vepre, Primori.*

III. *Feminina tantùm pluralia.*

Hæc muliebria sunt tantùm pluralia: *Grates,*
Suppetiæ, cunæ, charites, latebræ, phaleræque,
Antiæ & ambages, Alpes, argutiæ & ædes,
Præstigiæ, exquiliæ, Bigæ cum *fratribus idus,*
Et *decimæ, inficiæ, nugæ, scalaque foresque,*
Copiæ & antennæ Gades, diræ atque *calendæ,*
Feriæ & exequiæ, gingivæ, literæ & autæ,
Et decretales, inimicitiæ quoque & *aræ,*
Neniæ & illecebræ, genæ, opes, nonæ atque *tenebræ,*
Exuviæ, induviæ, paleæ, salebræ, scatebræque,
Cum *valvis, tricæ, thermæ,* cum *naribus* atque
Blanditiis & compedibus, cum *sordibus* adde
Clitellæ, sortes, fortunæ, divitiæque,
Gratiæ & insidiæ, sic *antes reliquiæque,*

Quisquis

Quiſquiliæ, lactes, mappæque, minaque, plagæque,
Nuptiæ & excubiæ, cum *primis, primitiiſque,*
Inferiæ & ſcopæ, partes ſi factio fiat.

Quædam in ſingulari reperiuntur; ut *Latebra, Argutia, Biga, Autumna, Litera, Gingiva, Inimicitia, Nænia, Illecebra, Palea, Salebra, Scatebra, Blanditia, Fortuna, Gratia, Mappa, Alpem, Ædem, Scalum, Forem, Ambage, Compede, Sorde, Sorte.*

IV. *Neutra tantùm pluralia.*

Tantùm pluralis numeri ſunt Neutra; *Fuga, arma,*
Oſtrea cum *roſtris, eſſata, erepundia, Bactra,*
Exta, cibaria, teſquæ, ceraunia, claſſica, luſtra,
Cum *caſtris, flabris, cunabula, juſta, pudenda,*
Tranſtra, verenda, bona, & *præcordia, munia, libra:*
Addes cum *paraphernis, aulais, lachaniſque,*
Et *comitia cum ſpoliis, bellaria, ſerta,*
Oſtia, ſic *carcheſia,* ſic *vinacea flexus,*
Cuncta ſecundi hæc ſunt, ut *ſerta* pluraque jungunt:
Ilia, ſic *ternæ* ceu *lumina, mœnia* ſicut,
Pugillaria uti, *ſponſalia millia* junge
Et *vetera* atque *mapalia,* ſic *magalia* flecte.

Aliqua in ſingulari reperiuntur; ut *Aulæum, Spolium, Oſtium, Claſſicum, Navale, Penetrale, Ile, Fugo, Tranſtro, Libro, mapali.*

Deficientia Caſu.

Deficientia caſu ſunt, quæ vel ſub una terminatione omnibus caſibus ſerviunt, vel caſu alipuo deſtituuntur (aliàs dicuntur *caſu inequalia.*)

I. *Non declinantur.*

1. Nomina in *i*, ut *Gumi, Sinapi.*

2. Nomina numerorum à quatuor uſque ad centum; ut *Quatuor, quinque, centum.*

3 Nomina literarum; ut *Alpha, Beta,* a. b. c. d.

4. Nomina in *u*, non declinantur in ſingulari numero; ut *Coruu, Veru.*

II. *Aptota.*

Aptota appellantur indeclinabilia, quæ una ſola terminatione contenta ſunt in omnibus caſibus; ut *Præſto, nihili, nihil* vel *nîl, inſtar, ador, tot, quot*; *Pondo, pedum, nequam, nugax, hir, fas, nefas, neceſſe, frit*; Et compoſita *modi*, ut *hujuſmodi, cujuſmodi.* Sic etiam nomina peregrina & barbara, quæ ſcilicet nec Latina ſunt, nec Græca; qualia ſunt *Job, Joſep, Jeruſalem.*

III. *Monoptota.*

Monoptota appellantur. quæ uno tantùm caſu declinantur; ut *Objice ſponte diu, noctu, natu, impete, juſſu,*

Aſtu

Aſtu cum *promptu, permiſſu, flamine* junge.

Eſt ablativus cunctis his ſolus in uſu.

Inficias, in accuſativo tantùm plurali reperitur. *Aſtus* plurale apud Cic. 3. Officior.

IV. *Diptota.*

Diptota appellantur, quæ duobus tantum caſibus declinantur; ut

Gen. Impetis	*Abl.* Impete
Gen. Spontis	*Abl.* Sponte
Gen. Verberis	*Abl.* Verbere
Gen. Jugeris	*Abl.* Jugere
Gen. Repetundarum	*Abl.* Repetundis
Nom. Plus	*Gen.* Pluris
Nom. Suppetiæ	*Acc.* Suppetias
Nom. Inferiæ	*Acc.* Inferias
Voc. Macte	Macti
Nom. Exſpes	*Voc.* O Exſpes
Nom. Tabum	*Abl.* Tabo

Hæc tria *Verberis, Plus, Jugeris*, in plurali numero declinantur integrè.

V. Triptota

Triptota appellantur quæ tribus tantùm caſibus declinantur; ut

No. Fors *Voc.* O fors *Abl.* forte
Nom. Lues *Acc.* Luem *Abl.* Lue.
Nom. Tantundem *Gen* Tantidem *Acc.* Tantundem
Nom. Hæ Grates *Acc. has* Grates *Voc.* Grates
Nom. Hæ Hyemes *Acc. has* Hyemes *Voc.* O Hyemes
Nom. Dica *Acc.* Dicam *Acc.* Dicas
Gen. Sordis *Acc.* Sordem *Abl* Sordè
Nom. Situs *Acc.* Situm *Abl.* Situ
Nom. Vis *Acc.* Vim *Abl.* Vi
Nom. Hæc Maria *Acc. hæc* Maria *Voc.* ô Maria
Nom. Hæc Jura *Acc. hæc* Jura *Voc.* ô Jura
Nom. hæc Thura *Acc. hæc* Thura *Voc.* ô Thura
Nom. Rura *Acc.* Rura *Voc.* ô Rura
Nom. Hæc Ora *Acc. hæc* Ora *Voc.* ô Ora.

Virgil. tamen Oribus *dixit Æneid.* 8. Maribus *Cæſar*: Jurium *Plautus*: *Hyems, Mare, Jus, Thus, Rus, Os* in ſingulari declinantur integrè: *Vis* autem in numero plurali. Has *Vis* pluraliter, etiam reperitur, ſed antiquè apud *Salluſtium* & *Lucret.*

VI. *Tetraptota.*

Tetraptota appellantur quæ quatuor tantùm caſibus declinantur; ut

Gen. Precis *Dat.* Preci *Acc.* Precem. *Abl.* Prece
Gen. Vicis *Dat.* Vici *Acc.* Vicem *Abl* Vice

Gen.

Gen. Opis. *Dat.* Opi. *Acc.* Opem. *Abl.* Ope.
Gen. Jovi. *Dat.* Jovi. *Acc.* Jovem. *Abl.* Jove.

Vitis, Opis & *Precis*, in plurali numero declinantur integrè.

VII. *Vocativo carentia.*

Vocativo carent ſeptem iſta adjectivorum genera.

1. Interrogativa; ut *Quis, qualis, quotus.*
2. Relativa; ut *Qui, quæ, quod, talis.*
3. Diſtributiva; *Quiſque, Unuſquiſque, quilibet.*
4. Partitiva pleraque; ut *Quidam, nullus, alius &c.* Non autem *Quicunque* & *aliquis.*
5. Negativa; ut *Nullus, nenter.*
6. Pronomina omnia; ut *Ego, ille, iſte*; præter *tu, meus, noſter*, & *noſtras.*
7. Ea omnia quorum Genitivus in *ius* deſinit; ut *Alte, alteruter*, &c. *Solus* tamen *totus* & *unus* hinc excipienda.

Adjectiva quædam defectiva; id eſt, Nominativo, Accuſativo & Vocativo, *neutrius generis, in plurali numero carentia.*

PLurali Primo, Quarto, Quintoque carento.
Neutrius generis, *Perpes, Præpeſque Cicurque.*
Ales, Hebeſque Teres, cum *Pauper, Degener, Uber,*
Pubis & *Impubis, Locuples*, & *Cuſpide* nata.
Dives, Inops, Memor, atque *Reſes*, cum *Deſide Supplex.*
Junge *Bipes, Præſeſque, Tripes, Veges* atque *Superſtes.*

Pauper, Degener, Uber, Pubis & *Impubis* Videntur *Nominativo, Accuſativo* & *Vocativo* neutri generis utriuſque numeri carere.

Victrix & *Ultrix* in ſingulari tantùm feminini generis, in plurali ſunt feminini & neutri; ut, hæ *Victrices* & hæc *Victricia.*

Plus in ſingulari *Subſtantivum* eſt tantùm neutrius generis, in plurali adjectivi naturam induit, & eſt omnis generis; ut hi & hæ *Plures* & hæc *Plura.*

SUBSTANTIVA NOMINA.

Partim Terminatione, *partim* Genere, *partim* Declinatione *abundantia.*

A

Acinus i. acinum i.
Acus us. femininum, *acus aceris* neutrum, pro tritici purgamento.
Adagium ii. adagio onis.
Admonitus us. admonitum i. admonitio onis
Affectus us affectio onis
Alabaſter & *alabaſtrum i.*
Alluvio onis. alluvies ei.
Alvear ſeu *alveare is. alvearium ii.*
Amaracus & *amaracum i.*
Angiportus i & *us. angiportum i.*
Antidotum i. antidotus i. fem.

Apes & apis is
Apluſtre is. apluſtrum i.
Appetitus us. appetitio onis. appetentia æ.
Araneus i. aranea æ.
Arteria æ. arteria orum.
Avaritia æ. avarities ei.

B

Bacchar aris. baccharis is.
Baculus & baculum i.
Balteus & balteum i.
Baptiſmus i, baptiſma atis.
Beatitudo inis. beatitas atis.
Blitum & blitus i
Buccina æ. Buccinum i.
Buxus & buxum i.

C

Cere indeclin. *ceres eris.*
Calamiſter tri. calamiſtrum i.
Calcaneus & calcaneum i.
Callum & callus i.
Caniſter tri. caniſtrum tri.
Cannabis is. cannabum i.
Carrus i. carrum i.
Caſſis idis. caſſida æ.
Cateracta æ. cataractes æ
Cepe indeclinabile, *cepa æ.*
Ceraſus i. ceraſum i.
Chirographus i. chirographum i
Cingulus i. cingulum i.
Clypeus i. clypeum i.
Cochlear is. cochlearium ii. cochleare is.
Colluvio onis. colluvies ei.
Colocaſia æ. colocaſium ii.
Coloſtra æ. coloſtrum i.
Cometes & cometa æ.
Commentarius ii. Commentarium ii.
Compages is. compago inis.
Concinnitas atis. concinnitudo inis.
Conclave is. conclavis is ſem. *conclavium ii.*
Confinium ii. confine is.
Conſortium ii. conſortio onis.
Contagio onis. contagium ii. contages is.
Cornus i. cornus i.
Coſſus i. coſſis is.
Coſtus i. coſtum i.
Crater eris. cratera æ.
Crepundia orum. crepundia æ.
Crocus i. crocum i.
Cryſtallus i. ſem. *cryſtallum i,*
Cubitus i. cubitum i.
Culeus i. culeum i.
Cupido inis. cupiditas atis
Cyrene es. Cyrenæ arum

D.

Delphin vel *delphis inis. delphinus i.*
Denarius i. denarium i.
Deſcenſus us. deſcenſio onis.
Deſpectus us. deſpectio onis.
Dictamnus ſeu *dictamus. i. dictamum i.*
Digreſſus us. digreſſio onis.
Diluvium ii. diluvies ei.
Diſſenſio onis. diſſenſus us
Dominatus us. dominatio onis.
Dulcor oris. dulcedo inis.
Duritia æ. durities ei. duritas atis.

E

Eſſedum i. Eſſeda æ.
Eventus us. eventum i.
Excenſus us. excenſio onis.

F.

Faſti orum. Faſtus uum.
Felis is, feles is.
Fimus i. fimum i.
Fulgetrum i. fulgetra æ.

G.

Galerus i. galerum i.
Ganea æ. ganeum i.
Gauſape indeclin. *gauſapa æ. gauſapum i, gauſapes is,*

Gibber

Gibber eris. gibbus i. gibba æ
Gobio onis. gobius ii.
Gryphs phis. gryphus i.

H.

Hebdoma æ. hebdomas dis.
Hebenus i. hebenum i.
Helleborus i. helleborum i.
Hyſſopus i. hyſſopum i.

I.

Impulſus us. Impulſio onis.
Inceſtus us. inceſtum i,
Intybus ſeu intubus i. intubum i.
Involucrum i. involucre is.
Iſræ lita æ. Iſræ lites æ.
Juſſum i. juſſus us.
Juventus utis. juventa æ.

L.

Laurus i. laurus us.
Ludius ii. ludio onis.
Luſus us. luſio onis.
Lupinus i. lupinum i.

M.

Maceria æ. maceries ei.
Margarita æ. margaritum i.
Materia æ. materies ei.
Mendum i. menda æ.
Modius ii. medium ii.
Mollities ei, mollitia æ. mollitudo inis.
Monitum i. monitus us. monitio onis.
Mulctra æ. mulctrale is.
Multipes edis. multipeda æ.
Munditia æ. mundities ei.

N.

Nardus i. nardum i.
Natalis is. natale is.
Neceſſitas atis, neceſſitudo inis.
Nænia æ. nænia orum,
Nequitia æ. nequities ei.
Notitia æ notities ei.
Novale is. novalis is fem.

O.

Occiput itis. occipitium ii.
Oeſtrus i. æſtrum i.
Oſtreum i. oſtrea æ.

P.

Panthera æ. panther is.
Panaces is. panax cis. panace is.
Papyrus i. fem. papyrum i.
Pavo onis. pavus i.
Paupertas atis. pauperies ei.
Pecus udis. pecus oris.
Penus i. penus oris. penus us. penum i.
Pergamus i. pergamum i. pergama orum.
Pileus i. pileum i.
Piſtrinum i. piſtrina æ.
Planeta æ. planetes æ.
Plebs bis plebes is.
Pluteus tei. pluteum tei.
Porrum i. porrus i.
Poſtica æ. poſticum i.
Potus us. potio onis.
Præneſte neut. indeclin. præneſtis fem.
Præſepe is. præſepes is. præſepium ii, præſepia æ.
Prætextus us. prætextum i.
Proluvies ei. proluvium ii.
Pugillares ium. pugillaria ium.
Punctum i. punctus i.

Q.

Quaſſillum i. Quaſſillus i.

R.

Rapum i. rapa æ.
Requies ei. requies etis.
Rete is. retis is.

S.

Sabulum i. ſabulo onis.
Sagum i. ſaga æ.
Saguntus i. ſagantum i.
Sanctitas atis. ſanctitudo inis. ſanctimonia æ.
Sardonyx chis. ſardonychus i.

Satureia æ. ſatureium i.
Scorpio onis. ſcorpius i.
Segnities ei. ſegnitia æ.
Sepes is. ſeps ſepis.
Sinus i. ſinum i. pro vaſe.
Soracte is. ſoractis is. ſoractes is.
Sparta æ. ſparte es. ſpartiates æ.
Specillum i. ſpecillus i.
Specus us, ſpecus oris ſpecu u.
Stirps is. ſtirpes is.
Stragula s. ſtragulum i.
Subgrunda æ ſubgrundium ii.
Suggeſtum i. ſuggeſtus i.
Supparum i. ſupparus i.
Symbolum i. ſymbola æ.
Syngrapha æ ſyngraphus i.

T

Tapes tis. tapetum i. tapetium ii.
Textrina æ. textrinum i.
Titan is. Titanus i.
Tonitru u. tonitrus us. tonitruum i.
Trabs is. Trabes is.
Trapetum i. trapetus i. trapes etis.
Tribula æ: tribulum i.

V.

Vallum & *vallus i.*
Veſper is. veſpera æ. pro tempore.
Veſper is. Veſperus i. pro ſtella
Vinaceum & *vinaceus i. vinacea æ.*
Viſcum & *viſcus i.*
Vomer is. vomis eris.

Adjectiva partim *Genere*, partim *Terminatione* abundantia.

Hic Acer, hæc acris, hoc acre vel hic & hæc acris & hoc acre.

Hic alacer, hæc alacris, hoc alacre, vel Hic & hæc alacris, & hoc alacre.

Hic celer, hæc celeris, hoc celere; vel, Hic & hæc celeris & hoc celere.

Hic Celeber, hæc celebris, hoc celebre; vel hic & Hæc celebris & hoc celebre.

Hic Campeſter, hæc campeſtris, hoc campeſtre, vel, Hic & hæc campeſtris & hoc campeſtre.

Hic equeſter, hæc equeſtris, hoc equeſtre, vel Hic & hæc equeſtris & hoc equeſtre

Hic pedeſter, hæc pedeſtris, hoc pedeſtre vel, Hic & hæc pedeſtris & hoc pedeſtre.

Hic Saluber, hæc ſalubris hoc ſalubre, vel Hic & hæc ſalubris & hoc ſalubre.

Hic Sylveſter, hæc ſylveſtris, hoc ſylveſtre, vel Hic & hæc ſylveſtris & hoc ſylveſtre.

Hic Volucer, hæc volucris, hoc volucre, vel, Hic & hæc volucris & hoc volucre.

Quædam item alia jam duabus jam tribus efferuntur terminationibus; ut

Bijugus a, um; & *bijugis e.*
Effrenus a, um; & *effrænis e.*
Exanimus a, um; & *exanimis e.*
Hilarus a, um; & *Hilaris e.*
Imbecillus a, um; & *imbecillis e.*
Infrenus a, um; & *infrenis e.*
Magnanimus a, um; & *magnanimis e.*
Enervus a, um; & *enervis e.*
Sic *Acclivus, ſemiſonus, inermus,* in quibus tamen feminina in *e* rarius occurrunt.

DE

PRonomen est vocula sine Nomine rem denotans.

Pronomina sunt novemdecim: *Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic is, quis, qui, meus, tuus, suus, noster, vester, nostras, vestras,, cujus & cujas.* Ex his *Ego, tu, sui & quid* sunt Substantiva, cætera Adjectiva.

Pronomen est sextuplex.

Demonstrativum, quod rem demonstrat; ut *Ego, tu, hic, iste, ille, ipse, is,*

Relativum, quod rem antecedentem in memoriam reducit; ut *Hic ille, ipse, iste, qui, is,*

Interrogativum (quod alii nomen putant) est, quo de re aliqua quærimus; ut *Quis, cujas & cujus, cuja, cujum.*

Possessivum, qmod possessionem significat; ut *Meus, tuus, suus, noster, vester.*

Gentile sive *Patrium*, quod non solùm gentem vel patriam, sed etiam partes sectamque adsignificat; ut *Nostras, vestras, cujas.*

Reciprocum, quod ad eandem tertiam personam redit, unde profectum est; ut *Sui & suus.*

Pronomini accidunt septem; *Species, Genus, Numerus, Casus, Persona, Figura, Declinatio.*

De SPECIE.

Species Pronominum sunt duæ { *Primitiva* & *Derivativa.*

Ad *Primitiva* spectant ista; *Ego, tu, sui, hic, iste, ille, ipse, is, quis & qui.*

Derivativa sunt; *Meus, tuus, suus, noster, vester, nostras & vestras.*

De GENERE.

Pronomina unius terminationis sunt generis omnis; ut *Ego, tu, sui, nostras, vestras, cujas.*

Pronominum trium terminationum prima est generis masculini, secunda feminini, tertia neutri; ut *Ille, illa, illud. Ipse, ipsa, ipsum.* & cætera omnia.

De NUMERO.

Numeri sunt duo; *Singularis*, ut *Ego.* *Pluralis*, ut *Nos.*

De CASU.

Casus sunt sex ut in Nomine; nisi quod Vocativo careant omnia Pronomina, præter hæc quatuor; *Tu, meus, noster & nostras.*

De PERSONA.

Personæ Pronominum sunt tres { Prima, Secunda, Tertia } ut { *Ego.* *Tu,* *Ille, Iste,* & reliqua (pronomina. *Ipse,*

Ipſe, a, um, tamen: item *Qui, qua, quod*, cujuſvis perſonæ eſſe videntur; ut *Ego ipſe qui ſcribo. Tu ipſe qui ſcribis. Ille ipſe qui ſcribit.*

De FIGURA.

Figuræ ſunt duæ: *Simplex*, ut *Ego*, *Compoſita*, ut *Egomet*.

Sex modis componuntur Pronomina.

1. Inter ſe; ut *Egoipſe, Tuipſe, Iſtic*
2. Cum Nominibus; ut *Cujuſmodi, Hujuſmodi, Iſtiuſmodi.*
3. Cum Præpoſitionibus; ut *Mecum, Tecum, Secum, Nobiſcum, Vobiſcum.*
4. Cum Adverbiis; ut *Eccum, Eccam, Ellum, Ellam.*
5. Cum Conjunctione; ut *Hiccine, hæccine, boccine, quiſnam, quiſque, ſiquis.*
6. Cum Syllabicis denique adjectionibus; *Met, te, ce, pte*; ut *Egomet, Tute, Hiſce, Suapte &c.*

De DECLINATIONE.

Declinationes Pronominum ſunt quatuor.

Prima, cujus Genitivus exit in *æ*; ut *Mea meæ, Tua tuæ.*

Secunda, cujus Genitivus exit in *i*; ut *Meus i. Tuus i. Suus i.*

Tertia, cujus Genitivus exit in *is*; ut *Noſtras tis, Veſtras tis.*

Quarta eſt anomala, quæ ex parte primam & ſecundam Nominum Adjectivorum declinationem imitatur; ut *Ego, tu, ſui, hic, iſte, ille, ipſe, Quis & is.*

DE VERBO.

VErbum eſt Vox variabilis per tempora & modos.

Verbum eſt duplex.

Perſonale, quod omnes perſonas utriuſque numeri habet; ut *Amo, amas, amat. Amamus, amatis, amant.*

Impersonale, quod primâ & ſecundâ perſonâ utriuſque numeri, & tertia multitudinis ferè caret.

Impersonale eſt duplex: Activæ vocis in *t* deſinit; ut *Pudet, pœnitet, piget, miſeret, oportet, decet, libet, lubet, licet, liquet*; quorum certus eſt numerus; ſuntque omnes ſecundæ conjugationis.

Impeſonale Paſſivæ Vocis in *tur* deſinit; ut *Pugnatur, Curritur.* Hæc certum numerum non habent: quia veniunt ab omnibus activis, & quibuſdam neutris; ut à *Lego, legitur*, à *Sto, ſtatur.* Interdum etiam à deponentibus, ſed rarò; ut, *Quos non eſt veritum ponere.*

Verbo accidunt Octo, *Genus, Species, Modus, Tempus, Numerus, Perſona, Figura & Conjugatio.*

De

De GENERE.

Genera Verborum ſunt quinque { *Activum*, *Paſſivum*, *Neutrum* } { *Deponens*, *Commune* }

Activum eſt, quod in *o* deſinit, & poteſt aſſumere literam *r*; ut *Amo, amor.*

Paſſivum eſt, quod in *or* deſinit, & poteſt deponere literam *r*; ut *Amor, amo.*

Neutrum eſt, quod in *o* vel in *m* deſinit, nec poteſt aſſumere literam *r*, ut *Sedeo. Sum.* Neque enim dicitur *Sedeor.*

Neutrorum duo ſunt genera,

1. Neutro-paſſiva, quæ in *o* deſinunt, & præteritum more paſſivorum habent; ut *Soleo, ſolitus ſum, Gaudeo, gaviſus ſum.*

2. Neutralia paſſiva, quæ in *o* deſinunt, & paſſivorum ſignificationem habent; ut *Vapulo à te*, i. e. *verberor à te. Veneo à te*, i. e. *Vendor à te.* Sic *Fio, liceo, exulo.*

Deponens eſt quod in *or* tantùm deſinit, activique vel neutri ſignificationem habet; ut *Loquor, Morior.*

Commune eſt quod in *or* tantùm deſinit, activique ſimul & paſſivi ſignificationem habet; ut *Criminor, Fruſtror, Dignor, Tueor, Oſculor.* nec alia tutò uſurpanda.

De SPECIE.

Species Verborum ſunt duæ.

Primitiva, quæ à nullo oritur; ut *Caleo, Frigeo.*

Derivativa, quæ ab alio oritur; ut *Caleſco à caleo, Frigeſco à frigeo.*

Derivativorum à verbis quatuor ſunt genera.

Inchoativa in *ſco*, quæ inchoationem ſignificant; ut *Calſco*, i. e. *calidus fio.*

Frequentativa in *to, ſo, xo, co*, aut *tor*; quæ rei frequentationem iterationemque ſignificant; ut *Agito, pulſo, nexo, ſciſcitor, fodico.*

Meditativa in *urio*, quæ aſſiduam alicujus rei meditationem ſignificant ut; *Eſurio, cænaturio*

Diminutiva in *lo* quæ minùs quam id à quo Verbum ortum eſt ſignificant; ut *Sorbillo*, i. e. *parum ſorbeo.*

A nominibus derivantur duplicia, *Imitativa* & *Denominativa.*

Imitativa dicuntur quæ imitationem ſignificant; ut *Patriſſo, atticiſſo Græcor, Vulpinor, Cornicor.*

Denominativa, dicuntur quæ à nominibus veniunt, & propriam appellationem non habent; ut *Lignor, frumentor, aquor, ruſticor*, &c.

De MODO.

Modi Verborum ſunt quinque.

Indicativus, qui ſimpliciter aliquid fieri, aut non fieri d efinit; ut *Probitas laudatur & alget.*

Imperativus, quo inter imperandum utimur; ut *Fac* vel *facito tu*.

Optativus, quo optamus fieri rem aliquam; ut *Utinam bonis literis fuus detur honos.*

Conjunctivus sive *Subjunctivus*, qui nisi alteri subjiciatur orationi, per se sententiam non absolvit; ut *Si fueris felix, multos numerabis amicos.*

Infinitivus, qui agere quidem aut pati significat, at citra certam numeri & personæ differentiam; ut *Malim probus esse, quàm haberi.*

TEMPUS.

Tempora Verborum sunt quinque.

Præsens, quo aliquid *nunc fieri* significatur; ut *Facio.*

Præteritum imperfectum, quo aliquid in *fieri fuisse* notamus; ut *Faciebam.*

Præteritum perfectum, quo aliquid *jam esse factum* ostendimus; ut *Feci.*

Plusquam perfectum, quo aliquid *jam tum fuisse factum, quàm aliud fieret* exprimimus; ut *Feceram.*

Futurum, quo actio simpliciter promittitur; ut *Faciam.*

De NUMERO.

Numeri sunt duo; *Singularis*, ut *Amo*. *Pluralis*, ut *Amamus.*

De PERSONA.

Tres sunt Personæ: Prima, ut *Amo*; Secunda, ut *Amas*; Tertia, ut *Amat.*

De FIGURA.

Figuræ sunt duæ; *Simplex*, ut *Amo*. *Compositа*, ut *Adamo.*

Componuntur Verba vel cum Nominibus; ut *Belligero* ex *bellum gero*: vel cun verbis; ut *Calefacio*, *calere facio*; vel cum Adverbiis; ut *Benefacio*: vel cum Præpositionibus; ut *Advenio.*

De CONJUGATIONE.

Conjugationes Verborum sunt Quatuor.

Prima, cujus Infinitivus in penultima syllaba, *a* habet longum; ut *Amāre.*

Secunda, cujus Infinitivus in penultima syllaba, *e* habet longum; ut *Docēre.*

Tertia, cujus Infinitivus in penultima syllaba, & secunda persona præsentis Indicativi in voce passiva *e* habet breve; ut *Legĕre*, *legĕris.*

Quarta, cujus Infinitivus in penultima syllaba, *i* habet longum; ut *Audīre.*

Formatio Temporum.

Quinque tempora formantur à *Præterito perfecto* Indicativi *Amavi*, mutaudo *i*. in *e*.

1. *Plusquam perfectum* Indicativi; ut *Amaveram.*
2. *Perfectum* Optativi & Subjunctivi; ut *Amaverim.*
3. *Plusquam perfectum* Optativi & Subjunctivi; ut *Amavissem.*

4. *Futurum*

4. *Futurum* Optativi & Subjunctivi; ut *Amavero.*

5. *Perfectum & plusquam perfectum* Infinitivi; ut *Amavisse.*

Reliqua tempora formantur à *Præsenti* Indicativi, mutando *o* in *o* vel in *e*. Memoriæ ergo observetur hic Versiculus,

Ram, Sem, Rim, Ro, Sse, ast formabit cætera Præsens.

Formatio Verborum Derivativorum.

Verba Frequentativa in *ito* fiunt à supino in *atum* ut *Clamito à clamatum, Vocito à vocatum.* Alia frequentativa formantur à supino in *u*; ut *ulso à pulsu, Nexo à nexu.*

Quædam frequentativa formantur irregulariter; *Nato à no, quarito à quæro, Fundito à fundo, Scisitor à scio, Agito ab ago, Sector à sequor, Pavito à paveo, Cogito à cogo, Pascito à pasco, Fluito à fluo, Noscito à nosco. Visito à viso &c.*

Obser. Omnia frequentativa in *o* & *or*, sunt primæ conjugationis, præter *Viso* tertiæ

Verba inchoativa formantur à secunda persona præsentis Indicativi, adddendo *co*, & sunt omnia tertiæ conjugationis; ut *Labesco labescere à labo labas, Ferveſco ferveſcere à ferveo ferves, Hisco hiscere* ab *hio hias*, irregulare pro *hiasco.*

Quædam autem etiam à nominibus formantur; ut *Ægreſco* ab *æger, Dulceſco* à *dulcis, repueraſco* à *puer* &c. Hujusmodi quæ sunt, præteritis carent. At quæ à verbis veniunt, habent præterita primitivorum; ut *incaleſco incalui, Obdormiſco obdormivi.*

Verba meditativa formantur à supino in *u* addendo *rio*; & sunt omnia Quartæ conjugationis; ut *Cænaturio* à supino *cænatu, Dormiturio* à supino *dormitu.*

Regulæ quædam Generales observandæ.

(1.) Verbum compositum conjugatur ut simplex; ut *Amo, amavi, amatum, amare. Adamo, adamavi adamatum, adamare.*

(2.) Quando verbum simplex geminat præteritum, compositum non geminat; ut *Mordeo momordi, Remordeo remordi.*

(3.) Verba quæ habent *a* in præsenti, illud retinent in supino; quamvis mutetur in præterito; ut *Ago, egi, actum, agere. Facio, feci, factum, facere.*

(4.) Verba quæ carent præterito, carent etiam supino; ut *Labo labare, furo furere.*

(5.) Verba inchoativa & meditativa, præterito fere carent & supino; ut *Ingraveſco ingraveſcere, Gliſco gliſcere*; quædam tamen sumunt præterita & supina primitivorum.

Quæ verò excipiuntur ab his regulis, in appositione exemplorum declarabuntur.

PRIMA

PRIMA CONJUGATIO.

QVandoquidem in dignoſcendis verborum præteritis & ſupinis, non nihil ineſt difficultatis; ideòque conſultius fore arbitramur, ſi exempla etſi non omnia, ſaltem uſitatiſſima, unà cum exceptionibus ordine Alphabetico Tyronibus proponantur, ab iiſdémque diligenter relegantur: quàm multorum præceptorum obſervatione obruantur, quæ tamen non niſi ex exemplis intelligantur.

Exempla omnia uſitatiſſima primæ conjugationis cum exceptionibus.

Præſen.	*Prater.*	*Supin.*	*Infin.*	*Præſen.*	*Prater.*	*Supin.*	*Infin.*
Amo	*amavi*	*amatum*	*amāre*	*Accepto*	*avi*	*atum*	*āre*
Abbrevio	*avi*	*atum*	*āre*	*Accommodo*	*avi*	*atum*	*āre*
Abdico	*avi*	*atum*	*āre*	*Accuſo*	*avi*	*atum*	*āre*
Ablego	*avi*	*atum*	*āre*	*Adjudico*	*avi*	*atum*	*āre*
Abnodo	*avi*	*atum*	*āre*	*Adopto*	*avi*	*atum*	*āre*
Abrenuntio	*avi*	*atum*	*āre*	*Adoro*	*avi*	*atum*	*āre*
Abrogo	*avi*	*atum*	*āre*	*Adultero*	*avi*	*atum*	*āre*
Abundo	*avi*	*atum*	*āre*	*Adumbro*	*avi*	*atum*	*āre*
Ablacto	*avi*	*atum*	*āre*	*Ædifico*	*avi*	*atum*	*are*
Accelero	*avi*	*atum*	*āre*				

Præſ.	*Prat. Sup. Inf.*	*Præſ.*	*Prat. Sup. Inf.*
Ægroto		Appropinquo	
Æquiparo		Arcto	
Æquo		Apto	
Æſtimo		Arieto	
Æſtivo		Arcuo	
Affecto		Aro	
Affirmo		Aſpiro	
Agito		Aſcio	
Alieno		Aſſocio	
Allego		Aſſevero	
Alludio		Aſſigno	
Amando		Aſſo	
Ambulo	avi, atum, are.	Attento	
Amplio		Auſculto	
Amputo		Autumo	
Angario		Averunco	
Anhelo		B	
Animo		Bajulo	
Annihilo		Baptizo	
Annuncio		Blatero	
Anticipo		Boo	
Appello		Baſio	avi, atum, are.

Balo

Præſ.	Præt. Sup. Inſ.
Balo	
Bello	
Beo	
Brevio	
C	
Caco	
Cælo	
Cæſpito	
Calceo	
Calcitro	
Calco	
Caligo	
Cantillo	
Canto	
Capto	
Carmino	
Caſtigo	
Caſtro	
Catillo	
Cavo	
Celebro	
Celo	
Cernuo	
Certo	
Ceſſo	
Cibo	
Cito	avi, atum, are.
Clamo	
Claudico	
Coacervo	
Cagulo	
Coaxo	
Cogito	
Cohoneſto	
Collimo	
Colloco	
Collutulo	
Coloro	
Colo	
Combino	
Commendo	
Commodo	
Communico	
Compagino	
Comparo	
Compenſo	
Complano	
Compoto	
Compùto	
Concenturio	
Concilio	
Concinno	
Concito	
Condemno	
Condenſo	
Condono	
Confiſco	
Conglobo	
Conglutino	
Congrego	
Conjuro	
Conſaucio	
Conſecro	avi, atum, are.
Conſervo	
Conſidero	
Conſocio	
Conſpiro	
Conſulto	
Conſummo	
Contamino	
Contrecto	
Conturbo	
Copulo	
Corroboro	
Coruſco	
Cremo	
Crepito	
Crocito	
Crucio	
Cumulo	
Curo	
D	
Damno	
Debello	
Debilito	

Decurto

Præs.	*Præt. Sup. Inf.*
Decurto	
Decimo	
Declamo	
Declaro	
Declino	
Decollo	
Dedecoro	
Dedico	
Defæco	
Deflagro	
Defloro	
Degenero	
Dehoneſto	
Delecto	
Delibero	
Delibo	
Delineo	
Deliro	
Demento	
Demonſtro	
Deploro	avi,atum,are.
Depravo	
Deputo	
Derivo	
Derogo	
Deſigno	
Deſpero	
Deſpolio	
Deſquamo	
Deſtino	
Determino	
Detrecto	
Detrunco	
Dico	
Dilato	
Diſcepto	
Diſcrucio	
Diſgrego	
Diſpenſo	
Diſputo	
Diſſipo	
Diſtillo	
Dito	

Præs.	*Præt. Sup. Inf.*
Divino	
Divulgo	
Dolo	
Dono	
Doto	
Duplico	
Duro	
E	
Edento	
Educo	
Effigio	
Ejulo	
Elaboro	
Elucubro	
Emaculo	
Emendo	
Enervo	
Enucleo	
Enuncio	
Equito	
Eradico	
Erogo	
Erro	
Eſito	
Evacuo	
Evagino	
Eviſcero	
Evaporo	
Evoco	
Exæquo	vi,atum,are.
Exaggero	
Exalto	
Examino	
Exantlo	
Exaro	
Exarmo	
Exaſcio	
Exaſpero	
Exatio	
Exauctoro	
Excarnifico	
Excæco	
Excito	
Exclamo	

Excom-

Præſ.	*Præt. Sup. Inf.*
Excomunico	
Excreo	
Excrucio	
Excubo	
Exdorſuo	
Exentero	
Exerto	
Exhalo	
Exhæredo	
Exhilaro	
Exiſtimo	
Exoculo	
Exorbito	
Exoro	
Exoſſo	
Expecto	
Expio	avi, atum, are.
Exſpiro	
Explano	
Explico (pro *declarare*	
Exploro	
Expoſtulo	
Exprobro	
Expugno	
Expolio	
Extirpo	
Exterm ino	
Extrico	
Exubero	
Exulcero	
Exulo	
Exulto	
F	
Fabrico	
Faſcino	
Faſtigio	
Fatigo	
Febrio	
Febricito	
Felicito	
Ferrumi	
Firmo	

Præſ.	*Præt. Sup. Inf.*
Fiſtulo	
Flagello	
Flagito	
Flagro	
Flo	
Fluctuo	
Foro	
Formido	
Fortuno	
Fragro	
Frequento	
Frio	
Frutico	
Fugo	
Fundo	
Fuſtigo	
G	
Gargarizo	
Genero	
Germino	
Geſto	
Glabro	
Glacio	
Glocito	avi, atum, are.
Glomero	
Gravo	
Guberno	
Guſto	
H	
Habito	
Hæſito	
Halo	
Hebeto	
Hio	
Houoro	
Humecto	
Humilio	
Humo	
Hyberno	
Hyemo	
I	
Jacto	
Ignoro	

Illaqueo

Præs.	*Præt.*	*Sup.*	*Inf.*
Illaqueo			
Illumino			
Illustro			
Immolo			
Impetro			
Impio			
Imploro			
Improbo			
Impugno			
Imputo			
Inauguro			
Incanto			
Incesto			
Inchoo			
Inclino			
Inconcilio			
Incordio			
Increpo (pro *objurgare*)			
Inculco	avi,	atum,	are.
Indago			
Indico			
Indigito			
Induro			
Inebrio			
Inesco			
Infatuo			
Infesto			
Informo			
Ingemino			
Ingurgito			
Inhio			
Initio			
Inquino			
Insimulo			
Insinuo			
Inspiro			
Instauro			
Instigo			
Instillo			
Intallo			
Irradio			

Præs.	*Præt.*	*Sup.*	*Inf.*
Insulto			
Interpello			
Interrogo			
Intrico			
Intro			
Investigo			
Invito			
Inundo			
Invoco			
Irrito			
Irrogo			
Irroro			
Itero			
Judico			
Jugulo			
Jurgo			
Juro			

L

Labo *caret præterito & supino*

Laboro			
Lacero			
Lacto			
Lancino			
Lanio			
Latro			
Laxo			
Lævigo			
Levo			
Libero			
Libo	avi,	atum,	are.
Libro			
Ligo			
Limito			
Limo			
Litigo			
Lito			
Lituro			
Loco			
Locupleto			
Ludifico			
Lustro			
Luxo			

Præſ.	*Præt. Sup. Inf.*
M	
Macero	
Macto	
Mancipo	
Mando	
Manduco	
Manifeſto	
Mano	
Marito	
Maturo	
Meo	
Migro	
Milito	avi, atum, are.
Miniſtro	
Mitigo	
Monſtro	
Mulcto	
Multiplico	
Murmuro	
Muſſito	
Muto	
Mutuo	
N	
Nato	
Navigo	
Navo	
Nego	
Nidifico	
No	
Nobilito	
Noto	
Nuncio	
Nuncupo	
Nuto	
Nutrico	
O	
Obequito	
Obfuſco	
Objurgo	
Oblecto	
Obligo	
Oblitero	
Obmurmuro	
Obnubilo	
Obſcuro	
Obſecro	
Obſervo	
Obſigno	
Obſono	
Obtempero	
Obtrecto	
Obturo	
Obvio	avi, atum, are.
Occo	
Oppignero	
Oppilo	
Oppugno	
Opto	
Orno	
Oro	
Oſcito	
Oſtento	
Ovo	
P	
Paco	
Parento	
Paro	
Patro	
Patriſſo	
Pejero	
Penetro	
Peragro	
Pererro	
Pernocto	
Peroro	
Perpetro	
Perrepto	
Pitiſſo	
Placo	
Ploro	
Pondero	
Porto	
Poſtputo	
Præcipito	
Prædico	

Prælibo

Præs.	*Præt. Sup. Inf.*
Prælibo	
Præoccupo	
Præpondero	
Præsento	
Privo	
Probo	
Procrastino	
Procuro	
Profano	
Profligo	
Promulgo	
Pronuncio	
Propago	avi,atum,are.
Propero	
Propino	
Propitio	
Propugno	
Prospero	
Protubero	
Provoco	
Publico	
Pugno	
Pullulo	
Pulso	
Purgo	
Puto	
Q	
Quadro	
R	
Radio	
Reboo	
Reciproco	
Recito	
Reconcilio	
Recreo	
Recupero	
Recuso	
Redintegro	
Redundo	
Refocillo	
Refrigero	
Refuto	
Regno	
Relaxo	
Relego	
Remigo	
Renuncio	
Reparo	
Replico	
Reprobo	
Repudio	
Repugno	
Reputo	
Refero	avi,atum,are.
Resigno	
Restauro	
Retardo	
Revelo	
Rigo	
Rogo	
Ructo	
Rumino	
Runco	
Rutilo	
S	
Sacrifico	
Sagino	
Salto	
Salvo	
Saluto	
Satio	
Saturo	
Saucio	
Scandalizo	
Scelero	
Scintillo	
Sedo	
Segrego	
Sero (pro *Claudo*	
Serro	
Servo	
Sibillo	
Significo	
Signo	
Simulo	

Solido

Præs.	Præt. Sup. Inf.
Solido	
Somnio	
Sospito	
Specto	
Spero	
Spiro	
Spolio	
Stercoro	
Sternuto	
Stimulo	
Stipo	
Strangulo	
Suborno	
Subrogo	
Succenturio	
Succollo	
Sudo	avi atum, are.
Suffarcino	
Suffoco	
Sugillo	
Supero	
Suppedito	
Supplanto	
Supplico	
Supputo	
Suscito	
Suspiro	
Sustento	
Susurro	
T	
Taxo	
Temero	
Tempero	
Tento	
Terebro	
Territo	
Titillo	
Titubo	
Tolero	
Tracto	
Trano	
Triplico	
Trituro	
Trucido	
Tunico	
Turbo	
V	
Vacillo	
Vaco	
Vapulo	
Vario	
Vasto	
Vegeto	
Vellico	
Velo	
Vendico	
Vendito	
Ventilo	
Verbero	
Verso	
Vexo	
Vibro	
Victito	avi, atum, are.
Viduo	
Vigilo	
Violo	
Visito	
Vitilitio	
Vito	
Vitio	
Vitupero	
Ululo	
Voco	
Volo	
Voluto	
Voto	
Ustulo	
Usurpo	
Vulnero	

Exceptiones Primæ Conjugationis, quæ variè faciunt *Præteritum* & *Supinum*.

Præſ.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*

A.

Abſto iti, itum *vel* atum, are
Accubo ui itum are
Adjuvo i tum are
Adſto iti itum *vel* atum are
Affrico ui ctum are
Applico cui & cavi citum & catum are
Aſſono ui itum are

C.

Circundo dedi datum are
Circumtono tonui tonitum are
Complico cui citum are
Concubo bui itum are
Concrepo pui itum are
Confrico ui ictum are
Conſto titi titum & atum are
Crepo ui itum are
Cubo ui itum are

D.

Decubo ui itum are
Defrico cui ctum are
Dimico cui & avi atum are
Diſcrepo pui & avi, itum & atum are
Diſſono nui itum are
Diſto titi itum & atum are
Do dedi datum dare
Domo ui itum are

E

Edomo ui itum are
Eneco ui & avi, ctum & atum are
Emico *cui ſupino caret*, are
Epoto avi itum are
Excubo ui itum are
Explico ui itum are
Exto titi itum are

F.

Frico cui ctum are

I.

Implico cui *vel* avi, itum *vel* atum are
Increpo ui itum are
Incubo ui itum are
Inſeco cui ctum are
Inſto titi titum *vel* atum are
Interneco cui ctum are
Intermico cui *ſupino caret* are
Intono nui itum are
Juvo juvi jutum juvare

L.

Lavo, lavi, lotum lautum, lavatum, are

M.

Mico micui *ſupino caret*, are

M.

Neco necui ctum *vel* atum are

O.

Obſto titi itum & atum are
Obſecundo dedi datum dare

P.

Peſſundo dedi atum are
Plico cui itum are
Præſto titi itum & atum are
Proſto ſtiti itum & atum are
Poto avi tum & atum are

R

Relavo avi lotum are
Reſeco cui ctum are
Reſto titi itum & atum are

S.

Satisfdo dedi datum are
Seco cui ctum are
Sono nui itum are
Sto ſteti ſtatum ſtare
Succubo bui itum are

T

Tono ui itum are

V.

Venundo dedi atum are
Veto tui itum are

Verba

Verba Deponentia Primæ Conjugationis, conjugantur ut *Amor*.

Præs.	*Præt.*	*Inf.*
Amor	*amatus sum a-*	*(mari*
Abominor		
adminiculor		
adulor		
æmulor		
altercor		
ampullor		
ancillor		
apricor		
aquor		
arbitror		
argutor		
aſpernor		
aſſentor		
auctoror		
aucupor		
averſor	atus ſum, ari.	
auſpicor		
auxilior B		
Bacchor		
C		
Cachinnor		
comitor		
concionor		
congratulor		
conor		
conſpicor		
contemplor		
converſor		
convivor		
cunctor		
D		
Debacchor		
dedignor		
deteſtor		
digladior		
dignor		
diverſor		
dominor		

Præſ.	*Præt.*	*Inf.*
E		
Epulor		
execror		
exhortor		
F		
Famulor		
ferior		
fruticor		
fruſtror		
furor		
G		
Geſticulor		
glorior		
græcor		
graſſor		
gratificor		
gratulor	atus ſum, ari.	
H		
Hallucinor		
hariolor		
hortor		
hoſpitor		
I		
Jaculor		
Imaginor		
Imitor		
Imprecor		
Indignor		
Inebrior		
Inficior		
Inimicor		
Inſector		
Injurior		
Juvenor		
L		
Lamentor		
libidinor		
licitor		
lucror		

Præſ.	Prat.	Infin.
Luctor		
M		
Machinor		
manticulor		
medicor		
meditor		
mercor		
meretricor		
meridior		
minitor		
minor		
miror		
moderor		
modulor		
morigeror		
moror		
N		
Negotior		
nepotor	atus ſum, ari.	
nictor		
nidulor		
nundinor		
nugor		
O		
Obteſtor		
operor		
opitulor		
P		
Pandiculor		
percunctor		
periclitor		
philoſophor		
piſcor		
poetor		
populor		
prædor		
præſtolor		
prævaricor		

Præſ.	Prat.	Infin.
precor		
propitior		
R		
Ratiocinor		
recordor		
refragor		
rimor		
ruror (*Plau-*		
ruſticor. (*tus*		
S		
Sciſcitor		
ſcrutor		
ſcurror		
ſector	atus ſum ari.	
ſermocinor		
ſolor		
ſpatior		
ſpeculor		
ſtipulor		
ſtomachor		
T		
Tergiverſor		
teſtor		
triſtor		
tuburcinor		
tutor		
V		
Vagor		
velificor		
velitor		
veneror		
venor		
verecundor		
verſor		
vitulor		
vociferor		
urinor		

SECUNDA

SECUNDA CONJUGATIO.

Exempla omnia usitatissima Secundæ Conjugationis, una cum Exceptionibus.

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Doceo	*docui*	*doctum*	*docēre*
Aboleo	abolevi & abolui	abolitum	abolere
absorbeo	sorbui & sorpsi	sorbitum & ptum	absorbere
abster-geo (*Te-*)	si	sum	gere
abstineo (*rent.*	abstinui	abstentum	abstinere
adhæreo	adhæsi	adhæsum	adhærere
adhib-eo	ui	itum	ere
adol-eo	olevi	ultum	olere
appar-eo	ui	itum	ere
arc-eo	ui	itum	ere
ar-deo	si	sum	dere
au-geo	xi	ctum	gere
arri-deo	si	sum	dere
ass-ideo	edi	essum	idere
C			
Cal-eo	ui	itum	ere
car-eo	ui	cassum & itum	ere
ca-veo	vi	utum	vere
cens-eo	ui	um	ere
ci-eo	civi	citum	ciere
coërc-eo	ui	itum	ere
cohib-eo	ui	itum	ere
compl-eo	evi	etum	ere
cont-ineo	inui	entum	inere
conval-eo	ui	itum	ere
D			
Deb-eo	ui	itum	ere
del-eo	evi	etum	ere
deri-deo	si	sum	dere
despon-deo	di	sum	dere
deter-geo	si	sum	gere
detin-eo	ui	detentum	ere
deton-deo	di	sum	dere
displic-eo	ui	itum	ere
deterr-eo	ui	itum	ere
dispar-eo	ui	itum	ere
dos-eo	ui	itum	ere
E			
Exar-deo	si	sum	dere
exerc-eo	ui	itum	ere

Præſ.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
exhib-eo	ui	itum	ere
Exol-eo	evi	itum	ere
Exter-geo (*Varro*)	ſi	ſum	gere
extor-queo	ſi	tum	quere
F			
Fa-veo	vi	utum	vere
fl-eo	evi	etum	ere
fæt-eo	ui	itum	ere
fo-veo	vi	tum	vere
frend-eo	ui	itum	ere
H			
Hab-eo	ui	itum	ere
hæ-reo	ſi	ſum	rere
I			
Jac-eo	ui	itum	ere
impl-eo	evi	etum	ere
inhib-eo	ui	itum	ere
Inol-eo	evi	itum (*Priſcianus*)	ere
inſ-ideo	edi	eſſum	idere
jub-eo	ſſi	ſſum	bere
invi-deo	di	ſum	dere
L			
Lat-eo	ui	itum	ere
lic-eo	ui	itum	ere
lu-geo	xi	ctum	gere
M			
Man-eo	ſi	ſum	ere
mer-eo	ui	itum	ere
miſ-ceo	cui	tum & xtum	cere
mon-eo	ui	itum	ere
mo-veo	vi	tum	vere
mordeo	momordi	morſum	mordere
mul-ceo	ſi	ſum	cere
mul-geo	ſi & xi	ſum & ctum	gere
N			
Neo	nevi	netum	nere
noc-eo	ui	itum	ere
O			
Obol-eo	ui & evi (*Plautus*)	itum	ere
obſol-eo	evi & ui	etum	ere
obſ ideo	edi	eſſum	idere
obſol-eo	evi	etum	ere
obtineo	inui	entum	inere

ol-eo

Præſ.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
ol-eo	ui	itum	ere
oppl-eo	evi	etum	ere
P			
Par-eo	ui	itum	ere
pert-ineo	inui	entum	inere
perhib-eo	ui	itum	ere
perman-eo	ſi	ſum	ere
plac-eo	ui	itum	ere
pollu-ceo	xi	ctum(*inuſitatè*)	cere
poſſ-ideo	edi	eſſum	idere
poſthab-eo	ui	itum	ere
præb-eo	ui	itum	ere
prævi-deo	di	ſum	dere
prohib-eo	ui	itum	ere
promul-ceo	ſi	ſum & ctum	cere
provi-deo	di	ſum	dere
put-eo	ui	itum	ere
R			
Recen-ſeo	ui	itum	ere
remor-deo	di	ſum	dere
repl-eo	evi	etum	ere
reſ-ideo	edi	eſſum	idere
reſpon deo	di	ſum	dere
ret-ineo	inui	entum	inere
retor-queo	ſi	tum	quere
revi-deo	di	ſum	dere
ri-deo	ſi	ſum	dere
S			
Se-deo	di	eſſum	dere
ſorb-eo	ui & pſi	tum & ptum	ere
ſord-eo	ui	itum	ere
ſpondeo	ſpoſpondi	ſponſum	ſpondere
ſua-deo	ſi	ſum	dere
ſuccen-ſeo	ui	itum	ere
ſuperſedeo	di	ſſum	dere
ſuppl-eo	evi	etum	ere
ſuſt-ineo	inui	entum	inere
T			
Tac-eo	ui	itum	ere
ten-eo	ui	tum	ere
tondeo	totondi	tonſum	tondere
ter-geo	ſi	ſum	gere
tor-queo	ſi	tum	quere

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
tor-reo	rui	tostum	rere
V			
Val-eo	ui	itum	ere
vi-deo	di	sum	dere
vi-eo	evi	etum	ere
vo-veo	vi	tum	vere

Exempla Secundæ Conjugationis *Supino* carentia.

Præsens	*Præter.*	*Infin.*
Abhor-reo	rui	rere
ac-eo	ui	ere
afful-geo	si	gere
al-geo	si	gere
allu ceo	xi	cere
ar-eo	ui	ere
attin-eo	ui	ere
C		
Call-eo	ui	ere
clar-eo	ui	ere
colli-queo	cui	quere
conni-veo	vi & xi	ere
conti-ceo	cui	cere
D		
Defer-veo	vi &bui	vere
deli-queo	cui	quere
deli-teo	ui	ere
depen-deo	di	ere
detur-geo	si	gere
dilu-ceo	xi	cere
E		
Efful-geo	si	gere
emin-eo	ui	ere
eg-eo	ui	ere
exar-eo	ui	ere
F		
Fer-veo	vi & bui	vere
flav-eo	i (*sine auctoritate*)	ere
flor-eo	ui	ere
frigeo	xi	gere
ful-geo	si	gere
H		
Horr-eo	ui	ere
I		
Illu-ceo	xi	cere

Immin-eo

Præsens	*Præt.*	*Infi.*
Immin-eo	ui	ere
indig-eo	ui	ere
L		
Lact-eo	ui	ere
langu-eo	ui	ere
li-queo	cui	quere
liv-eo	i (*sine auctoritate*)	ere
lu-ceo	xi	cere
M		
Mad-eo	ui	ere
mar-ceo	cui	cere
N		
Nit-eo	ui	ere
O		
Obtic-eo	ui	ere
P		
Pall-eo	ui	ere
pat-eo	ui	ere
pav-eo	i	ere
pendeo	pependi	pendere
perol-eo	evi (*Lucilius*)	ere
pertin-eo	ui	ere
prælu-ceo	xi	ere
præmin-eo	ui (*sine auctoritate*)	ere
promin-eo	ui	ere
R		
Rauc-eo	ui	ere
redol-eo	ui (*sine auctoritate*)	ere
refri-geo	xi	gere
refulgeo	si	gere
reni-deo	ui	ere
ref-ideo	edi	idere
retic-eo	ui	ere
rig-eo	ui	ere
rub-eo	ui	ere
S		
Scat-eo	ui	ere
sil-eo	ui	ere
splend eo	ui	ere
strid-eo	ui & i	ere
stud-eo	ui	ere
subol-eo	ui (*sine auctoritate*)	ere

Præsens	*Præt.*	*Infi.*
T		
Tim-eo	ui	ere
torp-eo	ui	ere
tum-eo	ui	ere
tur-geo	si	gere
V		
Vig-eo	ui	ere
vir-eo	ui	ere
ur-geo	si	gere

Verba Neutra *Præterito* & *Supino* carentia.

Præsens	*Infin.*	*Supino* caret	*Infin.*
Æqui polleo	ere	Clueo (*antiquum*)	ere
Aveo	ere	Glabreo	ere
Ceveo		Nideo	
Denseo		Polleo	
Desideo		Præpolleo	
Dissideo		Renideo	

Verba Neutro Passiva.

Præsens	*Præter.*	*Supin.* caret	*Infin.*
Audeo	ausus sum		audere
Gaudeo	gavisus sum		gaudere
Mœreo	mœstus sum		mœrere
Soleo	solitus sum		solere

His adde duo diversæ Conjugationis.

Præsens	*Præter.*	*Infin.*
Fido	fisus sum	fidere
Fio	factus sum	fieri

Verba Deponentia *Secundæ Conjugationis conjuganur ut*

Præsens	*Præt.*	*Infin.*
Doceor	*doctus sum*	*doceri*
Confiteor	confessus sum	confiteri
Diff-iteor	essus sum	iteri
Fa-teor	ssus sum	teri
Intu-eor	tus *vel* itus sum	eri
Lic-eor	itus sum	eri
Miser-eor	tus sum	eri
Mer-eor	itus sum	eri
Pollic-eor	itus sum	eri

Prof-iteor

Præsens	*Præt.*	*Infin*
Profit-eor	essus sum	iteri
Reor	ratus sum	reri
Tueor	tuitus *vel* tutus sum	tueri
Vereor	veritus sum	reri
Medeor	mederi, *sine præterito & supino*	

TERTIA CONJUGATIO.

Exempla omnia usitatissima Tertiæ Conjugationis, unà cum Exceptionibus.

Præs. *Lego*	*Præt.* *legi*	*Supin.* *lectum*	*Infin.* *legere*
Ab-igo	egi	actum	igere
abjicio	jeci	jectum	jicere
ab-luo	lui	lutum	luere
abd-o	didi	ditum	dere
abscon-do	di & didi	ditum & sum	dere
abs-isto	titi	titum	istere
absol-vo	vi	utum	vere
acce-do	ssi	ssum	dere
accen-do	di	sum	dere
accer-so	sivi	situm	sere
accin-go	xi	ctum	gere
acc-ipio	epi	eptum	ipere
accol-o	ui	accultum	ere
accur-ro	ri	sum	rere
acqui-ro	sivi	situm	rere
acqui-esco	evi	etum	escere
acu-o	i	tum	ere
ad-do	didi	ditum	dere
ad-igo	egi	actum	igere
ad-mitto	misi	missum	mittere
adol-esco	ui & evi	ultum	escere
ad-sisto	stiti	stitum	sistere
ad-uro	ussi	ustum	urere
aff-icio	eci	ectum	icere
affli-go	xi	ctum	gere
agn-osco	ovi	itum	oscere
ago	egi	actum	agere
al-licio	lexi	lectum	licere
alli-do	si	sum	dere
allu-do	si	sum	dere
alu-o	i	tum	ere
alo	alui	alitum & altum	alere

Ambe-do

Præsens	Præt.	Supin.	Infin.
Ambe-do	di	sum	edere
ami-tto	si	ssum	ttere
animadver-to	ti	sum	tere
antecel-lo	lui	sum	lere
arcef-so	ivi & ii	itum	sere
ap-pello	puli	pulsum	pellere
appen-do	di	sum	dere
arg-uo	ui	utum	uere
ascen-do	di	sum	dere
asper-go	si	sum	gere
asp-icio	exi	ectum	icere
asser-o	ui	tum	ere
assisto	astiti	astitum	assistere
assue-sco	vi	tum	scere
atten-do	di	tum	dere
atra-ho	xi	ctum	here
ause-ro	abstuli	ablatum	auferre
avello	avelli & avulsi	avulsum	avellere
B			
Benedico	xi	ctum	cere
bi-bo	bi	bitum	bere
benefacio C	feci	factum	facere
Cado	cecidi	casum	cadere
cædo	cæcidi	cæsum	cædere
cano	cecini	cantum	canere
ca-pesso	pessi & pessivi	pessum & pe[illegible]tum	pessere
capio	cepi	captum	capere
carp-o	si	tum	ere
cedo	cessi	cessum	cedere
cerno	crevi	cretum	cernere
cin-go	xi	ctum	gere
circum-ago	egi	actum	agere
circumscri-bo	psi	ptum	bere
circumci-do	di	sum	dere
clau-do	si	sum	dere
clep-o	si	tum	ere
coal-esco	ui	itum	escere
cogno-sco	vi	itum	scere
cogo	coêgi	coactum	cogere
coll-igo	egi	ectum	igere
colo	colui	cultum	colere
come-do	di	sum & stum	dere
commin-uo	ui	utum	uere

Præſ.	*Prat.*	*Supin.*	*Infin.*
Depo-ſco	poſci	ſcitum	ſcere
deprehen-do	di	ſum	dere
de-primo	preſſi	preſſum	primere
dep-ſo	ſui	ſtum & ſitum	ſere
deſcen-do	di	ſum	dere
deſci-ſco	vi	tum	ſcere
deſcri-bo	pſi	ptum	bere
deſer-o	ui	tum	ere
deſi-no	vi & ii	tum	nere
deſip-io	ui	itum	ere
deſ-picio	pexi	pectum	picere
deſtitu-o	i	tum	ere
deſtru-o	xi	ctum	ere
detra-ho	xi	ctum	here
di-co	xi	ctum	cere
differo	diſtuli	dilatum	differre
diff-ido	iſus ſum	iſum	idere
dige-ro	ſſi	ſtum	rere
dil-igo	xi	ectum	igere
dilu-o	i	tum	ere
dimi-tto	ſi	ſſum	ttere
dir-igo	exi	ectum	igere
dir-imo	emi	emtum	imere
diru-o	i	tum	(*ius*)ere
diſco	didici	diſcitum(*Appule*-	diſcere
diſcerno	crevi	cretum	cernere
diſcur-ro	ri	ſum	rere
diſcu-tio	ſſi	ſſum	tere
diſpo-no	ſui	ſitum	nere
diſpun-go	xi	ctum	gere
diſſer-o	ui	tum	ere
diſſol-vo	vi	utum	vere
diſ-tero	trivi	tritum	terere
diſtin-guo	xi	ctum	guere
diſtra-ho	xi	ctum	here
diſtribu-o	i	tum	ere
divi-do	ſi	ſum	dere
du-co	xi	ctum	cere
E			
Ediſſe-ro	rui	rtum	rere
edi-co	xi	ctum	cere
edo	edi	eſum	edere
edo	edidi	editum	edere

Edu-co

Præſ.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Commi-tto	ſi	ſſum	ttere
commone-facio	feci	factum	facere
como	compſi	comptum	comere
com-pello	puli	pulſum	(*nus*pellere
compeſ-co	cui	citum	(*Priſcia*-ere
compet-o	ivi	itum	
compar co	ſi (*Terentius*)	ſum	cere
comp-ingo	egi	actum	ingere
compo-no	ſui	ſitum	nere
compr-imo	eſſi	ſſum	imere
compun-go	xi	ctum	gere
conce-do	ſſi	ſſum	dere
concer-po	pſi	ptum	pere
conci-do	di	ſum	dere
conc-ino	inui	entum	inere
conc-ipio	epi	eptum	ipere
conclu-do	ſi	ſum	dere
concre-ſco	vi	tum	ſcere
concu rro	ri & curri(*Priſcianus*)	ſum	rrere
concu-tio	ſſi	ſſum	tere
condi-co	xi	ctum	cere
con-do	didi	ditum	dere
condoce-facio	feci	factum	facere
condu-co	xi	ctum	cere
conf-icio	eci	ectum	icere
conſli-go	xi	ctum	gere
conflu-o	xi	xum	ere
confrin-go	fregi	fractum	fringere
confun-do	fudi	fuſum	fundere
conge-ro	ſſi	ſtum	rere
conj-icio	eci	ectum	icere
conqui-ro	ſivi	ſitum	rere
conſcen-do	di	ſum	dere
conſci-ſco (*minovi*		tum	ſcere
conſ-ero(pro *ſe*-	evi	itum	erere
conſ-ero(pro *mi*	ui	ertum	ere
conſ-iſto (*ſceo*	titi	titum	iſtere
conſp-icio	exi	ectum	icere
conſtitu-o	i	utum	ere
conſtrin go	xi	conſtrictum	gere
conſulo	ui	tum	ere
conſum-o	pſi	ptum	ere
contem-no	pſi	ptum	nere

Conten-do

Præsens	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Co nten-do	di	ſum & tum	dere
conti-ngo	gi	contactum	ingere
contradi-co	xi	ctum	here
contra-ho	xi	ctum	nere
con-tero	trivi	tritum	terere
contu-ndo	di	ſum	ndere
con-vello	velli & vulſi	vulſum	vellere
conver-to	ti	ſum	tere
convi-vo	xi	ctum	vere
coquo	coxi	coctum	coquere
cor-rigo	rexi	rectum	rigere
corri-pio	pui	correptum	pere
cor-rumpo	rupi	ruptum	rumpere
corru-o	i	tum	ere
cred-o	idi	itum	ere
creſco	crevi	cretum	creſcere
cu-do	di	ſum	dere
cumbo	cubui	cubitum	cumbere
curro	cucurri	curſum	currere
cup-io	ivi	itum	ere
D			
Dece-do	ſſi	ſſum	dere
de-cerno	crevi	cretum	cernere
de-creſco	crevi	cretum	creſcere
de cumbo	cubui	cubitum	cumbere
deci-do	di	ſum	dere
de-cipio	cepi	ceptum	cipere
decur-ro	cucurri & rì	ſum	rere
deco-quo	xi	ctum	quere
dedi-ſco	dici	ſcitum	ſcere
ded-o	idi	itum	ere
defer-do	di	ſum	dere
def-ero	detuli	delatum	deferre
deficio	feci	fectum	ficere
deflu-o	xi	xum	ere
deglu-bo	bi	bitum	bere
dej-icio	ecì	ectum	icere
de-lino	levi, lini, livi	litum	linere
de-linquo	liqui	ctum	linquere
dem-o	pſi	ptum	ere
demer-go	ſi	ſum	gere
depen-do	di	ſum	dere
depo-no	ſui	ſitum	nere

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Edu-co	xi	ctum	cere
effero	extuli	elatum	efferre
ef-ficio	feci	fectum	ficere
effr-ingo	egi	actum	ingere
effi-ngo	xi	effictum	gere
ege-ro	ſſi	ſtum	rere
ej-icio	eci	ectum	icere
elic-eo	ui	itum	ere
el-igo	egi	ectum	igere
elu-o	i	tum	ere
emer-go	ſi	ſum	gere
emo	emi	emptum	emere
er-igo	exi	ectum	igere
erip-io	ui	ereptum	ere
eru-o	i	tum	ere
eva-do	ſi	ſum	dere
eve-ho	xi	ctum	here
evello	evulſi	evulſum	evellere
emun-go	xi	ctum	gere
ever-ro	ri	ſum	rere
ever-to	ti	ſum	rere
evol-vo	vi	utum	vere
excale-facio	feci	factum	facere
exce-do	ceſſi	ceſſum	cedere
ex-cello	cellui	celſum	cellere
ex-cipio	cepi	ceptum	cipere
exclu-do	ſi	ſum	dere
excer-no	crevi	cretum	cernere
excu-rro	rri & curri	(*Priſcia-* ſum	rrere
excu-tio	ſſi	(*nu* ſſum	tere
excu-do	di	ſum	dere
exe-do	di	ſum	dere
exer-o	ui	tum	ere
exi-go	egi	actum	igere
eximo	emi	emtum	imere
expen-do	di	ſum	dere
explo-do	ſi	ſum	dere
expo-no	ſui	ſitum	nere
expri-mo	preſſi	preſſum	primere
expun-go	xi	ctum	gere
exqui-ro	ſivi	ſitum	rere
exten-do	di	ſum	dere
extin guo	xi	ctum	guere

Extrudo

Præsens.	*Prær.*	*Supin.*	*Infin.*
Extrudo	si	sum	dere
exu-o	i	tum	ere
F			
Facesso	si, sivi	sum & situm	sere
facio	feci	factum	facere
fallo	fefelli	falsum	fallere
fero	tuli	latum	ferre
figo	fixi	fixum	figere
findo	fidi	fissum	fingere
fin-go	xi	fictum	gere
fle-cto	xi	xum	ctere
flu-o	xi	xum *antiq.* ctum	ere
fo-dio	di	ssum	dere
frango	fregi	fractum	frangere
fre-mo	mui	mitum	mere
fre-ndo	ndi	sum	ndere
fri-go	xi	xum & ctum	gere
fu-gio	gi	gitum	gere
fundo	fudi	fusum	fundere
G			
Gem-o	ui	itum	ere
ge-ro	ssi	stum	rere
gig-no	genui	genitum	gignere
I			
Jac-io	jeci	jactum	jacere
igno-sco	vi	tum	scere
illu-do	si	sum	dere
imbu-o	i	tum	ere
immer-go	si	sum	gere
im-pello	puli	pulsum	pellere
impen-do	di	sum	dere
imp-ingo	egi	actum	ingere
impo-no	sui	situm	nere
ince-do	ssi	ssum	dere
inc-ido (à *cado*)	idi	asum	idere
incî-do (à *cædo*)	di	incisum	dere
inc-ipio	epi	eptum	ipere
inclu-do	si	sum	dere
incumbo	incubui	incubitum	incumbere
incur-ro	ri	sum	rere
incu-tio	ssi	ssum	tere
in-do	didi	ditum	dere
indu-o	i	tum	ere
infero	intuli	illatum	inferre

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Inf-icio	eci	ectum	icere
infl-igo	xi	ctum	gere
infu-ndo	di	ſum	ndere
injun-go	xi	ctum	gere
Inqui-ro (*pono*)	ſivi	ſitum	rere
Inſe-ro (pro *inter*-rui		rtum	rere
Inſe-ro (pro *ſemi*-vi		inſitum	rere
inſ-iſto (*no*)	titi	titum	iſtere
Inſtitu-o	i	tum	ere
inſtru-o	xi	ctum	ere
inſum-o	ſi	tum	ere
intelli-go	exi	ectum	igere
inten-do	di	ſum & tum	dere
intercedo	ſſi	ſſum	dere
interclu-do	ſi	ſum	dere
interdi-co	xi	ctum	cere
inter-ficio	feci	fectum	ficere
inter-imo	emi	emtum	imere
inter-mitto	miſi	miſſum	mittere
interpo-no	ſui	ſitum	nere
inter-rumpo	rupi	ruptum	rumpere
inva-do	ſi	ſum	dere
Invol-vo	vi	utum	vere
inu-ro	ſſi	ſtum	rere
irre-po	pſi	ptum	pere
Irru-o	i	tum	ere
jun-go	xi	ctum	gere
L			
Laceſ-ſo	ſivi, ii & i	ſitum	ſere
læ-do	ſi	ſum	dere
lin-go	xi	ctum	gere
lino	lini, livi & levi	litum	linere
lin-quo	liqui	lictum	linquere
lu-do	ſi	ſum	dere
lu-o	i	itum	ere
M			
maledi-co	xi	ctum	cere
man-do	di	ſum	dere
manſue-ſco	evi	tum	eſcere
mer-go	ſi	ſum	gere
me-to	ſſui	ſſum	tere
min go	xi	mictum	gere
minu-o	i	tum	ere

Mitto

Præs.	*Præt.*	*Supini.*	*Infin.*
Mitto	miſi	miſſum	mittere
mo-lo	lui	litum	lere
mun-go	xi	ctum	gere
N			
Ne-cto	xi & xui	xum	ctere
neg-ligo	lexi	lectum	ligere
noſco	novi	notum	noſcere
O			
Obd-o	idi	itum	ere
obdu-co	xi	ctum	cere
obj-icio	eci	ectum	icere
obnu-bo	pſi	ptum	ere
obru-o	i	tum	bere
obſ-iſto	titi	titum	iſtere
obſtru-o	xi	ctum	ere
occi-do à *cædo*	di	occaſum	dere
occi-do à *cædo*	di	occiſum	dere
occ-ino	inui	entum	inere
occlu-do	ſi	ſum	dere
occ-ipio	epi	eptum	ipere
occu-lo	lui	ltum	lere
occu-mbo	bui	bitum	mbere
occur-ro	ri	ſum	rere
offen-do	di	ſum	dere
offero	obtuli	oblatum	offerre
off-icio	eci	ectum	icere
offu-ndo	di	ſum	ndere
olf-acio	eci	actum	acere
omi-tto	ſi	ſſum	ttere
oppo-to	tii vel tivi	titum	tere
oppo-no	ſui	ſitum	nere
oppr-imo	eſſi	eſſum	imere
oſtendo	di	ſum	dere
P			
Pando	pandi	paſſum & panſum	pandere
pango	pepigi & panxi	pactum (ſum	pangere
parco	peperci & parſi	parcitum & par-	parcere
pario	peperi	partum	parere
parvipen-do	di	ſum	dere
paſco	pavi	paſtum	paſcere
pe-cto	xui & xi	xum & ctum	ctere
pedo	pepédi	peditum	pedere
pel-liceo	lexi	lectum	licere
pello	pepuli	pulſum	pellere

Præſ.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Pendo	pependi	penſum	pendere
Per-cello	culi	culſum	cellere
per-cipio	cepi	ceptum	cipere
Percur-ro	ri	ſum	rrere
Percu-tio	ſſi	ſſum	tere
Perdu-co	xi	ctum	cere
per-ficio	feci	fectum	ficere
per-fringo	fregi	fractum	fringere
per-go	rexi	rectum	gere
per-imo	emi	emtum	imere
per-mitto	miſi	miſſum	mittere
perpen-do	di	ſum	dere
perſ-iſto	titi	titum	iſtere
perſp-icio	exi	-ectum	cere
per-tingo	tigi	tactum	tingere
pe-to	tii, tivi	itum	tere
pin-go	xi	pictum	gere
pin-ſo	ſui	ſitum, ſum & pi-	ſere
plan-go	xi	ctum	(ſtumgere
plau-do	ſi	ſum	dere
ple-cto	xi & xui	xum	ctere
plu-o	i & *antiquè* vi	tum	ere
pollin-go	xi	ctum	gere
po-no	ſui	ſitum	nere
porr-igo	exi	ectum	igere
porten-do	di	tum	dere
præce-do	ſſi	ſſum	dere
præci-do	di	ſum	dere
præc-ipio	epi	eptum	ipere
prælu-do	ſi	ſum	dere
præ-curro	cucurri & curri	curſum	currere
prædi-co	xi	ctum	cere
præ-fero	prætuli	prælatum	præferre
præf-icio	eci	ectum	icere
præpo-no	ſui	ſitum	nere
præſum-o	ſi	tum	ere
prehen-do	di	ſum	dere
premo	preſſi	preſſum	premere
proce-do	ſſi	ſſum	dere
proci-do	di	ſum	dere
procu-do	di	ſum	dere
procu-rro	rri & curri (*Veiſcian.*)	ſum	rrere
pro-do	didi	ditum	dere

Produco

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Produ-co	xi	ctum	cere
profero	protuli	prolatum	proferre
prof-icio	eci	ectum	icere
pro-jicio	jeci	jectum	jicere
promi-tto	si	ssum	ttere
prom-o	psi	ptum	ere
pro-pello	puli	pulsum	pellere
propo-no	sui	situm	nere
proscri-bo	psi	ptum	bere
prosp-icio	exi	ectum	icere
pros-terno	travi	tratum	ternere
prosti-tuo	tui	tutum	tuere
prete-go	xi	ctum	gere
prote-ro	trivi	tritum	rere
protra-ho	xi	ctum	here
pungo	pupugi & punxi	punctum	pungére
Quæ-ro Q.	sivi	situm	rere
qua-tio	ssi	ssum	tere
quie-sco	vi	tum	scere
Ra-do R.	si	sum	dere
ra-pio	pui	ptum	pere
rece-do	ssi	ssum	dere
reci-do à *Cado*	di	recasum	dere
recî-do à *Cado*	di	sum	dere
reci-no	nui	recentum	nere
rec-ipio	epi	eptum	ipere
recondo	di & didi	ditum	dere
recur-ro	ri	sum	rere
red-do	didi	ditum	dere
red-igo	egi	actum	igere
red-imo	emi	emtum	imere
refero	retuli	relatum	referre
ref-icio	eci	ectum	icere
reg-ero	ssi	stum	rere
re-go	xi	ctum	gere
re-jicio	jeci	jectum	jicere
re-lino	livi	litum	linere
relu-o	i	tum	ere
renu-o	i	tum	ere
re-pello	puli	pulsum	pellere
re-pendo	di	sum	dere
repe-to	tii, tivi	titum	tere
re-po	psi	ptum	pere

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Re-posco	popoſci	poſcitum	poſcere
reprehen-do	di	ſum	dere
repr-imo	eſſi	eſſum.	imere
re-pungo	pupugi & punxi	punctum	pungere
requi-ro	ſivi	ſitum	rere
reſ-iſto	titi	ſtitum	iſtere
reſp-icio	exi	ectum	icere
reſpu-o	i	tum	ere
reſtitu-o	i	tum	ere
reſu-o	i	tum	ere
retroce-do	ſſi	ſſum	dere
re-vello	vulſi	vulſum	vellere
rin-go	xi	rictum	gere
ro-do	ſi	ſum	dere
ru-o	i	tum & itum	ere
rum-po	rupi	ruptum	pere
S			
Sa-pio	pui & pivi	pitum	pere
ſcalp-o	ſi	tum	ere
ſcan-do	di	ſum	dere
ſcindo	ſcidi	ſciſſum	ſcindere
ſcri-bo	pſi	ptum	bere
ſculp-o	ſi	tum	ere
ſece-do	ſſi	ſſum	dere
ſedu-co	xi	ctum	cere
ſeger-o	ſſi	ſtum	rere
ſejun-go	xi	ctum	gere
ſel igo	egi	ectum	igere
ſero (*pro ſeminio*)	ſevi	ſatum	ſerere
ſer-o (*pro ordino*)	ui	tum	ere
ſer-po	pſi	ptum	pere
ſi-no	vi	ſitum	nere
ſiſto (*activum*)	ſtiti	ſtatum	ſiſtere
ſol-vo	vi	utum	vere
ſpar-go	ſi	ſum	gere
ſperno	ſprevi	ſpretum	ſpernere
ſpu-o	i	tum	ere
ſtatu-o	i	tum	ſtatuere
ſterno	ſtravi	ſtratum	ſternere
ſtre-po	pui	pitum	pere
ſtrin-go	xi	ſtrictum	ere
ſtru-o	xi	ctum	ere
ſub-do	didi	ditum	dere

Præſ.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Sub-igo	egi	actum	igere
ſub-jicio	jeci	jectum	jicere
ſubmer-go	ſi	ſum	gere
ſubmi-tto	ſi	ſſum	ttere
ſubne-cto	xui, xi	xum	ctere
ſubſtitu-o	i	tum	ere
ſubterfu-gio	gi	gitum	gere
ſubver-to	ti	ſum	tere
ſucce-do	ſſi	ſſum	dere
ſucc-ino	inui	entum	inere
ſuccur-ro	ri	ſum	rere
ſue-ſco	vi	tum	ſcere
ſuff-icio	eci	ectum	icere
ſuffu-ndo	di	ſum	ndere
ſugge-ro	ſſi	ſtum	rere
ſu-go	xi	ctum	gere
ſum-o	pſi	ptum	ere
ſu-o	i	tum	ere
ſuppe-to	tii, tivi	titum	tere
ſuppo-no	ſui	ſitum	nere
ſur-go	rexi	rectum	gere
ſuſ-cipio	cepi	ceptum	cipere
ſuſpen-do	di	ſum	dere
ſuſp-icio	exi	ectum	icere
T			
Tango	tetigi	tactum	tangere
te-go	xi	ctum	gere
tem-no	pſi	ptum	nere
tendo	tetendi	tenſum & tum	tendere
tergo	ſi	ſum	gere
tero	trivi	tritum	terere
te-xo	xui	xtum & xum	xere
tin-go	xi	ctum	gere
tollo	ſuſtuli	ſublatum	tollere
tra-do	didi	ditum	dere
tradu-co	xi	ctum	cere
tra-ho	xi	ctum	here
tra-jicio	jeci	jectum	jicere
tranſad-igo	egi	actum	igere
tranſcen-do	di	ſum	dere
tranſcri-bo	pſi	ptum	bere
tranſcur-ro	ri	ſum	rere
tranſ-fero	tuli	latum	ferre

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Transi-go	egi	actum	igere
transmi-tto	si	ssum	tere
tribu o	i	tum	ere
tru-do	si	sum	dere
tundo	tutudi	tusum & tunsum	tundere
V			
Ve-ho	xi	ctum	here
vello	velli & vulsi	vulsum	vellere
ven-do	didi	ditum	dere
ver-ro	ri	sum	rere
ver-to	ti	sum	tere
vilipen-do	di	sum	dere
vinco	vici	victum	vincere
vis-o	i	um	ere
vi-vo	xi	ctum	vere
un-go	xi	ctum	gere
vol-vo	vi	utum	vere
vom-o	ui	itum	ere
uro	ussi	ustum	urere

Verba Tertiæ Conjugationis *Supino* carentia.

Præsens.	*Pr.*	*Infin.*
Abnu-o	i	ere
acci-do à *Cado*	di	ere
an-go	xi	gere
annu-o	i	ere
antecel-lo	lui	lere
B		
Batu-o	i	ere
C		
Cal-vo	i	ere
clan-go	xi	gere
clu-o	i	ere
conci-do à *Cado*	di	dere
congru-o	i	ere
conqu-inisco	exi	inisscere
D		
Deci-do à *Cado*	di	dere
de-go	gi	gere
delit-esco	ui	escere
destert-o	ui	ere
dispesc-o	ui	ere
desum *E*	defui	deesse
Elin-go	xi	gere

Præsens.	*Præt.*	*Infin.*
Erube-sco	ui	escere
evan-esco	ui	escere
excand-esco	ui	escere
excell-o	ui	ere
exc-ido	di	dere
exspu-o	i	ere
exsu go	xi	gere
I		
Incess-o	i	ere
ingru-o	i	ere
innu-o	i	ere
insu-o	i	ere
intiem-o	ui	ere
L		
Lamb-o	i	ere
lir quo	liqui	linquere
M. N. O.		
Matur-esco	ui	escere
mal-o	ui	le
metu-o	i	ere
Ning o	xi	gere
nol-o	ui	le

Ob-sum

Præsens.	*Præter.*	*Infin.*
Ob-sum	fui	esse
obti-ngo	gi	ngere
P		
permetuo	i	ere
po-sco	posci	ere
possum	potui	posse
præcell-o	ui	ere
procid-o à *cado*	i	ere
pro-sum	fui	desse
psall-o	i	ere
R		
Refell-o	i	ere
resip-isco	ui	iscere
refri-gesco	xi	gescere
respu-o	i	ere
rud-o	i	ere
S	*(panterius)*	
Satago	egi (*De-*	agere
scab-o	i	ere
seneseo	ui (*la*	escere
sid-o	i (*Columel-*	ere
sterr-o	ui	ere
strid-o	i	ere
T & V		
Trem-o	ui	ere
Volo	volui	velle

Verba tertiæ Conjugationis Præterito & Supino *carentia.*

Præs.	*Infin.*
Aceſc-o	ere
Ægreſc-o	ere
Ambig-o	ere
Attoll-o	ere
Deverg-o	ere
Dehiſc-o	ere
Diteſc-o	ere
dulceſc-o	ere
Edormiſc-o	ere
Exardeſc-o	ere
Expalleſc-o	ere
Fatiſc-o	ere
Flacceſc-o	ere
Fur-o	ere
Gliſc-o	ere
graveſc-o	ere
Hiſc-o	ere
Herbeſc-o	ere
Impeſc-o	ere
Inverg-o	ere
Ingraveſc-o	ere
Labaſc-o	ere
Liqueſc-o	ere
Marceſc-o	ere
Miteſc-o	ere
Obſoleſc-o	ere
Pubeſc-o	ere
Rareſc-o	ere
Requeraſc-o	ere
revaleſc-o	ere
Sist-o (*neutrum*)	ere
Sylveſc-o	ere
Tenereſc-o	ere
Vad-o	ere
Verg-o	ere

Verba *Deponentia* tertiæ Conjugationis, conjugantur ut,

Præs.	*Præter.*	*Infin.*
Legor	*lectus sum*	*legi*
Ab-utor	usus sum	uti
Ad ipiſcor	eptus sum	ipiſci
Aggr-edior	essus sum	edi
Ap-iscor	tus sum	iſci
Asse-quor	cutus	qui

Præs.	*Præter.*	*Infin.*	
C			
Collo-quor	cutus ſum	qui	
Comm-iniſcor	entus ſum	iniſci	
Com-patior	paſſus ſum	pati	
Comple-ctor	xus ſum	cti	
Congre-dior	ſſus ſum	di	
Conni-tor	ſus *vel* xus ſum	ti	
Conque-ror	ſtus ſum	ri	
Conſe-quor	cutus ſum	qui	
D			
Deſ-atiſcor	eſſus ſum	atiſci	
Digre-dior	ſſus ſum	di	
Dela-bor	pſus ſum	bi	
Dila-bor	pſus ſum	bi	
Dena-ſcor	tus ſum	ci	
Depa-ciſcor	ctus ſum	ciſci	
E			
Egre-dior	ſſus ſum	di	
Ela-bor	pſus ſum	bi	
Elo-quor	cutus ſum	qui	
Emori-or	tuus ſum	i	
Eni-tor	ſus *vel* xus ſum	ti	
Exe-quor	cutus ſum	qui	
Exper-giſcor	rectus & gitus ſum	giſci	(Sic *Diomedes* diſtinguit; ut *expergitus* ſit ſponte evigilans; *experrectus* verò ſit aliunde excitatus.)
F & G			
Fatiſcor	feſſus ſum	fatiſci	
Fru-or	itus *vel* ctus ſum	i	
Fun-gor	ctus ſum	gi	
Gradior	greſſus ſum	gradi	
I			
Illa-bor	pſus ſum	bi	
Immo-rior	rtuus ſum	ri	
Ind-ipiſcor	eptus ſum	ipiſci	
Ingre-dior	ſſus ſum	di	
Inna-ſcor	tus ſum	ſci	
Inni-tor	xus ſum	ti	
Inſe-quor	cutus ſum	qui	
Intro gredior	ſſus ſum	di	
Invehor	ctus ſum	hi	
Iraſcor	tus ſum	ſci	
L. M. N. O			
La-bor	pſus ſum	bi	Lo-quor

Præsens.	*Præter.*	*Infin.*
Lo-quor	cutus sum	qui
Mori-or	tuus sum	i
Na-scor	tus sum	sci
Nanciscor	nactus sum	nanciſci
Ni-tor	sus *vel* xus sum	ti
Ob-nitor	sus *vel* xus sum	ti
Obli-viscor	tus sum	viſci
Orior, eris	ortus sum	iri
P		
Pa-ciscor	ctus sum	ciſci
Pa-tior	ssus sum	ti
Perse-quor	cutus sum	qui
Prof-iciscor	ectus sum	iciſci
Progre-dior	ssus sum	di
Prola-bor	psus sum	bi
Prolo-quor	cutus sum	qui
Prose-quor	cutus sum	qui
Q. R, S.		
Que-ror	stus sum	ri
Regre-dior	ssus sum	di
Rela-bor	psus sum	bi
Rena-scor	tus sum	sc
Revertor	sus sum	ti
Sequor	cutus sum	qui
Subse-quor	cutus sum	qui
T		
Transgre-dior	ssus sum	di
Ulciscor	ultus sum	ulciſci
Utor	usus sum	uti

Quinque Deponentia *Præterito & Supino carentia.*

Præs.	*Infin.*	*Præs.*	*Infin.*
Calvor	calvi	Ringor	ringi
Linquor	liqui	Vescor	vesci
Reminiscor	reminiſci		

QUARTA CONJUGATIO.

Exempla omnia usitatissima quartæ Conjugationis, unà cum Exceptionibus.

Præsens *Audio*	*Prat.* *audivi*	*Supin.* *auditum*	*Infin.* *audire*
Abligurio	rivi	ritum	rire
accio	ivi	itum	ire
adeo	adivi	aditum	adire
ad-venio	veni	ventum	venire

Amb-io

Præs.	*Prær.*	*Supin.*	*Infin.*
Amb-io	ivi	itum	ire
amic-io	ivi, ui & xi	ctum	ire
aper-io	ui	tum	ire
B			
Balbut-io	ivi	itum	ire
C			
Cambio	bivi *vel* psi	psum	bire
cio	civi	citum	cire
circueo	circuivi	circuitum	cirquire
circum-venio	veni	ventum	venire
con-dio	divi	ditum	dire
comper-io	i	tum	ire
consen-tio	si	sum	tire
con-venio	veni	ventum	venire
custo-dio	divi	ditum	dire
D			
Desin-io	ivi	itum	ire
deper-eo	ii & ivi	itum	ire
de-silio	silui & ii	sultum	silire
de-venio	veni	ventum	venire
devin-cio	xi	ctum	cire
disper-tio	si	sum	tire
dissen-tio	si	sum	tire
dormio	ivi	itum	ire
E			
Ebull-io	ivi	itum	ire
eo	ivi	itum	ire
erud-io	ivi	itum	ire
esur-io	ivi	itum	ire
even-io	i	tum	ire
ex-cio	ivi	itum	ire
exhau-rio	si	stum	rire
ex-eo	ivi	itum	ire
exsil-io	ui *vel* ii	exultum	ire
exina-nio	nivi	nitum	nire
exspo-lio	livi	litum	lire
F			
Far-cio	si	tum & ctum	cire
ful-cio	si	tum	cire
G			
Gannio	nivi	nitum	nire
gar-rio	rivi	ritum	rire
grun-nio	nivi	nitum	nire

H Hau-rio

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
H			
Hau-rio	si & rii (*Varro*)	stum	rire
Hinn-io	ivi	itum	ire
I			
Impedio	divi	itum	dire
imper-tio	tivi	titum	tire
insan-io	ivi	itum	ire
insig-nio	nivi	nitum	nire
inven-io	i	tum	ire
irrau-cio	si	sum	cire
irre-tio	tivi	titum	tire
L			
Lasciv-io	i	itum	ire
ligur-io	ivi	itum	ire
M			
Moll-io	ivi	itum	ire
mun-io	ivi	itum	ire
N			
Nequ-eo	ivi, ii	itum	ire
nesc-io	ivi	itum	ire
O			
Obed-io	ivi	itum	ire
ob-eo	ivi	itum	ire
obgann-io	ivi	itum	ire
obven-io	i	tum	ire
oper-io	ui	tum	ire
P			
Per-eo	ivi	itum	ire
perpol-io	ivi	itum	ire
perven-io	i	tum	ire
pip-io	ivi	itum	ire
pol-io	ivi	itum	ire
præped-io	ivi	itum	ire
præsag-io	ivi	itum	ire
præsen-tio	si	sum	tire
prur-io	ui	itum	ire
prod-eo	ii & ivi	itum	ire
prosi-lio	*i*lui	ultum	ilire
pun-io	ivi	itum	ire
Q			
Queo	qaivi	quitum	quire
R			
Rau-cio	si	sum	cire

Red-eo

Præs.	*Prat.*	*Supin.*	*Infin.*
Red-eo	ii.	itum	ire
redhoſt-io	ivi	itum	ire
redim-io	ivi	itum	ire
refer-cio	ſi	tum	cire
reper-io	i	tum	ire
reſar-cio	ſi	tum	cire
reſc-io	ivi	itum	ire
reſil-io	ui & il	reſultum	ire
revinc-io	xi	ctum	cire
S			
Sal-io (*pro ſale conſpergo*)	ivi	itum	ire
ſal-io (*pro ſalto*)	ui & ii	tum	ire
ſan-cio	xi, civi	itum & tum	ire
ſar-cio	ſi	tum	cire
ſerv-io	ivi	itum	ire
ſcio	ſcivi	ſcitum	ſcire
ſen-tio	ſi	ſum	tire
ſepel-io	ivi	ſepultum	ire
ſep-io	ſi & ivi (*Livius*)	tum	ire
ſerv-io	ivi	itum	ire
ſingult-io	ivi	tum	ire
ſit-io	ivi	itum	ire
ſop-io	ivi	itum	ire
ſtabilio	ivi	itum	ire
ſub-eo	ivi	itum	ire
ſubven-io	i	tum	ire
ſufful-cio	ſi	tum	cire
Tinnio	ivi	itum	ire
tranſ-eo	ivi	itum	ire
tranſ-ilio	ilui	ultum	ire
tuſſ-io	ivi	itum	ire
V			
Vagio	ivi	itum	ire
ven-eo	ii	tum	ire
ven io	i	tum	ire
vin-cio	xi	ctum	cire
un-io	ivi	itum	ire

Verba quartæ Conjugationis Supino *carentia.*

Præſ.	*Præter.*	*Infin.*
Cæcut-io	ivi	ire
Fer-io	ii (*Chariſius*)	ire
Geſt-io	ivi	ire

Inept-io

Præs.	*Præt.*	*Infin.*
Inept-io	ivi	ire
Nuptur-io	ii	ire
Partur-io	ivi	ire
Scatur-io	ivi	ire

Verba duo Præterito & Supino carentia.

Cænaturio	cænaturire
Micturio	micturire *& quædam alia meditativa, quæ inter legendum occurrent.*

Verba Deponentia *quartæ Conjugationis, conjugantur ut*

Præsens	*Præt.*	*Infi.*
Audior	*auditus sum*	*audiri*
Ador-ior	tus sum	iri
amol-ior	itus	iri
comper-ior	*sine præterito*	iri
Blandior	itus sum	iri
Demol-ior	itus sum	iri
Eme-tior	nsus sum	tiri
Exper-ior	tus sum	iri
Larg-ior	itus sum	iri
Menti-or	itus sum	iri
met-ior	mensus sum, *ac inter-*	iri
mol-ior	itus sum(*dum* metitus	irI
Opper-ior	tus sum (sum(*Cicer.*)	iri
ordior	orsus sum	ordiri
orior	ortus sum	oriri
Part-ior	itus sum	iri
pot-ior	itus sum	iri
Sort-ior	itus sum	iri

OBSERVATIONES.

De Quatuor Conjugationibus Verborum.

I. Quædam Verba habent duplex *Præteritum.*

Præsens.	*Præter.*	*Infin.*
Cæno	cænavi & cænatus sum	cænare
Juro	juravi & juratus sum	jurare
Titubo	titubavi & titbatus sum	titubare
Careo	carui & cassus sum	carere
Pateo	patui & passus sum	patere
Placeo	Placui & placitus sum	placere
Prandeo	prandi & pransus sum	prandere
Mereor	merui & meritus sum	mereri

Sic

Præsens.	*Præter.*	*Infin.*
Sic Commereor	commerui & comeritus sum	commerere
Nubo	nupsi & nuptus sum	nubere
Confido	confidi & confisus sum	confidere
Suesco	suevi & suetus sum	suescere
Sic Assuesco	assuevi & assuetus sum	assuescere
Veneo	venii & venditus sum	venire

Quædam adduntur Impersonalia: ut

Libet	libuit & libitum est	libere
Licet	licuit & licitum est	licere
Miseret	misertum est & *antiquè* miseritum	miserere
Piget	piguit & pigitum est	pigere
Pudet	puduit & puditum est	pudere
Tædet	tæduit & pertæsum est	tædere

II. Interdum Verba diversa *idem* habent *Præteritum*; ut Composita à *Sto* & *Sisto*.

Consto, constiti	Consisto, constiti
Exsto, exstiti	Existo, exstiti
Insto, institi	Insisto, institi
Sic Aceo, acui	Acuo, acui
Cresco, crevi	Cerno, crevi
Frigeo, frixi	Frigo, frixi
Luceo, luxi	Lugeo, luxi
Mulceo, mulsi	Mulgeo, mulsi
Paveo, pavi	Pasco, pavi
Pendeo, pependi	Pendo, pependi

Similiter interdum Verba diversa *Supino* conveniunt: ut

Cresco cretum	Cerno, cretum
Maneo, mansum	Mando, is, mansum
Pando, passum	Patior, passum
Pango, pactum	Paciscor, pactum
Sto, statum	Sisto, statum
Succenseo, succensum	Succendo, succensum
Teneo, tentum	Tendo, tentum
Vinco, victum	Vivo, victum

III. Verba quædam, quorum vox planè eadem est, pro diversa significatione, vel primæ sunt Conjugationis, vel tertiæ: ut

Aggero, as, are	Aggero, is, ere
Appello, as, are	Appello, is, ere

Compello

Compello, as, are	Compello, is, ere
Colligo, as, are	Colligo, is, ere
Deligo, as, are	Deligo, is, ere
Effero, as, are	Effero, ers, erre
Fundo, as, are,	Fundo, is, ere

Sic Mando, necto, abſero. refero, volo.

Quædam præterea *quantitate differunt*; ut Dico, as, are & dico, is, ere. *Sic compoſita* Abdico, as, are & abdico is, ere.; Indico & indico; Prædico & prædico. *Similiter* Lego, as, are & lego, is, ere. *Item compoſita*, Allego & allego; relego, relego. *Sic* Educo, as, are & educo, is, ere. *Huc adde* colo, pedo.

Quædam Verba uſitatè efferuntur per *O* vel *Or*, ſuntque *Neutra* & *Deponentia*; ut

Aſſentio aſſentire, & aſſentior aſſentiri
Altercò altercare, & altercor altercari
Augùro augurare, & auguror augurari
Comperio comperire, & Comperior comperiri
Demolio demolire, & demolior demoliri
Fabrico fabricare, & fabricor fabricari
Fluctuo fluctuare, & fluctuor fluctuari
Illachrimo illachrimare, & illachrimor illachrimari
Jurgo jurgare, & Jurgor jurgari
Luxurio luxuriare, & luxurior luxuriari
Munero mùnerare, & muneror munerari
Populo populare, & populor populari

Sic Punio & punior; Mereo & mereor; Impertio, impertior; Lachrymo, lachrymor; Comito, comitor.

Quædam Verba ejuſdem ſignificationis, diverſam Conjugationem habent: ut

Denſo denſas are. *uſitatè*
Denſeo denſes ere. *Virg.* 1. *Georg.* *v.* 429. *rarò*
Duro duras are. *uſitatè*
Dureo dures ere. *Virg.* 1. *Georg.* *v.* 71. *rarò*
Cieo cies ere. *uſitatiùs*
Cio cis cire.
Ferveo ferves ere. *uſitatè*
Ferveo fervis ere. *Virg.* 1. *Georg.* *v.* 456. *rarò*
Excelleo excelles ere. *rarò*
Excello excellis ere. *uſitatè*
Fulgeo fulges ere. *uſitatè*
Fulgo fulgis ere. *Virg.* 8. *Æn.* *v.* 671. *rarò*
Sono ſonas are. (*uſitatè*
Sono ſonis ere. *Lucr. Lib. v.* 162. *rarò*
Oleo oles ere. *uſitatè*
Oleo olis ere. *Plaut. Moſtel. ſc. exi.* *v.* 4. *rarò* (*tatè*
Stridèo ſtrides ere. *ex Priſc. lib.* 8. *uſi-*
Strido ſtridis ere. *Virg.* 4. *Georg.* *v.* 556. *rarò*
Tergeo terges ere. *Virg.* 7. *Æn.* *v.* 611. *uſitatè utroque modo*
Tergo tergis ere. *Sic compoſita* Detergeo & Detergo
Tueor tueris i. *uſitatè*

Tueor tueris I. *Statius* 1. *Achilleid.* v. 131. *Sic composita* Intueor, intuor. contueor, contuor, obtueor, obtuor.

Lavo lavas are. (*usitatè*)
Lavo lavis ere. *Horat. lib.* 1. *Sat.* 5. *v.* 409. (*rarò*

Sic etiam, Fodio, fodis, ere. *usitatè*.
Fodio, fodis, ire. *rariùs*.
Lino, linis, ere. *usitatè*
Lino, linis, ire. *rariùs*.

Sallo, sallis, ere. *usitatè*.
Sallio, sallis, ire. *rariùs*.
Morior, moreris, mori. *usitatè*
Morior, moriris, moriri. *rariùs*.

Ovid. 14. *Met. Ter. Eun. act.* 3. *sc.* 1.

His adde *Orior oreris*, & *Orior oiris*. *Potior poteris*, & *potior potiris*. Sed hæc in *Infinitivo* semper sunt quartæ, *Oriri*, *Potiri*: in *Indicativo* autem *Orior* quidem nunc semper tertiæ est; *Potior* autem in utrâq; conjugatione apud poetas invenitur, sed ut *potitur* in tertiâ iis sit usitatius.

Hæc quatuor Verba (Conjugationis tertiæ) in imperativo *e* abjiciunt; ut *Dic*, *Duc*, *Fac*, *Fer*. Composita tamen à *Facio* retinent *e*; ut *Effice*, *Confice*, *Perfice*, &c. non verò cum adverbiis composita; ut *Benefac*, *Malefac* Apud *Plautum* simplicia quoque occurrunt. *Fac*, *Duce*, &c. sed imitandum non est.

Syncope sæpiùs fit in præteritis in *vi*; ut *Revocâsti* pro *revocavisti*, *Petiit* pro *petivit*, *Admôrunt* pro *admoverunt*. Et in aliis etiam, ut *Extinxti* pro *extinxisti*, *Surpite* pro *surripite*, *Surrexe* pro *surrexisse*, &c.

Quemadmodum quædam verba sunt *Neutra* & *Deponentia* in *o* & *or*: ita alia sunt *Neutra* & *Activa*; hoc est quæ sub una significatione nunc accipiuntur neutraliter & absolutè, nunc activè,

Coire in unum, & *coire* societatem
Differt colore, & *differre* negotium
Durare in ædibus & *durare* animum
Incipit Ver, & *incipere* facinus
Manere ad urbem, & *manere* aliquem
Morari sub dio, & nihil purpuram *moror*
Offendere ad lapidem, & *offendere* animum
Pascentes capellæ, & *pascere* capellas
Ruit urbs, & cæteros *ruerem*
Sufficit animus malis, & *sufficere* collegam
Superat pars capti, & *superare* aliquem doctrinâ
Suppeditant hæc ad victum, & *suppeditare* sumtus
Tardare ac commorari alicubi, & *tardare* alicujus studia
Variant scriptores, & *variare* vocem
Vertat bene res, & *vertere* terram aratro.

De Verbis Anomalis *sive* Heteroclitis.

Sum cum compositis caret gerundiis, supinis, & participio præsenti, præterquam quod ab *absum*, *præsum*, *possum* veniunt *absens*, *præsens*, *potens*. *Prosum* si vocalis subsequatur, euphoniæ causâ assumit *d*; ut

Prod-

prodis, prodest, prodimus, prodestis, prodsint.

Volo per syncopen pro *volis, volis, volitis*, habet *vis, vult, vultis*, vel ut antiqui dicebant, *voltis*; ac tertiis syncope est in plerisque aliis temporibus.

Fero quoque in nonnullis temporibus syncopen patitur; ut *fers, fert, fertis*, pro *feris, ferit, feritis*.

Fio mutuatur præteritum *factus sum* ab antiquo *Facior*, quod in quibusdam compositis remansit.

Composita ab *Eo* usitatius quidem in futuro habent *ibo*; ut *transibo, prætribo*; quandoque tamen & per *iam* efferuntur; ut *transiam, prætériam. Cicero contra Rullum.*

Quædam etiam composita ex *Eo*, contra naturam simplicis formant ex se passiva in *or*; ut *Adeor, ambitor, ineor, obeor, subeor*, &c.

Queo & *Nequeo*, inflectuntur ut *eo*; nisi quod ea careant imperativo, gerundiis & participio præsenti. Antiquè etiam dixere *quæsum Lucretio* teste, unde & pro *quivi*, dicitur *quitus sum*, (teste *Terentio* Acc.) sed tantum sequente infinitivo.

DE IMPERSONALIBUS.

Impersonalibus vulgò accensentur quædam personalia, quia ad modum impersonalium absolutè inveniuntur in tertia persona absq; nominativo sequente mox infinitivo.

Hujusmodi è prima conjugatione sunt, *Delectat, juvat, præstat, restat, stat, constat, vacat*. E secunda, *Apparet, attinet, debet, patet, placet, solet*. E tertia, *Accidit, cœpit, conducit, contingit, desinit incipit, sufficit*. E quarta, *convenit, venit, expedit*. Ex anomalis, *Est, interest, potest, prodest, fit, refert*.

Ad impersonalium etiam naturam quodammodo accedunt verba exemptæ potestatis; ut *Fulgurat, fulminat, tonat, grandinat, gelat, pluit, ningit, lucescit, advesperascit*, similiaque.

Impersonalia carent imperativo, sed pro eo utimur præsenti subjunctivi; ut *pœniteat, pugnetur*. Nec invenies in supinis, participiis aut gerundiis, paucis exceptis; ut *Pœnitendi* causâ apud *Ciceronem*. Idem dixit *lib. 2. Att.* Nihilo magis *liciturum esse* plebeio &c. Item *lib. de Orat.* Non *pudendo*, sed--- &c. *Sallustius*. Non est ejus præceptoris *pœnitendum*. Et *Plinius lib. 36. cap. 15.* Tanquam *puditurum* esset extinctos. *Peniturus* dixit *Sallustius* quod exolevit. *Pœnitens* usitatum est; item *pertæsus* quod active significat. *Libens, pudens, pudendus, pigendus, pœnitendus*, nomina potius quam participia videntur.

De GERUNDIIS.

Gerundia tertiæ & quartæ conjugationis sæpe per antithesin pro *e* habent *u*; ut, *faciundi, faciundo, faciundum*. Sic *experiundi*, & similia. Ac par ratio est participiorum in *dus*; ut, *Ejiciundus, gerundus*.

PArticipium est pars Orationis, quæ tum Casus tum Tempora habet.

Participio accidunt septem { *Tempus*, *Genus*, *Numerus*, *Casus*, } { *Significatio*, *Figura*, *Declinatio*, }

Tempora Participiorum sunt tria.

Præsens in *ans* & *ens*; nascitur que ab omni verborum genere exceptis passivis; ut *Amans*, *Serviens*, *Amplectens*, *Utens*.

Præteritum in *tus*, *sus*, *xus*; fitque à Verbis passivis, Communibus & deponentibus; ut *Amatus*, *Amplexus*, *Usus*. Et à quibusdam neutris; quæ videlicet præteritum formant more passivorum; ut *Gavisus*, *ausus*. Quibus adde *Pransus*, *cenatus*, vel quorum tertia personæ passivè usurpantur; ut *Arata* terra. Hinc *Arata*, & *Aranda* terra. *Arte laborata* vestes. *Errata* retrorsum littora. *Decurso* spatio. *Ter*. Unum in *uus* reperitur; ut *Morituus* à *Morior*.

Futurum activum in *rus*; oriturque ex omni genere Verborum exceptis passivis; ut *Amaturus*, *Servaturus*, *Amplexurus*, *Usurus*.

Futurum passivum in *dus*, fitque à Passivis & Communibus; ut *Amandus*, *Amplectendus*. Interdum etiam à Deponentibus, quæ aliquando fuerunt Communia; ut *Sequendus*, à sequor. *Ulciscendus*, ab ulciscor. Et à quibusdam Neutro passivis; ut, *Andendus*, *cenandus*, *jurandus*, *placendus*.

De formatione Participiorum.

Participia præsentis temporis fiunt à prima persona præteriti imperfecti, syllaba *bam* vel *bar* mutata in *ns*; ut, *Amabam*, *amans*. *Complectebar*, *complectens*.

Participia præteriti temporis fiunt à priore supino, mutata litera *m* in *s*; ut, *Amatum amatus*, *Complexum complexus*.

Participia futuri in *rus*, fiunt item à priore supino, *m* litera versa in *rus*; ut *Amatum*, amaturus. *Servitum*, Servaturus. Excipe *Oriturus*, *Nascaturus*, *Moriturus* & Participia in *aturus*; à verbis quibusdam primæ Conjugationis, quorum supinum in *itum* & *citum* exit; ut, *Cubaturus*, *Fricaturus*.

Participia in *dus*, fiunt à Genitivis Participiorum præsentis temporis, *tis* syllaba mutata in *dus*, *da*, *dum*; ut, *Amans*, *amantis*, : Amandus, amanda, amandum. *Complectens*, *complectentis*; complectendus, complectenda, complectendum.

Participia in *ns*, sunt generis omnis ut *Amans*, *Legens*.

Participia in *us*, sunt generis masculini; ut, *Amatus*, in *a*, feminini; ut, *Amata*: in *um*, neutri; ut, *Amatum*.

NUMERUS.

Numeri sunt duo { Singularis; ut *Amans.* / Pluralis; ut, *Amantes.*

CASUS.

Casus sunt totidem quot in Nomine: *Nominativus, Gen. Dat Acc. Voc. Abl.*

SIGNIFICATIO.

Significationes Participiorum sunt tres.
Activa; ut, *Amans, Dimetiens.*
Passiva; ut, *Amatus, Dimensus.*
Neutra; ut, *Sedens, Jacturus.*

FIGURA.

Figuræ sunt duæ { Simplex; ut, *Amans.* / Composita; ut, *Adamans.*

DECLINATIO.

Declinationes sunt tres.
Prima cujus Genitivus terminatur a diphthongo; ut, *Amata, amatæ.*
Secunda cujus Genitivus terminatur littera i; ut, *Amatus, amati.*
Tertia cujus Genitivus terminatur syllaba is; ut *Amans, amantis.*
Duobus modis degenerant Participia in Nomine.
(*I.*) Cum amittunt casum sui verbi; ut *Amans vini*: dicitur enim, *Amo vinum.*
(*II.*) Cum tempus significare desinunt; ut *Doctus*, pro homine gnaro, *acceptus* pro *grato.* Duo enim alii modi, quos nonnulli addunt, scilicet partim *comparationis*, partim vero *compositionis*, ad hoc referri possunt.

DE ADVERBIO.

ADverbium est pars Orationis, quæ vocibus addita, earum significationem explanat ac definit; ut *Karo* loquitur, *Bene* peritus.
Adverbio accidunt quatuor { Significatio / Species / Comparatio / Figura.

SIGNIFICATIO.

Significationes Adverbiorum sunt variæ.
Optandi; ut *Utinam, ô utinam, à si.*
Vocandi; ut *Heus, Eho.*
Interrogandi; ut *Cur? Quare? Quid itu? Quamobrem?*
Respondendi affirmatè; ut *Etiam, Ita, Maximè, quidni.*
Confirmandi; ut *Profectò, Sanè, Certè, Scilicet, Videlicet, Quippe, Nempe, Nimirum, Planè, Ne* cum diphthongo.
Negandi; ut *Non, Nequaquam, Minimè, Haud, Haudquaquam.*
Dubitandi; ut *Forsan, Forsitan, Fortassis, Fortasse.*
Hortandi; ut *Eja, Agedum, Agite.*

Prohibendi; ut *Ne*:
Demonstrandi; ut *En*, *Ecce*.
Eligendi vel corrigendi; ut *Potius*, *Imò*.
Comparandi; ut *Magis*, *Minùs*, *Fortiùs*.
Congregandi; ut *Simul*, *Unà*, *Pariter*.
Separandi; ut *Seorsim*, *Separatim*.
Intendendi; ut *Adeò*, *Admodum*, *Valde*.
Remittendi; ut *Vix*, *Ægrè*.
Temporis; ut *Hodie*, *Cras*, *Perendie*, *Heri*, *Nudius tertius*.
Personalia; ut *Quicum*, *Mecum*, *Tecum*, *Secum*, *Quibuscum*, *Nobiscum*, *Vobiscum*.
Loci; ut *Ubi*, *Hic*, *Istic*, *Illic*, *Ibi*, *Ubique*, *alibi*, *Intus*, *Foris*.
Quo? Huc, *Isthuc*, *Illuc*.
Quorsum? horsum, *istorsum*, *illorsum*, *introrsum*, *retrorsum*, *sursum*, *deorsum*.
Unde? Hinc, *Istinc*, *Illinc*.
Quà? Hac, *Istac*, *Illac*. *Rectà*.
Numeri; ut *Semel*, *Bis*, *Ter*, *Quater*, *Quinquies*, *Sexies*, *Septies*, *Octies*, *Novies*, *Decies*, *Undecies*, *Duodecies* &c. *Vicies*, *Tricies*, *Quadragies*, *Quinquagies*, *Sexagies*, *Septuagies*, *Octogies*, *Nonagies*. *Centies*, *Ducenties Trecenties*, &c. *Millies*, *Bis millies*. Item quæ numerum idefinitum significant: *sæpe*, *rarò*, *rursus*, *iterum*, *toties*, *quoties* &c.
Ordinis; ut *Primùm*, *Deinde*, *Postremò*, *Deinceps*, *Protinus*, *Continuò*, *Antea*, *Postea*, *Denique*, *præterea*, *Primò*, *Tertiò*, &c.
Eventus; ut *Fortè*, *Fortuitò*.
Similitudinis; ut *Sicut*, *Sicuti*, *Ut*, *Uti*.
Diversitatis; ut *Aliter*, *Secus*.
Qualitatis; ut *Prudenter*, *Peritè*, *Eleganter*. Item *Strictim*, *Punctim*, *Cæsim*, *Raptim*, *Furtim*.
Quantitatis; ut *Parum*, *Modicum*, *Multum*, *Satis*, *Nimium*.

COMPARATIO.

Gradus Conparationis in Adverbio sunt tres.
Positivus, ut *Doctè*, *Sæpe*, *Rarò*.
Comparativus; ut *Doctius*, *Sæpius*, *Rarius*.
Superlativus; ut *Doctissimè*, *Sæpissimè*, *Rarissimè*.

SPECIES.

Species sunt duæ { Primitiva; ut *Heri*, *Cras*.
Derivativa; ut *Humaniter*, ab *humanus*, *Furtim* à *furor*.

FIGURA.

Figuræ sunt duæ { Simplex; ut *Facilè*, *Sæpe*.
Composita; ut *Difficile*, *Persæpe*.

DE

CONjunctio est pars Orationis, annectens ordinansque sententiam,

Conjunctioni accidunt tria { Potestas, Figura & Ordo.

POTESTAS.

Potestas, id est, significatio est varia; sunt enim aliæ

Copulativæ; ut *Ac, Atque, Et, Que.*

Disjunctivæ; ut *Vel, Ve, Seu, Sive, Aut, Ne.*

Adversativæ; ut *Etsi, Tamen Quanquam, Quamvis*, &c.

Illativæ; ut *Ergo, Igitur, Quare, Quocirca, Quopropter, Itaque* &c.

Causales; ut *Nam, Namque, Siquidem, Quia, Quoniam, Enim, Etenim, Quòd, Propter quod.*

Expletivæ; ut *Quidem, Equidem*, &c.

FIGURA.

Figuræ sunt duæ { Simplex; ut *Enim.* Composita; ut *Etenim*

ORDO.

Ordines Conjunctionum sunt tres.

Præpositivæ conjunctiones sunt, quæ in oratione præponuntur; ut *Aut, Ac, Atque, At, Et, Vel, Nec, Neque, Nisi, Seu, Sive.*

Subjunctivæ, quæ in oratione postponuntur; ut *Que, Ne, Ve, Quidem, Quoque, Autem, Verò, Enim.*

Communes, quæ in oratione, modò præponuntur, modò postponuntur; ut *Ergo, Igitur, Itaque, Equidem* &c.

DE PRÆPOSITIONE.

PRæpositio est pars orationis, quæ cæteris partibus aut separata, aut conjuncta fere præponitur; ut *Eo ad templum. Adeo præceptorem.*

Suntque Præpositiones { Separabiles, aut Inseparabiles.

Separabiles dicuntur, quæ etiam extra compositionem inveniuntur. Harum aliæ accusativum, aliæ, ablativum, aliæ, utrumque casum regunt. *Præpositiones Accusativo casui*, servientes sunt hæ,

Ad, apud, ante, adversus vel adversum, cis, citra, circiter, circum, contra, erga, extra, inter, intra, infra, ob, juxta, penes, per, pone, præter, post, propè, propter, secundum, secus, supra, trans, versus, ultra, usque.

Præpositiones *Ablativo casui* servientes sunt sequentes.

A, ab, abs, absque, cum, coram, clam, de, è, ex, pro, præ, procul, palam, sine, tenus.

Quatuor Præpositiones *Accusativo* vel *Ablativo*, casui servientes.

In, Sub, Super, & Subter.

Præpositiones *Inseparabiles* dicuntur, quæ à vocibus, quibus, præponuntur separari nequeunt; ut,

Am, Con, Di, Dis, Re, Se } in { Ambigo, Confero, Dinumero, Disputo, Repeto, Sejungo

Quædam præpositiones postponi suis casibus inveniuntur.

Cum, Tenus, Versus, Usque } ut { Quibus *cum*, Pube *tenus*, Angliam *versus*, Ad occidentem *usque*.

DE INTERJECTIONE.

INterjectio est pars Orationis, quæ varios animi effectus indicat. Interjectioni accidit significatio tantum, quæ varia est.

Laudantis & aliquando Exultantis; ut *Euge*.
Exultantis, & interdum Insultantis; ut *Vah*.
Lætantis; ut *Euax*.
Dolentis & Ejulantis; ut, *Ah*, *Heu*, *Hei*, *Hoi*, *Oh*.
Admirantis; ut *Papæ*, *O*, *Vah*, *Hui*, *Atat*.
Ironiæ; ut *Hui*, *O*
Exclamantis; ut *Prò*, *O*.
Silentium indicentis; ut *St*.
Timentis; ut *Hei*.
Præsagientis malum *vel* miserantis, *vel* Minantis; ut, *Va*.
Rejicientis; ut *Apage*, *Apagesis*.
Exsecrantis; ut *Nefas*, *Infandum*, *Malum*.

De Etymologia hactenus.

DE SYNTAXI.

SYntaxis est recta partium Orationis inter se structura sive compositio. Dicitur latine constructio.

Duplex est Syntaxis { Perfecta seu analoga, quæ est regularis. Figurata seu anomala, quæ non est regularis, recedens à communibus regulis.

Perfecta seu analoga est convenientia vel rectio.

Convenientia seu concordantia est quando dictiones certis accidentibus conveniunt.

Quadruplex autem { Adjectivi & substantivi, Relativi & antecedentis } est convenientia { Nominativi & verbi, Interrogativi & responsivi.

Rectio est quando dictio regit vel regitur

Eáque

Hique est { Nominum { Substantivorum / Adjectivorum } / Pronominum / Verborum / Participiorum } { Adverbiorum / Conjunctionum / Præpositionum / Interjectionum }

Omnes enim partes orationes regunt casus, exceptâ Conjunctione, quæ tamen certos modos & tempora postulat.

CONCORDANTIA.

Adjectivi & Substantivi.

Regula.

Adjectivum & Substantivum conveniunt in genere, numero & casu; ut, *Asper equus. Vera gloria. longum tempus.*

1 *Observ.* Substantivis etiam annumerantur adjectiva cum substantivè sumuntur; ut *Fortunate senex. Pallax Serenum.*

2 Adjectivum aliquando usurpatum substantivè, in neutro genere adjicitur substantivis; ut,

Triste lupus stabulis: *i. e.* res tristis.

Varium & mutabile semina: *i. e.* varia res & mutabilis.

CONCORDANTIA.

Relativi & Antecedentis

Regula.

1. Relativum & Antecedens concordant in genere, numero & persona: ut *Deus qui viget. Ratio quæ jubet. Animal quod.*

2. Relativum *qui, quæ, quod*, præpositum antecedenti cum eo consentit in casu; ut *Quum artem. Quas fabulas.*

3. Relativum *qui, quæ, quod*, positum inter substantiva diversi generis convenit genere cum utrolibet; ut *Animal quem*, vel *quod* vocatis *hominem. Ignes quæ*, vel *quos sidera vocatis.*

Obser. Interdum in neutro genere relativum refert totam orationem; ut In tempore ad eam veni, *quod* omnium rerum est primum.

Talis & qualis, tantus & quantus, tot, totidem & quot, sibi mutuò respondere solent; ut *Cum esset talis, qualem te esse video. Non hoc tanti laboris est. quanti videtur. Quot homines; tot causæ.*

CONCORDANTIA.

Nominativi & Verbi.

Regula.

1. Nominativus & Verbum personale finiti modi convenient in numero & persona; ut *Ego curabo. Tu scribis. Petrus discit.*

Obser. Nominativus primæ & secundæ personæ ferme non exprimitur, nisi discretionis & emphasis causâ; ut *Amavi, liberâsti.*

Discretionis causâ; ut *Ego ejeci. Vos introducitis.*

Emphasis causâ; *Tu audies scelestus, nefarius.*

In verbis quorum significatio ad homines vel ad Deum tantum pertinent, tertiæ personæ nominativus sæpe subauditur; ut *Est, fertur, dicunt,*

dicunt, fremunt, aiunt, prædicant, mugit, tonat.

Infinitivus interdum ponitur vice nominativi; ut, *Peccare cum delectat. Scire tuum nihil est.*

Tota oratio interdum ponitur vice nominativi, ut *Scire aliquid artis est.*

2. Vocativus est secundæ personæ & jungitur imperativo ejusdem numeri & personæ; ut *Nate contende* vincla. *Socii promite* vires.

Aliquando absolute vocativus ponitur sine verbo; *ut Nate, Cœli.*

Aliquando non exprimitur vocativus; ut *Durate, Servate.*

Regula.

1. Verba substantiva & vocativa & eorum vim habentia regunt nominativum; ut *Nos sumus incerti. Græci vocantur sapientes. Liber inscriptus Hortensius.*

Verba Substantiva & absoluta; ut Sum, Forem, Fio, Existo, Vivo, Maneo, Nascor, Orior, Vado, &c. *Vocativa*; ut Appellor, dicor, Nominor, Nuncupor, Vocor. *Similem vim habentia*; ut, Inscribor, Videor, Feror pro Dicor, &c.

Obs. Nominandi formulas variè usurpant Latini; ut, *Est mihi nomen Pomponius*, Terent. *Est mihi nomen Pomponii.* Plaut. *Est mihi nomen Pomponio.* Quâ formulâ maximè delectantur eruditi.

2. Verba substantiva, Vocativa & similem vim habentia, sive sola, sive cum participio aliquo eorum verborum, quæ utrinque nominativum recipiunt, inter substantiva diversorum generum, aut numerorum posita, ulitatius quidem cum priori, rarius autem cum posteriori conveniunt; ut *Dos est uxoria lites. Nuptiæ sunt res honesta. Odium effectum est benevolentia. Bonosus Imperator* cum vitam laqueo finiisset, *dictus est amphora* pendens. *Amantium iræ amoris redintegratio est. Non omnis error stultitia dicenda est. Paupertas mihi onus visum est miserum & grave. Gens universa Veneti appellati.*

Vel verbum ipsum prorsus omittitur per Ecclipsin; ut, *Oratio tua mera nugæ.*

Huc etiam refer, cum particula *nisi* vel similis, intercedit; ut *Nihil hic nisi carmina desunt*, Virg. *Quid enim nisi vota supersunt?* Ovid.

3. Quælibet verba possunt habere post se nominativum status aut gestus rei; ut, *Redeo iratus, Venio frequens.*

Sic adjectiva pro adverbiis usurpata, ut, *Agebat se matutinus.* i. e. manè. *Obambulabat nocturnus*, i. e. noctu.

Obsev. Aliquando verbum substantivum ponitur cum participio cum verbo; ut *Sunt pendentia*, i. e. pendent.

CONCORDANTIA.

Interrogativi & Responsivi.

Regula.

I. Interrogativum & responsivum conveniunt casu; ut, *Quibus rebus fides sit? Argumentis. Quo honore est? Summo.*

1. *Obsev.* Fallit hæc regula, quoties interrogatio fit per *Cujus, a, um*; ut,

ut, *Cujum pecus? Ennianum.*

2. Aut per dictionem variæ Syntaxeos; ut, *Furtine accusas, an homicidii? Utroque.*

3. Fallit denique cum per possessiva; ut *Meus, tuus, suus, noster, vester* respondendum est; ut *Cujus est hic liber? Meus.*

Duplex Interrogativorum est genus, *Substantiæ & Accidentis. Interrogativum substantiæ est*, cui respondetur ferè per nomen substantivum, vel pronomen demonstrativum; ut *Quis, quæ, quod. Uter, utra, utrum*, Quis eos postulavit? Appius. Uter insidiatus est? Clodius. *Interrogativum accidentis* dicitur, cui respondetur per nomen adjectivum; ut Qualis fuit Hector? Fortis, magnanimus, &c. Sic respondetur, ad *Quot, quotus, quoteni, quotuplus, quotuplex, quotennis*; non tamen per quævis adjectiva; ut, Ad *Quot?* Unus, Duo, Tres; Ad *Quotus?* Primus, secundus, Tertius, & sic deinceps.

De Numerabilibus Observatio triplex.

(I.) In cardinali numero composita à decem etiam divisim efferuntur; sed minori numero majorem cum copula ferè præeunte; ut, *undecim*, vel *unus & decim*: *sexdecim*, vel *sex & decem*: *octodecim*, vel *octo & decim*, pro quo & dicitur *duodeviginti*; ut, *undeviginti*, pro *novendecim*. Similiter & res habet in *Viginti, triginta*, &c. ut, *viginti duo*, vel *duo & viginti*: *viginti octo*, vel *octo & viginti*, aut *duodetriginta*; ut *undetriginta* pro *viginti novem*; atque ita in aliis.

(II.) In ordinalibus interdum minor numerus subjicitur majori cum copula. *Cicer. Venerunt post diem quadragesimum & sextum.* Suet. *Regnavit trigesimo & octavo ætatis anno, & nonagesimo & quinto imperii die.* Imo & pluribus modis efferuntur. Nam dicimus, *trigesimus primus*; & *primus vel unus & trigesimus*: *trigesimus secundus*, vel *secundus & trigesimus*, vel *trigesimus & alter* quandoque etiam alter trigesimus. *Cicer. lib. 15. Epist. 25.*

(III.) Distributiva gaudent carentibus numero singulari. *Cic. Binas accepi abs te literas. Luc. Castra terna eodem die capta.* Apud *Tacitum* tamen legas, *tres liberos.*

DE Constructione Nominis & Pronominis *Adjectivi & Substantivi.*

De *GENITIVO* post Nomen.

Regula.

I. Substantivum regit alterum Substantivum in Genitivo, cum significantur res diversæ; ut, *Scientia juris. Lex veritatis.*

Hic Genitivus sæpissimè in adjectivum possessivum mutatur; ut, *Patris domus; Paterna domus.*

II. Adjectiva substantivè in neutro genere posita, regunt Genitivum; ut, *Quid causæ est? Multum dici.*

III. Substantivum regit Genitivum pronominis primitivi; ut, *Arma illius. Fortuna ipsius.*

Observa-

Observationes circa usum Pronominum.

1 Nomen possessionis repudiat Genitivum pronominis passivi, sed pro eo sumit possessivum; ut *Filius meus. Pater noster.*

2 Pronomina possessiva, *Meus, tuus, suus, noster, vester*, activè usurpantur; ut *Amor tuus*, quò me amas. *Cura tua*, quâ tu curas.

3 Genitivi *mei, tui, sui, nostri*, passivè usurpantur; ut *Amor tui*, quô amaris. *Desiderium mei*, quô desideror.

4 Possessiva *Meus, tuus, suus, noster, vester*, junguntur quibusdam Genitivis; ut, *Tuum adolescentis studium. Meum ipsius peccatum.*

5 Substantiva partis animi vel corporis; ut sunt *pars, dimidium, aliquid* admittunt Genitivos *Mei, tui, sui, nostri, vestri*; ut *Pars mei. Quicquam tui.*

6. Numeralia, Comparativa & Superlativa regunt Genitivos nostrûm & vestrûm; ut *Uterque nostrûm. Primus vestrûm.*

Observatio de Reciprocis.

1. Reciproco *Sui, sibi, se*, utimur, cum tertia persona transit in se ipsam; ut *Ipse sibi displicet.*

Et accedente altero verbo primæ vel secundæ personæ, Reciprocum vim suam retinet, id est, tertia persona redit in seipsam; ut *Orare jussit*, si se ames, *bera, jam ut ad se venias.*

2 Reciproco *Suus* utimur, cum tertia persona transit in rem à se possessam; ut *Feræ partus suos diligunt.*

3 Vel cum res possessa transit ad possessorem; ut *Ulciscientur illum mores sui. Indulsit illi quidem suus pater semper.*

IV. Adjectiva, quæ curam, desiderium, memoriam, notitiam atque iis contraria significant, genitivum postulant; ut *Avida novitatis natura, Memor virtutis. Peritus antiquitatis.*

V. Adjectivum verbale aut participiale, in *ax*, regit etiam genitivum; ut Tempus *edax rerum.*

VI. Alia multa adjectiva verbalibus affinia regunt etiam genitivum; ut *Exspes vitæ. Degener virtutis* patrum.

VII. Adjectiva partitionis regunt genitivum pluralem; ut *Nulla belluarum. Aliquis amicorum.*

Genitivus potest exponi per *e, ex, de, inter, ante*; ut *Nulla inter belluas. Unus de Magistratibus.*

VIII. Genus partitivi & genitivi debet esse conforme; ut *Cæteri nobilium. Multæ arborum.*

Observ. Collectiva non servant genus partitivi; ut *Fortissimus gentis.*

IX. Quædam Substantiva partitivè sumpta genitivum habent; ut *Vespertilio volucrum.*

X. Comparativus partitivè sumptus, regit genitivum rerum duarum; ut *Fortior fratrum. Velocior pedum.*

Observ. Genitivus in Ablativum mutatur cum præpositione; ut *Major ex duabus palmis.*

XI. Super-

XI. Superlativus regit genitivum pluralem ejusdem generis; vel genitivum singularem nominis collectivi; ut *Diligentissimus omnium. Eloquentissimus oratorum. Optimus plebis.*

Nomina Collectiva sunt hoc versiculo comprehensa: *Gens, populus, plebs, grex, exercitus atque senatus. Turba, cohors, legio, concio, quisque, manus.*

Observ. Superlativo quædam adverbia adhærent; ut *Facilè primus. Longè improbissimus, Quàm doctissimus.*

De *DATIVO* post Nomen.

Regula.

I. Adjectiva commodi, aut incommodi regunt dativum; ut *Utilis bonacho* equitatio. *Invisus mihi.*

II. Adjectiva affinitatem & similitudinem significantia, hisque similia aut contraria regunt genitivum vel dativum; ut *Affinis rei capitalis. Similia prodigiis. Invidus laudis. Invidus virtutibus alienis.*

III. Propior & proximus dativum postulant, & quædam alia; ut *Propior tibi. Proximus mihi. Consentaneum rationi.*

IV. Quædam adjectiva regunt dativum vel accusativum cum præpositione *ad*: ut *Natus abdomini. Natus ad cursum* equus.

V. Quædam adjectiva in *bilis* & in *dus*, passivæ significationis, regunt dativum; ut *Optabilis omnibus* pax. *Colenda nobis* diligentia.

VI. Adjectiva in *vus*. dativum exigunt; ut *Obvius mihi.*

De *ACCUSATIVO* post Nomen.

Regula.

I. Nomen mensuræ ponitur cum Adjectivis aut verbis in accusativo vel ablativo; ut *Longum septem pedes. Altior pede. Patet tres ulnas.*

Observ. Interdum ponitur in genitivo; ut *Latus pedum duorum.*

De *ABLATIVO* post Nomen.

Regula.

I. Adjectiva copiæ aut egestatis interdum ablativum, interdum genitivum regunt, ut *Dives nummis* vel *nummorum. Inops verbis* vel *verborum.*

II. Dignus & Indignus regunt Genitivum rarius, sæpius ablativum, ut *Dignus imperii. Dignus laude.*

III. Comparativus regit ablativum diversi generis, & exponitur per *quàm*; ut *Quid dulcius melle*, i. e. *quàm mel?*

IV. Quædam adjectiva diversitatis & ordinis regunt ablativum cum præpositione; ut *Aliud à libertate. Secundus à rege.*

Nonnunquam etiam dativum; ut *Huic diversum.*

V. Nomen materiæ ex qua aliquid fit, ponitur in ablativo cum præpositione; ut *Poculà ex auro. Candelabrum è gemmis.*

Interdum omittitur præpositio; ut *Arcus lapide quadrato.*

VI. Nomen

VI. Nomen materiæ circa quam aliquid fieri significatur, ponitur cum adjectivis in ablativo; ut, *Auctus prædâ, Redimitus sortis.*

VII. Opus substantivum indeclinabile regit ablativum accedente verbo *sum* cum Dativo; ut, *Opus est mihi auxilio tuo.*

1. *Observ.* Aliquando admittit genitivum; ut, *Magni laboris & impensæ multæ opus fuit.*

2. Aliquando reperitur junctum accusativo; ut, *Ad valitudinem opus est.*

3. Interdum regit eleganter ablativum participii pro infinitivo; ut, *Opus est consulto*, i. e. *consulere.*

Observ. Opus adjectivum indeclinabile convenit cum substantivo in genere, numero & casu; ut *Dux nobis opus est*, i. e. *necessarius.*

VIII. Substantivum regit dictionem proprietatis aut partis in genitivo vel ablativo cum adjectivo laudis aut vituperationis; ut *Puer ingenui vultus. Homo ore eruditissimo.*

1. *Observ.* In quibusdam familiarior est Genitivus, in quibusdam ablativus; ut *Hospes non multi cibi, Senex cano capite.*

2. Sæpius omittitur Substantivum cum verbum *sum* intercedit; ut *Fuit semper infirmâ & ægrâ valitudine.*

IX. Duo vel plures ablativi absolutè in oratione ponuntur, & exponi possunt per particulas *dum, cùm, quando, postquam*; ut, *Libidine dominante*, i. e. *dum dominatur libido. Deposito ense*, i. e. *postquam depositus est ensis.*

1. *Observ.* Interdum subauditur participium nomine aliquando ejus vicem subeunte: ut, *Vivis fratribus*, pro *viventibus.*

2. Nonnunquam solus participii ablativus absolutè reperitur; ut *Nondum cognito*, i. e. *cùm nondum cognitum esset.*

SUBMONITIO.

Adjectivorum varia est constructio; si quæ itaque in regulis tradendis occurrat difficultas, eam, Tractatulus noster de Adjectivorum Constructione *tollet facile, ubi exempla omnia ex Authoribus congesta videbis.*

VERBORUM CONSTRUCTIO.

De *GENITIVO* post verbum.

Regula.

I. VErba curæ & affectus animi regunt genitivum, rarò ablativum; ut *Angere se animi* vel *animo.*

II. Verba accusandi, damnandi, absolvendi regunt sæpius genitivum, aliquando ablativum: ut, *Accusare crimine. Damnari furti. Liberari à scelere.*

Observ. Nomen pœnæ sæpius in ablativo ponitur: ut, *Mulctare aliquem pœnâ. Affici verberibus.*

Accusandi: Accuso, Arguo. *Damnandi*: Damno, Convinco, Condemno,

Condemno, Redarguo, Convinco, Arceſſo. *Abſolvendi*; Abſolvo.

III. Verba admonendi regunt genitivum cum accuſativo vel ablativum cum præpoſitione; ut, *Admonere aliquem ſui periculi* vel *de ſuo periculo. Admonendi*; Admoneo, Commoneo, Commonefacio.

IV. Verba æſtimandi præter genitivos regunt etiam ablativos; ut *Boniconſulere. Magni æſtimare.*

Æſtimandi; Æſtimo, Duco, Pendo, Facio, Sum *pro* Æſtimor.

V. Verba memoriæ & oblivionis regunt genitivum vel accuſativum; ut, *Recordari beneficiorum. Obliviſci dicta & facta alicujus. Memoriæ*; Memini, Reminiſcor, Recordor. *Oblivionis*, obliviſcor.

VI. Satago, miſereor, miſereſco Genitivum regunt; ut, *Satagere rerum ſuarum. Miſereri alicujus. Miſereſcite Regis.*

1. *Obſerv.* Miſereor quandoque cum Dativo jungitur; ut, *Miſereor* tibi puella. *Senec. Verum non jam videtur uſurpandum.*

2. Miſeror jungitur tantùm Accuſativo; ut, *Miſerari fortunam.*

3. Faſtidio jungitur Accuſativo frequentius, Genitivo rarius; ut, *Faſtidire oluſcula. Faſtidire alicujus.*

4. Dominor jungitur Genitivo & Dativo ſine præpoſitione; Accuſativo & Ablativo cum præpoſitione; ut *Dominari gentium. Dominari mari & terræ. Dominari in virum. Dominari in omni re.*

VII. Potior jungitur Genitivo & Ablativo uſitatius; ut *Potiri rerum. Potiri imperio.*

De *DATIVO* poſt Verbum.

Regula.

I. Omne Verbum acquiſitive poſitum regit Dativum; ut, *Effodere alicui oculos. Avare ſibi. Naſcitur homini. Dolet mihi.*

Huc pertinent varii generis verba, qualia ſunt ſequentia.

1. Verba occurrendi & favendi regunt Dativum; ut *Obviare ſuperbiæ. Favere voluntati alicujus.*

2. Verba ſtudendi & medendi regunt Dativum; ut, *Studere ſcientiæ. Mederi Reipublicæ.*

3. Verba adulandi & auxiliandi regunt Dativum; ut *Aſſentari alicui. Auxiliari alicui.*

Juvo tamen regit Accuſativum; ut, *Juvare aliquem.*

Verba nocendi & parendi regunt Dativum; ut, *Nocere alteri. Obedire Parentibus.*

5. Verba præſidendi ſeu imperandi & gratificandi regunt Dativum; ut, *Præficere negotio. Præcipere alicui. Gratulari alicui.*

Sic alia multa.

II. Verba compoſita à *Forem, Sum, Fio, Facio*, regunt Dativum; ut *Defore nulli. Adeſſe alicui. Satisfiat opinioni. Satisfacere amicis.*

III. Verba etiam compoſita cum his præpoſitionibus, *ab, ad, ante, con, in, inter, ob, poſt, præ, pro, ſub, ſuper*, poſtulant Dativum; ut, Nihil *abſtinere ſtudio* alicujus. *Adhibere medicinam ægrotis. Anteferre*

pacem

pacem *bello. Consentire principiis. Invigilare studiis. Interponere se alteri. Obrepere alicui. Posthabere ludo. Præponere vitæ. Proponere omnibus. Submittere se alteri.*

1. *Observo. Admiror, adjuro, adjuto, alloquor, assisto, invado, invenio, obeo, occido, præverto, subeo,* Accusativum regunt.

2. *Interdico* Dativum regit cum Ablativo; ut *Interdicere alicui aquâ, igni.*

Nonnunquam tamen admittit Accusativum cum Dativo; ut *Interdicere histrionibus scenam.*

3. *Supersedeo* Ablativum regit tantùm; ut *Supersedere labore.*

Submonitio.

Quædam ex his mutant Dativum aliquoties in alium casum; quâ de re consule Tractatulum, de *Verborum Idiotismis.*

IV. Sum, es, est, pro *habeo* regit Dativum; ut *Est mihi pater,* i. e. *habeo patrem. Sunt mores tibi mali,* i. e. *habes malos mores.*

Observ. Dativus sæpe ponitur in oratione pro Accusativo vel Ablativo & Præpositione; ut *It clamor cœlo,* pro *in cœlum.*

V. Quædam verba regunt duos Dativos, unum personæ & alterum rei; ut *Esse alicui curæ,* i. e. *in curam. Vertere alicui vitio,* i. e. *in vitium.*

VI. Verbum passivum sæpe regit Dativum pro Ablativo & præpositione; ut *Audita tibi, Visa mihi.*

VII, Habeo regit Dativum pro Accusativo; ut *Habere ludibrio,* i. e. *in ludibrium. Habere odio,* i. e. *in odium.*

VIII. Verba *Explicandi, Promittendi, Jungendi, Dandi, Comparandi, Reddendi, Auferendi, Committendi, Postponendi, Præferendi* regunt Dativum cum Accusativo; ut *Mittere alicui literas. Nunciare alicui nova.*

Explicandi: Explico, Declaro, Dico, Expono, Indico, Judico, Narro, Nuncio, Ostendo, Significo. *Promittendi*: Promitto, Spondeo, Voveo, *Jungendi*: Jungo, Copulo, Misceo, Necto, Colloco, Coagmento. *Dandi*: Do, Concedo, Commodo, Dedo, Ministro, Suppedito. *Comparandi*: Comparo, Adæquo, Æquiparo, Coæquo, Confero, Compono, Exæquo. *Reddendi*: Reddo, Refero, Restituo, Rependo, Repono. *Auferendi*: Aufero, Abripio, Abstraho, Adimo, Avello, Demo, Eripio, Surripio, Tollo. *Committendi*: Committo, Credo, Commendo, Mando, Trado. *Postponendi*: Postpono, Posthabeo, Postfero. *Præferendi*: Præfero, Antefero, Antehabeo, Antepono, Præpono.

De *ACCUSATIVO* post Verbum.

Regula.

I. Verbum activum aut activæ significationis regit post se Accusativum; ut *Agere suum negotium. Aucupari rumorem.*

II. Quædam Verba regunt accusativum cognatæ significationis

per Atticiſmum; ut, *Currere curſum. Ludere ludum.*

Obſerv. Nonnulla tamen reperiuntur in Ablativo; ut, *Dolere dolore* alicujus. *Gaudere gaudio.*

III. Accuſativi *partem* & *vicem* eleganter ponuntur cum verbis; ut, *Maximam partem vivunt*, i. e. *maximâ ex parte. Dolere vicem* alicujus, i. e. *de vice* alicujus.

IV. Quædam verba; ut ſunt, *rogandi, celandi, docendi, veſtiendi, monendi &c.* regunt duos accuſativos diverſos, unum perſonæ, alterum rei; ut, *Rogo te hoc beneficium. Celare aliquem aliquid. Docere aliquem literas.*

1. *Obſerv.* Horum Paſſiva retinent accuſativum rei; ut, *Celari aliquid. Doceri iter.*

2. Multa horum varios caſus aſſumunt; ut, *induere ſibi veſtem. Induere ſe veſte. Monere te teſtamento.*

3. Quædam verba *Docendi*, item *Veſtiendi, Liberandi, Implendi, Onerandi*, & his contraria: multa præterea *Privandi*, recipiunt ſæpius accuſativum cum ablativo; ut, *Erudire aliquem præceptis. Imbuere ſe ſtudiis.*

Rogandi: Rogo, Flagito, Poſco, Interrogo. *Celandi*: Celo. *Docendi*: Doceo, Dedoceo, Edoceo, Erudio. *Veſtiendi*: Veſtio, Amicio, Calceo, Cingo, Induo, Orno, Tego, Exuo, Nudo, Spolio. *Liberandi*: Libero, Expedio, Solvo, Vindico, Alligo, Obligo, Adſtringo, Obſtringo, Impedio, Implico, Irretio. *Implendi*: Impleo, Compleo, Expleo, Oppleo, Repleo, Augeo, Cumulo, Dito, Dolo, Farcio, Refercio, Locupleto, Orno, Satio, Saturo Exhaurio, Exhanio. *Onerandi*: Onero, Obruo, Opprimo, Exonero, Levo. *Privandi*: Privo, Abdico, Everto, Exhæredo, Fraudo, Orbo, Prohibeo. *His addi poſſunt*: Afficio, Muto, Commuto, Permuto, Penſo, Compenſo, Repenſo.

De *ABLATIVO* poſt Verbum.

Regulæ.

I. Nomen cauſæ, inſtrumenti, aut modi, cum verbis aut adjectivis ponitur in ablativo; ut, *Ardere dolore. Ludere pilâ. Facere animo libenti. Inſignis pietate. Pallidus irâ.*

Obſerv. Interdum modus actionis & comitatus aſſumit præpoſitionem; ut, *Cum metu dicere.*

Obſerv. Nomen cauſæ exponitur per præpoſitiones *per, præ, ob, propter*, &c. Adeptus eſt *per* ſcelus; *Præ* cupiditate; *Ob* factum; *Propter* metum.

II. Nomina pretii ponuntur cum verbis in ablativo; ut, *Non emam vitioſâ nuce. Vendidi auro.*

1. *Obſerv.* Magni, Parvi, Tanti, Quanti, Pluris, Minoris in genitivo ponuntur ſine Subſtantivo; ut, *Magni facere. Parvi pendere. Pluris facere. Minoris conſtare.*

2. In ablativo ponuntur cum Substantivo; ut, *Magno pretio æstimare. Minore pretio redimere.*

3. Valeo regit accusativum vel ablativum; ut, *Valet duos nummos. Valere minimo.*

III. Verba copiæ aut egestatis regunt ablativum; ut, *Abundo otio. Careo sumptu.*

Verba *Copiæ*: Fluo, Affluo, Circumfluo, Diffluo, Abundo, Exubero, Mano, Floro, Scateo, Sudo. *Egestatis*: Careo, Egeo, Laboro, Indigeo, Vaco.

Observ. Nonnunquam etiam genitivum; ut, *Eget æris.*

IV. Quatuor hæc deponentia, *Utor, fruor, fungor, vescor*, & his similia ablativo junguntur; ut, *Utor vino. Fruor studiis. Fungor officio. Vescor lacte.*

Eadem verba cum accusativo inveniuntur antiquè; ut, *Functus est officium liberalis adolescentuli.*

V. Verba accipiendi, distandi, removendi, separandi, coërcendi, & petendi regunt ablativum cum præpositione, ut, *Discere ex aliquo. Distare ab urbe. Dimittere è manibus.*

Accipiendi: Capio, Accipio, Audio, Conduco, Colligo, Disco, Emo, Fero, Reporto, Sumo. *Distandi*: Absum, Disto. *Removendi*: Removeo, Absterreo, Amoveo, Arceo, Averto, Deterreo, Repello. *Separandi*: Separo, Aufero, Abduco, Abrado, Abstraho, Abripio, Avello, Avoco. *Coërcendi*: Coerceo, Abstineo, Cohibeo. *Petendi*: Peto, Contendo, Exigo, Flagito, Posco, Exposco, Reposco, Quæro, Requiro.

VI. Verbum passivum aut passivæ significationis regit ablativum cum præpositione; *a*, vel *ab*; ut, *Legitur à me. Vapulo à præceptore.*

Observ. Passivè significant, *Vapulo, veneo, liceo, exulo, fio*, &c.

De INFINITIVORUM *Constructione.*

Regula.

I. Infinitivus verbi personalis recipit ante se accusativum, & exponitur per *quod, ut, ne*, vel *quin*; ut, *Credite me recitare*, i. e. *quod ego recito. Volo vos bene sperare*, i. e. *ut bene speretis. Prohibuerunt exire*, i. e. *ne exirent. Non dubitat mandare*, i. e. *quin mandet.*

II. Infinitivus post se admittit casum sui verbi; ut, *Misereri alicujus. Diligi ab aliquo.*

III. Quibusdam tum verbis tum adjectivis familiariter subjiciuntur verba infinita; ut *Puduit dicere. Dignus amari. Audax petere.*

Observ. Fore ut; Futurum ut, Verbis *Spero, Puto, Affirmo, Suspicor*, & similibus juncta, Eleganter Futurum infinitum tam agendi, quàm

quàm patiendi modo ſupplent, etiamſi alioquin verba ſupinis non careant; ut, *Nunquam putavi fore, ut ad te ſupplex venirem. Valde ſuſpicor fore, ut infringatur hominum improbitas.* Cicero. *Scio futurum ut auditis ejus ſententiis, cupiatis multas audire.* Seneca.

IV. Infinitivus *eſſe*; item *Videri, fieri, haberi*, & quæ ſimilis ſignificationis ſunt, requirunt ante ſe & poſt ſe pares caſus; ut, *Ego nolo eſſe longus. Non mihi licet eſſe negligenti. Tu cupis dici ſtrenuus. Ille vult videri doctus.*

V. Infinitivus *eſſe* aut *fieri* ſive cum dativo ſuo antecedente, ſive abſque eo, habet poſt ſe accuſativum; ut, *Expedit vobis eſſe bonas.* Ter. *Civi Romano licet eſſe Gaditanum.* Cic. *Liceat eſſe miſeros.* Cic. *Medios eſſe non licet.* Cic.

Aliquando nominativus ſequitur pro accuſativo, ſed inuſitatè; ut, *Tutum putavit eſſe bonus ſocer*, pro *bonum ſocerum.*

DE GERUNDIIS.

Regula

I. Gerundia & Supina regunt caſus ſuorum verborum; ut, *Utendum eſt ætate. Efferor ſtudio videndi parentes. Venis exquiſitum mores.*

II. Gerundia in *di* junguntur quibuſdam Subſtantivis & Adjectivis; ut, *Locus habitandi. Conſuetudo peccandi. Ignarus dicendi.*

Subſtantiva; ut, Tempus, Cauſa, Studium, Finis, Occaſio, Poteſtas, Opportunitas, Facultas, Licentia, &c. *Adjectiva* ut, Peritus, Imperitus, Cupidus, Inſuetus, Ignarus.

1. *Obſerv.* Poeticè infinitivus ſoco gerundii ponitur; ut, *Occaſio cumulare*, pro *cumulandi.*

Interdum non invenuſtè adjicitur Gerundiis genitivus pluralis; ut, Quum *illorum videndi* gratiâ me in forum contuliſſem.

III. Gerundiis in *do* junguntur quædam Præpoſitiones ablativi caſus: *A, ab, abs, de, è, ex, cum, in, pro*; ut, *A ſcribendo deterrere. Cum loquendo. In puniendo.*

Obſerv. Ponuntur & abſque Præpoſitione; ut *Scribendo diſces ſcribere.*

IV. Gerundiis in *dum* junguntur quædam Præpoſitiones accuſativi caſus, *Ad, ante, inter, circa, ob, propter*; ut, *Inter ſpoliandum. Ad expugnandum, &c.*

1. *Obſerv.* Cùm ſignificatur neceſſitas ponuntur ſine Præpoſitione, addito verbo *eſt*; cum Dativo expreſſo vel ſubintellecto; ut *Abeundum eſt mihi. Orandum eſt.*

2. Gerundia aliquando passivè videntur usurpari: *Erudiendi gratia*, i. e. *ut erudiretur*.

Gerundia in *dum* vertuntur eleganter in adjectiva, & cum substantivis in genere, numero, & casu conveniunt; ut, *Ad discendas literas. Magis dandis, quàm accipiendis beneficiis, amicitias parabant.*

DE SUPINIS.

Regula.

I. Supina in *um* junguntur verbis motus: ut, *Ivit venatum. Venit precatum.*

Poeticè dicunt, *Eo visere. Vado videre.*

II. Supina in *u* nullum casum regunt, sed junguntur verbis motus è loco, & quibusdam adjectivis: ut, *Difficile dictu. Mirabile auditu. Surgere cubitu.*

DE TEMPORE.

Regula.

I. Spatium temporis ponitur cum verbis in accusativo vel ablativo; ut, *Regnavit septem & triginta annos. Vixit annos viginti & septem.*

Observ. Aliquando additur Præpositio; ut, *Alere per decem annos. Vigilare ad multam noctem.*

II. Species temporis ponitur in Ablativo; ut, *Redire luce, non tenebris.*

1. *Observ.* Species temporis cognoscitur interrogatione factâ per *quando*, vel *quanto tempore*.

2. Aliquando additur Præpositio; ut, *Sub noctem, ante noctem.*

3. Quædam ponuntur in Accusativo per Eclipsin Præpositionis more Græco; ut, *Id tempus* creatus est *Consul*, pro *per* vel *sub id tempus.*

4. Tres Dativi temporis; ut, *Luci, Tempori, Vesperi*, adverbialiter ponuntur, ut, *Vesperi venit.*

DE LOCO.

I. Spatium loci ponitur in Accusativo vel in Ablativo; ut, *Abesse iter unius diei. Abesse longis passibus.*

II. Species loci ponitur in Ablativo; ut, *Primo lapide.*

Observ. Saepius additur Præpositio; ut, *Ad quintum milliare.*

III. Nomina urbium primæ aut secundæ declinationis singularis tantum

tantùm numeri, ponuntur in Genitivo cùm quæstio fit per *ubi*; ut, *Esse Romæ. Commorari Londini.*

IV. Nomina urbium tertiæ declinationis aut pluralis numeri, tantùm ponuntur in Dativo vel Ablativo, cùm quæstio fit per *ubi*; ut, *Est Neapoli. Babylone mortuus est. Parisiis vivit.*

V. Nomina urbium ponuntur in Accusativo sine Præpositione, cùm quæstio fit per *quo*; ut, *Romam venire. Londinum ire.*

VI. Nomina urbium ponuntur in Ablativo sine Præpositione, cùm quæstio fit per *unde* aut *qua*; ut, *Româ profectus est. Londino discessit.*

1. *Observ.* Aliquando præpositio additur nominibus urbium in qualibet loci differentia; ut, *In Alexandria. In Epheso. Ab Antiochia*, &c.

2. Quando apponitur adjectivum, vel appellativum nominibus urbium fere præpositio adjicitur; ut, *Ad doctas Athenas proficisci. Ad urbem Romam.*

3. Interdum abest præpositio; ut, *Doctas Athenas.*

VII. Nomina urbium imitantur & hæc Appellativa; *Domus, rus, humus, bellum, militia*; ut, *Sum domi, Eo domum, Redeo domo. Sum ruri, Eo rus, Redeo rure.* Dicitur verò: *Facet humi; Procumbit humi; Tollitur humo, Sum belli*; tantùm: *Sum militiæ*, tantùm.

1. *Observ.* Genitivo *domi*, quædam adjectiva addi possunt, *Meæ, tuæ, suæ, nostræ, vestræ, alienæ*; ut, *Domi meæ. Domi tuæ.*

2. In ablativo etiam dicitur cum Præpositione; ut, *In domo.*

3. Cum aliis adjectivis *domus*, in ablativo ponitur; ut, *In domo vidua. In locuplete domo.*

4. Nomen *humus* nonnunquam aliorum appellativorum sequitur constructionem; ut, *Ab humo attollit. Ad humum deducit.*

VIII. Appellativa nomina locorum, regionum, insularum, & montium, eandem habent constructionem, sed cum præpositione; ut, *In hortis. In Senatu. In provinciam. Ex Italia.*

Observ. Aliquando his nominibus subtrahitur Præpositio, in qualibet loci differentia; ut, *Italiam ire*, pro *in Italiam. Ægypto remeare*, pro *ex Ægypto. Toto foro vagari.* pro *per totum forum.*

De IMPERSONALIUM Constructione.

Regula.

Est, interest & refert significantia possessionem aut officium regunt quosvis Genitivos; ut, *Extremæ dementiæ est. Interest omnium rectè facere.*

1. *Observ.* Septem genitivi pronominum excipiuntur, scilicet *mei*,

tui, ſui, noſtri, veſtri, noſtrum, veſtrum; pro quibus intereſt & refert recipiunt ablativos femininos *Meâ, tuâ, ſuâ, noſtrâ, veſtrâ*; ut, *Meâ intereſt. Tuâ intereſt. Meâ refert. Tuâ refert.*

2. Verbum *eſt* pro illis genitivis regit Nominativos neutros, *meum, tuum, ſuum, noſtrum, veſtrum*; ut, *Meum eſt dicere. Tuum eſt ſcribere.*

II. Intereſt & refert recipiunt etiam genitivos æſtimandi, *quanti, magni, permagni, parvi*; ut, *Quanti intereſt. Magni intereſt.*

1. *Obſerv.* Recipiunt & accuſativum cum præpoſitione *ad*; ut, *Quid ad rem meam refert?*

2. Recipiunt & ablativum, & quædam adverbia; ut, *Nec minimo diſcrimine refert. Multum refert. Nihil refert.*

III. Multa verba perſonalia & imperſonalia, quæ eventum ſignificant regunt dativum, qualia ſunt, *Contingit, reſtat, placet, evenit, accidit, ſufficit, conſtat, libet, liquet, vacat, dolet, conducit, fit, expedit, licet, convenit, præſtat*; ut, *Placet doctiſſimis. Sufficit tibi. Accidit mihi.*

Obſerv. Tria verba ex his regunt accuſativum cum Præpoſitione *ad*; ut, *Pertinet ad dignitatem. Attinet ad abſtinentiam. Spectat ad bellum.*

IV. Quinque verba impersonalia *pœnitet, miſeret & miſereſcit, tædet, pudet, piget*, regunt accuſativum cum genitivo; ut, *Pœnitet me conſilii. Pudet me infamiæ.*

Obſerv. Hæc verba loco genitivi aliquando infinitivum admittunt; ut, *Tædet audire. Pœnituit jurâſſe.*

V. Decet, delectat, juvat, oportet regunt accuſativum; ut, *Decet me. Juvat me.*

Obſerv. Sic quædam verba modo perſonaliter, modo impersonaliter ſumpta regunt accuſativum; ut, *Latet me. Fugit te.*

VI. Verbum impersonale paſſivæ vocis, ſimilem cum perſonalibus paſſivis caſum obtinet; ut, *Ab hoſtibus* conſtanter *pugnatum.*

Aliquando dativum exigit, loco ablativi cum præpoſitione; ut, *Tota mihi dormitur hyems. Mihi iſthic neque ſeritur, neque metitur.*

Obſerv. Interdum tamen abſolutè, ſine caſu ponitur; ut, *Quid agitur? ſtatur.*

De PARTICIPII. Conſtructione.

Regula.

1. PArticipium regit caſum ſui verbi; ut, *Oblitus conſuetudinis. Indulgens ſibi.*

Obſerv. Participia cùm in nomina degenerant, genitivum poſtulant; ut, *Avans patriæ. Patiens inediæ.*

II. Nomina

II. Nomina participialia in *bundus* regunt casum sui verbi: ut, *Imaginabundus carnificem. Gratulabundus patriæ.*

III. Quædam verba eleganter junguntur participiis perfectis; ut, *Cupit te conventum*, i. e. *ut conveniat. Curabo adductum*, i. e. *adducam.*

IV. Exosus, pæosus, pertæsus cùm activè significant, accusativum postulant; ut, *Exosus patrios mores. Pertæsus ignaviam suam.*

Pertæsus genitivum quoque regit; ut, *Pertæsus thalami tedæque. Pertæsus sermonis.*

V. Exosus verò & *Perosus* cùm passivè significant dativum exigunt; ut, *Germani Romanis perosi sunt. Exosus Deo & sanctis.*

VI. Natus, prognatus, satus, eretus, creatus, ortus, editus, in ablativum feruntur; ut, *Quo sanguine cretus? Terrâ editus.*

VII. Participiis futuri temporis, præsertim passivis, additô verbô substantivo, eleganter utimur pro *Debere* vel *Oportere*; ut, *Frater est expectandus mihi*, pro *debeo* vel *oportet me expectare. Orandus erit nobis amicus meus*, pro *debebimus* vel *oportebit nos orare amicum meum.*

De ADVERBII Constructione.

Regula.

I. ADverbia junguntur nominibus, verbis & participiis in conformi sensu; ut, *Planè grandis. Focare liberè. Temerè impulsus.*

Eadem ratio est nominum Adjectivorum quando adverbialiter sumuntur; ut *Torvum videt* pro *torvè. Indomitum furit*, pro *indomitè. Horrendum clamat*, pro *horrendè.* Item in plurali: *Crebra ferit* pro *crebrò. Nec sera comantem Narcissum*, pro *serò.*

Observ. Junguntur & aliis adverbiis; ut, *Valdè bene.*

II. Adverbia En & Ecce regunt nominativum aut accusativum; ut, *En crimen. En causa. En mentem. Ecce miserum.*

III. Adverbia temporis, loci & quantitatis regunt genitivum; ut, *Tunc temporis. Ubi terrarum. Satis verborum.*

Observ. Pridie & postridie junguntur accusativo, sed subintelligitur *ante* vel *post*; ut, *Pridie nonas*, i. e. *ante nonas. Postridie ludos*, i. e. *post ludos.*

IV. Ergo & instar sive Nomina sive Adverbia regunt genitivum; ut, *Virtutis ergo benevolentiaque. Puncti instar.*

Observ. Apponitur interdum præpositio *ad*; ut, *Vallis ad instar.*

V. Adverbia derivata primitivorum constructionem sequuntur; ut, *Congruentur naturæ*, nam *Congruo tibi dicitur. Obviam illi*, nam *Obvius illi dicitur. Proximè hostem*, nam *propè hostem dicitur.*

VI. Cedo flagitantis exhibere, accusativum regit; ut, *Cedò quem vis arbitrum.*

VII. Adverbia vocandi Heus, & ô, regunt vocativum; ut, *Heus adolescens. O pueri.*

VIII. Adverbia Comparativi & Superlativi gradus, eandem cum nominibus constructionem habent; ut, *Sapientiùs te ipso. Optimè omnium.*

IX. Abhinc jungitur accusativo vel ablativo; ut, *Abhinc sexaginta annos & Abhinc sexaginta annis.*

X. Plus, amplius, minus, nominativo, accusativo, & ablativo junguntur subaudita conjunctione *quàm*; ut, *Minùs quindecim dies sunt. Plus quingentos colaphos infregit. Horâ amplius. Minus nihilo.*

XI. Interrogativa quando interrogant Indicativum vel Potentialem, quando non interrogant Subjunctivum adscisount; ut, *Quid agis? Quid cessas? Cur non is domum? Cur ego id curem? Quid facerem? Vide quid agas. Nescio quid sit & quid quaeras. Scribe, an acceperis meas literas. Cogita justène an injustè feceris.*

Observatio quarundam Particularum.

1. *Ut* pro *Postquam* & *Quomodo* Indicativum petit; ut, *Ut ab urbe discessi*, pro *Postquam ab urbe discessi. Ut vales*, pro *quomodo vales.*

2. Post has voces; *adeò, ita, sic, talis, tantus, tot,* nunquam ponitur *quòd* sed *ut* cum Subjunctivo; ut, *Non sum ita hebes, ut ista dicam.*

3. Tam Adverbio quam respondere solet; ut, *Tam ego homo sum quàm tu.*

4. *Antequam, priusquam, postea quam, postquam, ubi* pro *postquam,* tum Indicativis tum Conjunctivis junguntur; ut, *Antequam consedero. Priusquam pereo. Postea quam venissent, &c.*

5. *Donec* pro *Quamdiu* Indicativo; pro *Quousque* nunc Indicativo, nunc Subjunctivo gaudet; ut, *Donec eris* felix. *Donec adjeceris.*

6. *Simulac, simulatque* Indicativo & Substantivo adhærent; ut, *Simulac* belli patiens erat. *Simulatque adoleverit* ætas.

7. *Quasi, ceu, tanquam, perinde, acsi, haud secus acsi,* Subjunctivo annectuntur; ut, *Quasi non norimus nos inter nos.*

8. *Quemadmodum*; ut, *utcunque, sicut,* Indicativum & Subjunctivum admittunt; ut, *Ut sementem feceris, ita & metes.*

9. *Ne* prohibendi, vel Imperativis vel Subjunctivis præponitur; ut, *Ne ista. Ne metuas.*

Næ pro *non* cæteris modis inservit.

10. *Næ* pro *Profectò* Indicativum vel Conjunctivum petit; ut, *Næ ego homo sum infelix. Næ tu, melius famæ tuæ consuluisses.*

11. *Quoniam* & *quandoquidem* causam certam ferè significant, & Indicativo junguntur; ut, *Quoniam tu ita vis.*

12. Adver-

12. Adverbia, accedente casu, transeunt in præpositiones; ut, *Cantabit vacuus coram latrone viator.*

Submonitio.

Particularum harum usus, ut & aliarum, in Tractatulo de Particularum Idiotismis *satis superque demonstratur, quo Tyrones remittimus.*

De CONJUNCTIONUM Constructione.

Regula.

I. COnjunctio copulat similes casus & modos; ut, *Optimus & præstantissimus. Trepidas & times.*

Observ. Excepto si casualis dictionis ratio aliqua privata repugnet, vel aliud poscat; ut, *Emi librum centussi & pluris, Vixi Romæ & Venetiis.*

II. *Ut* Conjunctio causalis, item *ne, qui, quin,* & quæ similem vim habent, cujusmodi sunt, *uti, quò, dummodo,* & alia Subjunctivum postulant; ut, *Rogo te, ut venias. Monui, ne faceres. Stultus es, qui huic credas*: ubi *qui,* valet *quod. Non dubium est, quin uxorem velit filius.* Simile est illud Teren. *Non qui argumentum narret*; ubi *qui* pro *ut* usurpatur.

Ellipsis hîc frequens est; ut, *Velim cogites,* pro *ut* cogites. *Sine Videam,* pro *ut* videam. *Cave putes,* pro *ne* putes.

Observationes.

1. Ut *causale, si verbum præsentis vel futuri temporis antecesserit, adsciscere solet præsens Subjunctivi*; ut, Jubeo *ut* facias. Jubebo *ut* facias. *Si præteritum aliquod præcedat, sæpius consequitur imperfectum Subjunctivi*; *ut,* Jussi *ut* faceres, Jusseram *ut* faceres. *Si verò sermo sit de actione adhuc duranti; præsens Subjunctivi etiam habet hîc locum*; *ut,* Orare jussit hera, ad se *ut* venias.

2. *Post Verba timendi,* ut *negativè significat, pro quo* & ne non *dicimus*; ne *affirmativè*, *ut.* Metuo, *ut* possim hoc efficere. Vereor *ne non* impetrem. Periculum est, id *ne* fiat.

3. Quòd & Ut *à pueritia confundi solent*; *quorum priùs idem valet, ac* quia: & *plurimum de re gesta, sive præterita usurpatur*: *posterius valet* eo fine; & *potissimum in futuris hoc utimur*; e. g. Gaudeo *quòd* veneris. Scripsi *ut* venires. *Præcipuè verò* ut *locum habet post nomina & pronomina* tot, tantus, talis, is: *ac verba* petendi, jubendi, timendi: *item quæ voluntatem aut studium significant*; *ut,* volo, curo, laboro, &c. *præterea quæ indicant eventum*; *ut,* fit, evenit, accidit, contigit, &c. & *particulas* adeo, ideo, sic, ita, tam, tantum abest, *atque ejus generis alia.* e. g. Talis est *ut* verbis describi satis nequeat. Jubes *ut* faciam. Fac *ut* intromittar. Cura *ut* valeas. Id contigit *ut* salvi potiremur domi victoris. Adeone hospes hujusce urbis, *ut* hæc nescias? &c.

III. *Etsi*

III. Etsi, tametsi, quanquam in principio orationis Indicativum, rarò Subjunctivum; cæteris locis tam Subjunctivum quàm Indicativum admittunt; ut, *Tametsi nihil mihi fuit optatius. Tametsi par gloria sequatur.*

IV. Etiamsi, quamvis Subjunctivo & sæpe Indicativo junguntur; ut, *Etiamsi quid scribas. Quamvis verebar.*

V. Licet, ut, pro *quamvis* Subjunctivo gaudent; ut, *Licet abesse. Ut summa haberem cætera.*

VI. Ni, nisi, si, siquidem, quod, quia, quàm, nunquam, priusquam, tum Indicativum tum Subjunctivum amant; ut, *Quod redieris incolumis gaudeo. Nisi quid fortè adhuc vultis.*

De PRÆPOSITIONUM Constructione.

Regula.

I. UNa & triginta Præpositiones regunt accusativum; ut, *Ad metas hærere. Apud Herodotum. Adversum patrem.*

II. Sexdecim Præpositiones regunt ablativum; ut, *A fronte. Ab ostio. Cum fratre.*

III. Quatuor præpositiones *in, sub, super* & *subter,* regunt accusativum in significatione motus; ablativum in significatione quietis; ut, *In vitium. Sub manus. In foro, Sub sole.*

IV. Quædam præpositiones aliis solent præponi; ut, *Procul à terra. Usque ad lucem.*

V. Verba composita sæpe regunt casum suæ præpositionis; ut, *Addire oppida. Peragrare sylvas. Absistere bello. Delabi cælo.*

Observ. Eleganter interdum repetuntur cum verbis præpositiones accusativi vel ablativi casus; ut, *Admitti in consilium. Emergere à vadis.*

VI. Multa verba recipiunt accusativum vel ablativum propter intellectam præpositionem; ut, *Gemere virtutem* i. e. *propter virtutem. Mœrere Reipub. calamitatem,* i. e. *propter calamitatem. Loco filii esse.* i. e. *in loco.*

VII. Præpositio *tenus* regit genitivum pluralem rerum duarum, vel ablativum tam singularem quàm pluralem; ut, *Labrorum tenus. Crurum tenus. Capulo tenus.*

VIII. Præpositiones sine casu fiunt Adverbia; ut, *Adversum veniat. Propè adest. Falàm dixit.*

De INTERJECTIONIS Constructione.

Regula.

I. Interjectiones non rarò absolutè, & sine casu ponuntur; ut, *Quæ (malum) dementia?*

II. Interjectiones

II. Interjectiones ô, Heu, Prô, regunt nominativum, accusativum & vocativum; ut, *O qualis facies! ô præclarum custodem! ô Davi! Heu felix! Heu stirpem! Pro curia! Prô Deûm atque hominum fidem! Pro sancte Jupiter!*

III. Interjectiones Hem & Ah regunt accusativum aut vocativum; ut, *Hem voluptatem! Hem mea lux! Ah me miserum! Ah Corydon!*

IV. Interjectiones Hei & Væ regunt Dativum; ut, *Hei mihi. Væ tibi.*

V. Vah & Ohe regunt vocativum; ut, *Vah salus mea! Ohe libelli!*

DE FIGURATA SYNTAXI

FIgurata Syntaxis est nova loquendi ratio, à trito & vulgari sermone remota, quæ ferè ratione aliquâ aut authoritate nititur.

Figuratæ Syntaxeos sunt undecim Species.

Epiteke	sive	Appositio.	Synthesis	sive	Compositio.
Ecclesis		Evocatio.	Synecdoche		Intellectio
Syllepsis		Conceptio.	Ecclipsis		Omissio.
Prolepsis		Anticipatio.	Hellenismus		Constructio
Zeugma		Connexio.			Græca.
Enallage		Immutatio accidentium.	Archaismus		Vetusta locutio.

APPOSITIO.

APpositio est quando plura Substantiva ad eandem rem pertinentia ponuntur in eodem casu sine Conjunctione; ut, *Fusitia excellentissima virtus. Cicero modestissimus puer. Oxonium oppidum.*

Appositio maximè fit tribus de causis.

1. Generalitatis restringendæ causa; ut, *Taxus arbor.*

2. Ambiguitatis tollendæ causa; ut, *Taurus Mons.*

3. Causa attribuendæ proprietatis; ut, *Plato vir unus totius Græciæ doctissimus.*

Aliquando Substantiva discrepant aut genere, aut numero, aut utroque; ut, *Hortensius lumen & ornamentum Reipublicæ. Opes irritamenta malorum.*

Alterum Substantivorum aliquando ponitur in genitivo per Enallagen; ut, *Opidum Antiochiæ.*

Obs. Si in appositione prius substantivum sit hominis aut animalis; consentiet Adjectivum aut Verbum, cum Substantivo eo quod in ordine grammatico præcedit; ut, *Cum duo fulmina nostri imperii Cn. & Pa Scipiones extincti occidissent. Tullia deliciolæ nostræ, tuum munusculum flagitat.*

Sin

12. Sin prius est nomen rei inanimæ cum posteriori conveniet; ut, *Oppidum Latinorum Appiolæ captum à Tarquinio rege. Tungri civitas Galliæ, fontem habet insignem.*

Intellige posterius in ordine grammatico, quod etiam fit in exemplo dato; nam structura est; *Appiolæ oppidum Latinorum, captum.*

EVOCATIO.

EVocatio est quando tertia persona revocatur ad primam vel secundam personam, totaque oratio est primæ vel secundæ personæ.

Evocatio duplex est, { Explicita & Implicita.

Explicita est in qua personæ exprimuntur, scilicet evocans & evocata; ut, *Ego sanguis pauperum parentum non obibo. Vos unanimi Regem defendite.*

Evocatio implicita est, in qua persona evocans supprimitur; ut, *Homines intelligimus nostra bona;* subintel. *nos. Trahimur omnes laudis studio;* subintel. *nos.*

In Evocatione possunt esse diversi numeri.

1. Cum nomen est Collectivum; ut, *Populus superamur ab uno.*
2. Cum nomen est Distributivum; ut, *Uterque læsi sumus.*

SYLLEPSIS.

PAræsceve ad conceptionem. Duo vel plura singularia conjunctione copulata, postulant adjectivum vel verbum aut aliud epitheton plurale; ut, *Fero hæc fronte ac vultu bellis. Furor iraque præcipitant mentem. Odium & metus* pessimi ad diuturnitatem *custodes.*

Plura singularia sine conjunctione habent aliquando verbum plurale; ut, *Frons oculi, vultus persæpe mentiuntur.*

Aliquando plura singularia verbo singulari contenta sunt; ut, *Mens & ratio & consilium in senibus inest.*

Syllepsis sive Conceptio est reductio minus digni ad dignius.

Quadruplex est Conceptio { Personarum / Generum } { Numerorum / Casuum }

Persona prima dignior est aliis, secunda dignior est tertia.
Genus masculinum est dignius aliis, femininum est dignius neutro.
Numerus pluralis est dignior singulari.
Nominativus est dignior obliquis.

Conceptio Personarum.

Conceptio personarum est quando Substantivis diversæ personæ adjungitur verbum plurale respondens digniori personæ.

Duplex est { Explicita & Implicita

Explicita

; Explicita est quando universæ personæ explicantur; ut, *Tu & collegæ tui erraſtis.*

Conceptio personarum implicita est, quando personæ non exprimuntur; ut, *Uterque ſumus defeſſi*, subaud. *ego & tu.*

Conceptio Generum.

Conceptio generum est quando Adjectivum junctum Subſtantivis diversi generis respondet digniori generi.

Duplex est { Explicita & Implicita

Explicita est quando diversa genera explicantur; ut, *Mars & Venus capti.*

Obſervationes.

1. Subſtantiva rerum inanimatarum habent Adjectivum plurale neutrius generis; ut, *Divitiæ decus, gloria, in oculis ſita ſunt.*

2. Aliqua Subſtantiva ſumuntur tanquam res animatæ ideoque in his fit generis Conceptio; ut, *Leges & plebeſcita coactæ.*

3. Aliquando Subſtantivi proximi habetur ratio; ut, *Video in me omnium ora atque oculos eſſe converſos.*

4. Adjectivum aliquando consentit genere cum ſimilibus genere ſubſtantivis; ut, *Fama & fortuna pares.*

Implicita generum conceptio est, quando diversa genera non exprimuntur, sed continentur sub aliqua voce; ut, *Videt innocuos ambos*, scilicet *Virum & uxorem. Uterque valent*, scilicet *filius & filia.*

Conceptio numerorum.

Conceptio numerorum est, quando verbum adjunctum Subſtantivis numero diverſis respondet digniori; ut, *Sunt nobis caſtaneæ & copia lactis. Quem neque gloria, neque pericula exſitant.*

Conceptio Caſuum.

Conceptio casuum est, quando Adjectivum vel Verbum plurale subjicitur nominativo & ablativo intercedente præpositione; ut, *Quirinus cum fratre Remo jura dabunt. Ilia cum lauſo ſati de Numitore.*

PROLEPSIS.

PRolepsis est, quando adjectivum vel verbum cum toto conveniens (i. e. generalis dictione) discrepat à partibus totius numero.

Duplex est Prolepsis { Explicita, & Implicita

Explicita est, in qua totum & partes exprimuntur; ut, *Ambo defeſſi*

fessi sumus, ego vapulando, ille verberando. Duo reges, ille bello, hic pace civitatem auxerunt.

Implicita Prolepsis est, quando totum aut partes supprimuntur; ut, *Curemus æquam uterque partem*, scilicet *nos uterque ego meam, tu tuam partem curemus.*

ZEUGMA.

ZEugma est; quando verbum adjectivum diversis additum substantivis, consentit cum propiore.

Triplex est Zeugma { Protozeugma. Mesozeugma. Hypozeugma.

Protozeugma est quando verbum vel adjectivum ponitur in principio; ut, *Iratus est Rex & Regina.*

Mesozeugma est quando verbum vel adjectivum ponitur in medio; ut, *Rex iratus est & Regina.*

Hypozeugma est quando verbum vel adjectivum ponitur in fine; ut, *Rex & Regina irata est.*

Tribus modis fit Zeugma.

(1.) In persona; ut, *Ego & tu studes.*
(2.) In genere; ut, *Maritus & uxor est irata.*
(3.) In numero; ut, *Hîc illius arma, hîc currus fuit.*

Observationes.

Quando verbum ad duo supposita reducitur & cum utroque convenit est Zeugma; ut dicunt locutionis, non constructionis; ut, *Johannes fuit piscator & Petrus.*

Ubi aliqua fit comparatio aut similitudo, verbum aut adjectivum consentit cum remotiore substantivo; ut, *Præterea talem filium nulla nisi tu pareret.*

ENALLAGE.

Enallage est accidentium immutatio, quæ legitimæ constructionis regulas perturbat; ut,

Ea est vel { Casuum, quæ dicitur Antiptosis { vel { Temporum. Modorum. Numerorum. Generum, Personarum

Enallage casuum sive Antiptosis est, quando casus pro casu ponitur.

Duplex est, { Licita & Minimè licita.

Antiptosis,

Antiptoſis Licita.

Nominativus pro genitivo, ut, *Sumus id ætatis*, pro *ejus ætatis.*

Accuſativus pro genitivo; ut, *Omne genus miſſilia*, pro *omnis generis.*

Genitivus pro nominativo, ut, *Venit in mentem illius temporis*, pro *illud tempus.*

Dativus pro nominativo, ut, *Cui cognomen Julo additur*, pro *Julus.*

Dativus pro ablativo, ut, *Vix audior ulli*, pro *ab ullo.*

Dativus pro accuſativo, ut, *Inferret deos Latio*, pro *in Latium.*

Accuſativus pro ablativo, ut, *Profectus eſt id tempus*, pro *ex tempore.*

Vocativus pro nominativo, ut, *Macte virtute eſto*, pro *mactus.*

Antiptoſis non licita.

Nominativus pro accuſativo, ut, *Neſcis eſſe uxor Jovis*, pro *neſcis te eſſe uxorem.* Horat. lib. 3. od. 27.

Nominativus pro vocativo, ut, *Projice tela ſanguis meus*, pro *ſanguis mi.* Virg. 6. a v. 870.

Genitivus pro nominativo, ut, *Canum degeneres*, pro *canes.* Plin. lib. 11. Cap. 50.

Genitivus pro ablativo, ut, *Abſtineto irarum*, pro *ab ira.* Horat. lib. 23. od. 27.

Dativus pro accuſativo, ut, *Alienis rebus curas*, pro *alienas res.* Plaut. Trucul. ſc. ad fores v. 34.

Dativus pro ablativo, ut, *Pugnabit amori*, pro *cum amore.* Virg. 4. Æneid. v. 38.

Accuſativus pro nominativo, ut, *Urbem quam ſtatuo veſtra eſt*, pro *urbs.* Virg. 4. Æneid. v. 573.

Accuſativus pro genitivo, ut, *Quid tibi hanc curatio eſt rem*, pro *hujus rei.* Plaut. Amphit. ſcen. bene vale.

Accuſativus pro ablativo, ut. *Beni neque liberalis functus eſt officium viri*, pro *officio.* Teren. Adel. act. ſcen. 5. v. 18.

Vocativus pro nominativo, ut, *Venis exſpectate*, pro *exſpectatus.* Virg. 2. Æneid. v. 2, 3.

Ablativus pro dativo, ut, *Haret pede pes*, pro *pedi.* Virg. 10. Æneid. v. 361.

Plura ejuſmodi inter legendum occurrunt.

Enallage generum eſt, quando genus pro genere ponitur; ut, *Nube gravidâ candicante quod tempeſtatem album vocant. Bellantur*, pro *bellant.* (Paſſivum genus pro Activo.)

Enallage perſonarum eſt, quando perſona pro perſona uſurpatur, ut, *Si quis me quæret. Præſto eſt*, pro *præſto ſum.*

Enallage temporum eſt, quando tempus pro tempore ponitur, ut, *Vicimus* pro *vincemus.*

Enallage

Enallage modorum est, quando modus pro modo ponitur; ut, *Valebis*, pro *vale*. *Expectabis*, pro *expecta*.

Infinitivus nonnunquam pro imperfecto Indicativi maximè apud historicos & poëtas ponitur; ut, *Adferre & dicere*, pro *adferebat & dicebat*.

Enallage numerorum est, quando numerus pro numero locatur; ut, *Dedimus operam*, pro *dedi*.

SYNTHESIS.

Synthesis est, quando constructio refertur ad sensum & significationem non ad vocem.

Triplex est Synthesis { Adjectivi & Substantivi. / Relativi & Antecedentis. / Nominativi & Verbi

Synthesis fit in Adjectivo & Substantivo, & Relativo & Antecedente quinque modis.

(1.) Discernendi sexûs gratiâ; ut, *Elephas gravida*.

(2.) Supplementi causâ; ut, *Transtulit in Eunuchum suam*, scilicet *fabulam*.

(3.) Per nomina Collectiva; ut, *Manus vulnera passi*.

(4.) Per nomina Distributiva; ut, *Pars vulneribus confecti*.

(5.) Per nomen abstractum pro concreto positum; ut, *Ubi est scelus qui me perdidit*, pro *sceleste*.

Synthesis in Nominativo & Verbo fit duobus modis.

(1.) Per nomina Collectiva; ut, *Major pars ferarum non bibunt æstate*.

(2.) Per Partitiva; ut, *Celeri gradu eunt uterque*.

SYNECDOCHE.

Synecdoche est, quando adjectivum vel verbum conveniens cum toto, regit partem totius in Accusativo vel Ablativo.

Synecdoche fit duobus modis.

(1.) Per Adjectiva vel nomina, vel participialia aliquam proprietatem significantia; ut, *Nuda genu*, scilicet *venatrix*. *Femur ictus, cecidit*, scilicet *Annibal*.

(2.) Per Verba Neutra & Passiva; ut, *Tremit artus*; scilicet *equus*. *Truncatur membra* bipenni.

Observ. Accusativus est usitatior poëtis, & historicis; Ablativus oratoribus; ut, *Contremisco tota mente atque omnibus artubus. Rasus capite & supercilliis*.

ECLIPSIS.

Eclipsis cum aliquid in oratione deest, quod foris sit petendum; ut, *Turpe dictu*, subauditur *est*.

Cujuslibet autem partis Orationis interdum fit Eclipsis.

Nomini

Ellipsis,
- Nominis; ut, *Pauca loqui*, subauditur *Verba*.
- Pronominis; ut, *Præ quod tu velis*, subaud. *eo*.
- Verbi; ut, *Rari quippe boni*, subaud. *sunt*.
- Participii; ut, *Ingenio auctore*, subaud. *existente*.
- Adverbii; ut, *Vereor ne possit*, subaud. *non*.
- Conjunctionis; ut, *Velim suspicias*, subaud. *ut*.
- Præpositionis; ut, *Despiciente æthere summo*, subaud. *ex æthere*.
- Interjectionis; ut, *Me miserum*, subaud. *heu*.

HELLENISMUS.

HEllenismus est constructio quæ legem & morem Græci sermonis non Latini servat; ut, *Optavit pauper vivere*, pro *pauperem*.

1. *Obser.* Verba audio & clueo, pro *nominor*. *dicor*, & *videor* jungunt sibi nominativum; ut, *Audisti Rex patresque*, i. e. *dictus* vel *appellatus*. *Victor victorum cluet*, i. e. *videtur, apparet*. *Cluet legum conditor*, i. e. *audit nominatur*.

2. Adjectiva regunt aliquando genitivum singulatem & pluralem vi partitionis; ut, *Nigra lanarum*, pro *nigræ lanæ*, *Sero diei*, pro *sero die*. *Opaca locorum*, pro *opaca loca*. *Cuncta terrarum*, pro *cunctas terras*.

3. Interdum jungitur verbis motus infinitivus pro supino; ut, *Venerat petere*, pro *petitum*. *Misit orare*, pro *oratum*.

ARCHAISMUS.

ARchaismus est constructio quâ prisca vetustas potissimum usa est; ut, *Absente nobis*, pro *absentibus*.

Submonitio.

Archaismos *notare*, *non imitari debemus*; *quorum magnus est apud Authores priscos numerus*, & *frequens usus*.

Ordo Declarationis Grammaticæ à *Despauterio* mutuatus.

DEclaratio Grammaticæ, est ordo quidam quo singulæ dictiones explicandæ clarioris intelligentiæ causa ad naturam suam, propriumque regimen reducuntur.

1. Primo loco ponuntur particulæ *excitandi hortandi*, *optandi*, *vocandi*, *demonstrandi*, *negandi*, *similitudinis*, &c. *Conjunctiones* & *Interjectiones*.

2. *A vocativo* si sit in oratione incipiendum.

3. Sequitur *Nominativus* à verbo, à fronte rectus, aut *dictio nominativi* loco posita.

4. Dictio sequitur quæ nominativo cohæret, velut *adjectivum* aut *substantivum*.

5. Adjicitur *verbum personale*; si *verbum impersonale* occurretit ab eo est incipiendum.

6. Sequuntur verbum *adverbia.*

7. Adduntur *cujus* à verbo *recti,* qui si plures sint ordine explicantur.

8. *Dictio regens* præit rectæ; *verbum finitum* infinito: *substantivum* adjectivo.

9. Quod *deest suppleri* debet.

Ad summam in declaratione quærendum est verbum, deinde quid ei præponatur, demum quid subjungatur.

Ordo declarationis perturbatur propter quædam quæ præcedunt.

1. *Interrogativa.*

2. *Relativa.*

3. Quædam particulæ *cum, deinde, deinceps, sic, sicut, licet, quoniam,* quæ petunt verba duo.

4. *Negativa.*

5. Propter divisiones Logicæ; ut, *animalium aliud ratione præditum, aliud expers.*

6. *Antecedens* præponitur relativo.

DE PROSODIA.

PRosodia est, quæ rectam vocum pronunciationem docet.

Versatur circa duo scilicet { Accentum, & Quantitatem

DE ACCENTU.

Accentus seu tonus est ipsa pronunciandi ratio, quâ syllaba vel attollitur vel deprimitur.

Accentus est triplex. { Acutus, Gravis, & Circumflexus

Acutus attollit syllabam, & notatur virgulâ obliquâ ascendente in dextram, hoc modo (´)

Gravis deprimit syllabam, & notatur virgulâ obliquâ descendente in dextram, hoc signo (`)

Circumflexus tardat syllabam, & componitur ex utrisque, acuto scilicet & gravi, ad hunc modum (^)

DE ACCENTIBUS.

Regula.

I. Dictio monosyllaba natura brevis, aut positione longa habet accentum acutum; ut, *Mél, fél fróns, crúx,* Natura longa, circumflexum; ut, *Rûs, thûs, flôs.*

II. Dictio dissyllaba prima longa & ultima brevi, primam circumflectit; ut, *Músa, Rôma.* In cæteris accuit; ut, *Dées, léges, clámas.*

III. Polysyllaba dictio quæ natura penultimam longat, & ultimam breviat, in penultima circumflectitur; ut, *Românus, togâtus, Homêrus, naturâ, amâre audîre.*

IV. Polysyllaba

IV. Polysyllaba dictio quæ naturâ, aut positione habet ultimam longam, aut penultimam positione, acuit eandem; ut, *Sacerdos, fecerunt, audires.* Si brevem habet penultimam, acuit antepenultimam; ut, *Dominus, maximus, Pontifex.*

Exceptio.

1. Quædam in antepenultima assumunt acutum, licet penultima sit longa, distrimînis causa, ne videantur duæ dictiones; ut, *Subinde, deinde, proindè, duntaxat, quomodo, enimvero.*

2. Quædam composita acutum habent, in penultima licet brevi; ut, *Calefácis, frigefácis, patefácis.*

3. Vocativi nominum propriorum in *ius*, acutum habent in penultima, brevi & genitivi, in quibus est Apocope; ut, *Virgíli, Mercúri, Antóni.*

4. Quædam composita habent acutum in ultima; ut, *Benedíc, Calefác, calefít, tepefít.*

5. Syncope, accentum mutat; ut, *Cælicolûm* pro *Cælicolárum, Deûm* pro *Deorum.*

6. Encliticæ acutum rejiciunt in syllabam præcedentem; ut, *Homóque, Vinâque, Doctósque, illúmne.*

N B. Idioma sive proprietas cujusque linguæ notanda est: latinè flexa, latinum habent accentum: Græcè, Græcum.

DE QUANTITATE.

Quantitas tempus est vel spatium illud, sive mora, quâ syllaba profertur.

Syllabæ partim breves, partim longæ, partim communes sunt.

Syllaba *brevis* est, quæ unum tempus habet, cum hac nota (ŭ) ut, *Pĭus, Dĕus.*

Syllaba *longa* est quæ duo habet tempora, cum hoc signo (-) ut, *Audax, Hēros.*

Syllaba anceps seu *communis* est, quæ nunc brevis nunc longa est; ut, *Tenĕbræ, Volucris.* In prosa oratione tamen semper corripiuntur; ut, *Tĕnebræ, Vŏlucris, Cāthedra.*

Apud Græcos ε & ο, quæ *e* & *o* breve valent, perpetuò sunt breves; η & ω quæ *e* & *o* longum valent, semper sunt longæ, ut, *Erēmus, Idōlum.*

Regulæ de quantitate primarum Syllabarum.

Regula.

I. Vocalis ante vocalem in latinis dictionibus brevis est; ut, *Pŭer, fŭit, vŭit.*

Exceptio.

Fio i habet longum, nisi sequatur r; ut, *Fiebam, fiam*: Sin r sequitur, breve est; ut, *Fierent, fieri.*

Interrogandi & dandi casus quintæ declinationis *e* ante *i* producunt; ut, *Diēi, speciēi,* præter, *Rĕi, spĕi, fidĕi.*

Genitivus in *ius* habet *i* longum in soluta oratione, in carmine tum brevi tum longum; ut, *Unius, illius*, præter *Alterius*, quod ubique *i* habet breve, *Alius* verò longum.

Cai, Pompei, Vultei, & si qui sunt similes vocandi, casus, penultimam habent longam.

Che, & *io*, interjectio priorem habent communem.

Græca multa vocalem ante vocalem longam habent; ut, *Æneïa, Pierides, Chorea, platea, aer* quædam tamen à Poëtis corripiuntur, ut, *Dædalëus, Diana.*

II. Diphthongus quævis longa est tam in Græcis quàm in Latinis dictionibus; ut, *Melibœus. præmium laus.*

Exceptio.

Præpositio Præ composita, cùm vocalem præcedit, brevis est; ut, *Præeo, præustus.*

III. Vocalis ante duas consonantes, vel unam duplicem longa est; ut, *Terra, gāza.*

Exceptio.

Bijugus, quadrijugus, & reliqua à *jugo* composita vocalem ante *s* corripiunt.

Vocalis brevis ante mutam & liquidam ejusdem dictionis, in carmine communis est, at in soluta oratione perpetuò corripitur; ut, supra etiam dictum; ut, *Latĕbræ, phărĕtra, cerĕbrum*: Reperiuntur tamen quædam, quæ naturâ longa sunt: ut, *Ambulācrum, candelābrum, delūbrum.*

IV. Derivata sequuntur naturam eorum à quibus derivantur; ut, *Lĕgebam, lĕgam, lĕgito*, prima brevi à *Lĕgo* cujus prior itidem brevis est, *Lēgeram, legissem, lēgero* prima longa à *Lēgi*, cujus prior etiam longa est.

Excipiuntur tamen quædam, quæ à brevibus deducta primam producunt.

Cujusmodi sunt.

Fomes à *fŏveo.*	Tēgula à *tĕgo.*
Mobilis à *mŏveo.*	Lex lēgis à *lĕgo.*
Laterna à *lăteo.*	Vox vocis à *vŏco.*
Regula à *rĕgo.*	Mācero à *măcer.*
Sedes à *sĕdeo.*	Humanus ab *hŭmus.*
Litera à *lĭno.*	Nonus à *nŏvem.*
	Stipendium à *stĭpo.*

Sunt & contrà, quæ à longis deducta corripiuntur, qualia sunt.

Lŭcerna à *lūceo.*	Vĭtium à *vīto.*
Arista ab *āreo.*	Frăgor, & Frăgilis, à *frango.*
Sapor à *sāpio.*	Ŏdium ab *ōdi.*
Vadum à *vādo.*	Bŭbulcus à *būbus.*

Et multa alia, quæ usu assiduaque Poëtarum lectione sunt discenda.

De Compositione.

V. Composita simplicium quantitatem sequuntur; ut, *Perlĕgo à lĕgo, consŏlor, à sŏlor, Concĭdo, à cædo, Allĭdo à lædo.*

Hæc à simplicibus longis orta corripiuntur.

Dejĕro, Pejĕro, } *à jūro.*
Pronŭba, Innŭba, } *à nūbo.*
Maledĭcus, Caussidĭcus, } *à dico.*

Semisŏpitus *à* *sōpitus.*
Nihĭlum ex *ne* & *bilum.*
Cognĭtum, & Agnĭtum } *à notum.*

Imbĕcillus à bācŭlo descendens, secundam longam habet.
Connŭbium à nūbo secundam syllabam habet communem.

De Præpositionum compositione.

VI. A, e, de, di, se, longa sunt; ut, *Āmitto, ērumpo, dēduco, dīripio sēparo.*

Exceptio.

Dirimo & *Dissertus di* corripiunt. *Præpositio* re, *brevis est*: *Refert à refero* corripitur: cum significat *interest* producitur.

Pro præpositio brevis est apud Græcos; ut, *Prōpontis*, longa apud Latinos; ut, *Proveho.*

Excep. Verum corripiuntur *prŏfundus, prŏfugus, prŏnepos*, & *prŏneptis, prŏfestus, prŏfari, prŏfiteor, prŏfanus, prŏfectio, prŏcella, prŏtervus*, & *prŏpago* cum genus significat; nam *prōpago* cum ad vites fertur producitur.

Propino, propago verbum, *propulso, procuro propello*, & *proserpina* primam habent communem; *profundo* rarissime eandem producit.

Præpositiones *Ab, ad, ante, circum, in, ob, per, sub, super*, corripiuntur; ut, *Abeo, adoro, antefero, circumago, inuro, obeo, perimo, subeo, superaddo.*

De, a, e, i, y, & o, in compositione.

VII. Si prior pars compositi à vocali terminetur, producitur; ut, *trāno, trādūco, trādo.* Sin autem *e* fere brevis est; ut, *Liquĕfacio, tepĕfacio, stupĕfacio, nĕfas, trĕcenti.*

Rarefacio, patefacio, rarefio, liquefacio, & *tepefacio* longa etiam reperiuntur.

Excipe *Nēquis, nēqua, nēquod, nēquam, nēquitia, nēquaquam, nēquidquam, nequando; videlicet, venēficus, venēfica, semēdius.*

Si prior pars compositionis in *i* vel *y* desinat, corripitur; ut, *Omnipotens, caussidicus, tubicen, biceps, triceps, bicorpor, tricorpor, Polydorus*, & *similia.*

Excep. I longum habent *ibidem, ubique, idem*, (pronomen masculini generis; nam neutrius breve est) *Bīgæ, quadrīgæ siquis, siqua, sīquod, scilicet, tibicen, bimus, trimus, quadrimus, tantidem, quivis,*

quidam, quilibet, biduum, triduum, cæteraque composita ex *dies, meridies, quotidie, &c.*

Quadriduum corripitur interdum; ut, & *quotidianus* à Catullo, *Ubicunque*, frequentius *i* habet breve. *Ubivis* & *ubilibet* produci solent. *Patricida & matricida* produxit Ausonius.

O in Græcis dictionibus priorem compositi partem claudens corripitur; ut, *Cymŏthoë Carpophorus, Argŏnauta.*

Excep. Quæ per omega scribuntur longa sunt; ut, *Geometra, Minotaurus, lagopus.*

O in latinis dictionibus compositis, partim producitur; ut, *Aliōquin, quandoque*, partim corripitur; ut, *Quandoquidem, hŏdie, duodenus, &c.*

De præteritis dissyllabis.

VIII. Præterita dissyllaba habent priorem longam; ut, *Vēni, vīci.*

Excep. Stĕti, dĕdi, scĭdi, tŭli, bĭbi, fĭdi à findo, corripiunt primam. Compositum *Abscidi*, cùm à *cado* descendit, producit mediam: à *scindo*, corripit.

IX. Cùm prima syllaba præteriti geminatur, eadem & secunda brevis est; ut, *Cecĭni, tetĭgi.*

Excipiuntur *Decĭdi à cædo, Pepēdi à pedo*, in quibus secunda longa est; ut, & iis, in quibus duæ consonantes sequuntur; ut, *Cucurri, tetendi.*

De Supinis dissyllabis.

X. Supina dissyllaba priorem habent longam; ut, *Visum, motum.*

Excep. *A recor ratum à sero sătum, à do dătum, à cito cĭtum, à lino lĭtum*, ab eo *ĭtum, à ruo rŭtum, à queo quĭtum, à sino sĭtum*, supina dissyllaba primam corripiunt.

Appendix.

Citum à cieo secundæ conjugationis priorem brevem habet; unde *Concĭtus, excĭtus*, penultima brevi. *Cĭtum* vero à *Cio* quarti ordinis priorem producit; unde *Concĭtus, Excĭtus.*

Ruo nunc facit *ruitum* supino, priscis seculis *rŭtum* fecit; unde extant composita, *Dirŭtum, erŭtum, obrŭtum.*

Statum videtur priorem habere communem; inde enim status, us, & status, a, um, priore brevi oriuntur; & composita quæ per *i* efferuntur, ipsi corripiunt; ut *præstitum.* Inde etiam staturus, *constaturus*, & quæ per *a* efferuntur, eandem producunt.

De supinis polysyllabis.

XI. Supina in *tum* polysyllaba, præcedente *u*, habent penultimam longam; ut, *Solūtum, argūtum, indūtum.* Item in *itum* à præteritis *ivi*; ut, *cupivi cupitum, petivi petitum, conditum à condio.*

Appendix. Supina in *tum* à præteritis in *ui* dissyllabum per *u* vocalem, cæteraque supina in *itum*, habent penultimam brevem; ut, *Monui, monitum, tacui, tacitum; credidi, creditum.*

DE

De Singulari Nominis Incremento.

Ubi de syllabis mediis.

INcrementum nominis est quando obliqui superant nominativum syllabis; ut, *Sermo sermonis, Lapis, lapidis, lapidi, lapidibus.*

Incrementum primæ & secundæ declinationis.

A incrementum primæ declinationis nullum est nisi apud Poëtas; ut, *Aulai, Pictai* quod longum est.

Incrementa secundæ declinationis corripiuntur; ut, *Miser, miserī, Vir, virī, Satur, saturī,*

Excep. Iber ibērī penultimam habet longam, & ex eo compositum; *Celtiber celtibērī.*

Incrementa tertiæ declinationis.

A incrementum singulare tertiæ declinationis longum est: ut, *Vectigal, vectigālis, Pietas, pietatis, Calcar, calcāris.*

Corripe masculina in *al* & *ar*: ut *Sal, sălis, Hannibal, Hannibălis, Amilcaris, par* cum compositis. *Impar, impăris, Compar, is. Dispar, is.*

Item Græca in *a*, & *as*: ut, *Poëma, poemătis, Stemma, stemmătis, Pallas, pallădis*: & quæ consonantem habent ante *s*: ut, *Arabs, trăbis, Arabs, arăbis*: & *Eax, styrax, arctophylax*, & alia composita à *phylax, smilax*, & *climax*, & alia quædam inusitata, *dropax, colax, nycticorax*, &c. *Caudax* & *Pharnax* non sunt in usu, sed *Pharnaces, Caudacis.*

E.

E incrementum singulare tertiæ declinationis breve est: ut, *Grex, grĕgis, teres.*

Excipitur *Iber, ibērĭs*, & Genitivus *enis* penultimam habet longam: ut, *Ren rēnis, Siren sirēnis*; *Hymen hymĕnis*, corripitur; Producuntur tamen *Ver vēris, mansues mansuētis*, locuples, *hæres hæredis, quies*que, *Rex, vervex præsăx, seps, plebs, Rex* insuper *halex.*

Item peregrina in *el*: ut, *Michaël*, & Græca in *er* & *es*: ut, *Crater, crateris, luter, ſoter, tapes, lebes*: præter *Aer* & *æther.*

I vel Y.

I vel Y, incrementum singulare tertiæ declinationis breve est: ut, *Stips, stipis, chlamys, chlamydis, chalybs, chalybis.*

Excep. Genitivus *inis* vel *ynis*, à nominibus Græcis, penultimam producit: *ut Delphin delphīnis, Phorcyn, Salamis*, Item, *Dis ditis, vibex vibĭcis, glis gliris, gryps gryphis, Samnis Samnītis, Nesis nesĭdis, apsis, apsĭdis*, &c. Sunt qui *apsidis*, putent posse corripi.

Ix vel Yx.

Nomina *ix* vel *yx*, syllaba finita penultimam genitivi habent longam, ut, *Felix, felīcis, bombyx, bombycis, mastix, mastīgis, perdix, coturnix, pernix, lodix.*

Excep. Corripiuntur *Histrix histricis, fornix fornicis*: *pix, nix,*

salix, *mastix*, *mastichis*, *onyx*; *calix*, *varix*, *coxendix*, *larix*, *japix*, *natrix*, serpentis genus; item *styx*, *strix*, & propria quædam; ut, *Ambiorix* & gentilia; ut, *Biturix*, *Appendix* multi protrahunt, sunt tamen qui brevitari contendant *Bombyx* variatur.

O.

O incrementum singulare tertiæ declinationis in latinis nomiminibus longum est; ut, *Sol*, *solis*, *vox*, *velox*, *victor*, *ros*, *flos*, *dos*, *custos*, *tiro*.

Excep. Græca in *on*, quæ in obliquis habent *Omicron* corripiuntur; ut, *Philæmon Philæmonis*, *Palæmon*, *Syndon*, *Agamemnon*, *Jason*, *Amazon*; & multa alia, quæ usu discenda sunt; latini interdum *n* literam omittunt; ut, *Macedo*, *Macedonis*, *Brito*, *Saxo*, *Pepo*, *Vasco*.

Quæ vero per *Omega* scribuntur longa sunt; ut, *Simon*, *Simonis*, *spado*, *mango*, *agon*, *sidon*, *solon*, *lacon*, *sicyon*, &c. Duo variantur, *Orion* & *Ageon*.

Genitivus in *oris* à nominibus latinis neutris, penultimam habet brevem; ut, *Marmor marmoris*, *Ebur eboris*, *Corpus corporis*; *Ador*, (quod raro declinatum invenitur) communem. Sed *os oris*, & comparativi gradus; ut, *major*, *majoris*, &c. incrementum longum habent.

Et πȣ̃ς ποδὸς composita; ut, *Tripus tripodis*, &c. & item *memor*, *arbor*, *lepus*, *bos*, *compos*, & *impos* corripiuntur.

Corripiuntur etiam *Cappadox Cappadocis*, *Allobrox*, *præcox*, & quæ consonantem habent ante *s*; ut, *Scrobs scrobis*, *Æthiops*, *Cecrops*, *Delops*, præter *Cyclops*, *cercops*, *hydrops*.

U.

U incrementum tertiæ declinationis breve est; ut, *Murmur murmuris*, *furfur*, *turtur*.

Dux, *ligus*, & *pecus*, *intercus*, cum *Præsule* turtur.

Excep. Interrogandi casus, *udis*, *uris*, & *utis*, à nominibus in *us*, penultimam habent longam, ut, *Palus Palūdis*, *incus incūdis*, *tellus tellūris*, *virtus virtutis*; item *fur furis*, cum cæteris obliquis; itemque *Pollux*, *lux*, & *frugis* à nominativo *frux* inusitato.

De Plurali Nominis Incremento.

PEnultima genitivi vel dativi pluralis numeri dicitur incrementum plurale, cum uterque casus longior est nominativo ejusdem numeri; ut, *Musa musarum*, *ambo*, *amborum*; *res*, *rerum*, *rebus*.

A, e, o, incrementa multitudinis longa sunt; ut, *Quarum*, *rērum*, *bovum*, *ambabus*, *rebus*.

I & *U* incrementa multitudinis corripiuntur; ut, *Quibus*, *tribus*, *mentibus*, *lacūbus*, *verūbus*.

De

De Verborum Incremento.

INcrementum verbi est, quando secunda persona præsentis Indicativi superatur syllabarum numero. Si verbum itaque longius sit una syllaba, unum habebit incrementum: ut, *Amamus, amatis.* Si duabus syllabis norma superetur, duo erunt incrementa; ut, *Amabamus, amabatis.* Si tribus tria. Si denique quatuor, totidem erunt incrementa; ut, *Audiebamini.*

In verbis deponentibus fingenda est vox activa, ad quam verborum incrementa dirigantur.

Ultima syllaba, nunquam est incrementum, prima verò est, si norma ipsa sit monosyllaba; ut, *Das, flas, damus, datis, dare, flamus, flatis, flare.*

De Incremento verborum per A.

I. A in omni verborum incremento producitur; ut, *Stābam, amāres, docebāmus, audiebāmini.*

Excep. A primum duntaxat incrementum verbi *do, das,* corripitur; ut, *Damus, dabuēre, dăre*; ob quam causam ponuntiamus, *circumdămus, circumdăbam, circumdăre, venundăbo, venundăre,* &c. penultima brevi.

De Incremento verborum per E.

II. E in omnibus verborum incrementis producitur; ut, *Flēbam, rēbar, docērent.*

Excep. E ante R breve est in quovis præsenti & impefecto tertiæ conjugationis; ut, *Cognoscĕre, legĕram, legĕris* vel *legĕre.*

Beris etiam, & *Bere* corripitur; ut *Celebrabĕris, celebrabĕre.*

Reris tamen, & *Rere,* producitur; ut, *Loquerēris, prosequerēre.*

Vĕlim etiam, *vĕlis, vĕlit,* &c. breviantur.

E ante *ram, rim, ro,* corripitur; ut, *Amavĕram, amavĕrim, amavĕro.*

Append. Poëtæ in præterito Indicativi *e* literam ante *runt* syllabam pro suo jure interdum corripiunt; ut,

Virg. *Obstupni steteruntque comæ, & vox faucibus hæsit.*

De Incrementis verborum per I.

III. I in quovis verborum incremento corripitur, ut, *Linquimus, amabimus, audiebamini; Venimus, comperimus, reperimus,* in præterito perfecto.

Excep. I longum habent; *Nolito; nolite, nolimus, nolitis, vellimus, vellitis, simus, sitis,* & quæ ex ipsis componuntur; ut, *Possimus, adsimus, prosimus,* &c.

Append. Penultima præteriti in *ivi* longa est, ut, *Petivi*; & primum incrementum quartæ conjugationis; ut, *Ibam, ibo, ito, subimus, venimus, reperimus, audimus,* præsentis temporis.

Tempora

Tempora ſubjunctivi modi ſyllabis *rimus* & *ritis* finita, habeantne penultimam brevem aut longam, Grammatici certant, *Aldus* tamen in *præterito perfecto* modi ſubjunctivi, ubique ſyllabas illas pro brevibus habendas, in *futuro* autem in oratione ſoluta longas eſſe debere, in *carmine* vero indifferentes contendit.

De Incremento verborum per O & V.

O in verborum incrementis ſemper producitur; ut, *Facitōte.*

U in verborum incrementis ubique corripitur; ut, *Sŭmus, poſſŭmus, volŭmus.*

U penultima futuri in *rum*, & participii in *rus*, ſemper eſt longa; ut, *Amaturum, peritūrum, amaturus peritūrus.*

De Adjectivis in Inus.

V. Adjectiva in *inus* latina penultimam producunt; ut, *clandeſtīnus, mediaſtīnus, parietīnus, matutīnus, veſpertīnus, repentīnus.*

Præter hæc ſequentia penultimam corripientia.

Diutĭnus,	Hornotĭnus,	Fagĭnus,
Craſtĭnus,	Serotĭnus,	Cedrĭnus,
Priſtĭnus,	Oleagĭnus,	Carbaſĭnus.
Perendĭnus,		

Et reliqua materialia, ſive à metallorum nominibus formata in *inus*; qualia ſunt permulta à Græcis vocibus deducta in *ινος*; ut, *Chryſtallĭnus, myrrhĭnus, hyacinthĭnus, adamantĭnus.* Cætera uſus & Poëtarum obſervatio facile docebit.

De Ultimis Syllabis.

DE ultimis ſyllabis, quæ privatis præceptionibus cognoſcuntur nunc agendum eſt.

A.

A finita longa ſunt; ut Amā, *ergā, extrā.* Corripe. *Eiă, ită, poſteă, quiă, pută adverbium.* Item caſus omnes in *a*; ut, *Anchoră, volă, caſtră*: præter ablativum; ut, ab hac *muſa*, & vocativos Græcos; ut, *Æneă*, ô Atlă, ô *Thomă.* Numeralia quædam in *ginta a* finalem habent communem, ſed frequentius longam; ut, *triginta, quadraginta.*

E.

E litera finita corripiuntur; ut, *Nate, fuge, pone, pæne, nempe.*

Exceptio.

Producuntur omnia primæ & quintæ declinationis; ut, *Anchiſiades*, ô *Anchiſiade*, *Calliope*. *rē*, *diē*, & quæ inde oriuntur; ut, *Quarē*, *hodie*; quibus adde *famē*, *cetē*, *tempē*, *fermē*, *ferē*, *ohē.* Item verba Imperativi modi numeri ſingularis ſecundæ conjugationis; ut, *Vidē*, *valē*; *Cave*, *reſponde*, *vide*, *vale* ſæpe corripiuntur. Sunt etiam longa monoſyllaba, ut, *me*, *te*, *ſe.* Exceptis conjunctionibus Encliticis,

cis, Que, ne, ve: Et syllabicis adjectionibus; pte, ce, te; ut, *Suapte, hisce, tute.*

Longa præterea sunt adverbia à nominibus secundæ declinationis profecta; ut, *Placidē, valdē, minimē, summē*: præter *benè* & *malè*.

Append. Adjectiva tertiæ declinationis, cùm in adverbia transeunt ultimam habent brevem; ut, *Sublimè, suavè, dulce, facile, difficile.*

I.

I vocali terminata longa sunt; ut, *Classi, fieri, uti, Mercuri.*

Exceptio.

Corripe *Nisi, Quasi*, & Græca quæ in *i* vel *y* exeunt; ut, *Palladi, Daphni, moly. Mihi tibi, sibi* ultimam habent communem. *Ibi, ubi, tibi* cum dissyllabum est, frequentius corripiuntur, *Necubi, sicubi*, & *sicuti* semper correpta inveniuntur.

O.

O finita ambigua sunt; ut, *Quando, vigilando, nolo.*

Excipe monosyllaba; ut, *Ō, do, sto*: dativos & ablativos, ut, *somnō, tuō* Item Græca quæ habent omega; ut, *Androgeō, Cliō, Alectō*, & cætera ejusdem generis, quibus accedit *ergō* pro causa: Item adverbia à nominibus orta; ut, *Subitō, meritō, multō*; quibus adduntur *Adeō, ideō*; præter *sedulō, mutuō, crebrō, ferō, verō*, quæ sunt communia. Et *Modō, quomodō, dummodō, postmodō, citō, imō*; quibus accedunt, *Sciō, nesciō, duō*, quæ semper corripiuntur.

U.

U finita longa sunt; ut, *Manū, cornū, Panthū, amatū, diū.*

B. D. T.

B, D, T. litteris terminata corripiuntur; ut, *Ab, quod, caput.*

C.

C litera finita longa sunt; ut, *Sic, hoc, hîc*, adverbium.

Exceptio.

Corripe *nec, donec. Hic* pronomen est anceps. *Fac* tutius corripitur.

L.

L finita brevia sunt; ut, *Asdrubal, semel, Consul, mel.*

Excep. Sal, nil, sol, longa sunt: item pleraque peregrina; ut *Nabal, Daniel, Saul.*

M.

M finita priscis temporibus corripiebantur, neque à sequente vocali ut jam fit excipiebantur, quod etiam nunc in compositis verbis cernitur; ut,

Insignita ferè tum millia militum octo. Ennius.
Quo te circumagas? quæ prima aut ultima ponas. Juven.

N.

N litera finita longa ſunt; ut, *Ren*, *ſplen*, *ſin*, *Titan*, *Actæon*, & cætera tertiæ declinationis quæ in *on* exeunt: Item accuſativus Græcus nominum in *as*, *es*, *e*; ut, *Æneam*, *Anchiſen*, *Calliopen*. Græcus iſidem Genitivus multitudinis cujuſvis declinationis; ut, *Cimmerion*, *Epigrammaton*.

Corripe *an*, *in*, *forſan*, *forſitan*, *tamen*, *attamen*, *viden*. Item *en* ſyllaba finita, quæ faciunt genitivo *inis*; ut, *Nomen*, *pecten*, *flumen*, *flamen*. *Corripiuntur* etiam Græca in *ov*, quæ ad ſecundam noſtram declinationem ſpectant; ut, *Pelion*, *Ilion*, *Erotion*: Omnes quoque accuſandi caſus, qui à nominibus ultimam brevem habentibus proficiſcuntur; ut, *Scorpion*, *Thetin*, *Itys*, *Majan*, *Æginan*.

R.

R litera terminata corripiuntur; ut, *Calcar*, *ſemper*, *precor*, *Hector*.

Producito *Cur*, *far*, *fur*, *iber*, *lar*, *nar*, *ver*, *par*, cum compoſitis, ut, *Compar*, *diſpar* & *impar*; & græca, quæ faciunt genitivo *eris* longum, ut, *Crater*, *ſtater*. Adde *æer* & *æther*. *Cor* melius corripitur *Celtiber* anceps eſt.

As.

As ſyllaba finita longa ſunt; ut, *Æneas*, *Pallas*, *Pallantis*, *fas*, *nefas*.

Corripe Græca, quorum genitivus exit in *adis*; ut, *Arcas*, *Pallas*, *Palladis*. Item accuſativos tertiæ declinationis nominum Græcorum, ut, *Troas*, *Delphinas*, *Heroas*.

Es.

Es ſyllaba terminata longa ſunt; ut, *Anchiſes*, *locuples*, *quoties*, *otiis*, *jubes*, *audies*.

Corripe nomina tertiæ declinationis quæ creſcunt in obliquis penultima brevi, ut, *Dives eques*, *hoſpes*, *pedes*. Præter, *Abies*, *aries*, *Ceres*, *paries*, *pes* cum compoſitis, ut, *Corniipes*, *ſonipes*.

Es à verbo *ſum*, etiam breve eſt, & ex eo compoſita, ut, *Potes*, *ades*. Item *penes*. Græca etiam neutrius generis, ut *Catoëthes*. Præterea nominandi vocandique caſus Græcorum, ut, *Arcades*, *Troës*, *dæmones*, *Rhetores*, *Amazones*.

Charybdes, *hæreſes*, *metamorphoſes* & ſimiles nominativi producuntur, quia non ſunt caſus Græci ſed Latini.

Is vel Ys.

Is vel Ys finita corripiuntur; ut, *Apis*, *inquis*, *dixeris*, *Thetys*.

Ris ultima futuri Subjunctivi modi ferè ſemper corripitur. Reperitur tamen interdum hoc tempus longum, quod cæſuræ quidam tribuunt; ut,

Da mihi te placidam, dideris in carmina vires. Ovid.

Excipe

Excipe casus omnes multitudinis; ut, *Viris*, *armis*, *musis*, *nobis*, *queis*, pro *quibus*, *omneis*, *urbeis*. Item *Glis*, *vis*, nomen & verbum, *velis*, *sis*, cum compositis; ut, *Quamvis*, *nobis*, *adsis*; *possis*, tamen à Juvenale corripitur. Et secundas personas numeri singularis modi Indicativi, quartæ conjugationis; ut, *Audis*, *nescis*, *sentis*.

Longa præterea sunt quorum Genitivus exit in *inis*, *entis*, *itis*, penultima longa; ut, *Salamis*, *Simois*, *Samnis*, *lis*.

Os.

Os finita longa sunt; ut, *Os*, *oris*. *Erectos*, *Achos*, *Tros*, *Minos*, *Heros*, *Androgeos*, & cætera quæ Omegâ scribuntur.

Corripe *Os*, *ossis*, & *exos*; *compos*, & *impos*. Et Græca neutra; ut, *Chaos*, *melos*, *Argos*. Item *os* quæ finitæ ad secundam Latinorum declinationem transeunt; ut, *Tyros*, *Arctos*, *Ilios*. Omnes denique genitivi casus à quibuscunque rectis proficiscantur; ut, *Arcados*, *Pallados*, *Tethyos*, *Typhoeos*, *Tereos*.

Us.

Us syllaba terminata brevia sunt; ut, *Littus*, *intus*, *sensibus*. Et nominandi vocandique casus singulares quartæ declinationis; ut, *Domus*, *manus*.

Excipe monosyllaba; ut, *Plus*, *rus*, *thus*. Et quæ crescunt in obliquis penultima longa; ut, *Salus*, *tellus*, *palus*. Et nomina quartæ declinationis, præter casus ante dictos; ut, *Aditus*, *vultus*.

Denique Græca nomina quorum genitivus exit in *untis*; ut, *Opus*, *amathus*. Et quæ ex πῦς ποδὸς componuntur; ut, *Tripus*, *Melampus*. Quæque ex *oos* contrahuntur; ut, *Panthus* ex *Panthoos*. Item genitivus in *us* à femininis in ω; ut, *Manto*, *Mantus*; *Clio*, *Clius*, &c. Item salvatoris nostri nomen *Jesus*.

Append.

Us finita non contracta, ob *os* syllaba profecta, corripiuntur; ut, *Pamphagus*, *Oribasius*, *Polypus*

DE PEDIBUS.

HActenus de syllabis tum brevibus, tum longis, tum communibus dictum est, reliquum est ut & de pedibus, qui ex ipsis syllabis, & de versu, qui ex pedibus constat, paucis agamus.

Pes est pars versus, certo syllabarum numero atque ordinè definita.

Pedes vel sunt Simplices vel Compositi.

Pedes

Pedes Dissyllabi simplices.

Spondeus constat ex duabus syllabis longis; ut, *ingens.*
Pyrrhichius ex duabus brevibus; ut, *pĭus.*
Iambus ex brevi & longa; ut, *bonās.*
Choreus sive *Trochæus* ex longa & brevi; ut, *ārmă.*

Pedes trissyllabi Simplices.

Dactylus ex longa & duabus brevibus; ut, *dicĕrĕ.*
Anapestus ex duabus brevibus & longa; ut, *minĭmōs.*
Molossus ex tribus longis; ut, *mājēstās.*
Tribrachys ex tribus brevibus; ut, *dŏmĭnŭs.*
Bacchius ex brevi & duabus longis; ut, *ărēnās.*
Antibacchius ex duabus longis & brevi; ut. *sentīrĕ.*
Amphimacer seu *Creticus* ex longa brevi & longa; ut, *dignĭtās.*
Amphibrachys ex brevi longa & brevi; ut, *mŏdestŭs.*

Pedes tetrasyllabi ex prioribus compositi.

Dispondeus ex duobus spondeis; ut, *ōrātorēs.*
Proceleusmaticus ex duobus choreis; ut, *ābĭgĕrĕ.*
Dichoreus ex duobus choreis; ut, *dimĭcārĕ.*
Diiambus ex duobus iambis; ut, *ămœnĭtās.*
Choriambus ex choreo & iambo; ut, *nobĭlĭtās.*
Antispastus ex iambo & choreo; ut, *sĕcundārĕ.*
Ionicus à majore ex spondeo & pyrrichio; ut, *pulchĕrrĭmŭs.*
Ionicus à minore ex pyrrhichio & spondeo; ut, *Dĭŏmēdes.*
Pæon primus ex choreo & pyrrichio; ut, *Tempŏrĭbŭs.*
Pæon secundus ex iambo & pyrrichio; ut, *potentĭă.*
Pæon tertius ex pyrrichio & choreo; ut, *ălĭenŭs.*
Pæon quartus ex pyrrichio & iambo; *călămĭtās.*
Epitritus primus ex jambo & spondeo; ut, *vŏlŭptātēs.*
Epitritus secundus ex choreo & spondeo; ut, *comprŏbārūnt.*
Epitritus tertius ex spondeo & iambo; ut, *cōmmūnĭcant.*
Epitritus quartus ex spondeo & choreo; ut, *ēxpectārĕ.*

DE VERSU.

VErsus est oratio certo genere, numero, atque ordine pedum alligata.
Ejus varia sunt genera, ex quibus, usitatiora tantùm proponemus.

Carmin

Carmen Hexametrum, sive Heroicum.

Carmen Hexametrum constat sex pedibus, quorum quatuor primi sunt Dactyli, vel Spondei indifferenter, quintus est semper Dactylus, sextus spondæus; ut,

Tempŏrā lābūntŭr, tăcitīsque fĕnēscimŭs ānnis.

Aliquando spondæus reperitur in quinto pede pro Dactylo, ob rei gravitatem, unde versus spondaicus appellatur, ut,

Chāră Dĕŭm Sŏbŏlēs māgnūm Jŏvĭs īncrēmēntŭm.

Hexametrum dicitur, quòd sex pedum dimensiones, sive mensuras habeat. *Heroicum*, quòd eo imprimis genere, Heroum res gestæ describantur.

Ultima syllaba cujusque versus est communis, vel longa, vel brevis arbitrio poëtæ.

Cæsura est quando post pedem remanet syllaba dictionem finiens; cujus tanta est vis ut per eam brevis longetur.

Estque quadruplex.

1. *Triemimeris* est quando post unum pedem remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Pectoribus inhians spirantia consultit exta.*

2. *Pentemimeris* est quando post duos pedes remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.*

3. *Heptemimeris* est quando post tres pedes remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Et furiis agitatus amor, & conscia virtus.*

4. *Ennemimeris* est quando post quatuor pedes remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Muneribus, tibi purpureo gravidus, autumno.*

Versus autem quò pluribus abundat cæsuris, eò venustior; ut,

Sylvestrem tenui musam meditaris avena.

Durus autem & inconcinius sine cæsuris; ut,

Has res ad te scriptas Luci misimus Æli.

Carmen Pentametrum.

Pentametrum carmen constat quinque pedibus, quorum duo priores sunt dactyli, vel spondæi indifferenter; adjunctâ syllabâ longâ quæ cæsura vel semipes dicitur; reliqui item duo, perpetuò sunt Dactyli, quibus itidem semipes adjungitur; ut,

Sēpĕ tĭbi pătĕr ēst, sæpĕ lĕgēndŭs ăvŭs
Non ēst cōnvĕnĭens lūctĭbŭs illĕ cŏlor.

Pentametrum Hexametro junctum efficit carmen *Elegiacum* lugubribus rebus, & miseris aptum; unde Horat.

Ver-

Versibus impariter junctis querimonia primum,
Post etiam inclusa est voti sententia compos.

Carmen Asclepiadeum.

Carmen Asclepiadeum constat quatuor pedibus, hoc est, Spondeo, Dactylo, & syllabâ longâ; & duobus item Dactylis, ut,

Mecēnās ātāvīs ēdītĕ rēgĭbus.

Sapphicum.

Carmen Sapphicum constat quinque pedibus, quorum primus est trochæus, secundus spondæus, tertius dactylus, quartus & quintus trochæus.

Jungitur post tres versus Sapphico, carmen Adonicum, quod constat duobus pedibus, dactylo & spondæo, ut,

Intĕgĕr vītæ scĕlĕrīsquĕ pūrŭs
Non eget Mauri jaculis nec arcu.
Nec venenatis gravida sagittis.
Fūscĕ phārĕtrā.

Phaleucium, sive Hendecasyllabum.

Carmen phaleucium, quinque pedibus constat, dactylo, spondæo, tribus denique choreis sive trochæis; ut,

Nūnquām dīvĭtĭās dĕos rŏgāvi.
Contentus modicis, meoque lætus.

Carmen Iambicum.

Carmen Iambicum optimum & elegantissimum judicatur, quod solis Iambis constat; ut,

Suis & ipsa Rōmā vīrĭbŭs rŭit.

Hoc carmen in quatuor genera deducitur; Monometrum, dimetrum, trimetrum, tetrametrum.

Monometrum est quod habet unam mensuram, sed pedes duos; ut,

Virtūs bĕāt.

Dimetrum, quod duas habet mensuras, & pedes quatuor; ut,

Virtūs bĕātos ĕffĭcit.

Trimetrum, quod habet tres mensuras, & sex pedes; ut,

Ad glorĭām vīrtūs pĕr altă nītĭtur.

Tetrametrum quod constat mensuris quatuor, pedibus octo; ut,

Părānt pĕrennem glorĭām virtūs & ērŭdītĭo.

Loci carminum alii sunt *pares*, ut secundus quartus sextus octavus: alii *impares*, ut sunt primus, tertius, quintus, septimus.

In paribus itaque locis, (in impuro scilicet Iambico) debet esse Iambus maximè in ultimo qui non recipit alium pedem; in aliis potest esse Tribachys qui respondet Iambo. In locis verò imparibus debet esse spondæus, pro quo ponitur sæpius anapæstus, dactylus, proceleumaticus.

Hæc sunt usitatiora carminum genera, plura qui hac de re requirit, consulat Authores de arte Poëtica ex professo agentes.

DE

DE FIGURIS.

FIGURARUM in GRAMMATICA usitatarum Tractatio.

Figuræ sunt tres species; *Metaplasmus*, *Tropus*, & *Schema* de posterioribus duabus in Rhetoricis, de prima in Grammatica agitur.

De qua antequam aliquid, dicamus, quædam Orationis vitia, sunt explicanda.

Quæ sunt trium generum { Barbara. Obscura. Inornata.

Barbaræ Orationis duo sunt vitia { Solœcismus & Barbarismus.

Solœcismus est vitiosa partium orationis compositio; ut, *Eo forum*, pro *Eo ad forum*. *Grave* pro *graviter*, &c.

Barbarismus est dictionis corruptio, quæ fit scriptione vel pronunciatione; ut, *Omo* pro *Homo*. *Vræcor* pro *precor*. *Perla* pro *Unione*.

Obscuræ Orationis vitia.

Acyrologia (ab ἄκυρος, improprius; Tritus, & λόγος, sermo) est sententia dictionibus impropriis obscurata; ut, *Ignis* pro *meretrice*. *Sperare* pro *timere*.

Amphibolia (ab ἀμφὶ circum βάλλω mitto vel βολὴ, jactus) est sermo dubiam indicans sententiam; ut, *Aio te Æacida Romanos vincere posse*; dubium est, an Æacides à Romanis, vel Romani ab Æacide vincerentur.

Aliquando fit etiam verbis; ut, *Taurus*, dubium est animal ne sit, an mons, an signum in cœlo, an nomen hominis.

Ecclipsis (ab ἐκλείπειν deficere) est cum in oratione aliquid subauditur, quod ad ejus solutionem necessarium est; ut, *Atque audin' verbum unum cave de nuptiis*; subauditur dicas.

Ænigma (ab αἰνίσσομαι, obscurè loquor) est allegoria seu quæstio obscura, quæ difficulter intelligitur nisi aperiatur; ut,

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo.
Tres pateat cœli spatium non amplius ulnas.

Hyperbaton (ab ὑπερβαίνω transgredior, transcendo) est confusa verborum in sententia positio; ut,

Sunt oculos clari qui cernis sydera tanquam.

Hyperbati sive Transgressionis aliquot species elegantiæ causa usurpantur, quales sunt Anastrophe, Tmesis, Parenthesis.

Parenthesis (à παρεντίθημι interpono) est clausula contextui orationis interjecta, quâ remotâ sensus remanet integer; ut, *O præclarum custodem ovium* (ut aiunt) *lupum!* Illud verò cavendum diligenter, ne longior parenthesis, neve crebrò adhibeatur. Et si sit parenthesis longior interponenda est aliqua Epanalepsis, sive repetitio.

Duæ priores species in sequentibus tradentur.

Inornatæ Orationis vitia.

Tapinosis (à ταπεινόω, humilio, extenuo) est cum rei magnitudo vel dignitas minuitur; ut, Si quis parricidam *hominem nequam* vocet.

Tautologia (à ταυτὸς res eadem, & λόγος sermo) est inanis ejusdem sententiæ per diversa verba repetitio; ut, *Ibant, quà poterant, quà non poterant, non ibant.*

Macrologia (à μακρολογεῖν prolixo uti sermone) est nimia sermonis prolixitas; ut, *Legati non impetratâ pace, retrò domum unde venerant abierunt.*

Pleonasmus (à πλεοναξεῖν redundare) est cùm verbis supervacuis oneratur oratio; ut, *Ego hisce meis oculis vidi. Ore loqui*; Satis enim est, *Vidi, Loqui.* Hæc de vitiis Orationis.

Jam de Metaplasmo & Figuris quibusdam Poetarum.

METAPLASMUS.

METaplasmus (à μεταπλάσσω transmuto) est transformatio recti solitique sermonis in alteram speciem ornatûs vel necessitatis causâ.

Metaplasmi Species.

Prosthesis.	Synalæpha.
Epenthesis.	Ecthlipsis.
Paragoge.	Antithesis.
Aphæresis.	Metathesis.
Syncope.	Parralage.
Apocope.	Tmesis.
Ectasis.	Anastrophe.
Systole.	Parelcon.
Dieræsis.	Euphonia.
Synæresis.	

Prosthesis

Prosthesis (à προστίθημι, adpono) est adjectio literæ, vel syllabæ ad principium dictionis; ut, *Gnatus* pro *natus*. *Tetuli* pro *tuli*.

Epenthesis (ab ἐπεντίθημι, interpono) est adjectio literæ, vel syllabæ ad medium dictionis; ut, *Relligio*, pro *religio*. *Navita* pro *nauta*.

Paragoge (à παράγω, adduco) est adjectio literæ, vel syllabæ ad finem dictionis; ut, *Admittier*, pro *admitti*. *Dicier* pro *dici*.

Aphæresis (ab ἀφαιρέω, demo, detraho) est ablatio literæ, vel syllabæ è principio dictionis; ut, *Temnere*, pro *contemnere*. *Citatorum* pro *concitatorum*.

Syncope (à συγκόπτω, concido) est ablatio literæ, vel syllabæ è medio dictionis; ut, *Compostus*, pro *compositus*. *Equûm*, pro *equorum*. *Extinxti*, pro *extinxisti*.

Apocope (ab ἀποκόπτω rescindo,) est ablatio literæ, vel syllabæ è fine dictionis; ut, *Antoni*, pro *Antonii*. *Viden*, pro *videsne*.

Ectasis (ab ἐκτείνω, extendo,) est cum Syllaba natura brevis producitur; ut, *Italia* prima longa apud *Virg. 2. Geor. v.* 138.

Laudibus Italiæ certent, nec Bactra nec Indi.

Systole (à συστέλλω, corripio, brevio,) est quando syllaba naturâ longa breviatur; ut, *Orion* prima brevi apud *Horat. epod.* 15.

Dum pecori lupus & nautis infestus Orion.

Diæresis (à διαιρέω, divido, dissolvo,) est quando una syllaba in duas dissolvitur; ut, *Dissoluenda*, pro *dissolvenda*. *Vitai*, pro *vitæ*.

Synæresis (à συναιρέω, contraho) est quando duæ ejusdem dictionis syllabæ in unum contrahuntur; ut, *Desta*, pro *desuta*. *Ciquam*, pro *cuiquam*.

Ecthlipsis (ab ἐκθλίβω, elido) est cùm *m* cum vocali sua eliditur in fine ante vocalem; ut,

Et possum alterius curas sanare recentes.

Antithesis (ab ἀντὶ pro, & θέσις, positio) est quando litera pro litera ponitur; ut, *Olli*, pro *illi*. *Vpilio*, pro *opilio*.

Metathesis (à μετὰ, trans, & θέσις, positio) est cùm una litera ex uno dictionis loco in alium transfertur; ut, *Tymbre*, pro *Tymber*. *Evandre*, pro *Evander*.

Parallage Prothesεon (à παραλάττω, vario, alterno,) est cum Præpositio pro Præpositione ponitur; ut, *De te* licuit pro *in te*.

Tmesis (à τμάω, scindo,) est unius verbi compositi, ut rarò simplicis sectio una dictione, vel pluribus interjectis; ut, *Inque salutatus*, pro *insalutatusque*. *Qui te cunque*, pro *quicunque te*.

Anastrophe (ab ἀναστρέφω, subverto,) est præposterus verborum ordo; ut, *Italiam contra*, pro *contra Italiam*. *Transtra per*, pro *per transtra*.

Parelcon (à παρέλκω, produco, profero,) est cùm syllaba, vel dictio adjicitur, quæ nihil sensui confert; ut, *Vosmet* Virg. *Duran-*

& vosmet rebus servate secundis. Sibi Terent. *Suo sibi nunc gladio jugulat.*

Euphonia (ab εὖ benè, & φωνὴ vox) est mutatio quædam venustioris soni gratia; ut, *Redeo*, pro *reeo*. *Redigo*, pro *reago*. Hæ sunt Figuræ in Grammatica usitatæ.

Nunc sequerentur *Tropi* & *Schemata*, quæ Rhetoribus tractanda relinquimus.

FINIS.

INDEX

INDEX POETICUS

Primarum & Mediarum Syllabarum quantitatem in compendio exhibens.

De Primarum Syllabarum quantitate.

INCIPIENTIA ab. A.

BREVIA, Aaron, abacus, abaris, abas, abavus, abies, abiegnus, abundè, & abundo, abyſſus, academia, acalanthis, acanthus, acer, *pro arbore*, & acernus, item acer, *pro monte*, acerbus, acerra, acerſecomes, (*id eſt, intonſus, epitheton, Apollinis*) acerbus, aceſco, acetum, achaia, achates, *nom. propr.* & achates, *pro lapide*, achelolis, achemenides, acheron, acheruſea, achetus, *Fluv.* Achilles, achivus, acidalius, acidus, acies, acinaces, acinus, acor, acuo, aculeus, acutus, aconitum, acumen, adamas, adeps, adonis, ador, adorea, adoreus, adipatus, *id eſt pinguis*, adulor, adulter, adulterium, adytum, Agamemnon, aganippe, agaſo, agathocles, agathyrſis, agenor, agè, ager, agilis, ago, agon, Alabaſtrum, alacer, alapa, alaſtor, alatus, alauda, alea, *urbs* Alemanus, Alexander, alica, alicunde, alibi, alienus, aliptes, aliquis, aliquando, aliquot, aliter, alius, alo, aloë, alumen, alumnus, aluta, Amabilis, amalthea, amaracus, amarus, amarities, amaror, amaranthus, amaricinus amaryllis, amazon, amerinus, ames, *nom.* amethyſtus, amicio, amictus, amita, amo, *cum derivatis*, amænus, amurca, amuſſis, amycle, amycus, amygdala, amythaon, analyſis, & *omnia ab ἀνὰ compoſita*, anas anethum, anhelus, anhelitus, anhelo, anima, animal, animare, animadverto, animoſus, animus, anio, *fluvius*, anienus, *adj.* aniſus, *fluvius*, anius, anus, *pro vetula*, anilis, anilitas, Apage, apella, apelles, apelleus, aper, aperio, & apertus, apis, apex, apiſcor, apitius, apium, Apollo, aponus, apotheca, *ſic omnia ab ἀπὸ compoſita*, Aqua, aquaritus, aquari & aquarius aquoſus, aqualicus, aquila, aquileia, aquilo, aquinus, aquinas, aquitanus, Arabs, arachne, aranea, araneolus, araneoſus, arar, araris, aro, *cum derivatis*, araxis, arena, & arenoſus, ariadna, aricia, aries, arimaſpus, arion, ariſta, ariſtarchus, ariſteus ariſtippus, ariſtophanes, Ariſtoteles, aroma, arundo, arundineus, arundinoſus, aſorotum, Aſellus, aſinus, aſylum, Atalanta, atavus, atacinus, athamas, athenæ, Aveo, avena, aventinus, avernus avarus, avaritia, avidus, avis, aviarium, avus, avia, avunculus, avitus.

LONGA, *Acer*, adject. *Afer, afri*, viri nomen *alea, ala, ales, anippe, aquila*, viri nomen *area, areo, areſco, aridus, aridulus, Ara, alio*, Fluv. *ate, atella, ater, atina, avius.*

COMMUN, *Abel, acis, Adam, adria, agrestis, agrippa, apluda, aplustra, aprica, apulia, apulus, Asia, Asiacus, aclas, atrox.*

INCIPIENTIA à B.

BREVIA, Babylon, bacillus, baculus, bagotus, balanus, balathro, balearis, balathrum, basis, batavus, butillus, bavia, benè, benefacio, benignus, beneventum, Berecynthia, berenice, beroë, bibo, *cum omnibus suis derivatis*, biceps & *omnia cum* B. I. *composita*, bitumen, blatero, blitus, bolus, *proreti* à βολὴ bononia, bonus, bonitas, boreas, boreus borysthenes, boves, botulus, botellus, Bovillæ, brabeum, brevis, brevitas, breviter, britannia, Britannus, Bromius, brotheus bubulius, Bytias.

LONGA, *Balæna balista, balo, balatus baro, barus, basium, basio & basiatio, batalus, belides*, vir. *Belides*, fœm. *belus, benatus, beryllus, beta, betas, betula, biga, bilis, bimus, bimulus, binus, bithynia, bithynicus, blesus, bolus*, id est, frustrum à Græco βῶλος *bracha, brachium, brisæs, Britones, bruchus, bruma, brumalis, brutius, Brutus, buhalus, Bubo, bubus, bubulus, bruceria, bruceus, bucolicus, Bucula, bufo, butis, busiris, buxo.*

COMMUN. *Bebrycis, bebricius, belial, bithynus, butyrum.*

INCIPIENTIA à C.

BREVIA, Caballus, caballinus, Caco, cacatus, cacaturio, cachinnus, cachinno, cacoethes, cacula, cacumen, cadaver, cado, caducus, cadurci, *genus*, cadurcum, cadus, cala, calabar, calais, calamitosus, calamus, calathiscus, calathus, caledonius, id est, *Scotus*, Calesco, caleo, calidus, calendæ, calenum, *vinum*, caliga, caligatus, calix, calor, calumnia, calumniator, calybe, calydon, calydonius, calypso, camarina, camella, camelus, camera, camillus, camilla, caminus, camæna, camonus, *nom. propr.* camurus, canalis, canis, canicula, caninus, canistrum, cano, canor, *nom.* canorus, canon, cano, canusinus, capaneus, capax, capella, capena, caper, capero, *verbum* caphareus, capesso, capillus, capillares, capillatus, capio, capistrum, capito, capitolium, capula, capulus, caput, capitalis, capys, caracallo, careo, caries, cariosus, carina, caryota, caro, carnis, casa, casula, cana, catagraphus, *sic omnia*, à κατὰ *composita* capella, catena, catenatus, caterva, catervatim, cathedra, cathedralitius, catilina, catinus, cato, catonianus catulus, catullus, catullianus, catus caveo, es, cavo, as, cavatus, caverna, cavus, cavilla, & cavillus, cedo, celadon, ceadus, cellæna, celeber, celebratio, celer, celero, Celeusma, celox, cephalus, cerasus, cerauuia, ceres,

ceres, cereales, cerebrum, cerebrosus, chalybs, chalibes, character, charidemus charinus, charisсanus, charites, charon, charybdis, chelidonium, chelys, cheragra, chimara, cholera, chlamys, chremes, chorea, chorœbus, chorus, cibus, cibarium, cibatus, cicada, cicatrix, cicer, cicero, cicones, ciconia, cicur, cicuta, cilium, cilix, cilissa, cinædus, cinis, ciniflones, ciperus, cisium, citatus, cithæron, cithara, citharœdus, cito, *Verb & Adverb.* Citius, claros, *Insula* & clarius, clepo, *Verb.* clima, *atis*, clitus, climine, clypeus, clypeatus, Clytemnestra, Cnidos, cochlea, cocus, colaphus, colo, colocasia, colonus, color, coloro, colossus, colostrum, coluber, columba, *cum derivatis* columella, columen, columna, colurnus, colurus, colus, comæ, comans, comatus & comosus, comedo, comes, cometa, comitium, comitor, conon, conisco, consilium, cophinus, coquus, coquo, corasinus, coalli, *gens* coralium Coras, corinna, Corinthus, corium, coralla, corona, coranatus, corono, coruscus, Corybas, corydon, corylus, coriletum, corymbus, cothurnus, cothurnatus, cotula, coturnix, covinus, cranium, cremo, cremera, cremona, cremor, *nom.* Creperus, crepo, crepida, crepito, crepitus, crepido, crepusculum, criticus, crocito, crocus, croceus, crocodilus crotalistria, crucio, cruciatus, crumena, cubo, cubiculum, cubile, cubitus, cubitale, cuculus, cucullus, cucumis, cucurbita, culex, culina, culullus. cumera, cuminum, cumulo, cumulus, cuneus, cuniculus, cupio, cupido, cupidus, cupitus, cupressus, cures, *Urbs* curetes, *Sabinæ vel Damatæ*, curulis, cutis, cuticula, cyathus, cybale & cybile, cydonium, *fructus* cylindrus, cynapes, cynaras, cynicus, cynosura, cyparissus, Cyrene, *regio.* Cytheræa, cythera, cytheriacus, cytisus, cytorius.

LONGA, *Cacabus, calatia, caduceus,* à quo *caduciser, caligare, caligo, calistho, calo, calius, caneo, canesco, canities, canidea, capus, caries,* gens *carex, carectum, caria, caro, is* verb. unde carduus *carus, casseus, casurus, casus, catillus,* prop. *Cedo, celo, celatus, cementum. Cepa, chephenus, cepheus, cera, cereus, cerinthe, Ceritus, ceritus, ceroma, ceromaticus, cerotum, cerussatus, cetecharus, charitas, chelæ, cherintus, Chilon, chiron, chiragra à χειρ chirurgus, chloris, choliambus, Chrysanthus, Chryse, Chrysippus, Chrisogonus, Chrisolithas, Cimex, Cenyphius, Cirinus, Ciris, Civis, Civitas, Civilis, Clades, Clamo, Clamor, Clamator, Clamito, clarus, Claresco, Clarisonus, Clava, Clavis, Clavus, Clemens, Clementia, Clibanus, Climax, clinamen, Clino, Clitellæ, Clitumnus, Clivus, Clivosus, Clodius, Clothio, Clinamen, clino, clitellæ, clitumnus, Clivus, clivosus, clodius, clotho, cludo clunis, clusinus, clavis, cocytus, codex, codicillus, cogito, cogitatio, cogor, cogo, coleus, coliculus, coliphium, colo, as, colum, comicus, cominus, comis, comiter, comitas, como is comœdia, comœdus, Conus, conor, conamen, conatus, conopeum, contamino, Copia, copia, copula, coram, corus, corycides, corycus, corytus, Cos, cotis, crapula, crater, crates, Craticula, creber, credo,*

creditor, credulus, credulitas, creta, cretatus. Cretoſus, crimen, crimineſus, crimis, crinalis, crinitus, cronus. Vir, *Crudus, crudeliter, crudeſerocus, cruris, Cubus, cucubo,* noctuæ. *Cudo, cudo, onis, culeus, culus, cumæ, cumanus, cumæa Cunabula, cunæ, cupa, cupedo curæ. Curo, curabilis, curia, curioſus, Curetes,* id eſt, *Cretenſes, Curio, cynodoce, Cymothoe, Cyniphius, Cyrenæ, Cyrenus, Cyrus.*

COMMUN. *Cacus, caduſus, cebrenida, Cebrenus, cecrops, Cedrus, ceremonia, Cichorea, citreus, Cochlear, Cocles, Cyclops, Coturnices, Cydon,* prop. & *Cydon* appell. *cygnus.*

INCIPIENTIA à D.

BREVIA. Dabam, Dabo, & *cætera hujus formæ* Daca *cum compoſitis & derivatis.* Damaſcus & damaſcenus, Damaſippus damalus. Danae danaus Daniel dapes dares *nom.* darius dator *nom.* decas Decem December decet decentior decies decimus decies decor decoro decorus decus dico *as* dicax. Didici digitus dirimo diremi diſertus ditio. Doceo docilis documen documentum dolo as dolabra dolabella doleo dolenter dolopes dolor dolon do'us doloſus domo as domabilis domitor dominor dominus domus domicenium Draco domeſticus. Dubito dubius dubitabile, *obliqui à* Dus ducenus ducenti Duranus. Dynaſta.

LONGA. *Dacus dacicus dama Damatas damo danubius. Dævus debeo debitor debitus debilis debilito: Debilitas dedo* & cætera cum de compoſita, *deditus deditio Deiphobe deliciæ Delius Delubra demo demum denus denarius denique Depygis. Dico is Dido Didi diduus diligo dilectus diligens & diligenter Diogenes Diræ dirus Dis tis Dites diteſco dito as Dithyrambus dives divido dividuus diu* ſubſt. *divinus divinitus. Dodonæus dodonius doſium dono donum donec & donicum Doricus dos tis* cum cæteris obliquis *Dropax. Druſus duco dudum dulichium* ſubſt. & *dulichius* adject. *Dumus dumoſus dumetum duro as durabilis duramen dureſco durus duriter duritiæ Durateus,* id eſt, *ligneus.*

COMMUN. *Daphne David, Diana, Dercylus, Drachma, Duplex ſic & duplicatus,* &c.

INCIPIENTIA ab E.

BREVIA. Ebulus ebur eburneus & eburnus ebuſus. Echeneis echidna echinus. Edo edax edulis. Egeo egenus egeſtas ego. Elegeia elegus eleleus elementum elenchus Elephantus Elephas Eliſa elorus Elyſa *Urbs* emo emax. Enæſinus enim Enipeus Enoch Enyo. Epaphus epeus ephebus ephemeris, epheſus ephialtes ephippium

Epicar-

Epicarmus epicurus, *ſic omnia ab ἐπὶ compoſita,* Epodes epops epulum epulæ Epulo *Vir* Epulor. Equus, *cum omnibus derivatis* equidem equiria. Eraſinus Eram, *&c.* Erato erebus erechreus Eremus erichto Erichtonius Erinnys eriphyle, eram, *&c.* Eriſichton erotion erymanthus erythynus erythæus eryx & erycinus. Etenim Eteſia ethemon etheocles etiam.

LONGA. *Ebeſita ebrius ebrietas. Echo. Edo* & cætera cum præpoſ. E, compoſita, *Edurus. Egates egeria, edeu. Eja ejulo electrum* (id eſt, metallum) *Electra* id eſt, *Regina* & pro Nympha *Eleides Elei Elias eliquo elit elidis elogium Elyſium. Emathia eminus. Epirus epiroticus Epitus epytides. Eretum eretinus Erigone erii,* (id eſt montes) *eruca. Eſurio eſuriens eſuritio & eſuritor* à ſupino eſum *eſula, Ethica, Eva eva evan evander eumerides evenus,* Fl. *evyus.*

COMMUN. *Edonius, Electrum, Eous, Ethruſcus.*

INCIPIENTIA. ab F.

BREVIA. Faba fabalis fabaris *Fl.* faber fabius fablanus fabulla & fabullus fax, cis & *cæteri obliqui* facula facio facere faceſſo facilis facinus facultas facetus facetiæ facis falæ falarica faleria falernus faliſcus fames famelicus familia famulus famulor farina faſelus fateor fatigo fatiſco fatuus faventia faventinus favonius faveo favor favilla favus. Februarius fefelli femur feneſtra fera feralia ferax ferebam ferétrum ferimus fere ferentinus ferio ferox, cis, & *cæteri obliqui,* ferocio ferus ferina feritas ferula. Fiber fidelia fidenus fides fidelis fidius fides *pro chorda* Fidicen finiculæ figulus figura filex fimus. Flagellum flagello fluvius fluvialis. Focalea focus focarius foculus foculare *pro fovere,* Fodio fodico folium foratus, *Unde perforatus,* foramen, forabilis foras forem *verb.* fores *nom.* fori foris forinſecus forum forenſis foruli fovea feveo. Fraces fragilis fragor fragoſus Framea fregellæ fremo fremebundus Fremitus frequens frequenter frequento fretus *ſubſt.* fretum frico fritillus fritinnio frutex fruticans fruticoſus. Fuga fugax fugio fugitivus fugo Fulica furio furiæ furialis furioſus furor futurus.

LONGA. *Fabula fabulor fabuloſus Facundus facundia Facundus* nom. propr. *fagus faginus fama famoſus fanum fanaticus fabor fatum fatalis Faticanus,* id eſt, fata canens, *Fecundus felis felix femina fenus fenero fenum feralis feriæ feriatus feronia fetus,* adject. *Fetura. Fio fibula ficus ficoſus ficulnus ficedula ficetum fidena Fidentinus fido fidus fiducia figo filia filius filum filatim finis finitimus. Flabrum flamen Flacilla flagitium flagito flavus flaveſco flebilis fletus* obliqui à *Flos,* cum

Deri-

Derivatis *Flora Florale*, &c. *Flumen Fluminеus fluta fluta* anguillæ, πλῶτα *Fluvidus* fomes fomentum fragum. *Frater fraterculus fraternus frenum fresus fretus* adject. *frigeo frigidus frigidulus frigus frigilla frivolus fruges frugi frugifer frugilegus frumentum. Fucus fuligo Fumus Fumifer fumosus & fumo as funus funalia funis funebre funesto fur as furis*, &c. *Furor* verb. *furandus fusilis futilis.*

COMMUN. Obliqui à *faber* itemque *fabrilis fabrico & fabrica*, &c. *Febris & febriculosus, fibræ, flabellum flagro flagrum, focale à faux.*

INCIPIENTIA. à G.

BREVIA. Gabalus *id est, crux seu patibulum* Gabaon gabata gabii gabinus gagates galactites galatæa galatæ galea galeatus galerus Galerita *volucris* galeritus Galesus ganymedes garamas. Gela *nom. propr.* gelo *verb.* Gelatus gelu gelidus gelasinus gelonus & gelous, & gemo gemitus geminus Gemelli gemino genæ genauni gener genesis genista genu genus generosus genero generator generalis genitor genitrix genitus genitivus Genuis gero Gerulus Gerunda *Urbs.* Getæ Geticus. Gigas giganteus. Glaber glacies glacialis glacio gladius gladiator globus glomera glomeramen, glycera glycon. Gnardo gnidius gnidus. Golias Gomorrha gora Gothi. Grabatus gracilis gracillat *galina* gradior gradus gradarius graphium gravis gravo gravedo graveſco gravidus gravitas graviter Gregis & *reliqui obliqui à N. Grex eum Deriv. & Compos.* Gremium. Guberno gubernium gubernaculum gubernator Gula Gulosus gumia. Gyaræ gyges Gylippus Gynæceum.

LONGA. *Gadis gadir gaditanus gaueum & ganeo*, Prudentius tamen corripuit *gavisus. Geli gepida* gens, *geryon gesinni getulus getulia getulicus. Glacilla glanianus glaria gleba glis gliris glomus* eris *glos glores gloria glorior glorioſus glubo gluten glutio. Gnarus gnavus gnosio. Gobio gobius govius. Graculus gramen granum granarium gratus gratuitus grates gratia gratis grator gratulor Griphus* (Rete) *grynæus gryphes. Gygæus* (lacus) *Gyrus.*

COMMUN. *Gabriel, Galilæus, Gehennæ, Gerasenus, Glabris, golgota & Golgotha. Gradivus.*

IN-

INCIPIENTIA. ab H.

BREVIA, Habeo habena habito habitabilis habitaculum habilis habitus halesus Haliacmon haliætus halys *Fluv.* Hama hamadryas haphe hara haruspex haruspicium. Hebeo hebes hebeto hebenus hecale hecate hecatombe Hecuba hedra hederosus Helena helissus helenus & helenor, *nom. prop.* Helice Helicon heliconius helisçus halix helops, *vir & pro pisce.* Helymus hera herus herè *adverb.* Herilus herilis herotion hetruria. Hibiscus higinus hilaris hilaro as Himella hirudo hirundo Hirundinus, (*scuidus*) hodiè hodièrnus holocaustum Holophernes Holus Homerus Homo Homillus homicida honestas honor honorat honoralis honorificus hora, *Propert.* Horatius horizon. Humerus humus humilis humo humatus. Hybernia hydaspes hygea hylactor hylas Hylax hymenæus hymettus Hypanis, *sic omnia ex ὑπὲρ & ὑπὸ composita.*

LONGA. *Hala halitus hamus hamatus. Hebe hebion hedylus hedusus* adject. *hedymeles heleus heleas helius* unde *heliades helianus heliodorus heluo heluor hemina hemitritaus heraclea herea heros Herodes heroina Hesiodus hesione. Hilum humera,* nom. propr. *Hera* appella *Horoscopus, Humanus humanè humeo humecto humectus humidus humor. Hyberna hyberno as hylus hyreus,* dissyl.

COMMUN. *Hebreus, hinulus* Prop. *hinuleus* Hor. *Hydrops ab ὕδωρ* quod Homerus prima in differentiæ usurpavit.

INCIPIENTIA. ab I.

BREVIA. Jaceo jacio jacior jaculo jaculor jaculum jaculus, *id est,* serpens Jabel. Ibe iberia Ibericus Iberus ibi ibidem, Icelus Icetaonius. Idem *neutrum* identidem idoneus, Jecur, Igitur, Ilaira Ilerda, Imago Imaon *vir* imitor imitator immolo. Inaccessus, *sic omnia ex Incompositæ sequenti vocali,* Inanis inula Inuum, *castrum* Jocus jocor jocosus jocularis Jonathan Jovis & *reliqui à Jupiter,* Isaltes Isapis isara isaurum Isidius Isocrates. Ita italus item iter itero iterum ithico Itiphallus Itys itidem itiner ityræi itylus. Juba *appell.* Jubar jubeo jugum juvamen juvenis juveneus juventa juvare.

LONGA. *Jadar Jalysius Janus Janiculum Janitor Jaon Japetus Japetides Japetinides Japium Japyx Japyges Jason Joicus. Ibycus, Icarus Ico Icariotis. Ida Idæus idalis idalium idem* masc *idolum idomeneus idothees id æ. Jejunus jejunium Jeronymus Jesus. Igilius, Ilex ilicetum Ilignus ileus Ile* unde *Ilia ilia* prop. *Ilion Iliacus Iliades ilias ilione ilioneus Ilus iliçet ilissus ilithya* tetrasyl. *imus* nomen, *Inachus*

inachis

Inachis inarime incilo incus. Idus. Indago nomen & verbum *inducia Ino inous inopus inſcitia inſpico intaminatus. Iobus iola iopas Ioſias iota Iphianaſſæus Iphiclus Iphigenia Iphis Iphitus. Ira iracundus iris. Iſæus Iſiphilus Iſis. Italia Italides. Jubilum jucundus Juda Judex judico juger jugis* adject. *jugiter Julianus Julius Juverna.*

COMMUN. *Jacob Ichneumon Jeremias Ionia Ionius Jonicus Joniacus Jonides Jordanis Iſac Iſaias Iſrael Judith.*

INCIPIENTIA ab L.

BREVIA. Labarum labaſco labefacto labellum labeo laberius labienus labium labo, as. labor *nom.* laboro labyrinthus lacæna Lacedæmon lacer lacero lacerna lacerta lacertus laceſſo lachanum lacheſis lacinia lacon lacunia lacunar lacus laganum lagena lamia lampadis Lamyros lanio laniatus laniſta Lapathum lapis lapithæ laquear laqueus lares lateranus latex latium latinus latito latus *Subſt.* lavacrum lavo laverna. Lebedus lebes lebynthos lechæum legio lego, is. legumen leleges lemanus Lemuria lemures lepidus lepor lepus lepra leproſus levo levis leviſomnus leviter levitas. Liber *Subſt. appell.* libet libens libenter libido libitina liburnus Libya libicus licet licior licens licentia lichas licinius licinus liger ligo *Verb.* ligamen liga *nomen* ligula ligur ligurio liguſticus liguſtrum lilybeias lino Linus *propr.* lipare liqu o, as. Litania à λιτανέυω. Litura litus *adject.* lito, as. lituus. Locris locus locuſta *appell.* locare locuples loculus locutus locutio logodædalus logicus lolium loquor. Lubet Lucerés *populi* lucerna lucellam lucumon lupa lupus lupanar lupatum Lupercus lupercal Lupinus *ſive adject. ſive ſubſt.* luſcinia lutum, *id eſt, cænum* lutulentus luto, as. luteus Lycambes Lycaon lycas Lyceum lycia *ſic omnia à* λύκ& *compoſita.* Lyra lyricus.

LONGA *Labens labes labilis Labicanus labor* Verb. *Ladas ladon laertes lagus,* rex *lagon, nis Lais laletania laletanus Lama lamentor lamentum lamina lampia* fluvi. *lana laneus lanificus laniger Lanugo lanuvium Laocoon Laodamia Laodice Laomedon Laomedomides larina lariſſæus larius larenia laruuda laterna Latona Latoninus latonigena latois latous latus* adjectiv. *Laturus. Leander lenius Læda Ledæus lego, as, legatus Lelaps, lena* veſtis. *Lenæus lenis lenio lenimen leviter leno lethargicus lethe lethæus lethum lethifer lethalis letho, as. lethatus levita lævor* nom. *levatus* adject. *levis* pro glabro. *leninus. Libella Liber,* id eſt, Bacchus. *liber* adject. *liberi* plur. pro filiis. *liberalis* cum derivatis. *libertas liberta libertinus libero, as. libamen libatus libum lichen licium lilium lima limo, as. limax limen, limes* unde *limita, limone limus* adject. *limus* veſtis. *limus,* id eſt, lutum. *& limoſus*

limea

linea linum lineus liniger lira & *liro* ex compositione *deliro* cognoscitur. *lis litis* & reliqui obliqui. *litigo litigiosus litera liveo lividus livor lixivium, Locusta* propr. *Lodix lodix lorum loripes lorica lotus, dis. lotos* arbor. *Lotium lotus. Lucana luceo luridus lutor lutum.* verba. *luteolus lydia hyssippus.*

COMMUN. *Labrum lacrima ladanum* cum sit jodicè λάδανον, *latro* nom. *latrare* Verb. *lavinium. Libanus liquesco liquidus liquor, Lucretius lucrum lucror.*

INCIPIENTIA ab M.

BREVIA. Macareus, Macedo, macedonius macellum maceo macer machabæus machæra machaon macula madeo madefacio mage magis magirus magister Magisterium magus, Malacha *herba* maledico & *reliqua cum* male *composita* malus malignus mamilla maneo manicha manichæus manifestus manipulus manus *cum derivatis.* mapalia marathrum marathus mare marisca maritus maro matella matheſis mathematicus. Medela medeor medicus *cum derivatis.* Medius mediastinus mediocris Mediolanum meditor medulla medusa melœnis melandrya melimela meliphyllon melior melos memini memor, *Sic & reliqua derivatis.* menapi mephyris meracus merenda, mereor *cum derivatis.* merops merula metrum merus metallum methodus meto metuo metus. Milo mihi milium, mina *pro pondere.* Minor minæ minervæ minister, minion *fluv.* minister ministro ministerium minium minuo minutal miser misereor miseror mitella mitilo mitylene. Moderor modius modo modus modicus modulor modestus mola molestus molossus manachus monedula moneo moneta monile monimentum mora moretum moror morior moribundus, mola *fluv.* mosella *fluvi* moveo. Mulier Maria mutilus mutilo myrica.

LONGA. *Maceries macero magalia malacha* fluv. *malo* verb. *mavis mavors, malus* nauticus. *malus* Urbs. *malum* pomum. *mano, as. manè, manes* nomen. *mani mater materia maturus matuta matutinus. Mecænas, Medea* mulier. *Media* regio. *medica* herba. *Melis melior metior. Mira miles mimus minus mirer mitis mitulis. Mobilis moles molior moly momen Momentum momus morio mores morosus morus morum motus. Mucidus mucus mugil mugio mula mulus munia municeps munio murena murex murus mures musa mutus mutio muto mutuus mytilus.*

COMMUN. *Malobatrum metrum metricus migro mitra.*

INCIPI-

INCIPIENTIA. ab N.

BREVIA. Napææ nato nates. Nebula nebulo necesse neco *sic & necis & reliqui obliqui à* Nex nefandus nefarius nefas nefastus nego negotium nemus nepa nepita nepos neque nequeo Nero, *nom.* Niger nihil nimis nimius nisi niteo nitor *nomen.* nives nivalis niveus. Noceo nola *pro tintinnabulo,* Nomisma nota noto nothus notus *ventus* novacula novem növerca novercalis novus Novalia novellus novitius. Nuces & *cæteri obliqui à* nux Numerus numero Numisma Nurus.

LONGA. *Nabus* Fluv. *naues naris* obliqui à *nar* Fluv. *nares nasus nefas natio natus natura natalis. Nedum nemo Nemo* pro non *nequaquam nequities, Nequâ nequaquam* & similia cum adverbio prohibendi *ne composita, nereus. Nidor nidus nilus nimirum nisus* à nitor *mitela* à niteo *nitor* verbor. *Nobilis nobis nodus nolo nomen nonaginta novus novicius, notus,* adject. *Nubes nubo nubilis nudius nudus nudo as Nuga. nugor aris numen numas nuper nuto as.*

COMMUN. *Natrix, negligo* cum derivatis, Martialis & Catullus; Alcimus autem & Victor corrupuerunt, *Ninive, Nitrum.* Sed Serenus corripuit *Nolanus,* sed Prudent. corripuit *à Nolo* urbis nomine.

INCIPIENTIA. ab O.

BREVIA. *O interdum sequenti vocali, Ob præpositio sequenti item vocali tum in compositis tum alibi.* Obedio *ab Audio,* Obeliscus, *obiter obolus oculus, odium* odor *odorer,* Ofella Oleaster Oleum Oliva Olivum olivetum oleo oletum Olitor Olor Olus Olympus Olympias. Omasum Omitto. Onager Onus Onero Onustus Onocratolus onyx. Opacus opaco as ope opes opulentus opera Opella operor operio operimentum Opicus opimus opinor opium oportet opus. Orexis Orichalcum Origanum origo orier oriens orontes *fluv.* Oryza, Ovo as Ovidius ovis ovile.

LONGA. *Oceanus Ocymum Ocymus Ocyor, Ode Odi, Ofor, Olim, Omex, Ora, Orata* piscis *Oro Oraculum Oro Otium Ovum.*

COMMUN. *Obex,* Virg. inserta, J scripsisse creditus *objex,* nam Sib. lib. 4. corripuit, vide Agel. l. 4. c. 1^. *Ocrea Ocreon,* primam produxit & corripuit ex Scriptura Græcâ Virgilius: secundam produxere Virg. & Ovidius, Catullus, epenthesin fecit, *Oarion* penultimam obliquorum Virgilius produxit, *Oriona.* Sed Ovidius & Claudianus, corripuerunt

puerunt, *Orionis, omitto,* Horat. corripit. Mantuanus, bis, producit.

INCIPIENTIA. à P.

BREVIA. Paciſcor Padua padus Paleſtinus palæſtra palæſtrita palam patum palea, palear pales palimpſeſtus palurus paludatus palumbes palus *Vdis* paludoſus pana ea, papar Papæ Paphus papillæ papula papyrus pariter pares & *obliqui à par* paracletus paradigma paradyſus Paraſita paraſitus parens pario paries parilis parilia paro paratus us parochus paropſis Parum parumper patavium Patella pateo patulus pater patriarcha Patera patina patior patiens Patientia paveo Pavefactus Pavor pavito pavimentum. Pecua pecualis Pecuarium peculia peculiaris pecunia pecus udis *vel* oris pedes, itis & *obliqui à* pes pedica pediculoſus pedum pelagus pelaſgus Pelicanus peloponneſus penates penes penetro penetrabilis penetral penitus *præpoſitio* Per *in compoſitis ſequenti vocali, ut* peracutus peregrinus perendie pericles periculum *compoſita cum Græca præpoſitione περι ut* Periſcelis periſtylum peritus petaſo petaſunculis petaſus petaurus peto petitus petimen petorritus petulans petulcus. Phalæcus Phalæ phalanx phalatrica phalaris phalera pharetra phares *inſula* Phaſelus philyra philomela phlegeton phonaſcus phryges phrygius. Piceus & *obliqui à pix* piger piget Pila *luſoria* Pilula pilus pilo as piper pipinna. Placeo placidus placenta plaga *pro reti & regione* plagium plagiarius platanus platanona platea plato plico as Pluteus pluvia. Podagra podium Polenta polio polliceor polus *compoſita cum Græc. voce* πολυς *ut* polyhimnia poſitus poſitura popa popanum populus, *id eſt, genus,* popellus popina popino populo as *vel* populor poſtomis potens poteram potis potior *nom.* potior *verb. Præ incompoſitione ſequente vocali interdum ut in* Præacutus præcipito Præcipuus præſinus Precor Preces preciæ premo pretium probus probo as procax proceres procul procus prope proprior properè propero propertius propinquus propinquo propitius proſeucha protervus. Pſythia, ptiſana, pudor pudendus pudet pudicus pupillus puſillus puteal puteus puto Putamen Putus, *adject. cum diſcrimine derivationis, nam eſt etiam ubi producitur, vide Scalig in Catal & Taubman in Aſmar A.* 3. *ſc.* 3. *& in Pſeud. Act.* 4. *ſt* 2. Pyla *porta,* Pylius Pyra *ignis* Pyrethrum Pyropus.

LONGA. *Pabulum pacatus* & obliqui *à pax Paganus pagina pagus pala palanteum palo as palus li panis Papa papilo Pareo Parus* Auct. Philomelæ *Pava pavo. Pedo is Pegaſus Penis Peniculamentum Pennula Pero* nom. *Petus Phanaticus phaſis phiſon* Fl. *Phoca phyſeter. Pica picus Pierius Pierides pila* mortarium *Pilum* telum *Pila* moles *Pila* columna *Pileus Pileolus pilentum Pinus pipilo as Pipo as pirata piſo onis piſum piſo is placo planus

planus planè planities plebeius & obliqui à *Plebs pleuus plerique plorè pluma plures pluton podex. Polypus* morbus à πώλος *Pomœria pomum ponè pono populus* arbor *popysma portulaca posticus Postridie poto potio Pratum Pravus prelum Privus privo Procerus prodigium proles Promui promontorium pronubus pronus prora prosa prosapia protinus prudens pruna prunum prunus prurio prorigo, Psoricum, Pubes puber pulgio pugil, & pugillares* Prudentius, verò corripuit *Pulegium pulejum pulex pumex pumilio pumilo pumilus punicus puniceus pupa pupus pupilla pupillus purus* obliqui à *pus pusio. Pygargus pyramis pythagoras pythius python.*

COMMUN. *Palatium palatinus* nisi Martialis L, geminaverit, *patricida patro patrocinium patronus pelion penus & penuria peplum. Petra Petrus Petrieosus. Pharao Pharisæus phase Philosophus Phreneſis Phreneticus Physicus Pilatus pituita* Catull. *Poples propius Proserpina putris.*

INCIPIENTIA ab Q.

BREVIA. Quasillus quasi Quater Quaternus Quatio Queror Querela quibus quidem quiris *sed Ennius etiam produxit,* Quiritor quisquiliæ quoniam Quoque *conjunct.* Quotus Quotannis quoties Quotidianus *quod Catullus, tamen produxit per Epenthesin,* Quotidianus.

LONGA. *Qualis Qualus Quater Quatuor,* Item composita, cum pronom. *qui quo quorum qua* Ablat. *Quatenus.*

COMMUN. *Quadrans Quadratus Quadriga Quadras Quadrupes* per positionem debilem.

INCIPIENTIA. ab R.

BREVIA. Rabies Rabidus Racemus Radius Raphanus Rapio Rapax rapidus ripina ratio ratus *perfect à* Reor Ravis. Rebecca *composita cum præpositione inseperabile R. E,* Recens recenseo Rechedipna reciprocus reluto rego regimen regio religiosus reliquus reminiscor, Repagulum repente Repentinus repotia Reses Retinaculum. Rhadamanthus Rhodanus *fluv.* Rhodope *mons.* Rigeo Rigor Rigo as Riguus, Rogo, Rubeo Rubia Rubus Rubeta Rubetum Rudis Rudimentum Rugio Rumex Rumices, *telum* Rupicum Rutellum Rutilo.

LONGA. *Radix Rado Ramentum Ramus Ramalia Ramex Rami Rapum Rarus Ravus. Rebus rerum refert,* Impersonal. obliqui à *Res Regina Regia Regulus Regula Remus Remigo remigium Remex Remi*

Repu

Rapo resina rete reticulum Rheda Rhenus Rhetia rhetor. Rhinoceros Riphæus mons. *rideo rima rimor ripa ritus ritè rivalis rivus. Robur rodo Roma Romulus* obliqui à *Ros. Rubigo rudera rufus rugæ rumino rumor ruralis* & obliqui à *Rus. ruta.*

COMMUN. *Raab religio* & per Epenthesin *relligio retro retrorsum rudo.*

INCIPIENTIA ab S.

BREVIA. Saba Sabeus Sabaoth *vel* Sebaoth, sabina *herba*, sabina *telum*, sabucus sabinus sabulum saburra sacellum sacer sacerdos sagum sagulum sagax sagana Sagapenum sagarus *fluv.* sagena sagina saginatus sagitta saguntinus *obliqui à* Sal, Salamandra Salamin salamis salarius salax salebra saline salinum salilium salio saliva saliunca salix salictum salignus Salo *fluv.* Salomon saluber salum salus saluto Samuel sanies sapa sapio sapiens sapor sareptarissa satelles satis & *cum hoc composita ut*, satisfacio *verb.* satum saties *nom.* satio satur saturo satureja satyra satyrus satyroma. Scaber scabo scabies scapha scaphium scapula scarabæus scateo & scatio scatebra scaturio scelus sceleratus scheda & schedula schola & *obliqui à* Scops. scopulus *obliqui à* Scrobs. scutica scyphus scytha. Seco secundus secundo, as. securis secus *adv.* & secus *nom. pro Sextu.* sedeo sedile seges selibra *Martialis non semel corripuit licet è* Semi & μισο *componatur.* semel semele senex senectus senesco Seneca senatus senator sepelio sepulchrum sequor sequax sequester serenus seresco, *id est*, Aresco series sero *verb.* serum *lactis*, severus. Sibi Sybilla seeiamber sigillum sileo silentium siler siligo siliqua silutus Simeon simonis simila similago similis simul simulachrum simulo simultas sinapis *Græcè σίναπι*, sine siniſter sino sinuo sinus siquidem siser sitio sitis situla situs *adject.* situs *pro sordibus & loco.* Smaragdus soboles socer socius socio, as. socordia *alii* secordia, *Est enim à* se *pro* sine *separandi particula.* Sodalitas sodalitium sodoma, Solanus *vir*, solea soleatus Solea *piscis* soliciſmus *apud Auſon. extrito O vide Scalig. ibid.* l. 2. c. 12. solœciſmus solenus *vir*, soleo solidus solido, as. solium Solous *vir*, solum *subſt.* solox solubilis solutus solymi sono sonus sonitus sonor sonorus sonipes Sophenæ *gens*, sophia sophista sophos Sophocles Sophonias sophronius sopor soporatus soror sororius. Sparus spara sparulus spatium spacioſus spatior species specioſus specialis specialiter specimen specula speculor speculum speculator specularis specus spolium spoliator spolio spoliatus spolior Sporades spurius. Stabilis stabilio stabulum stabulo stabulor stachys stadium statera statinæ *locus*, statua statuo statutum Stephanus sterilis stimulo, as. stimulus *obliqui à Stips.* stipula stipulor status statio

ſtola ſtolidus ſtolo ſtomachus ſtomachoſus ſtomachor ſtorax ſtrabo ſtrepo ſtrepitus *obliqui à* Strix, gis. ſtropha ſtrophium ſtudeo ſtudium ſtultitia ſtupeo ſtupidus ſtuper ſtupefiæ ſtylus ſtyrax *obliqui à* Styx, ſtygeus. *Compoſita cum præpoſitione Sub ſequente vocali ; ut,* Subactus ſubeo ſubitò *adverb.* ſubitus ſubare *verbum, id eſt, grunnire* ſoboles ſubucula ſubulcus ſuburra ſuburranus ſucerda ſudes ſupellex ſuper & *cum præpoſitione compoſita ne,* ſuperaddo, & *ab eadem derivata ; ut,* Supernus ſupernè ſuperi ſuperà *adverb.* ſuperbia ſuperbio ſuperbus ſupercilium ſupero, as, ſuperſtes ſuperſtitio ſupinus ſupetiæ ſuſurro ſuſurrus. Sybaris ſybariticus ſynagoga ſynodus & *reliqua Græca cum præpoſitione σύν compoſita ſequente vocali & latina facta.* Syracuſa Syracoſius Syria Syriſſus Syrophœnix Syrus.

LONGA. Saducæi ſaga mulier, Saluſtius ſandalium ſanus ſane as. ſanè ſaperda ſapo, onis. Sara Saturnus. Scala ſcapus ſcena ſchema ſcilicet ſcitor ſcitus ſcite ſciolus ſcapa ſcoria per o. Scoti gens, ſcribo ſcriba ſcribium ſcrofa ſcrupus ſcrupula ſcrupens ſcrupoſus ſcrutum ſcrutor ſcutum ſcutatus. Cum præpoſitione inſeperabili Se compoſita ; ut, Secædo ſeculum ſecurus ſedecies ſedes nom. ſeditio ſedo, as, ſedulus ſemen ſeminis ſemino ſemeſus & reliqua cum *Semis* compoſita Semiramis ſemis ſemiſſis ſemita ſenus ſepar, id eſt, diſpar, ſepes ſepia ſepio obliqui à *Seps* pro ſerpente. *Sequana ſericum ſeria* ſubſtan. ſeriola ſeriotus ſerius adject. *Serò ſenus* adject. cum derivatis ſeta ſevum. Sibilo, as, ſibilus ſibilum ſica ſicubi ſicut ſido, is. Sidon urbs ſidus ſimus à ſum. *ſimus* adject. ſimia ſimius Sina mons, ſinus vas, Sion ſiphon, onis. Siquid & cætera cùm conjunctione Si compoſita (præter *ſiquidem*) ſirenes ſirius ſimilax ſocrates ſolennis ſolamen ſolus ſolum ſolitudo ſolo, as. ſomniculoſus ſomnolentus ſopio ſorex ſoterium. Spadix ſpelæum ſpelunca ſpero ſpicus ſpico, as. ſpicum ſpiculum ſpina ſpinus ſpinetum ſpira ſpiro ſpiraculum ſpiritus ſpiramen obliqui à Splen. ſplenium ſpleletinus ſpretus ſpuma ſpumoſus ſpumo, as. ſputum. Squalere ſqualor ſqualus piſcis ſquamea ſquameus ſquamoſus ſquaroſus. Stamen ſtatius ſterechorus ſtipes ſtipendium ſtipendialis tamen Sidonius corripuit ſtipo, as. ſtiria ſtiva ſtlatanus ſtlopus ſtatarus ſtoicus ſtrages ſtragulum ſtramen ſtramentum ſtratum ſtrena ſtrenuus ſtrideo ſtridor ſtridulus ſtruma ſtrumoſus ſtrimon fluv. ſtupa ſtupeus. Suadè ſuadela ſuadeo ſuavis ſuavium ſuper ſubula ſudo ſudum ſudor ſudarium Suetonius Suevus ſugo ſumen ſura ſuſa ſuſanna ſuſpirium ſutilis ſutor. Sycon fructus ſycophanta ſylo ſyrinx.

COMMUN. *Sacramentum ſacro, as.* Samaritanus ſamarita ſatraps ſatrapa. Sidonius. Socrus. Spado. Strigilis ſtatim ſtrigoſus ſtuprum ſtymphalides. Supra Suſanna.

INCIPI-

INCIPIENTIA à T.

BREVIA. Tabarnus taberna tabula tabella tabularium tabulatum taceo taciturnus tacitus tages *vir* tagus *Fluv.* talentum talus *vir* tamatrix tamen tager tanais tapetes tapetum taratella taratantara tarentinus tata. Tegæus teges, *nom.* tego tegimen tegumentum telamon temerè temerarius temero *as* tenax teneo tenor tenebræ tenebrosus, tenedos tener tenereſco tenuis tenuo *as* tenus tepeo tepidus tepefactus tepor teporo terebro *as* Terebinthus terento terentius terentinus teres *nomen adject.* tergo Terpſichore. Thalamus thalaſſus thalia *nympha*, thaſius, Themis therapne Thetis Tholus Thraſybulus thridax thronus, *Græce* θρόνος thymele thymus thibareni. Tibarenes tiberis Tiberius tiberetus tiberinus tiberius tibi tibullus tigillum tilia *arbor Setenus, tamen produxit*, timeo timidus timor timolus tinias, *Fluv.* Titus titius titulo titulus. Toga togula togatus tolero Tolerabilis toletum, per *o Gratianus, verò corripuit*, tolutim tomaculum tomus tomyrus tonat tonitru tonitralis tonus toparcha Græce τοπάρχης topazon topazus todus *hinc* topographia toral toreuma torus toroſus totus *cujus Relat. quotus*, totidem toties Trabea trabeatus trabes trabalis tragacantha, Tragædus Tragædia tragicus tragus *piſcis* traho trapetum trebatius Trecenti trechedipna tremor tremefactus tremebundus tremulus trepido trepidus tribus *à tres*, tribulis tribunal tribunus tribunitius tribus *us* tributim tributo tributum tricaſtinus, *ex particula*, TRI *compoſita ut*, *triceps*, & *cætera*, Trichilum Trichorium Trifolina Trigontroclea, Trochus trophæum Tropicus tropis Trucido, & *obliqui à* Trux Truculentus Trutina trutinor. Tuba Tubicen, Tuber (*pro fructu*;) tubus tubulus tudito *as* tugurium tumeo tumidus tumor tumulus tumulo *as* tumultus tunica tunicatus turingus. Typus tyrannus tyrannis tyras, *Fluv.* tyrus tyrius.

LONGA. *Tabis tabidus tabeſco tabum talaria talea talio talis taliter talus taygete* nymph. *taygetus* mons, *Tecolithus teda tegula tela telum. Temetum* cum derivatis ſuis, *Temulentus* & *temulentia*, *temo tena tenia teniola teter. Thetys Thabor thais Thamus thebe Thebanus theca Thejus theriaca theſaurus theſeus theata* quæ per *th* Scribuntur, *thiodamantæus Thomas thorax thraſimachus* à Græco θρασὸς, *thule thurinus thureus thurifer thuricremus* ſic & obliqui à *thas thya. Tibiæ tibicen tibicina tiburnus ticinus* Fluv. *tinea tiphys tireſia tiſiphone titan tithonus titillo tomolus. Tomentum tophus totus. Trado tradux traduco tragula Traluceo trama trames tranare travio* as *travolo*, as. Et cætera cum *tria* compoſita *trevir*, ſed Fort. corripuit, *Tribulum tricæ trico* onis, *tricennis tricenus triceſimus triclinium triduum triga triginta trigeſimus trimus trinacris trinacrius trinus Trinitas triticum Triton tritonius tritus tritura. Troes troius troicus*

trudo truſo as, *Tuber* fungus & pro tumore, *Tucetum turia* Fl. *Tutela tutor* nom. *Tutari, tutus tuo Tutamen. Tybur typha typhus typhon tyro* propr. & appellat.

COMMUN. *Tetrachordon tetrametrum tetracha tetricus tetrinno,* verb. *Thales, Tigris,* fera *Tobias, triplex triplico.*

INCIPIENTIA à V.

BREVIA. Vacare *verb.* vaceſſo vacillo vacuna vacuus vacuo, as vadimonium vas vadis vado *as* vadatus vadum vadoſus vafer vagellus, *nom. propr. gent.* vageni vagor *aris* vagus vahalis *Fluv.* valeo valetudo validus vapor vaporis vaporus vaporo vapidus varieoſus varius variare *ubi, ubicunque,* ubique vegeo vegetus vegeto *as* veho vehemens velia *urbs.* velut veluti venenum veneno *as* veneror venerandus veneti venia venio Venus venuſinus venuſto *as* venuſtus veredus vereor verecundus vermino veru verutum veſagus Veſpaſianus veſevus veto veritus vetus vetero *as* veterator Veterinus veternus vetuſtus vetuſtas. Vices vicarius viciſſim vicia æ video viduus viduo *as* vigeo vigor vigil vigilantia vigilo violo *obliqui à vir.* virago virilis viritim vireo vireſco viretum viridis viridans viror viriatus viſurgis vitellus vitiligo vitium vitio *as* vitioſus vitulus vitula vitupero ulubræ ululo Ulyſſes voco vocabulum vogeſus, *mons.* vola volemus volo *as* volatus volaterranus volito volucer volo vis volens voluntas volupe voluptas volumen voluminoſus volutabrum volutus vomo *is* vomica, *ſerenus prima longa poſuit* vopiſcus voro *s.* vorago voveo *uter, adject. uterque ſic omnia ab uter compoſita* Uterus uti, *adverb.* Utinam.

LONGA, *Vaccinium, vado, vagina vagio vagito* as *vagitus vagor* nom. *vanus vaneſco vanitas vapulo varus* adject. *vas vaſis vates vaticanus, vaticinus & vaticinius* a um *vaticinor, uber Ubertas udus. Vecors vecordia velabrum* locus *veles,* itis *velo* as, *velamen velox velivolus velum vena veneo venalis venundo venor* aris *venabulum venator* obliqui à ver. *veratrum verax veritas verus* adj. *veſanus veſania veſica veſus* populus *Vibex* icis *viburnum vicentia vicies vicenus viceſimus vicinus vicina vicus vicatim vidulus viginti vigeſimus vigeſſis vilis vimen vindemia vinea vinetum vinitor vinum vinolentus vipera vireſco,* à vis, *vires virus viroſus viſibilis viſo viſus* ſub *viſito vita vito* as *vitis viteus vitiſator vitigenus vitulor* aris *vivarium vivo vivax vividus vivifico vivus, Vlgo, una unanimis unio* nom. *unus* ſic *unio* verb. *Unicolor unicus uniter Univerſus. Vobis* obliqui à vox & *vociferor vocalis vocula vomer vomis* nom. *votum. Vpilio, Vrania urina uro urtica urus uſitatus uſura uſipii* (populi) *uſurpo, utor utilis utilitas, uva uvidus.*

COM-

COMMUN. *Valedico*, nisi induas, voces, dirimatur, *Vepres, vibrò viticula vitrum vitreus, volucris*, obliqui ab *uter* adject. ab his composita & derivata, ut *utrinque utriusque utrumque.*

INCIPIENTIA. ab X.

BREVIA. Xenium, Xiphias, *piscis* Xylobalsamum, Balsamum, *autem simplex à Virgilio corripitur.*

LONGUM. Est *Xerampelinus.*

INCIPIENTIA. à Z.

BREVIA. Zacynthus Zalates Zaleucus Zamæ. Zephyrus Zephyritis, Zoroastres Zygæna, Zygius.

LONGA. *Zachæus, Zacharius, Zebedeus*, Græcè ζεβεδαῖος *Zelus, Zelo* as *Zelcypus, Zenon, Zerinthus, Zethus, Zetes, Zizania, Zodiacus, Zoilus, Zona, Zonarius, Zonatim, Zythum.*

COMMUN. Est *Zabulon.*

De Mediarum Syllabarum Quantitate.

A. In MEDIIS SYLLABIS.

BREVE. Æacus academia alabaſtrum Acragas Amphimacer Areopagus Ariſtophanes Aſcanius Aſtyages. Balanus barbarus Barathrum. Calamus calathus cannabis Carneades Celadon Cephalus cyana cyathus chiragra cryſalus. Dædalus Dalmata, Ecbatana enallage. Galata galbanum Gelaſinus Gelaſus Gervaſius gymnaſium. Hilaris hyppallage. Icarus Iapetus Iaſius Italus Inaryme Iſmarus Iſagoge. Laganum lalage Lamagus Laſanum. Menapis. Onager. Pamphagus Pardalis Pantolabus, & *reliqua à* λάβη *orta.* Parraſius Patavium *propr. loc.* pædagogus Pindalus Pyramis Pythagoras Protaſius. Salamis Sarmata Sequana Stephanus ſuppanus. Tanaquil Tantalis Tantalus Tartarus Tenarus Tribrachys. Vertagus.

Huc pertinent finita in *bates, crates* & *ſtratus* à βα]ω, κράτης, στράτω; ut, *Schænobates, Philocrates, Philoſtratus.*

LONGUM. *Abiſalon Abrahamus Adamus Adapus Agiladas agaſo Agave amabilis amaracus amarus Amaſis Amaſius Anchaces aratrum archiater aranea Æſculapius avarus. Baleares Bachanalia Bolanus. Cadaver canalis candelabrum Caphareus calvaria cloaca Cameracum cephalene cicada cicatrix coagulum cagitabundus colocaſia compages conſentaneus conclave Conradus* & cætera peregrina, *contagium cymamino. ictamus* & *dictamum Dordracum ducatus. Eboracum Foramen. Garganus* Gentilia &c. in anus, *Germanus grabbatus Herbaceus. Jadar Jadera Japis Japix Jaſon jentaculum. Limaca Lucanus lupanar lupatum. Meleager* propr. *Meſſala Meſſapus. Naaſon nequaquam, Nicanor Numanus. Omaſion opacus octavus Otacilius Oleagenus Oribaſius. Palatium palatum Pharſalus Paſchaſius paſtinaca Phacia phalarica præſapia Philamon pirata paſtacium. Sandalium Samſſa um Sardanapalus ſatraca ſenator ſerapis ſerapion ſinapis ſinapi ſimulacrum Syracuſæ* quod tamen Auſonius corripuit, *ſodalis ſtymphalus*

ſtymphalus. Theano theatrum tiaras Thymiama Tigranes. Venaſtrum Venafranus veratrum vindarium viridaſtus Vomanus utraque ablat.

Huc pertinent derivativa in abilis *ut laudabilis*; abundus *ut imaginabundus*; labrum *ut ventilabrum*; abra *ut dolabra*; abulum *ut venabulum*; aceus *ut hordaceus*; & acius, a, um. *ut galinaceus*; acus, a, um. *ut Meracus*; aculus, a, um. *ut vernaculus audaculus*; acundus, a, um. *ut iracundus*; ago, ages, agulum, aginta, *ut compago contages repagulum quadraginta*; & alis, ale, *ut æqualis æquale*, (præter patronymica *Pardalis Tantalis*) amen, amentum, *ut ſolamen juramentum*; anus, a, um. *ut decumanus, a, um*; aneus, a, um, *ut araneus, a, um*; & *in* anis *finita, ut immanis inanis. Item finita in* aris, *ut molaris* (præter hilaris Phalaris.) *Et* are, *ut cochleare*, arius, a, um. *ut denarius, niſi ſint à brevibus ut* Parius. *Sic Diminutiva in* atus, ator, atim, ates, atius, aticus, *ut Senatus arator paulatim Achates Horatius Fanaticus*; & propria *in* a *longum, ut Egnatius Hypates Leucates Mithridates Reate Sabatii* (præter Lapathes Pelathes Zelathes.)

COMMUN. *Aſcalion. Batavus Batavia. Coralion. Pelicanus. Pharſalia. Sicanus & ſicanius ſtimphalides.*

E. In MEDIIS SYLLABIS.

BREVE. Alemanus amethyſtus anathema *ſed pro denario producitur*, Armenia artemis. Bellerus Bellerophon beneventum. Camera Campeſus cerebrum. Decrepitus diequarti diequinti *compoſita apud Gellium*. Elegans elegia elephas Eleutherius Empedocles eſſedum. Feretrum funebris. Hebenus hedera Helenus Helene. Inferus ingenium illecebræ impetus. Lacædemon. Macedo maleventum Melpomene. Nemeſis Neoptolemus & *cætera ex* πόλεμος *ſeu* πόλεμος *facta*. Polemon patera Potſena protheſis pharetra. Seneca Senecio ſolemus. Tenebræ Tireſias terebra. Valeria Valerius vertebra.

LONGUM. *Abdera abſtemius academia Acedia acredula Aedon Æſepus Agarenus Agenor ahenum alcedo Alcenor Alcmene Alevas alienus Ambaſus Antenor apoſiopeſis Arceſius arithmeticus Aſclepius Athena Aurelius. Blaſphemia Bohemia boletus. Camelus candela Cane-*

bium carchesium Caresus catachresis centesimus Cethegus Chacedon cyperus Cajeta Cyrene chitheria pro venere ferè corripitur. *Cythera collega o llegium contumelia Cornelius cupedula curete. δῆμος diadema diæcesis diastema Dyndymene Diomedes. Eccleſia eleemoſyna ἡμέρα enterocela ephebus ephemeris eremus erotema Eteſias Eumelis & Eumelus* (Eumelia corripitur) *Eumenes. Famelicus fidelia. Galenus Galerus. Haleſus herbeſus Hiera Homerus Hydrocela Hyppocrene* & alia à *χρῆνη Ieſus imbecillis Joſephus. Libethrum Lucretius Lycabeſus Lycomedes* & ejuſdem poſitionis à *μῆδες Lyrneſus. Megaleſia Myleſius* à *Mileto Monedula Moneſus moneta Myndeſius Mytelene. Nanpegus Nazarenus Nicodemus. Obeſus Oneſimus ortygometra. Panigyris Paraſceve Peloponeſus penthemimeris phaſelus Philomela poderes poëma præſepe privilegium problema Prometheus proxeneta. Querela. Racemus. Sarcocela Sarpedon ſerenus Silenus Sineſii ſtatera ſtratagema* & ſimilia, *ſuevus ſciene ſymplegas. Thraſumenus Timeſius Titareſus* & omnia à *νῆσος, trieres trieteres Tyreus. Vagene vegetus venefica venificium veneficus verecundus veredus vindemia valemus, a, um.*

Huc pertinent derivata in ebilis, ecula, edo, ela, & elis, *ut delebilis Diecula dulcedo querela & à μῆλος vel μῆλον, ut Eumelis & Eumelus* (Eumelia corripitur(Propria *in* elius, *ut Aurelius Cornelius*: & quæ ab *ἅλις, ut Heliades Helidorus.* Adjectiva *in* erus, *ut Severus Sincerus. Et Græca in* teria & terion, *ut Arteria cauterium cœmiteriũm Monaſterium myſterium.* Numeralia *in* eſimus, *ut centeſimus.* Græca verbalia in eſis, quorum futurum erat *ἥσω, ut Apoſiopeſis catachreſis diæceſis Matheſis paracleſis phræneſis.* Et omnia à *νῆσος, ut Lyrneſus Moneſus Poloponeſus.* Item Adjectiva *in* eticus, a um. *ab ἧσις* verbali, *ut Phræneticus, ſic arithmeticus ſpleneticus.*

COMMUN. *Fidecula. Neviene. Vietus.*

I. In MEDIIS SYLLABIS.

BREVE. Acinus Acriſius Æmilius Æſchilius Æſchines albico albiſſimus aliquis aliquando Amicio Amiſiæ animus Anitus Apine aqualiculus aquatilis aſinus Aſine *oppidum* Aumen. Buccina. Calidus caliga candidus Caſina Chryſtallinus comædia conniveo cophinus Corybas crepida cubiculum curriculum cytiſus Dapſilis delibutus diſcipula diſcipulus divido Dominus. Eleemoſyna Elyſius Eurithus. Facillimus facinus faſcino femina fidicina

fidicina finitimus fiscina fumigo fuscina fluviatilis. Gausapina. Hannibal Helice Helicon horribilis. Idolothyton ingerrimus Illyricus inquilinus inquino Intybus. Lamina litigo loricus. Machina manica manipulus moribundus morinus mulciber mutillo mutina. Natalitius navita nequitia Nineve nundinæ. Oedipus opiparus oricus. Pagina patina patria patricius patrimonium pedica Prodicus Proserpina prostibulum pudibundus. Reliquus roscidus Ruspina rutilo. Sarcina Saturnalitius Satyra Servitus siliqua similis simibrivium *flumen*, stibundus sterilis succinum. Treviri Thermopyle & *reliqua à* πυλη, Tribunitius Troilus tunica trutina. Ventriculus vestibulum vitricus Vomica Uncinus. Zoilus.

LONGUM. *Abydos Abyla abreptitius Acidalios acinaces acoitum Acylius Adimanthus Adriastine Agapitus Alaricus Almon Alipbe Alithya Altinum ambitus* participium (*non ambitio*) *amicus Amithone amitinus Amphoritus Amphitrite Amphysa Amymon Anchises anserinus Ansilenus Ansyra antiquus Apennius Aphrodite Apicius Apricus aprilis Apyrinum Æquicolæ Aquitania Araisium Archimedes Archytas Arminum Aritia Arpinum asylum Asylus auriga auritus. Belides Berenici Berytus bovile Busiris butyrum. Caicus caligo* nom. & verb. *caminus cauinus Corisius castigo catinus cervical Chelidonia Chelidon clandestinus clavicula Cocyra Cocytus Collyrium Colyphium complico conchilium convitium conviva corbyta Corcyra Corythas corytus crocodylus. Davides delinis desidero Dionysius, divisus. Echinus Eligidion Elisa Elisius Elisus Emisitius empericus Enipeus Enthymema Epirus equiria erica Eriphyle Euclides Euripus Euxinus exilis expilo. Fastigium fatigo febricito febricosus fenilia Fescenninus festinus formica Fredericus. Galerita gavisus genuinus. Herinaceus Hermaphroditus. Faïrus infantilis Ilaïra Ilithya inquilinus incile internecinus invito invitus Joachimus irritor* (non *irritus*) *Isidius Labici labicum lacinia laserpitium Lævinus Lagides Lairus Larise lectica lignile loligo lorica lumbricus Lycurgides. Magyrus Manilius Mantile Marsilius Marica Mauritania Massylia* (non *Massilia*) *matutinus Mauricus mediastinus mellitus mendicus Mephytis Misithius Morticinus Moyses multitium Myrica. Nasica* ex νίκη facta, *Nerine nimirumnovitius Neoclides* à *Neocles nutrico nutritius. Obliquus obstipus Oilus omninò oppilo opimus Opimius opinio opinor Origanum Orithia origo Osiris. Pacchinus Palilia Pamphilia papyrus paradisus paraliticus parietina pastinaca pavimentum paupertinus Pausides pediculus peregrinus periculum peticus Petilia petricosus pituita Podalyrius Polygiton Polynices Polytimus popina porrigo* nomen *possidium Posidonia*

Posidonia posticus Potinus propino pudicus pulvinar. Quadriga Quadrimus. Radicula *redimiculum resina rubigo rubrica rudimentum ruspina. Sagina sagino salpyga sapphyrus saticuli scriblita sigefridus semiramis senilis sephirus servilius seryphus sextius seligo siticula* & similia *somniculosus stantyra stragira subtilis supinus suppositicius, Theotimus,* &c. à π' μη *Therſites Theſſalonica Trivicus Thucidides. Varius vectidius vectigal Venilia veſica veſpertinus vicinus virilis Viritim viticula,* & quæ à longo incremento, *vitiligo vitulinus umbilicus urtica uſtica.*

Huc pertinent Diminutiva quædam in icula, ut *canicula &c.* item quæ diminutivorum formam habent, ut *cuniculus &c.* & barbara omnia, ut *Henricus Ludovicus &c. Abſtracta* & verba in ido, ut *libido formido* (præter *divido*) Patronymica in ides *à primitivis in* eus *vel* es, ut *Pelides Peleus &c. Adjectiva in* ilis *non* verbalia, ut *ædilis &c.* Subſtantiva *in* ile, ut *bovile lignile mantile ovile.* Compoſita à φίλεω, ut *Hallophilus. in* imen & imentum *à verbis quartæ Conjugationis,* ut *molimen lenimen &c.* Subſtantiva *in* inus, a, um. (*paucis exceptis*) ut *Architriclinus* propria &c. Denominativa *in inus à* Vocabulis rerum non animatarum, ut *Leporinus Leoninus, &c.* & a nominibus locorum, ut *Trajectinus Venuſinus,* &c. item alia quædam adjectiva *in* inus *ſuprà enumerata.* Patronymica *in* ine. *Nomina & Verba* i. *ante* v. *habentia,* ut *conniveo ſaliva,* &c.

O. IN MEDIIS SYLLABIS.

BREVE. Abrotanus aconytum. Æolus Alcyone Ambroſia Ambroſius Antiochus Antonius. Apocope apocha Apollonius atomus Cleovicus coënobium colloquor commodus conchoca, Cynoſura. Deotarius, Eleëmoſyna elogium Epitome eulogium Euphroſine. Genoſus Genovefa. Hebdomas Harmonia. Iole, Laodochus Ludovicus Lucoſia. Mnemoſyne Mnemoſynon methodus ab ὁδὸς. Niobe, Oënotria Onocrotalus. Pachoras Pannonia promontorium. Sodoma Scævola Sicovis Salomon ſyllogiſmus ſympoſium. Tiſiphone *& ſi quid præterea à* φόν. Viola violo.

Huc pertinent orta *à* πόλις *ut* Metropolis &c. *Diminutiva in* olus, a, um *ut* capreolus, dololum, Seriola. *Compoſita à tropus & lophus ut* Cardopus, Orophus, *Græca in, Oſius, a, um, ut* Theodoſius &c.

LON-

LONGUM. *Abdomen Abſalomus axioma Achoreus acolytus ægrotus Æſopus Ætolia alioqui Amboſus amomum anachoreta Anthores Anthropophagi Antonius apéſiopeſis aroma aſopus Aurora. Botrodum. Cavopus capitolium cariotus Carnotum cerotum Chryſolorus ciborium cinamomum Cimolus Clycerodes cognomen colonia colonus concionor conopeum Crotopus cuſtodio Cytorus. Deltoton devoto* as *Diores duobus, Emoda Emodus encomium epodos Epopeus, Erodius, Eſromus Europa Eurotas. Feronia, Glaucoma Glycerodes. Helorus Herodes Hilarodes Hipponax Hyſſopus, & um* i, *Jacobus idolum, ignoro Jobus Jodocus*, & ſimilia barbara, Græca enim corripiuntur, *Inopus Iolas Ionia Regio, ſed Ionium mare* corripit Virgil. *Iopas Joſeph Joſias Ithomus & Ithomæ Laodæus latona latrocinium Lancilotus Leucopetra Longobardus Lycorus Lycoreus Lycoris. Meabole Mediolanum Mauſolus Mantichora Metopus. Nebrodes, October octoginta octonus oloſa Oporinus opſonium opſonor Orodes. Pactolus pædagogus paragoge patrocinium patrocinor patronus Pelorus Penobus perizoma perſona Petronius Phicolus Phonolenides Polydorus*, & reliqua in δῶρον, *præſtolor proſopon prætorium pſilotron pyropos Pyropus. Quandoque, Repotia Rhodopis* (non *Rhodope.*) *Salmoneus Salome Sarone Sempronius Serotinus Siriope, Simope Siriopis Subſolanus. Thermodon Thereorema Timolus, Tholoſa tyrocinium*, cùm ſimilibus in ocinium & ocinor : *Victoria utroque.*

Huc pertinent compoſita ab ἀγωγὴ *ut Iſagoge &c.* Compoſita à πολεῖν & κῶλον ut *Bibliopola tricolum Neutra in* omen omum & oma *deſinentia* ut *abdomen amomum cinnamomum aroma axioma ceroma, glaucoma, perizoma ſic in* ona ut *perſona Matrona* Fluv. corripitur. *Item in* momia momum & *compoſita a* φάτνη φονία γωνία & ὄνομα cujus compoſita, mutant o, in ω, ut ; *Hieronymus &c. Antiphona euphonia trigonum Sinonymum*: & derivata à genitivis longis, ut *Babylonius derivata* in orius, a, um in orus, a um, *ab obliquis longis, ut prætorius, ſonorus derivata in* oſus *ut* ingenioſus & *verbalia in* oſis *ab* ow. ut homeoſis *Metamorphoſis & finita in* ota otes, otis oticus, ſtrotes ptoton *ut Epitota Melotes*, Nilotis exoticus Lithoſtrotos diptoton.

COMMUN. *Biſtonis Controverſia ; Edonis Jacobidæ* contra naturam frequentius corripitur. *Quandocunque.*

U. IN

II. IN MEDIIS SYLLABIS.

BREVE. Anxurus Arbutus Æsculapius Asdrubal aucupor autumo. Bijugis blandusia Brundusium bucculentus. Caduſii camurus à um Canuſium Centurupe coluber columella columen confugium conjugium contumax contumelia Corduba cornupeta Cruſtumium Cruſtumeri cucubo cucuma cucumer *vel* cucumis curculio. Danubius Decurio fruſtum diuturnus. Ebuſius educo, *as* enucleo erudio exuviæ. Fæculentus fæcutivus flatulentus. Hecuba, Incolumis induviæ innuba. Lacuna Lanuvium lemures Liguria locutuleius loculentus Lucumo lugubris. Manuleatus Martubii *gens* Manſurius Mercurius Minutius *propr.* muſtulentus. Nuncupo, Occupo, Pacuvius Palphurius Peruſinus *contra primitivi naturam*, Poluſus poſthumus pronuba propudioſus purpura. Quadrupes, Repudio repudium. Sabura Satura Satureia Saturo. Titubo tugurium, Vacuna Veſuvius vitupero volucer *cris cre* volupe Voluſius vulturius upupa.

Huc pertinent, numeralia *in* uplus *ut duplus &c.* Subſtantiva *in* uria *ut centuria*, luxuria Numeralia *in* urio *ut*, *centurio decurio &c.* Meditativa *in* urio præter *cucurio ligurio ſcaturio*, quæ volunt, non eſſe meditativa, Verbalia *in* umen, & umentum *à ſupinis brevibus vel poſitione, tantum longis, ut documentum emolumentum, mocumentum tegumentum: Verba in* ulo *ut ambulo cumulo* præter *adulor* Polyſyllaba in ulus, a um, *ut corculum credulus cuculus graculus nebula nebulo oculus vaſculum vernaculus ulula* præter *Cleobulus Herodulus & ſimilia à βελὴ & δῆλος.*

LONGUM. *Aculeus acumen acutus Arugo Albunea* Sylvæ nomen *alumen Amulius Anubis Apulia Arcturus argumentum Aruptnus aſtutus. Bitumen, cacumen Carruca conſuetudo cornutus corruda. Delubrum, Etruria, Ferrugo Feſtuca, Getulus, Inſuber Julus Itureus. Lanugo legumen, Manubrium Marſupium Meduſa. Peculium penuria præputium. Rhamnuſius, Saluber Sambuca Sambucum Sampſucum Sanguiſuga Solitudo. Telethuſa teſtudo. Volubilis.*

Huc pertinent derivativa in ulis, *ut, curulis edulis tribulis. Derivata in* ulium *ut Furſulium Parotulium, Compoſita à* δῆλος *ut Philodulia,*

Philodulia, Hierodulia, &c. Composita ex βῦλὴ ut Cleobulus Chærobulus.

COMMUN. *Connubium Culeus, Mamurius, Torcular, Venusia Venusinus, Zabulques,* à Juvenco.

SUBMO.

SUBMONITIO.

Multa, quæ ad regulas generales pertinebant, maximèque composita & derivata in hoc indiculo prætermissa sunt, ut & nonnulla alia, quæ Studium & diligens Poëtarum lectio facilè suppeditabunt. Communia verò (ut vides) contraximus & secundum veterum probatorumque Poëtarum auctoritatem, vel ad *Brevium* vel ad *Longorum* Catalogum retulimus. Quæ verò ab Ecclesiasticis & recentioribus contra veteres usurpata sunt, hîc omittenda duximus, qui ea desiderat, adeat *Smetium*. Vale, hisque dum ad unguem climaverimus, fruere.

GRÆCA-

GRÆCARUM VOCUM ANALOGIA.

Penultima brevis.

A.

ἄγρᾳ, podagra.
ἀλλαγὴ, hypallage.
βάσις, parabasis.
βάτος, Eutybates
γάμος, trigamus.
γραφὴ, paragraphus.
ἔλαφος, tragulaphus.
κεφαλὴ, Bucephalus.
κλάσις antanaclasis.
κράτος, Socrates.
λαβὴ, Pantolabus.
μαχὴ, Theomachus.
στάσις, hypostasis.
φατὸς, Philostratus.
πάσις, protasis.
φάγος, Pamphagus.
φάνης, Aristophanes.
φάσις, emphasis.
φρασὶς, periphrasis.

E.

ἀφαίρεσις, aphæresis.
γένος, Origines.
θέμις, Arthemis.
θεὸς, Timotheus.
θέσις, hypothesis.
μέτρον, geometra.
ξένος, Aristoxenes.
πόλεμος, Philopolemus.
σθένος, Demosthenes.
τέλος, Aristoteles.

I.

κρίσις, hypocrisis.
στίγμα, distinton.
τρίβος, pædotriba.
φίλος, Theophilus.

O.

βολὴ, hyperbole.
γονὴ, Chrysogonus.
δοτός, Herodotus.
λόγος, Theologus.
λόφος, Cherolophus.
λόχος, Terpsilochus.
νόμος, astronomus.
ὀδὸς, periodus.
ὄνομα, Hieronymus.
πόλις, metropolis.
πόνος, Philoponus.
τρόπος, heliotropum.
τρόφος, syntrophus.
χόρος, Terpsichore.
ὀδὸν, cynorodon.
σκόπος, Episcopus.
σόφος, Philosophus.
στόμα, Chrysostomus.
στροφὴ, distrophon.
τόκος, theotocos.
τόμος, latomus.
φόνος, Tesiphone.
φόρος, Chrystophorus.
χρόνος, Polycronus.

Y.

ζυμὴ, azymus.
λύσις, paralysis.
φυτὸν, neophytus.
λύτος, Hippolytus.
τύπος, prototypus.

ἀγωγὴ, Synagoga.
βυλὴ, Eubulus.
γωνία, tetragonum.
δῆμος, Nicodemus.
δοκεῖον, Nosodochium.
δῶρον, Polydorus.
πῶτον, aptoton.
πωλέω, myropola.
χὴκη, chirotheca.
κοινὸς, epicœnus.
κῶλον, dicolon.
λαὸς, Nicolaus.
νίκη, Dæmonicus.
πῶσις, antiptosis.
πῶτον, aptoton.
πωλέω, myropola.
φῦλον, Allophylus.
φωνὴ, antiphona.
φιλὴ, Philotimus.
φημὴ, Polyphemus.
ᾠδὴ, epodos.
ὐψ ὠπὸς, Cynopa.

FINIS.

Verborum quorundam Variatio per *Tempora* & *Modos*, in ipso statim limine tyronibus inculcanda; unà cum Particularum usu, per Puriles hasce Sententiolas.

The Variation of certain Verbs through the Modes & Tenses, *to be often repeated of yong beginners in the Latin Tongue; together with the use of the Particles, (Adverbs, Conjunctions, Prepositions) in these Sentences, made for the use of Children.*

Apto.

To fit, to make.

Aptavit mihi sartor tunicam.
Malè *aptaverat* mihi sartor tunicam.
Aptabo ego tibi tunicam.
Apta mihi tunicam. (solveres
Aptarem tibi tunicam, si mihi
Nescis *aptare* tunicam.
Aptando tunicam sartor aberravit.

Aptanda est mihi tunica.

Ardeo.

To burn.

Ardet ignis.
Ardebat ignis, sed jam extinctus est
Arsit ignis.
Mox *arde*[illegible] ignis.
Arderet ignis, si plus ligni apponeres.
Arsisset ignis, si ventus non extinxisset.
Non potest *ardere* ignis.
Ignis *ardendo* absumit omnia.

Ascendo.

To climb.

Ascende ad arborem.
Ascendi ad arborem.
Ascenderam ad arborem, sed delapsus sum.

THe *taylor* made *me a coat.*
The taylor hath not made *my coat well, or handsome.*
I will make *you a coat.*
Make *me a coat.* (*you a coat*
If you would pay me, I would make
You know not how to make *a coat.*
The taylor mistook himself in making *of a coat.*
I must have *a coat* made.

The fire burns.
The fire did burn, *but now is out.*
The fire hath burnt.
The fire will burn *presently.*
The fire would burn, *if you would put on more wood.*
The fire had burnt, *if the wind had not put it out.*
The fire cannot burn.
The fire wastes all in burning.

Climb up *the tree*
I climbed up *the tree*
I had climbed up *the tree, but fell down.*

Aſcendebam ad arborem, & læſi pedem.
I climbed up *the tree, and I hurted my foot*

Mox iterum *aſcendam* ad arborem
I will *preſently* climb up *the tree again*

Aſcenderem ad arborem, ſi haberem ſcalam.
I would climb up *the tree, if I had a ladder*

Aſcendiſſem ad arborem, ſi pater permiſiſſet.
I had climbed up *the tree, if my father had given leave*

Non poſſum *aſcendere* ad arborem
I cannot climb up *the tree*

Si tu *aſcenſurus es* arborem, dabo tibi ſolidum.
If you will climb up *the tree, I will give you a ſhilling*

Aſcendendo lapſus ſum.
I fell down in climbing up.

Aſpergo.
To ſprinkle upon,

Aſperge domum aquâ
Beſprinkle *the houſe with water*

Aſperſit ancilla domum aquâ.
The maid has beſprinkled *the houſe with water*

Mox *aſpergam* aquâ domum
I will *by and by* beſprinkle *the houſe with water*

Aſpergerem aquâ domum, ſi exires è domo
I would beſprinkle *the houſe, if you would go out of the houſe*

Aſperſiſſem aquâ domum, ſi mihi mandaſſes
I had beſprinkled *the houſe with water, if you had bid me*

Si *aſperſero* aquâ domum, pulverem excitabo
If I ſhall beſprinkle *the houſe with water, I ſhall ſtir up the duſt*

Non vacat mihi modò *aſpergere* aquâ domum
I have no leiſure now to beſprinkle *the houſe with water.*

Aſſigno
To ſet down, to note

Aſſigna errores tuos
Set down, *or* note *your faults*

Aſſignavi errores meos
I have ſet down *my faults too*

Aſſignabo errores tuos quoque
I will ſet down, *or* note *your faults*

Aſſignarem errores meos, ſi haberem calamum
I would note, *or* ſet down *my faults, if I had a pen*

Aſſignaviſſem errores meos, ſi habuiſſem atramentum
I had ſet down *my faults, if* I *had ink*

Si *aſſignavero* quotidie errores, citius proficiam
If I will note *every day my faults, I ſhall ſooner profit*

Neſcio *aſſignare* errores
I know not how to ſet down *my faults*

Aſſignando errores proficio
I profit in ſetting down *my faults*

Aſſignans errores proprios, *aſſignaturus* eſt etiam errores aliorum
Who ſets down *his own faults*, he ſhould ſet down *others alſo*

Aſſignandi ſunt errores
You muſt ſet down *your faults*

Aſſo
To roaſt

Coquus *aſſavit* carnem
The cook hath roaſted *fleſh*

Aſſaverat coquus carnem, ſed vendidit
The cook had roaſted *fleſh, but he* hath ſold it

Aſſa melius carnem
Roaſt *the fleſh better*

Assarem carnem, si haberem ignem
Assavissem carnem, si mihi dixisses
Si *assavero* carnem, edam.
Nescit coquus noster pulchrè *assa-*

Assuesco (*re* carnem.
Assuescam cerevisiæ.
Assuevi cerevisiæ.
Assuevissem cerevisiæ, nisi bibissem vinum.
Si *assuevero* cerevisiæ, nunquam bibam aquam.
Non possum *assuescere* cerevisiæ.

Aucupor.

Aucupatus sum heri.
Aucuparer, si haberem nisum.

Aucupatus fuissem hodiè, si licentiam habuissem.
Ibo *aucupatum* crastino die.

Audeo.

Quomodo *ausus es* ingredi domum meam? (tuam
Non *ausim* ego ingredi domum
Si *Auderem*, ingrederer palatium Regis.

Audio.

Audivistine novi aliquid?
Audiveram heri, sed hodiè nihil prorsus.
Audiam crastino die novi aliquid.
Audi quod tibi dico.
Audirem, si novi aliquid diceres.

Si *Audivero* novi aliquid, indicabo tibi.

Aversor.

Aversatus sum semper mendacem.
Aversabor semper mendacem.
Aversare mendacem.
Si *aversatus fueris* mendacem, felix eris.

Augeo.

Nondum *auxi* salarium præceptoris.

I would roast *flesh*, *if I had fire.*
I had rosted flesh *if you had told me*
If I shall roast *flesh*, *I shall eat it.*
Our cook cannot roast *flesh well.*

To accustom.

I will accustom *my self to drink beer*
I have accustomed *my self to beer.*
I had accustomed *my self to beer*, *if I had not drunk wine.*
If I shall accustom *my self to beer*, *I shall never drink water.*
I cannot accustom *my self to beer.*

To go a birding.

I have been a fowling *yesterday.*
I would go a birding, *if I had a hawk.*
I had gone a birding *to day*, *if I had had leave.*
I will go a birding *to morrow.*

To dare.

How darest thou *to go into my house?*
I dare *not go into your house.*
If I should dare, *I would go into the Kings palace.*

To hear.

Have you heard *any news?*
I heard *of it yesterday*, *but to day nothing at all.*
I shall hear *to morrow some news*
Hear *what I say to you.*
I would hear, *if you would tell me some news.*
If I shall hear *any news*, *I will make it known to you.*

To shun.

I have *constantly* shunned *a lyar.*
I will *always* shun *a lyar.*
Shun *the company of a lyar.*
You shall be happy, *if* you will shun *the company of a lyar.*

To encrease.

I have encreased *not yet the masters stipend.*

Augebo ſalarium præceptoris.
Augerem ego ſalarium præceptoris
Auxiſſem hactenus ſalarium præceptoris, ſi pater adfuiſſet.

Si *auxero* ſalarium præceptoris libentius me docebit.
Utinam poſſem *augere* ſalarium præceptoris.

I will encreaſe *the maſters ſtipend.*
I would increaſe *the maſters ſtipend*
I had encreaſed *the maſters ſtipend before this time, if my father had been at home.*
If I will increaſe *my maſters ſtipend he will teach me more willingly.*
I would I could encreaſe *my maſters ſtipend.*

Bibo.

Ibiſtine bonum vinum?
Biberam, ſed evomui.
Bibe rurſus,
Biberem, ſi mihi propinarent.
Bibiſſem, ſi dediſſent.
Si *bibero* bonum vinum, inebriabor.
Non poſſum *bibere* forte vinum.

To drink.

Did you drink *good wine*?
I had drunk *wine, but I vomited it up.*
Drink *again.*
I would drink, *if any body would drink to me.*
I ſhould drink, *if they had given me*
If I ſhall drink *good wine, I ſhall be drunk.*
I cannot drink *ſtrong wine.*

Calcitro.

Quis *calcitravit me*?
Aſinum puto *calcitraſſe te.*
Mox *calcitrabit* te rurſus.
Calcitraſſet te, niſi vidiſſem.

Si *calcitraverit* me, ego quoque calcitrabo ipſum.
Non poteſt aſinus *calcitrare me.*

To kick.

Who kicked *me*?
I think the aſs kicked *you*
He will kick *you again by and by.*
He would have kicked *you, if I had not ſeen him.*
If he kicks *me, I will alſo kick him*
The aſs cannot kick *me.*

Cano.

Quis *canit* in templo?
Vulgus *cecinit* in templo.
Cantores *canent* craſtino die in templo.
Cane pulchrè,
Canerem, ſi ravis non occupaſſet fauces.
Cecinisſem in templo, ſi ſolus ſuiſſem.
Non poſſum nunc *canere.*

To ſing.

Who ſings *in Church*?
The common people ſings *in Church.*
The ſingers will ſing *in Church to morrow*
Sing *well.*
I would ſing *if I were not troubled with hoarſeneſs.*
If I had been by my ſelf, I had ſung *in Church*
I cannot ſing *now.*

Capio.

Cepiſtine multos piſces?
Ceperam multos & pulchros, ſed adempti erunt mihi milites.
Capiemus hodie alios piſces.

To take.

Have you taken *many fiſh*?
I took *many good and fair ones, but the ſouldiers took them from me.*
We ſhall take *to day other fiſh.*

Capo

Cape tu, ego non capiam.
Caperem ego, si haberem hamum.
Cepiſſem plures, si habuiſſem bonum hamum.
Non poſſum *capere* hodie.
Capiendo piſces perdis tempus.
Eo *captum* piſces.
Capiendi ſunt plures.

Careo.

Quis *caret* nummis?
Tu nunquam *caruiſti* nummis.
Quando *carebis* nummis?
Caverem nummis, niſi mihi pater ſuppeditaret.
Dum *caruiſſem* nummis, eſurivi.
Si *caruero* nummis, rogabo à præceptore.
Miſerum eſt *carere* nummis.

Caveo.

Cave à malo conſortio.
Tu *caviſti* à malo conſortio.
Ego *cavebo* à malo conſortio.
Caverem à malo conſortio, ſi poſſem.
Si *caviſſes* à malo conſortio, felix fuiſſes.

Certo.

Certavi cum hoſtibus.
Certaveram cum hoſtibus.
Certabo iterum cum hoſtibus.
Certemus cum hoſtibus.
Certaremus cum hoſtibus; ſi adeſſent.
Utinam *certaviſſemus* heri cum hoſtibus.
Si *certaverimus* cum hoſtibus, vincemus.
Difficile eſt *certare*.

Ceſſo.

Nondum *ceſſaſti* à ludo?
Ceſſaveram, ſed rurſus inchoavi.
Mox *ceſſabo* à luſu.
Ceſſa à luſu, & diſce.

Catch you, *I will not catch.*
I would catch, *if I had a hook.*
I had took *more, if I had had a good hook.*
I cannot take (or catch) *any to day.*
You loſe your time in taking *of fiſh.*
I go to catch *fiſh.*
You muſt catch *more fiſhes.*

To want.

Who wants *money?*
You never wanted *money.*
When ſhall you want *money?*
I ſhould want *money, unleſs my father would lend me.*
When I had wanted *money, I was hungry.*
If I ſhall want *money, I will aſk to borrow from my maſter.*
It is a ſad thing to want *money.*

To take heed, to beware.

Beware *of evil company.*
You have taken heed *of evil company.*
I will beware *of evil company.*
I would take heed *of evil company, if I could.*
You would have been happy, if you had taken heed *of evil company.*

To ſtrive.

I did ſtrive *with the enemies.*
I had ſtriven *with the enemies already.*
I will ſtrive *again with the enemies.*
Let us ſtrive *with the enemies.*
We would ſtrive *with the enemies, if they had come.*
I wiſh we had ſtrove *with the enemies yeſterday.*
If we will ſtrive *with the enemies, we ſhall overcome.*
It is a hard thing to ſtrive.

To ceaſe, to leave off.

Have you *not yet* left off *playing?*
I had left off, *but I began again.*
I will leave off *playing by and by.*
Leave off *playing and go to learn.*

Cessarem à lusu, sed nondum satis lusi.
Cessavissem hactenus à lusu, si fessus fuissem.
Si *cessavero* à lusu, discam.
Non possum *cessare* à lusu.

Clamo.

Quis *clamat* tantopere?
Edwardus *clamavit.*
Mox ego quoque *clamabo.*
Ne *clama.*
Clamarem, si præceptor non audiret.
Si *clamavero*, puniet me præceptor
Non ausim *clamare.*
Clamando semper, raucesco.

Claudico.

Quare *claudicas*?
Nunquam antehac *claudicavi.*
Ne *claudica.*
Non *claudicarem*, nisi ex pedibus laborarem.
Si *claudicaveris*, redito.

Turpe est *claudicare.*
Mendicus *claudicando* mendicat.

Claudo

Quis *clausit* fores?
Ego *clausi eam*, sed iterum aperui.
Claude fores.
Mox *claudam*, si potero.
Claudarem fores, si haberem clavem.
Si *clausisses* fores, non ingressus fuisset fur.
Si *clausero* fores, nemo intrabit.
Non possum *claudere* fores.
Claudenda sunt fores.
Claudendo fores, fregi clavem.

Coërceo.

Quare non *coërces* filium tuum?
Coërcebo brevi meum filium.
Coërce filium tuum.
Coërcerem filium meum si possem.

I would leave off *playing*, but I *have not played enough* as yet.
I had left off playing *afore this*, if *I had been weary.*
If I shall leave *playing*, *I will learn*
I cannot leave *playing.*

To cry out.

Who cryed out *so vehemently.*
Edward hath cryed out.
I will also cry out *by and by.*
Do not cry out, *or bawle.*
I would cry out, *if my master would not hear me.* (*punish me.*
If I shall cry out, *my master will*
I dare not to cry out.
I grow hoarse with crying *alwaies.*

To halt.

Why do you go lame?
I never halted *before this.*
Do not go lame.
I would *not* halt, *if my feet were not sore.*
If you go lame, *you must come again, or return.*
It is an ugly thing to halt.
The beggar begs halting.

To shut.

Who hath shut *the door?*
I had shut *the door*, *but I opened it*
Shut *the door.* (*again*
I will shut *it by and by*, *if I can.*
I would shut *the door*, *if I had the key.*
If you had shut *the door*, *the thief would not come in.* (*come in*
If I will shut *the door*, *no body shall*
I cannot shut *the door.*
You must shut *the doors.*
I broke the key in shutting *the doors.*

To restrain.

Why do you *not* restrain *your son?*
I will restrain *my son shortly.*
Restrain *your son.*
I would restrain *my son if I could.*

Si

Si *coërcuisses* filium tuum, non esset immorigerus.
Si *coërcueris* filium tuum, proderit ipsi.
Non possum *coërcere* filium meum
Coercendus est fillus immorigerus.

Cogito.

Quid *cogitas*?
Nihil *cogitavi*.
Cogitaveram aliquid.
Alia de re *cogitabo*.
Semper *cogita* aliquid boni.
Si *cogitarem* malum, peccarem.

Non est bonum de variis rebus *cogitare*.
Cogitando mala peccamus.
Nemo est *cogitans* bonum.

Colligo.

Collegistine multa fraga?

Colligeram, sed vendidi.
Mox plus *colligam*.
Collige mihi quoque fraga.
Colligerem, si satis invenirem.

Collegissem plura, sed non inveni.

Si *collegero*, tibi quoque dabo.
Non possum *colligere* hodie fraga.

Colligendo fraga, devoravit.
Eamus *collectum* fraga.
Colligenda sunt fraga plura.
Sufficiat tantum *collegisse*.

Colloco.

Collocastine libros meos in arcam?

Collocaveram, sed rursus exemi.

Mox *collocabo* libros tuos in arcam.
Colloca libros meos statim in arcam.

If you had restrained *your son, he would not be undutiful.*
If you will restrain *your son*, *that will do him good.*
I cannot restrain *my son.*
An undutiful son must be kept in.

To think.

What do you think on?
I thought on *nothing*.
I had thought on *something*.
I will think on *other things*.
Think *always* on *some good thing*.
If I should think on *that which is evil, I should sin.*
It is not good to think on *many things*.
We sin in thinking *evil things*.
There is no body that thinks *good*.

To gather together.

Have you gathered *a good many strawberries*?
I had gathered, *but I have sold them*
I will gather *more by and by*.
Gather *me likewise some*.
I would gather, *if I should finde enough*.
I would gather *more*, *but I could not finde any more*.
If I gather, *I will give you some*.
I cannot gather *any strawberries to day*
He did eat strawberries in gathering.
Let us go to gather *strawberries*.
You must gather *more strawberries*
Let them be enough that we had gathered.

To place.

Have you placed (*or put*) *my books in the chest*.
I had placed (*put*) *them, but I took out them again*.
I will place (*put*) *them by and by in the chest*.
Place (*or put*) *my books in the chest presently*.

Collocarem libros tuos in arcam, sed non capit arca.
Non possum *collocare* libros tuos in meam arcam.
Collocandi sunt libri in arcam.

Comitor.

Quis *comitatus est* te in pagum?
Comitabor ego te in pagum.
Comitare me in pagum.

Comitarer te in pagum si permitteret pater.
Si *comitatus fuisses* me in pagum, non spoliâssent me latrones.
Non possum te *comitari*.

Compingo.

Quis *compegit* hunc librum?
Bibliopegus *compegerat*, sed male.

Compinge mihi hunc librum.
Si *compegeris*, solvam tibi.

Compono.

Compone ignem.
Composueram ignem, sed extinctus est.
Componerem ignem, si haberem ligna.
Non possum ignem *componere*.
Componendo ignem combussi digitum.
Componendus est ignis in meo cubiculo.

Condio.

Condi sale cibum.
Condivi sale cibum.
Pipere quoque *condirem*, si tibi placeret.
Si *condiveris* pipere, non comedam ex eo.
Bene sapit pipere *conditus* cibus.

Condono.

Condona mihi quæso hoc peccatum
Jam tibi ter *condonavi*.
Non *condonabo* amplius.

I would put *your books in the chest but the chest will not hold them.*
I cannot put *your books into my chest*
(*chest*
You must place *the books in the*

To accompany.

Who accompanied *you to the village*
I will accompany *you to the village*
Accompany *me*, or *bear me to the village.*
I would accompany *you to the village, if my father would permit me.*
If you had accompanied *me to the village, I had not been robbed.*
I cannot bear *you* company.

To binde.

Who bound *this book?*
The book-binder had bound *it*, *but it was ill done.*
Binde *me this book.*
If you binde it, *I will pay you.*

To put, or joyn together.

Make *a fire.*
I had made *a fire*, *but it is all out.*
I would make *a fire if I had wood.*
I cannot make *a fire.*
I did burn my finger in making *of a fire.*
You must make *a fire in my room.*

To season.

Season *the meat with salt.*
I have seasoned *the meat with salt*
I would season *it with pepper also. if it should please you.*
If you season *it with pepper, I will not eat of it.*
Meat well peppered *relishes well.*

To pardon.

Pardon *me, I pray, this fault.*
I have pardoned *you thrice already.*
I will *not* pardon *you more.*

Si *condonares* hac vice, nunquam amplius peccarem.
Nolo *condonare*, quia es nequam.

Conduco.

Conduc mihi rhedam.
Conduxi jam tibi rhedam.
Mox *conducam* tibi rhedam.
Si *conduxero* rhedam, discedam hinc
Non possum *conducere* rhedam.
Conducenda est rheda.

Considero.

Considera quid dicis.
Consideravi quid dixi.
Si *considerares* dictum tuum, puderet te.
Non possum modò *considerare*.
Considerabis alias.

Contendo.

Quare *contendis* mecum semper?

Nunquam *contendi* ego tecum.
Ne *contende* cum aliis.
Non *contenderem*, nisi me irritarent.
Non *contendissem* ego cum illo malo.
Turpe est semper *contendere* cum aliis.

Corrigo.

Cur non *corrigis* illum?
Correxi semel.
Corrige iterum.
Corrigam statim.
Jam *correxissem* illum, nisi iratus fuisset mihi.
Si *correxero* illum, dabo illi plagas
Non potes ipsum *corrigere*.
Corrigendo alter alterum, multum proficimus.
Corrigendi sunt tyrones.

Cupio.

Quid *cupis*?
Cupiebam pyra, sed jam non cupio

If you would pardon *me at this time, I would never sin again.*
I will not pardon *you, because you are a naughty boy.*

To hire.

Hire *me a coach.*
I hired *you a coach.*
I will hire *you a coach presently.*
If I hire *a coach, I will depart hence*
I cannot hire *a coach.*
You must hire *a coach.*

To consider, to think on.

Consider *what you say.*
I know (*or considered*) *what I said.*
If you would consider *what you have said, you would be ashamed.*
I cannot now think on (*or consider*) you will think on *it at another time*

To contend, to strive.

Why do you contend *with me alwayes?*
I never contended *with you.*
Do not contend (*or strive*) *with others.*
I would *not* contend, *unless they* (*provoked me*
I had *not* contended *with that wicked fellow.*
It is an absurd thing to be alwayes contending with others.

To correct.

Why do not you correct him?
I have corrected *him once.*
Correct *him again.*
I will correct *him presently.*
If he had not been angry, I would correct *him already.*
If I correct *him, I will strike him.*
You cannot correct *him.*
We profit greatly in correcting *one another.*
You must correct *the young scholars*

To desire, to long for.

What do you desire, *or long for?*
I longed *for pears, but now I do not.*

Si

Si *cuperes* pyra, curarem tibi adferri.
Si *cupivero* pyra, emam ſtatim.

Debeo.

QUid *debeo* tibi?
Debuiſti ſolidum mihi
Nihil *debuiſſem* tibi præter humanitatem.
Si quid *debuero* tibi, ſolvam.

Doceor.

Doceor jam à meo Præceptore Græcam linguam.
Frater tuus *docebatur* Græcam linguam in noſtra ſchola.
Ego adhuc puer *doctus ſum* Hebræam linguam.
In mea juventute *doctus eram* multa à meis præceptoribus, quæ poſtea oblitus ſum.
In hac ſchola *doceberis* multa, quæ antea non didiciſti.

Utinam *docear* Hebræam quoque linguam à meo præceptore.
Si *docerer* Hebræam linguam, evaderem doctus.
Si *doctus fuiſſem* Hebræam linguam, evaſiſſem te doctior.

Si *doctus fuero* Hebræam linguam, evadam te doctior.

Vides me jam *doceri* Græcam linguam.
An non audiviſti me jampridem *doctum eſſe* linguam latinam?
Spero me *doctum iri* linguam Gallicam.

Sic & cætera Verba ad normam horum Tyro facilè variabit.

If you long *for pears*, *I will have ſome brought unto you.*
If I long *for pears*, *I will buy ſome preſently.*

To owe.

WHat do I owe *you*?
You owed *me a ſhilling*
I ſhould owe *nothing to you*, *but courteſie and civility.*
If I ſhall owe *you any thing*, *I will pay you.*

To be taught.

I am *now* taught *by my maſter the Greek tongue.*
Your brother was taught *the Greek tongue in our ſchool.*
I being as yet but a boy, have been taught *the Hebrew tongue.*
In my youth I had been taught *many things by my maſters*, *which I have forgotten ſince.*
In this ſchool you ſhall be taught *many things*, *which you have not learned before.*
God grant I be taught *the Hebrew tongue alſo by my maſter.*
If I ſhould be taught *the Hebrew tongue*, *I ſhould become learned.*
If I had been taught *the Hebrew tongue*, *I had become more learned than you.*
If I ſhall be taught *the Hebrew tongue*, *I ſhall become more learned than you.*
Now you ſee that I am taught *the Greek tongue.*
Have you not heard that I have bin taught *the Latine tongue long ago?*
I hope that I ſhall be taught *the French tongue.*

After the ſame manner may the young beginner eaſily vary or decline other Verbs alſo.

Nunc

Nunc de Particularum, id est, *Adverbiorum, Conjunctionum & Præpositionum* usu.

Now concerning the Use of Adverbs, Conjunctions, & Prepositions.

I.

De Adverbiorum usu.

I.

Concerning the use of Adverbs.

NOn redibit hodie promus.
Neque coquus redibit.
Intè jam rediit.
Vix puto rediisse ipsum.
Jam rediit promus.

THe *butler will* not *come home*, or *return to day*.
Not *will the cook return*.
Perhaps *he is come already*.
I scarce *think he is come*.
Now *the butler is come*.

Semper ludis tu.
Nunquam ludo ego.
Antea ludebas.
Postea sedebas.
Adhuc non lusi.
Ludebas *dum* te vidi.
Postquam me vidisti, cessasti à lusu ludam *iterùm*.

You alwayes *play*.
I never *play*.
Before *you played*.
Afterwards *you sate*.
I have not played yet.
You played when *I saw you*.
After *you saw me*, *you left off play*.
I will play again.

Jamdudum comedimus.
Jampridem te vidimus.
Ministra mihi *donec* prandium fuero
Nunc mihi non vacat.

It is a good while ago since *we eat*
We saw you a long time since.
Wait on me till *I shall dine*.
I am not at leasure now.

Tempestivè venisti ad me.
Sicuti tu dixeras mihi.
Cras venias ad me.
Nonne veniam *intempestivè*.
Minimè, sed *potius* in tempore.

You came to me in good time.
As *you told me*.
Come to me to morrow.
Shall not *I come* unseasonably.
No, *but* rather *in good time*.

Mox accersam bajulum.
Ecce accersivi bajulum.

I will call for a porter by and by.
Look, (*or* behold) *I have called for a porter*.

Paulò ante debuisses accersivisse.
Cito accersivisti.
Statim accersam bajulum.

(tle before
You ought to have called him a lit-
You have quickly *called him*.
I will call for a porter presently.

Sæpe

Sæpè mentiris tu.
Rarò mentior ego.
Semel tantùm sum mentitus.
Imò bis quoque es mentitus.
Non sum mentitus *ter*.
Non ter, sed *quater* vel *quinquies*.

Primò & *secundò* non sum mentitus.
Tertiò & *postremò* sum mentitus.

Ubi fuisti *heri*?
Ubicunque fuerim, non est tuum curare.
Fui *alibi*.
Non quæsivisti me *ubique*.
Quæsivi te *hîc*.
Illic eram.
Non fuisti *isthîc*.
Unde venis?
Inde, unde tu?

Hinc venis tu?
Isthinc venio.
Illinc non veniſti.

Quò vadis? *Quorsum* is?
Quà ibis?
Huc veni.
Abi *illuc*.
Ulteriùs eas.
Sursùm eas.
Deorsum eas.
Abi *foras*.
Eram *foris*.

Nimis avarus es.
Quia *parùm* nummorum habeo.
Imò satis nummorum habes.
Paucos *admodùm* habeo *nunc*.
Talis es tu *quasi* surdus esses.
Benè consideres quid dicis.
Malè consideraſti quid dixisti.

You often *lye*.
I seldom *lye*.
I have lyed but once.
Nay, *you have lyed* twice.
I have not lyed thrice.
Not thrice, but four times *or* five times.
I did not lye the first *and* second time.
The third *and* last *I did lye*.

Where *were you* yesterday?
Whereever *I have been, it is not for you to care*.
I was somewhere.
You have not sought me every where
I sought you here.
I was there.
You were not there.
From whence *do you come*?
From thence, *from whence do you come*?
From hence *do you come*?
I come from thence.
You came not from thence.

Whither *will you go*?
Which way *will you go*?
I come hither.
Go thither.
Go farther.
Go higher.
Go lower
Go abroad, *or out of doors*.
I was abroad, *or out of doors*.

You are too *covetous*.
Because I have little *money*.
Nay, *you have money enough*.
I have very little now.
You are as if *you were deaf*.
Consider well *what you say*.
You have ill *considered what you say*.

Medi-

Mediocriter consideravi.
Similiter possem ego tibi dicere.
Quomodò posses mihi dicere?
Unicè tibi.

Pulchrè te gere.

Sat modestè me gero.
Rusticè te geris.

Aliter te gere.

Disce *donec* rediero.
Quousque discam?
Huc usque disce, sed *perfectè*.

2.

De *Conjunctionum* usu.

ABi & lude.
Si didiceris, poteris *etiam* ludere.
Sicut didiceris, *ita* te laudabo.

Nisi discas, non dimittam te.

Etiamsi fleveris, non *tamen* dimittam te.
Num per horam tantùm discam?
Utique, *nam* alioquin non te dimittam.
Tu *quidem* non dimitteres me, *verùm* ego discedam.
Mane *igitur* hic per totum diem.
Manebo *modò* ne me punias.

Aut tu fac hoc *aut* ego.
Sive tu, *sive* ego.
Nec ego, *nec* tu.
Tu potiùs *quàm* ego.
Tu potius *ac* ego.

I have pretty well *considered*.
Likewise *I could tell you*.
How *could you tell me*?
To you onely.

Behave (or carry) *your self* handsomely.
I behave my self modest enough.
You behave (or carry) *your self* clowniſhly.
Behave your self otherwiſe.

Learn till *I come*.
How far *ſhall I learn*?
Thus far *learn, but* perfectly.

2.

Concerning the uſe of Conjunctions

GO and *play*.
If *you ſhall learn, you ſhall play* alſo.
As *you ſhall learn*, ſo *I ſhall commend you*.
Unleſs *you learn*, *I will not diſmiſs you*.
Although *you ſhall cry*, nevertheleſs *I ſhall not let you go*.
Whether *ſhall I learn but an hour*?
Yes *indeed*, for otherwiſe *I will not let you go*.
You truly *would not let me go*, but *I will go*
Stay here then *all this day*.
I will ſtay here, if *you will not puniſh me*.
Do you do it or *I*.
Or *you*, or *I*.
Neither *I* nor *you*.
You ſooner than *I*.

Ego

Ego ibo, tu autem mane.
Ego ibo, tu vero mane.
Ille vult, at ego nolo.
Quanquam ego ibo, veni tamen tu
Veni ut videas. (quoque
Veniam ideo quòd videre cupiam.
Non veniam, quoniam jam vidi.

I will go, but stay you.
He will, but I will not.
Although I go, come you also.
Come and see.
I come therefore, because I desire to see.
I will not come, because I have seen it already.

De Præpositionum usu.

Redeo *à* tonsore.
Fui *apud* tonsorem.
Eamus *ad* tonsorem.
Fuit *ultra* terminum.
Quare non aperis caput *coram* Præceptore.
Non aperiam caput *pone* Præceptorem.
Circum me erant fures.
Inter nos erant fures.
Ne sint *intra* domum fures.
Juxta templum hospitor.
Prope templum hospitor.
Eamus *versus* templum.
Stemus *penes* murum.
Sequere me *post* horam.
Nemo discit *præter* te *inter* discipulos meos.
A te discunt reliqui.
Ab illo nihil discunt.
Absque virgis non possunt discere.
Pro temet ipso disce.
In meo cubiculo disce.
Ito *in* scholam.
Supra te nemo sedet.
Prome *ex* dolio cerevisiam.
Extra dolium non est cerevisia.

Per quem misisti literas?

Concerning the use of Prepositions.

I *Come* from *the barber*.
I was at *the barber*.
Let us go to *the barber*.
He was beyond *his bounds*.
Why don't you put off your hat before *your master*.
I will not put off my hat behinde *my master*.
There were thieves about *me*.
There were thieves amongst *us*.
Let there not be thieves within *doors*
I lodge by *the Church*.
I lodge near *the Church*.
Let us go towards *the Church*,
Let us stay by *the wall*.
Follow me after *an hour*.
None learns but *you* amongst *my scholars*.
From *you the rest learn*.
From *him they learn nothing*.
They cannot learn without *rod*.
Learn for *your self*.
Learn in *my chamber*.
Go in *the school*.
None sits above *you*.
Draw beer out of *the barrel*,
Without *the barrel there is no beer*
By *whom sent you letters*?

Per

Per puerum *sine* tabellario.
Surrexi *ante* horam sextam.
Præ aliis omnibus.
Ivi cubitum *circiter* horam octavam.
Fui *cis* Tamesim.
Ibo *trans* mare.
Eram *juxta* fluvium.
Eram *secus* fluvium.
Cum illo eram.
Quid feciſti *clam* nobis.

Palam omnibus feci.
Fac *propter* ipſum.
Ob verecundiam nequeo facere.
Contra edictum Regis feciſti.

Eamus *adverſus* Turcas.
Cecidit *ſub* menſam.
Jacet *ſub* menſâ.
Avis tua volavit *ſuper* arborem.
Sedet *ſuper* arborem.
Cecidit *ſubter* menſam.
Jacet *ſubter* menſâ.

By *a boy* without *poaſt*.
I did riſe before *ſix of the clock*.
Before *all others*.
I went to bed about *eight of the clock*.

I was on this ſide *of Thames*.
I will go over *the ſea*.
I was nigh *the river*.
I was by *the river*.
I was with *him*.
What haſt thou done privately *from us*?
I did it before *all*.
Do for *his ſake*.
I cannot do it for *ſhame*.
You did it againſt *the Kings command*.
Let us go againſt *the Turks*
It fell under *the table*.
It lies under *the table*.
Your bird flyed upon *the tree*.
It ſits upon *the tree*.
It fell under *the table*.
It lies under *the table*.